

Vlada Republike Hrvatske

**Četvrto izvješće
Republike Hrvatske o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu
nacionalnih manjina**

Zagreb, srpanj 2014.

Sadržaj:

UVOD	2
DIO I. PREGLED UNAPRJEĐENJA PRAVA PIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U PROTEKLOM RAZDOBLJU	3
Unaprjeđenje zakonodavstva.....	8
Unaprjeđenje prava pripadnika romske nacionalne manjine.....	18
Preporuke Odbora ministara Vijeća Europe.....	26
DIO II. PREGLED PROVOĐENJA POJEDINIH ODREDBI OKVIRNE KONVENCIJE	27
Uz članak 3. Okvirne konvencije	27
Uz članak 4. Okvirne konvencije	29
Uz članak 5. Okvirne konvencije	38
Uz članak 6. Okvirne konvencije	44
Uz članak 7. i 8. Okvirne konvencije	50
Uz članak 9. Okvirne konvencije	53
Uz članak 10. i 11. Okvirne konvencije	57
Uz članke 12., 13. i 14. Okvirne konvencije	68
Uz članak 15. Okvirne konvencije	79
Uz članak 16. Okvirne konvencije	97
Uz članke 17. i 18. Okvirne konvencije	100
DIO III. PRAĆENJE PROVOĐENJA OKVIRNE KONVENCIJE	101
ZAKLJUČAK	102
PRILOZI	
Prilog 1. Iz izvješća udruga nacionalnih manjina o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina	105
Prilog 2. Sredstva doznačena putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje 2013.-2020.	108
Prilog 3. Stanovništvo prema narodnosti, popisi 1991., 2001. i 2011. (<i>Državni zavod za statistiku</i>) .	124
Prilog 4. Stanovništvo prema materinskom jeziku, popis 1991. 2001, i 2011.(<i>Državni zavod za statistiku</i>)	125
Prilog 5. Stanovništvo prema materinskom jeziku – detaljna klasifikacija – popis 2011 (<i>Državni zavod za statistiku</i>).....	126
Prilog 6. Pregled sredstava doznačenih udrugama i ustanovama nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine za razdoblje 2009. do 2013. godine	128
Prilog 7. Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.....	143

UVOD

Sukladno članku 25. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Republika Hrvatska podnosi Četvrto periodično izvješće za razdoblje od 2009. - 2013. godine.

Vlada Republike Hrvatske je s pažnjom razmotrila Treće mišljenje Savjetodavnog odbora za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina kao i Rezoluciju Odbora ministara CM/ResCMN(2011)12 o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koja je usvojena na 1118. sastanku Vijeća Europe 6. srpnja 2011. godine.

U cilju ispunjenja preporuka iz prethodnog evaluacijskog izvješća Vlada je razmatrajući primjedbe i prijedloge odlučna u namjeri ispunjenja preuzetih obveza te je nastavila provoditi politiku unaprjeđenja i zaštite prava nacionalnih manjina.

Treće izvješće o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske prihvatila je 16. srpnja 2009. godine. Na podneseno Izvješće, Savjetodavni odbor Vijeća Europe za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina donio je svoje mišljenje o Hrvatskoj 27. svibnja 2010. godine. U navedenom izvješću Savjetodavni odbor je iznio glavne zaključke u vezi s ključnim pitanjima koja se odnose na provedbu Okvirne konvencije u Republici Hrvatskoj kao i podrobnije zaključke uz pojedine članke konvencije te napomene i preporuke za naredno razdoblje. U studenom 2010. godine Vijeću Europe je dostavljeno Očitovanje na Treće mišljenje Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske.

U proteklom razdoblju došlo je do unaprjeđenja prava nacionalnih manjina u svim područjima. Republika Hrvatska stalno dograđuje sustav zaštite prava nacionalnih manjina u zakonodavno pravnom području nastojeći maksimalno uvažavati mišljenja nacionalnih manjina, a što je potvrđeno izmjenama Ustava Republike Hrvatske i Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Izmjenama i dopunama Ustava RH iz 2010. godine poboljšana je ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina, te se u preambuli umjesto deset izrijekom navode sve 22 nacionalne manjine.

Napretku u provođenju Okvirne konvencije doprinijeli su i redoviti godišnji seminari koje je organizirao Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu.

U cilju unaprjeđenja i poboljšanja provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske donijela je Akcijski plan za provedbu navedenog Ustavnog zakona za razdoblje 2011.-2013.

Provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

U izradi Četvrtog izvješća Republike Hrvatske o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina sudjelovali su predstavnici Ministarstva uprave, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva kulture, Savjeta za nacionalne manjine, Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Ureda pučke pravobraniteljice, Agencije za elektroničke medije, Hrvatske radiotelevizije i Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama.

Svoja mišljenja o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina dostavile su i sljedeće nevladine udruge nacionalnih manjina: Unija zajednica Albanaca u

Republici Hrvatskoj, Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Bošnjačka nacionalna zajednica Zagreba i Zagrebačke županije, Židovska općina Zagreb, Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta", i Savez slovenskih društava u Republici Hrvatskoj koja su sadržana u Prilogu 1.

DIO I.

PREGLED UNAPRJEĐENJA PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U PROTEKLOM RAZDOBLJU

U razdoblju od srpnja 2009. godine, kada je Vlada Republike Hrvatske podnijela posljednje izvješće o provedbi Okvirne konvencije, aktivnim sudjelovanjem državnih tijela i predstavnika nacionalnih manjina došlo je do daljnjeg unaprjeđenja prava nacionalnih manjina kao i zakonodavnog okvira kojim su navedena prava uređena. Također su poduzete mnogobrojne mjere za poticanje što boljeg provođenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i drugih propisa. U cilju što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske osigurala je provedbene kapacitete u državnim tijelima, te iz godine u godinu povećavala sredstva koja se izdvajaju za ostvarivanje prava nacionalnih manjina.

Nastojeći omogućiti pripadnicima nacionalnih manjina što lakše ostvarivanje njihovih prava Vlada Republike Hrvatske je 8. travnja 2011. godine, donijela Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011.-2013. godine koji je izrađen je sukladno preporukama iz Zajedničkog stajališta Europske unije, poglavlje 23 (Konvencija o pristupanju). Za podnošenje godišnjih izvješća o njegovoj provedbi Vlada je zadužila Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Akcijski plan sastoji se od 12 poglavlja te sadrži mjere koje imaju za cilj daljnje jačanje zaštite nacionalnih manjina, posebno u područjima u kojima su uočeni nedostaci. U tom su smislu utvrđene mjere znatno proširene u odnosu na prethodni Akcijski plan, te su postavljeni konkretni ciljevi koji u razdoblju od 2011.-2013. godine planiraju realizirati. Akcijskim planom definirani su i nositelji mjera, rok izvršenja pojedinih mjera kao i financijska sredstva potrebna za njihovu provedbu. Sastavni dio Akcijskog plana su i obrasci za izvješćivanje o broju zaposlenih pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave na državnoj i lokalnoj razini i u pravosudnim tijelima, što omogućuje redovitu i kontinuiranu ocjenu zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima sukladno članku 22. Ustavnog zakona.

Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011. do 2013. godine sadrži sljedeća poglavlja: Službena i javna uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina, Odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina, Uporaba znamenja i simbola nacionalnih manjina, Kulturna autonomija, Pravo na očuvanje svoje vjere, te na osnivanje vjerskih zajednica zajedno s drugim pripadnicima te vjere, Pristup sredstvima javnog priopćavanja, Samoorganiziranje i udruživanje radi ostvarivanja zajedničkih interesa, Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima na državnoj i lokalnoj razini, te u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima i tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Sudjelovanje nacionalnih manjina u javnom životu putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, Zaštita od svake djelatnosti koja ugrožava, ostvarivanje prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina - Razvijanje tolerancije prema različitosti i suzbijanje diskriminacije, Nacionalni program za Rome i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015., te Opće mjere za potporu provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Akcijskog plana.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina bio je koordinator izrade nacionalnog strateškog dokumenta pod nazivom Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2016. godine, koji je donesen u travnju 2013. godine, a u okviru kojega su, kao jedno od prioritarnih područja, obuhvaćena i prava nacionalnih manjina.

Nacionalni program polazi od pozitivnih primjera proisteklih iz prethodnog programa, ali i uočenih nedostataka i poteškoća pri provedbi pojedinih mjera. Također, slijedom izvješća domaćih i inozemnih promatrača o stanju ljudskih prava, identificirani su izazovi na području Republike Hrvatske, posebno u pogledu procesa reforme pravosudnog sustava, procesuiranja ratnih zločina, reforme sustava zaštite ljudskih prava, položaja posebno ranjivih skupina (žena, djece i osoba s invaliditetom), zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina i izbjeglica, sudskih postupaka vezanih uz diskriminaciju i zločin iz mržnje, besplatne pravne pomoći, suradnje s organizacijama civilnoga društva, integracije azilanata u društvo, zaštite prava ilegalnih maloljetnih migranata te socijalnog uključivanja ranjivih skupina.

Pokazatelji uspješnosti provedbe predviđenih mjera i aktivnosti prilagođeni su institucionalnim kapacitetima i realnim mogućnostima tijela državne uprave. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina koordinirat će provedbu, praćenje i vrednovanje Nacionalnog programa, te je zadužen za izradu godišnjeg Pregleda provedenih mjera iz Nacionalnog programa. Također, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina zadužen je i za izradu godišnjih izvješća o napretku u provedbi Nacionalnog programa.

U rujnu 2013. godine pokrenuta je kampanja „NE govoru mržnje na internetu“ koja je usmjerena na informiranje i senzibiliziranje javnosti, posebno djece i mladih, o poštivanju ljudskih prava kao i o negativnim utjecajima govora mržnje na internetu te posljedicama diskriminatornog i neprihvatljivog izražavanja. Kampanja je oblikovana tijekom konzultacija Nacionalnog odbora za provedbu Kampanje Vijeća Europe „Pokret protiv govora mržnje na internetu“, te sastanaka i seminara za koordinatore provedbe nacionalnih kampanja. Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina aktivno sudjeluje u radu Nacionalnog odbora te u provedbi Akcijskog plana aktivnosti. Članovi Nacionalnog odbora predstavnici su različitih tijela državne uprave, predstavnici medija te predstavnici udruga civilnog društva. Iako je kampanja usmjerena prvenstveno na djecu i mlade u „online“ prostoru, cilj je senzibilizirati širu javnost na borbu protiv predrasuda i različitih stereotipa, između ostalih i etničkih, te suzbijanje diskriminacije u svim oblicima.

Na sjednici održanoj 29. studenog 2012. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Nacionalnu strategiju za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2020. godine, a Akcijski plan za provedbu za Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015. godine, Vlada je usvojila na sjednici održanoj 11. travnja 2013. godine. Sa svrhom praćenja provedbe cjelokupnog operativnog dijela Strategije osnovano je i Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije.

U proteklom razdoblju Vlada Republike Hrvatske posvećivala je izuzetnu pozornost provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Cjelovito gledano, od prvog seminara o praćenju provedbe Okvirne konvencije do danas, došlo je do znatnog pomaka u unaprjeđenju prava nacionalnih manjina. Na navedenim seminarima, pripadnici nacionalnih manjina imali su priliku iznijeti svoja mišljenja i prijedloge, te ukazati na teškoće s kojima se suočavaju, čime je učinjen pozitivan pomak u ostvarivanju njihovih prava.

Posebice se može ukazati da je došlo do unaprjeđenja sudjelovanja nacionalnih manjina u kulturnom i javnom životu i u procesu odlučivanja.

Na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor, koji su održani 4. prosinca 2011. godine, ostvarena je odgovarajuća zastupljenost zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, koji su birani u posebnoj, 12. izbornoj jedinici. Naime, u posebnoj izbornoj jedinici izabrano

je, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, osam zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Zastupnici u Hrvatskome saboru iz reda pripadnika nacionalnih manjina birani su sukladno propisima koji su bili na snazi prije donošenja Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine. Naime, spomenutim je izmjenama i dopunama Ustavnog zakona bio izmijenjen i dopunjen članak 19. Ustavnog zakona na način da je navedenim člankom propisano da se nacionalnim manjinama koje na dan stupanja na snagu ovog Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamči najmanje tri zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru koji svoju zastupljenost ostvaruju na temelju općeg biračkog prava, a da nacionalne manjine koje u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općeg biračkog prava, na osnovu posebnog biračkog prava imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama.

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 29. srpnja 2011. godine ukinuta je izmijenjena i dopunjena odredba članka 19. Ustavnog zakona te je, do uređenja pitanja sadržanih u ukinutim odredbama, naložena primjena pravila iz članka 19. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koje su bile na snazi prije stupanja na snagu Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine.

Nakon održavanja navedenih dopunskih izbora u svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u kojima je pripadnicima nacionalnih manjina zajamčeno pravo na zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima tih jedinica, postignuta je odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je u suradnji sa Savjetom za nacionalne manjine, redovito organizirao seminare za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina sa ciljem ostvarivanja uvjeta za učinkovitost njihovog sudjelovanja u procesu odlučivanja na lokalnoj i regionalnoj razini. U seminare su bili uključeni i predstavnici lokalne i regionalne samouprave. Na tim seminarima aktivno se razrađivao način sudjelovanja pripadnika nacionalnih manjina u procesu odlučivanja, te se inzistiralo u stvaranju uvjeta za njihov učinkovit rad. Tijekom svibnja 2012. godine, Državna škola za javnu upravu je u suradnji s Ministarstvom uprave organizirala pet regionalnih seminara za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina o njihovim funkcijama, pravima i obvezama i to u Osijeku (21. svibnja), Lipiku (22. svibnja), Bjelovaru (23. svibnja), Čakovcu (24. svibnja) i Sisku (25. svibnja). Na seminarima je sudjelovalo ukupno 114 sudionika. Na tim seminarima dodatno su razmatrani rezultati i teškoće u radu vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Programi kulturne autonomije udruga i ustanova nacionalnih manjina financiraju se putem Savjeta za nacionalne manjine te Ministarstva kulture. Ostvarivanju programa kulturne autonomije znatno doprinosi sufinanciranje programa udruga i ustanova nacionalnih manjina iz sredstava državnog proračuna putem Savjeta za nacionalne manjine. U 2009. godini, putem Savjeta, udrugama i ustanovama nacionalnih manjina dodijeljeno je 43.590.000,00 kuna, u 2010. godini 41.843.800,00 kuna, a u 2011. godini 41.336.318,00. Tijekom 2012. godine na Javni poziv za sufinanciranje prijavljeno je preko 958 programa, te je za tu svrhu, putem Savjeta, ukupno utrošeno 40.671.000,00 kuna. Sukladno Odluci Savjeta za nacionalne manjine iz 2013. godine, za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina raspoređeno je ukupno 38.663.240,00 kuna.

Pripadnicima nacionalnih manjina omogućava se suradnja s matičnim narodom te je prekogranična suradnja nacionalnih manjina vrlo značajan oblik njihovog djelovanja.

Republika Hrvatska je 1. srpnja 2012. godine preuzela jednogodišnje predsjedanje Desetljećem za uključivanje Roma 2005.-2015. Među prioritetima hrvatskog predsjedanja

bilo je povezivanje Desetljeća za uključivanje Roma i Okvira EU, zatim povezivanje glavnih uspjeha Desetljeća u obrazovanju s obrazovnom politikom EU i položajem romskog jezika, povezivanje povijesnog iskustva Roma u Europi s promicanjem tolerancije i nediskriminacije Roma te mladi Romi u akciji za toleranciju i priznavanje. Tijekom priprema za preuzimanje predsjedanja Desetljećem održan je niz konzultativnih sastanaka, kako sa tijelima državne uprave, tako i sa romskim civilnim društvom. Informativni sastanak s pripadnicima romskog civilnog društva o ulozi predsjedavajuće države i mogućnostima sudjelovanja civilnog društva te o organizaciji tematskih radionica tijekom jednogodišnjeg predsjedanja održan je 30. svibnja 2012. godine. Sastanku je prisustvovalo četrdesetak predstavnika romskih udruga i vijeća romske nacionalne manjine.

U Zagrebu je, 24. i 25. rujna 2012. godine, održan 23. sastanak Međunarodnog upravnog odbora Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. Uz predstavnike vlada i romskog civilnog sektora država-članica Desetljeća, sastanku je prisustvovao i niz predstavnika romske nacionalne manjine iz Republike Hrvatske. Slijedom zaključka zemalja članica na 23. sastanku Međunarodnog upravnog odbora Desetljeća, na prijedlog Republike Hrvatske, uspostavljena je Radna skupina za razmatranje budućnosti Desetljeća za uključivanje Roma nakon 2015. godine. Radnu skupinu su činili predstavnici zemalja članica Desetljeća (RH kao predsjedateljica, Mađarska kao predstavnica članica EU i Srbija kao predstavnica zemalja izvan EU), međunarodnih organizacija partnera Desetljeća i civilnog društva, a predsjedavala joj je Republika Hrvatska u svojstvu predsjedateljice Desetljeća. U vezi s time, tijekom prosinca 2012. godine, održana su dva sastanka u Zagrebu: sastanak Radne skupine 26. studenog 2012. godine te, sukladno načelima Desetljeća, konzultativni sastanak s predstavnicima romskog civilnog društva iz zemalja članica Desetljeća 13. prosinca 2012. godine, oba u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz potporu Tajništva Desetljeća.

Dana 12. prosinca 2012. godine, u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, održan je cjelodnevni sastanak s predstavnicima međunarodnih organizacija i predstavnicima romskog civilnog društva iz zemalja-članica Desetljeća o organizaciji aktivnosti posvećenih mladima kao jednom od prioriteta predsjedanja Desetljećem.

Tijekom 2013. godine nastavljene su aktivnosti u sklopu hrvatskog predsjedanja Desetljećem, uključujući organiziranje tematskih međunarodnih konferencija u skladu s prioritetima predsjedanja: „Perspektive financiranja uključivanja Roma iz izvora Europske unije” (1. ožujka); „Kvalitetno obrazovanje za Rome – Održivost obrazovne politike Desetljeća na europskoj razini” (22. i 23. travnja); „Povezivanje povijesnog iskustva Roma u Europi s promocijom ne-diskriminacije Roma” (23. i 24. svibnja); te „Aktivizam i participacija mladih Roma” (18. lipnja).

Republika Hrvatska predsjedala je Desetljećem za uključivanje Roma od 1. srpnja 2012. do 30. lipnja 2013. godine, a predsjedanje je predala Crnoj Gori na 24. sastanku Međunarodnog upravnog odbora Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015. koji je održan 19. i 20. lipnja 2013. godine u Zagrebu. Na sastanku su sudjelovali članovi Odbora iz državnih institucija i nadležnih ministarstava te članovi iz reda romske nacionalne manjine. Predstavljeno je i raspravljano izvješće o predsjedanju Republike Hrvatske Desetljećem za uključivanje Roma 2005.-2015.

Republika Hrvatska, u svojstvu predsjedateljice, vodila je Radnu skupinu o budućnosti Desetljeća, a istaknuta je i važnost pristupanja Kraljevine Norveške Desetljeću u svojstvu zemlje promatrača za vrijeme hrvatskog predsjedanja.

Sukladno zakonodavnom sustavu u Republici Hrvatskoj, osigurana su prava nacionalnih manjina na najvećoj razini, i to kako prva generacija prava, jednakost pred

zakonom i nediskriminacija, preko druge generacije prava kojima se osiguravaju manjinska kultura, jezik, tradicija i vjera, pa do treće generacije prava koja se odnose na sudjelovanje nacionalnih manjina u javnom životu i u procesu odlučivanja.

Kako bi se što učinkovitije provodila prava utvrđena u zakonodavnom okviru stvorena je i odgovarajuća institucionalna potpora. Tako je za provođenje novog Zakona o suzbijanju diskriminacije znatno ojačana uloga pučkog pravobranitelja, što će svakako pridonijeti učinkovitijoj borbi protiv svih oblika diskriminacije, uključujući i segregaciju.

Također je važno istaknuti da je tijekom 2012. godine sukladno Zakonu o Vladi osnovan Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (koji je sljednik bivših Ureda za nacionalne manjine i Ureda za ljudska prava.) Sukladno Uredbi o Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 42/12), novi Ured ustrojen je na način da su poslovi iz njegovog djelokruga organizirani u četiri jedinice: Jedinica za suzbijanje trgovanja ljudima i poslove međunarodne suradnje, Jedinica za praćenje provedbe Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava i preporuka pučkog pravobranitelja, te suradnju s organizacijama civilnoga društva, Jedinica za provedbu nacionalnih programa i projekata za nacionalne manjine te Jedinica za izradu i provedbu politika i strategija za nacionalne manjine. Ojačana je i stručna služba Savjeta za nacionalne manjine.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. prosinca 2010. godine donijela Uredbu o osnivanju Državne škole za javnu upravu, čija je djelatnost stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika, službenika u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave i u pravnim osobama s javnim ovlastima. Sukladno Uredbi djelatnost Državne škole je stručno osposobljavanje državnih službenika, kao i izabranih dužnosnika i službenika u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, te u pravnim osobama s javnim ovlastima, a s ciljem trajnog podizanja razine i kvalitete njihovog znanja, vještina i sposobnosti, radi oblikovanja profesionalnog, djelotvornog i učinkovitog javnog sektora koji će pružati pravodobne i kvalitetne javne usluge, u skladu s najboljim općeprihvaćenim standardima. Stupanjem na snagu Uredbe o izmjeni Uredbe o osnivanju Državne škole za javnu upravu (Narodne novine, broj 112/12), Državna škola za javnu upravu preuzela je poslove Akademije lokalne demokracije.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (u članku 22.) predvidio je da se pripadnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima, vodeći računa o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno tijelo državne uprave ili pravosudno tijelo. Isto pravo se osigurava i pripadnicima nacionalnih manjina u tijelima jedinica lokalne i područne samouprave. Kako bi se potakla provedba ovog članka i time omogućila zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina provedene su posebne mjere, između ostalog stalno se prati broj pripadnika nacionalnih manjina u pojedinim tijelima. S ciljem utvrđivanja realnih mogućnosti povećanja broja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave u razdoblju od 2011. do 2014. godine te radi postizanja njihove zastupljenosti od 5,5% od ukupnog broja zaposlenih u navedenim tijelima krajem 2011. godine, Vlada je donijela Plan prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine (Narodne novine, broj 65/11).

Na području sudjelovanja nacionalnih manjina u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave također je došlo do novina u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Ustavnim zakonom utvrđen je kriterij prema kojem pripadnici nacionalnih manjina mogu izabrati vijeća u jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine

nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine. U slučajevima kada nije ispunjen barem jedan od navedenih uvjeta za izbor vijeća nacionalnih manjina, a na području jedinice samouprave gdje živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Odluke o raspisivanju izbora za članove vijeća i za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 56/11 i 58/11 – izmjene odluka), Vlada Republike Hrvatske donijela je 19. svibnja 2011. godine, a izbori su provedeni 10. srpnja 2011. godine. To su bili treći izbori od donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina kojim je uveden institut vijeća nacionalnih manjina. Detaljna analiza rezultata navedenih izbora izložena je u dijelu vezanom za članak 15. Okvirne konvencije.

Dana 21. srpnja 2011. godine na snagu je stupio Zakon o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 80/11), kojim je uređen način upisa u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, promjena podataka u upisu i uvjeti za brisanje iz Registra te način rada i financiranja koordinacija vijeća nacionalnih manjina osnovanih za područje Republike Hrvatske, a 29. ožujka 2012. godine stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakon o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 34/12).

Unaprijeđenje zakonodavstva

Ustav Republike Hrvatske

U prethodnom četverogodišnjem razdoblju došlo je do daljnjeg pomaka u normativnom uređenju prava pripadnika nacionalnih manjina. Promjenom Ustava Republike Hrvatske iz lipnja 2010. godine (Narodne novine, broj 76/10), uz ranije navedene nacionalne manjine (Austrijanci, Česi, Nijemci, Mađari, Talijani, Židovi, Rusini, Srbi, Slovaci i Ukrajinci) u Izvorišnim osnovama Ustava dodane su i sljedeće nacionalne manjine: Bošnjaci, Slovenci, Crnogorci, Makedonci, Rusi, Bugari, Poljaci, Romi, Rumunji, Turci, Vlasi i Albanci.

Sukladno preporuci 38. Savjetodavnog odbora, navođenjem sve 22 nacionalne manjine koje žive u Republici Hrvatskoj u Preambuli Ustava Republike Hrvatske, proširen je opseg primjene Okvirne konvencije kao i ostalih propisa kojima su uređena pojedina prava pripadnika nacionalnih manjina. Time je pripadnicima svih nacionalnih manjina koji žive na području Republike Hrvatske zajamčena ravnopravnost s građanima hrvatske narodnosti i ostvarivanje njihovih nacionalnih prava u skladu s demokratskim normama OUN-a i zemalja slobodnog svijeta.

Nadalje, izmjenom članka 92. Ustava utvrđen je okvir za daljnju zakonsku razradu ovlasti pučkog pravobranitelja. Naime, ovlasti pučkog pravobranitelja u radu na pojedinačnim slučajevima zaštite prava građana zakonom su ograničene na tijela državne i lokalne uprave i tijela s javnim ovlastima, a u odnosu na pravosudna tijela i druge pravne osobe pučki pravobranitelj može postupati samo putem upravnih tijela. Izglasanom izmjenom uklonjena je dvojba oko mogućnosti da se ovlasti pučkog pravobranitelja utvrde zakonom.

Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina

Tijekom izvještajnog razdoblja, Hrvatski sabor donio je na sjednici 16. lipnja 2010. godine Ustavni zakon o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih

manjina kojim su u članku 19. Ustavnog zakona, u utvrđivanju jamstva pripadnicima nacionalnih manjina na pravo na zastupljenost u Hrvatskom saboru, uvedena dva modela pozitivne diskriminacije za nacionalne manjine, koji se razlikuju ovisno o tome, sudjeluje li određena nacionalna manjina u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sa više ili manje od 1,5%.

Navedenom odredbom propisano je da se pripadnicima nacionalnih manjina koje na dan stupanja na snagu izmjena Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5 % stanovnika jamči najmanje tri zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru, temeljem općeg biračkog prava, a sukladno zakonu kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Do tada važećom odredbom bilo je propisano je da se pripadnicima nacionalnih manjina koje u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamči najmanje jedno, a najviše tri zastupnička mjesta pripadnika te nacionalne manjine u Hrvatskom saboru.

Također, do spomenutih izmjena Ustavnog Zakona bilo je propisano da pripadnici nacionalnih manjina, koji u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, imaju pravo izabrati najmanje četiri zastupnika pripadnika nacionalnih manjina. Novom odredbom propisano je da pripadnici nacionalnih manjina koji u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općeg biračkog prava, imaju i posebno biračko pravo, temeljem kojeg imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama.

Pripadnicima nacionalnih manjina koji su na dan stupanja na snagu izmjena Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjelovale s više od 1,5% stanovnika, svoje pravo na zastupljenost u Hrvatskom saboru, i to od najmanje tri, a moguće i više zastupnika, mogli su ostvariti posredstvom općeg biračkog prava. Ova izmjena zakona je srpskoj nacionalnoj manjini davala mogućnost da ima više od tri zastupnika u Hrvatskom saboru i da to pravo ostvari putem općeg biračkog prava.

S obzirom na to da je moguće da pripadnici nacionalnih manjina koji u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika ne bi svoje pravo na zastupljenost u Hrvatskom saboru mogli ostvariti (samo) posredstvom općeg biračkog prava, sukladno odredbi članka 15. stavka 3. Ustava Republike Hrvatske, novom odredbom članka 19. stavka 3., osiguravalo im se i posebno biračko pravo.

Također je izmijenjena odredba članka 20. stavka 7. u pogledu načina određivanja zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i u vijećima nacionalnih manjina na način da je usklađena s odredbom članka 24. stavka 6. Ustavnog zakona kojom je precizno uređen način određivanja broja pripadnika nacionalne manjine radi izbora za članove vijeća nacionalnih manjina. Odredba je ujednačena na način da je za određivanje broja pripadnika nacionalnih manjina mjerodavan popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača od popisa stanovništva do posljednjeg potvrđenog popisa birača. Ova odredba o određivanju broja pripadnika nacionalnih manjina primjenjivala se na redovnim lokalnim izborima održanim u svibnju 2011. godine.

Nadalje, odredbe članka 22. stavaka 2. i 3. Ustavnog zakona izmijenjene su na način da se propisuje da se pripadnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima, kao i zastupljenost u tijelima uprave jedinica samouprave, sukladno mogućnostima i sukladno odredbama posebnih zakona i drugih akata o politici zapošljavanja u tim tijelima.

Članak 33. Ustavnog zakona dopunjen je novim stavcima 5. i 6. u stavku 5. određeno je da je koordinacija vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske neprofitna

pravna osoba koja to svojstvo stječe upisom u registar kojeg vodi ministarstvo nadležno za poslove opće uprave. Do tada koordinacije nisu mogle steći pravnu osobnost, a samim tim niti sudjelovati u pravnom prometu. Novim stavkom 6. članka 33. Ustavnog zakona bilo je propisano da Srpsko narodno vijeće djeluje kao Koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine za područje Republike Hrvatske.

Novim stavkom 8. članka 33. Ustavnog zakona propisano je da na području dijela Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije, u skladu sa Temeljnim sporazumom o području Istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema od 12. studenog 1995. (Erdutski sporazum) i Pismom namjere Vlade Republike Hrvatske od 13. siječnja 1997. godine, djeluje Zajedničko vijeće općina sa svojstvom pravne osobe.

Premda se gore opisanim modelima pozitivne diskriminacije nastojalo konkretizirati pozitivne mjere proklamirane na načelnoj razini u članku 3. stavku 1. Ustavnog zakona i temeljnu odrednicu iz članka 4. stavka 6. Ustavnog zakona, prema kojoj je Ustavnim zakonom ili posebnim zakonom moguće utvrditi ostvarivanje određenih prava i sloboda ovisno o brojčanoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, Ustavni sud Republike Hrvatske je svojom odlukom od 29. srpnja 2011. ukinuo izmjene Ustavnog zakona koje su se odnosile na izbor zastupnika u Hrvatski sabor i pravo glasa pripadnika manjina. Također je ukinuta odredba kojom je bilo propisano da, kada je to određeno međunarodnim ugovorima funkciju koordinacije nacionalne manjine može vršiti i krovna udruga te manjine, te odredba koja je propisivala da Srpsko narodno vijeće djeluje kao Koordinacija vijeća srpske nacionalne manjine za područje Republike Hrvatske i ima pravnu osobnost. Ukinute su i odgovarajuće odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine, broj 145/10). Zakonska izmjena kojom je omogućeno koordinacijama da steknu pravnu osobnost je ostala na snazi.

Zakon o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Za vijeća nacionalnih manjina je Ustavnim zakonom propisano stjecanje pravne osobnosti, a za koordinacije vijeća nacionalnih manjina osnovanih za područje Republike Hrvatske, stjecanje pravne osobnosti propisano je izmjenama i dopunama Ustavnog zakona koji je stupio na snagu 7. srpnja 2010. godine.

Postupak i način registracije ovih organizacijskih oblika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne samouprave, odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave nije bio propisan zakonom, već je podzakonskim aktom propisan sadržaj registra, vođenje i obrasci zahtjeva zapis u registar vijeća nacionalnih manjina.

Radi jedinstvenosti i cjelovitosti evidentiranja naznačenih organizacijskih oblika djelovanja nacionalnih manjina potrebno zakonom propisati uvjete i način njihove registracije što je učinjeno Zakonom o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koji je Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 1. srpnja 2011. godine (Narodne novine, broj 80/11). Tim je Zakonom uređen način upisa u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, promjena podataka u upisu i uvjeti za brisanje iz Registra te način rada i financiranja koordinacija vijeća nacionalnih manjina osnovanih za područje Republike Hrvatske. Sukladno odredbi članka 20. Zakona o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, ministar uprave je 31. kolovoza 2011. godine donio Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te obrascima za upis i izdavanje isprava (Narodne novine, broj 106/11).

U studenom 2011. uspostavljen je Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te je započeo postupak upisa subjekata upisa u isti i izdavanje rješenja

temeljem zahtjeva za upis. Sredinom ožujka 2012. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 34/12). Naime, dotadašnja primjena Zakona o Registru ukazala je na određene poteškoće, složenost, neujednačenost i sporost u provedbi propisanog postupka registracije subjekata upisa u Registar te je s ciljem uklanjanja navedenih problema izrađen prijedlog izmjena i dopuna istoga Zakona.

Sukladno navedenom zakonu, o vijećima nacionalnih manjina i predstavnicima nacionalnih manjina te koordinacijama vijeća nacionalnih manjina koji se biraju, odnosno osnivaju sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i drugim posebnim propisima, koji se odnose na manjinska prava i slobode u sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima, vodi se državna evidencija u obliku javnog Registra.

Do kraja 2013. godine u navedeni Registar je upisano ukupno 243 vijeća nacionalnih manjina, 145 predstavnika nacionalnih manjina te 8 koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, kojima su izdana rješenja o upisu.

Zakon o lokalnim izborima

Novi Zakon o lokalnim izborima koji je donesen u prosincu 2012. neposredno uređuje zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave neovisno o statutima, a u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Statutima više nije nužno urediti pravo na zastupljenost da bi ona bila i ostvarena niti je nužno da jedinice statutom određuju broj članova predstavničkog tijela iz redova pripadnika nacionalnih manjina sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, te da prije svakih redovnih izbora usklađuje statut jedinice. Zakonom o lokalnim izborima propisan je način utvrđivanja broja članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine, te je propisano da će se broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine utvrditi tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka.

Na taj način je osigurana zastupljenost manjina u onim jedinicama u kojima nacionalne manjine imaju zakonom propisan udjel u stanovništvu. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu neovisno o udjelu u stanovništvu svojim statutima propisati i veća prava nego to propisuje zakon, ali više ne ovisi o statutu jedinice hoće li njime biti uređena zastupljenost određene manjine kada joj to pravo pripada prema Ustavnom zakonu i njihovu udjelu u stanovništvu. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu i dalje propisati svojim statutima veća prava, samim time i zastupljenost u predstavničkom i izvršnom tijelu, od onih koji proizlaze iz zakona.

Zakonom se detaljnije uređuje način utvrđivanja zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima u predstavničkom tijelu, slijedom čega dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina predstavljaju izuzetak u slučaju kada se niti na jedan od zakonom propisanih načina ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu.

Novim Zakonom o lokalnim izborima izvršene su i izmjene vezane uz pitanje zamjenjivanja člana predstavničkog tijela pripadnika nacionalne manjine te određivanju zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu.

Isto tako, glede osiguravanja zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnim tijelima, Zakonom je utvrđeno da se u jedinicama koje sukladno važećim propisima ostvaruju pravo na

zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, isti bira neposredno na izborima, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Tako izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine, te nema potrebe za provedbom dopunskih izbora.

Slijedom rješenja iz novog Zakona, koja se odnose na osiguravanje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice, znatno će se smanjiti broj provođenja dopunskih izbora, a što će kao rezultat imati znatno smanjenje troškova jedinica za provedbu izbora, budući da je u dosadašnjoj praksi jedan od problema bilo i pitanje financiranja provedbe dopunskih izbora.

Kazneni zakon

Vežano uz područje suzbijanja diskriminacije važno je istaknuti kako novi Kazneni zakon, koji je Hrvatski sabor usvojio 21. listopada 2011. godine (Narodne novine, broj 125/11), uvodi nove osnove diskriminacije vežano uz kazneno djelo povrede ravnopravnosti usklađujući ih s ustavnim osnovama i osnovama navedenim u Zakonu o suzbijanju diskriminacije. U općem dijelu Kazneni zakon definira zločin iz mržnje kao kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Time je definicija zločina iz mržnje usklađena s Okvirnom odlukom vijeća 2008/913/JHA od 28. studenoga 2008. godine o suzbijanju određenih obrazaca i izraza rasizma i ksenofobije putem kaznenog prava. Dalje je propisano kako će se zločin iz mržnje uzimati kao otegotna okolnost kaznenog djela sa strože propisanim kaznama. Poseban dio kaznenog zakona uključuje kazneno djelo poticanja na nasilje i mržnju.

Važan korak za kazneno materijalno zakonodavstvo učinjen je 2009. kada je bila osnovana Radna skupina za izradu novog Kaznenog zakona. Tijekom rada na izradi novog Kaznenog zakona, u pogledu pitanja borbe protiv rasizma i diskriminacije posebna pozornost bila je posvećena usklađivanju s osnovama iz čl. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije, Okvirnom odlukom VE 2008/913/PUP od 28. studenog 2008. godine o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima, Preporukom 7 ECRI-a u dijelu koji se odnosi na kazneno pravo, te s člankom 4. Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije.

Novi Kazneni zakon u Općem dijelu definira zločin iz mržnje (članak 87. stavak 21.) kao kazneno djelo počinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog podrijetla, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Nadalje je propisano da će se takvo postupanje uzeti kao otegotna okolnost ako ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Ovakvom definicijom Kazneni zakon usklađen je sa zahtjevima Okvirne odluke Vijeća Europe o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima.

U Posebnom dijelu novog Kaznenog zakona počinjenje kaznenog djela s motivom mržnje propisano je kao kvalifikatorna okolnost kod nekih kaznenih djela, s težom sankcijom, primjerice kod kaznenog djela lake tjelesne ozljede, teške tjelesne ozljede, osobito teške tjelesne ozljede, teške tjelesne ozljede s posljedicom smrti, sakaćenja ženskih spolnih organa, prisile, prijetnje, teških kaznenih djela protiv spolne slobode, oštećenja tuđe stvari, izazivanja nereda. U ostalim slučajevima okolnost da je kazneno djelo počinjeno iz mržnje treba uzeti kao otegotnu.

Novost Posebnog dijela je i kazneno djelo Javno poticanje na nasilje i mržnju (članak 325.) koje pokriva inkriminacije obuhvaćene člankom 174. KZ97. uz potpuno usklađenje s Okvirnom odlukom Vijeća Europe o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma

i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima. Kaznenim djelom javnog poticanja na nasilje i mržnju inkriminira se javno poticanje na nasilje i mržnju usmjerenu prema određenim skupinama ljudi. Predviđeno je kažnjavanje i kad je djelo počinjeno putem informacijskog sustava. Sankcije su također usklađene sa zahtjevima Okvirne odluke. Kažnjava se organiziranje ili vođenje grupe od tri ili više osoba radi počinjenja ovog kaznenog djela, te sudjelovanje u navedenom udruženju. Nadalje, inkriminira se javno odobravanje, poticanje ili umanjivanje određenih kaznenih djela (genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin) na način da se potiče na nasilje i mržnju protiv određenih skupina. Također je predviđeno kažnjavanje za pokušaj počinjenja ovog kaznenog djela.

Inkriminacija iz stavka 1. i 2. članka 174. KZ97. u novom Kaznenom zakonu pokrivena je kaznenim djelom Povrede ravnopravnosti iz članka 125. koji sadrži nove diskriminatorne osnove radi usklađenja s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o suzbijanju diskriminacije.

Novi Kazneni zakon bio je rađen na transparentan način uz stalni proces konzultacija sa stručnom javnošću i civilnim društvom. Za potrebe izrade zakona bila je otvorena posebna mail adresa te je šira javnost bila pozvana da prateći rad na izradi Kaznenog zakona stavi svoje primjedbe, prijedloge, kritike i mišljenja koje je potom Radna skupina ozbiljno razmatrala. Tijekom rada na izradi novog Kaznenog zakona bilo je održano i niz skupova i okruglih stolova s ciljem informiranja javnosti o novinama koje se predlažu. U travnju 2011. u Centru za ljudska prava bio je održan Okrugli stol na kojem se, između ostalog, raspravljalo o kaznenim dijelima protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, kaznenim djelima protiv prava čovjeka, povrede ravnopravnosti i pravima nacionalnih manjina.

Protokol za postupanje u slučaju zločina iz mržnje

Vlada Republike Hrvatske je 2. travnja 2011. godine usvojila Protokol o postupanju u slučaju zločina iz mržnje. Donošenje Protokola temelji se na obvezama koje za Republiku Hrvatsku proizlaze potpisivanjem Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe i drugih međunarodnih dokumenata, kao i na obvezi Republike Hrvatske koja proizlazi iz Pregovaračkog stajališta Republike Hrvatske za Poglavlje 23. „Pravosuđe i temeljna prava“, podmjerilo 9.2.1. (vezano za uspostavu evidencije rezultata u slučajevima diskriminacije i zločina iz mržnje te je u skladu s ciljevima i mjerama iz Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava 2008.-2011., a odnose se na obvezu osiguravanja sustava praćenja i vođenja statističkih pokazatelja o kaznenim djelima diskriminacije i kaznenim djelima u vezi zločina iz mržnje).

U skladu s Protokolom, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina središnje je tijelo za prikupljanje i objavu podataka o zločinima iz mržnje te za suradnju s organizacijama civilnoga društva i međunarodnim organizacijama.

Protokol predviđa prikupljanje podataka svakih 6 mjeseci od strane ključnih institucija (Ministarstvo unutarnjih poslova, Državno odvjetništvo, Ministarstvo pravosuđa). Sukladno tome, Ministarstvo pravosuđa uspostavilo je *track record* za sudske postupke vezane uz zločin iz mržnje.

U studenom 2011. izrađen je obrazac za statističko praćenje sudskih postupaka povezanih sa zločinom iz mržnje, a sukladno Protokolu za postupanje u slučaju zločina iz mržnje koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 2. travnja 2011. Ministarstvo pravosuđa, sukladno obvezama preuzetim iz Protokola, izradilo je jedinstveni Obrazac za statističko praćenje kaznenih djela vezano uz zločine iz mržnje kao i jedinstveni

Obrazac za statističko praćenje prekršajnih djela posebno označenih uz motiv mržnje.

Zakon o pučkom pravobranitelju

U izvještajnom razdoblju značajna unaprjeđenja postignuta su u pogledu jačanja institucije pučkog pravobranitelja, ali i ostalih specijaliziranih pravobraniteljskih institucija. Izmjenama Ustava Republike Hrvatske 2010. godine i zakonskim okvirom donesenim 2012. godine (Narodne novine, broj 76/12) stvorene su formalne pretpostavke za jačanje institucije pravobranitelja u svrhu promicanja i zaštite ljudskih prava i zaštite građana od nezakonitog i nepravilnog rada državnih tijela, kako državne uprave, lokalne i regionalne samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, tako i sudova u pogledu poštivanja načela razumnog roka.

Ustavnim promjenama iz lipnja 2010. godine (čl. 92.) nadležnost pučkog pravobranitelja je, uz dosadašnju zaštitu, proširena i na promicanje ljudskih prava i sloboda (st. 1.) te je otvorena mogućnost da se zakonom, radi zaštite temeljnih ustavnih prava, pučkom pravobranitelju mogu povjeriti i određene ovlasti u odnosu na pravne i fizičke osobe (st. 4.). Novim Zakonom o pučkom pravobranitelju usklađeni su djelovanje i mandat institucije pučkog pravobranitelja s izmjenama Ustava iz 2010. godine te je ojačana koordinacija između pučkog pravobranitelja i posebnih pravobranitelja (za ravnopravnost spolova, za osobe s invaliditetom i za djecu). Zakonske odredbe predviđaju jačanje institucije kroz bolju proceduru imenovanja, zatim pojačane ovlasti, uključujući ovlasti prema sudovima, reguliranje postupanja pravobranitelja, te pripajanje Centra za ljudska prava, koji se od osnivanja 2005. do danas istakao u aktivnom promicanju ljudskih prava. Na temelju novih zakonskih rješenja, pučki pravobranitelj izdaje preporuke tijelima državne uprave za unaprjeđenje sustava zaštite ljudskih prava, prati poštivanje tih preporuka te utjecaj izvještaja na standarde u zaštiti ljudskih prava. Također, temeljem Zakona o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja (usvojen 28. siječnja 2011. godine od strane Hrvatskog sabora), pučki pravobranitelj obavlja poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma.

Ured pučkog pravobranitelja dobio je nove ovlasti te je kadrovski ojačan za provođenje Zakona, *u skladu sa preporukom broj 77. Savjetodavnog odbora*. Međutim, u Izvješću pučke pravobraniteljice za 2013. godinu, ističe se da financijska sredstva koja se iz Državnog proračuna izdvajaju za Ured pučkog pravobranitelja nisu dostatna za redovito obavljanje povjerenih poslova i ovlasti, posebice u kontekstu povećanja broja zaprimljenih pritužbi.

Zakon o suzbijanju diskriminacije

U proteklom razdoblju donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, broj 112/12). Tijekom praćenja primjene Zakona u 2009. godini nesporno je ustanovljeno da je, uz ispunjavanje osnovnih ciljeva njegova donošenja, napravljen bitan pomak u pravcu zaštite od svih oblika diskriminacije, smanjenja rizika diskriminacije, odnosno podizanja razine svijesti o neprihvatljivosti diskriminirajućeg ponašanja. Iako Zakon pripada visokim civilizacijskim i socijalnim standardima našeg vremena, potrebno je učiniti daljnje napore u smislu ispravne implementacije pravne stečevine Europske unije u ovom području. Naime, u trenutku pripreme Zakona za donošenje u Hrvatskome saboru 2008. godine, Europska komisija nije imala komentara na Zakon.

Međutim, u Zajedničkom stajalištu Europske unije (Revizija CONF-HR 13/08), od 18. prosinca 2009. godine, vezanom uz ispunjenje obveza iz Poglavlja 19. - Socijalna politika i zapošljavanje, područje - Suzbijanje diskriminacije, Europska unija je dala svoj osvrt kojim

prima na znanje i pozdravlja informaciju da je u srpnju 2008. godine donesen jedinstven Zakon o suzbijanju diskriminacije. Nadalje, ovim dijelom zajedničkih stajališta Europska unija poziva Republiku Hrvatsku na dovršavanje usklađivanja zakonodavstva u tom području, osobito u odnosu na iznimke od načela zabrane diskriminacije te prima na znanje informaciju da je Hrvatska preuzela obvezu do kraja 2010. ispuniti sve uvjete pravne stečevine na tom području, prije svega one koji se odnose na iznimke od načela zabrane diskriminacije. Ovim je zakonom potrebno uskladiti područje iznimki od načela zabrane diskriminacije s odgovarajućom pravnom stečevinom Europske unije. Naime u Zakonu su navedeni i izuzeci od zabrane diskriminacije, što znači da se u određenim slučajevima stavljanje u nepovoljniji položaj ne smatra diskriminacijom.

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći

Kako bi se omogućilo pružanje pravne pomoći ekonomski i socijalno ugroženim kategorijama građana donesen je Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/08), a slijedom Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-722/2009, od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, broj 44/11) donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 81/11). Primjena navedenog Zakona u praksi ukazala je na potrebu i mogućnost daljnjeg unaprjeđenja instituta pružanja pravne pomoći ekonomski i socijalno ugroženim kategorijama građana. Takav stav proizlazi i iz preporuka međunarodnih eksperata poput preporuka Twinning Light projekta "Unaprjeđenje sustava besplatne pravne pomoći" (HR/2009/IB/JH/03TL). Tijekom veljače 2013. godine izrađen je nacrt prijedloga novoga Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći jer su izmjene zakona obuhvaćale 2/3 zakona, što je zahtijevalo donošenje novog zakona, a ne izmjena. Provedeno je i savjetovanje s javnošću u lipnju 2013. godine, te je u studenom 2013. godine usvojen novi Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13). Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine.

Novim zakonom proširio se krug korisnika, ublažili su se imovinski kriteriji te se stvorio unaprijeđeni sustav financiranja u skladu s potrebama pružatelja primarne pravne pomoći.

Najznačajnija izmjena u novom Zakonu odnosi se na postupak odobravanja primarne pravne pomoći koji je pojednostavljen na način da se korisnici izravno obraćaju pružateljima primarne pravne pomoći (ovlaštenim udrugama, pravnim klinikama ili uredima državne uprave), a pružatelji primarne pravne pomoći sami provjeravaju ispunjavaju li podnositelji zahtjeva zakonske uvjete za ostvarenje prava na primarnu pravnu pomoć. Kao što je navedeno, imovinski uvjeti za odobravanje primarne pravne pomoći su ublaženi te se primarna pravna pomoć može se pružiti u svakoj pravnoj stvari, što do sada nije bio slučaj. Na ovaj način omogućava se širokom krugu korisnika upućivanje u osnovna prava i načine ostvarivanja njihove zaštite bez pokretanja postupaka pred tijelima sudbene i druge državne vlasti. Među oblike koji uključuju primarnu pravnu pomoć spadaju davanje opće pravne informacije, davanje pravnog savjeta, sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, kao i zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima te pravna pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Pri Ministarstvu pravosuđa je trenutno registrirano 35 udruga na području cijele Republike Hrvatske koje su ovlaštene pružati primarnu pravnu pomoć, od kojih se nekoliko bave posebno pružanjem pravne pomoći manjinskim skupinama. Sredstva za pružanje primarne pravne pomoći pružateljima (ovlaštenim udrugama i pravnim klinikama) se dodjeljuju na temelju odobrenih projekata. U tijeku je izrada natječajne dokumentacije za raspisivanje natječaja u 2014. godini za dodjelu sredstava za projekte ovlaštenih udruga i

pravnih klinika, pri čemu se planira posebno vrednovati projekte koji će biti usmjereni na pružanje pravne pomoći osjetljivim društvenim skupinama kao što su manjinske skupine.

U odnosu na sekundarnu pravnu pomoć, koju pružaju odvjetnici, propisani imovinski uvjeti su pojednostavljeni i ublaženi u odnosu na ranije zakonske odredbe. Kao posebni oblici sekundarne pravne pomoći predviđaju se i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi. Za odobravanje navedenih oblika pravne pomoći predviđeni su blaži uvjeti od uvjeta koji se traže za odobravanje sekundarne pravne pomoći koju pružaju odvjetnici, s time da se oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi može ostvariti u svim sudskim postupcima.

Reforma pravosuđa

Nakon izvršene analize provedbe mjera predviđenih Akcijskim planom za provedbu strateških smjernica Strategije razvoja pravosuđa iz 2008. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je 20. svibnja 2010. godine revidirani Akcijski plan uz Strategiju reforme pravosuđa. Budući da je približno 90 % mjera iz prethodnog plana ispunjeno, preostale mjere precizirane su, izmijenjene i dopunjene. Kako bi se lakše moglo pratiti izvršenje Akcijskog plana, određeni su konkretni rokovi te tijela nadležna za provedbu, a prioritet je stavljen na dovršetak pregovaračkog procesa za pristup Republike Hrvatske Europskoj uniji. Akcijski plan donesen u svibnju 2010. godine primjenjivao se i u 2011. godini, na koji je način omogućen kontinuitet u provođenju započetih reformi.

Strategija razvoja pravosuđa za razdoblje od 2013. do 2018. godine donesena je 14. prosinca 2012. godine (Narodne novine, broj 144/12). Ujedno je važno za istaknuti da je u lipnju 2013. usvojen Akcijski plan za provedbu strateških smjernica Strategije razvoja pravosuđa za razdoblje 2013. – 2014. kojim se posebno intenziviraju aktivnosti s ciljem daljnjeg smanjenja ukupnog broja neriješenih predmeta, skraćivanja trajanja sudskih postupaka te općenito efikasnijeg rada pravosudnih tijela.

Zakon o sudovima

S ciljem poboljšanja kvalitete, kapaciteta i učinkovitosti pravosudnog sustava te kako bi se bez odlaganja riješili svi neriješeni predmeti, u veljači 2013. donesen je novi Zakon o sudovima (Narodne novine, broj 28/13). Njime se propisuje da je predsjednik suda dužan skrbiti o učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, posebno onih u kojima postupak traje više od tri godine. Predsjednik suda dužan je viši sud i Ministarstvo pravosuđa izvještavati o svim pitanjima važnim za rad suda, a jednom godišnje, najkasnije do 31. ožujka za prethodnu godinu, dužan je o obavljenim poslovima sudske uprave te mjerama i aktivnostima poduzetim za unapređenje rada i učinkovitosti suda u rješavanju predmeta, podnijeti izvješće neposredno višem sudu, Državnom sudbenom vijeću i Ministarstvu pravosuđa. Stavljanjem poslova ispitivanja osnovanosti zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u djelokrug poslova predsjednika suda, također se željela istaknuti odgovornost predsjednika suda za ažurnost rada suda kojem je na čelu.

Među poslove koje obavlja predsjednik suda odnosno poslove sudske uprave dodani su i poslovi koji se odnose na ispitivanje osnovanosti zahtjeva stranaka za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku te poslovi analize upravljačkih izvješća o radu suda i sudaca. S ciljem jačanja odgovornosti predsjednika suda zakonom se propisala obveza predsjednika suda da predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa dostavi pravomoćan godišnji raspored poslova, da obavlja nadzor nad urednim i pravodobnim obavljanjem poslova u sudu u skladu s odredbama Sudskog poslovnika te najmanje jednom mjesečno o izvršenom nadzoru, njegovim rezultatima i poduzetim mjerama sastavi posebno izvješće.

Nadalje, novim Zakonom o sudovima dana je mogućnost ustupa predmeta drugom stvarno i mjesno nadležnom sudu radi postizanja ravnomjerne opterećenosti sudova te promjena u stvarnoj i mjesnoj nadležnosti, a ovlast za predlaganje ustupa dana je i ministru pravosuđa.

Uveo se institut godišnjeg izvješća predsjednika Vrhovnog suda RH Hrvatskom saboru o radu sudbene vlasti u protekloj godini. Tim izvješćem predsjednik Vrhovnog suda RH može upozoriti na stanje i djelovanje sudbene vlasti, organizacijske probleme u sudovima i nedostatke u zakonodavstvu te dati prijedloge za unapređenje rada sudova.

Zakonom se propisala i obveza predsjednika viših sudova da jednom godišnje odrede provođenje nadzora nad urednim obavljanjem poslova sudaca i sudova na području svoje nadležnosti. Izvješća o provedenom nadzoru predsjednici viših sudova dužni su dostaviti predsjednicima nadziranih sudova, predsjedniku VSRH, Državnom sudbenom vijeću i Ministarstvu pravosuđa.

Kao bitna novina uveo se i institut ravnatelja sudske uprave kao menadžera suda kojeg može imati sud sa 40 sudaca. Institut ravnatelja sudske uprave uveo se i kao mogući mehanizam rasterećenja predsjednika suda od obavljanja poslova sudske uprave, a na koji se način otvara prostor za skrb o pravovremenosti obavljanja poslova u sudu i učinkovitosti rada suda.

Posebna pozornost u zakonu posvećena je zaštiti Ustavom zajamčenog prava stranaka na suđenje u razumnom roku. Radi odredbe čl. 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te čl. 29. Ustava RH bilo je nužno nadograditi odredbe koje se odnose na zaštitu ovog prava. Novim zakonom uvedena su dva detaljno postupovno razrađena pravna sredstva zaštitu ovog prava, i to zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Članak 108. stavak. 4. novog Zakona o sudovima (Narodne novine, broj 28/13) propisuje da se kod prijama sudskih službenika i namještenika u sudove mora se voditi računa o zastupljenosti službenika i namještenika pripadnika nacionalnih manjina.

Ostali propisi

Zakon o Državnom sudbenom vijeću (Narodne novine, broj 116/10, 57/11, 130/11 i 28/13) u članku 50. stavku 1., propisuje da se prilikom imenovanja sudaca mora voditi računa o zastupljenosti sudaca pripadnika nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina.

Kao i prethodni, novi Zakon o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 150/11 i 12/13) propisao je da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zastupljenost u središnjim tijelima državne uprave razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske, a u uredima državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave, razmjerno njihovom udjelu u ukupnom stanovništvu jedinice područne (regionalne) samouprave. Kada pripadnici nacionalnih manjina podnose prijavu na natječaj za prijam u službu, imaju se pravo pozvati na ostvarivanje prava koja im pripadaju sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Također je propisano da provedbu zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave nadzire Vlada Republike Hrvatske.

U prethodnom razdoblju došlo je i do izmjena Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koje su, kao i podzakonski akti doneseni na temelju tog Zakona, usklađeni su s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina.

Također, u proteklom razdoblju izmijenjen je i Zakon o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, br. 86/08, 57/11 i 51A/13), Zakon o obnovi (Narodne novine, br.

24/96, 54/96, 87/96, 57/00, 38/09, 45/11, 51A/13), donesena Uredba o uvjetima za utvrđivanje i gubitak statusa izbjeglice, prognanika odnosno povratnika (Narodne novine, 133/13) te Uredba o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja (Narodne novine, br. 133/13).

Unaprijeđenje prava pripadnika romske nacionalne manjine

Nacionalni program za Rome i Nacionalna strategija za uključivanje Roma od 2013. do 2020.

Kroz praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., uočeno je konstantno poboljšanje položaja pripadnika romske nacionalne manjine na svim područjima.

Osobit napredak vidljiv je na području obrazovanja, uključivanja u društveno-politički život na lokalnoj razini kroz vijeća i predstavnike romske nacionalne manjine te legalizaciji naselja i poboljšanju infrastrukture u nekim dijelovima Republike Hrvatske.

U cilju daljnjeg poboljšanja socio-ekonomskog položaja Roma, Republika Hrvatska je polovicom 2012. godine pristupila izradi Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine (u daljnjem tekstu Strategija). Strategija se nadograđuje na Nacionalni program za Rome, redefinirajući nacionalne prioritete, načine provedbe i poduzimanje posebnih mjera sukladno izmijenjenim društvenim i političkim okolnostima, ostvarenom napretku i daljnjim izazovima u procesu uključivanja i poboljšanja socio-ekonomskog položaja Roma. Istovremeno, Nacionalnom strategijom za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine usklađuje se temeljni strateški dokument Republike Hrvatske za integraciju pripadnika romske nacionalne manjine s Priopćenjem Komisije Europskom Parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Okviru EU za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. godine. Strategija se temelji i na odredbama međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina kojih je Republika Hrvatska stranka. Tijekom procesa njene izrade korištena su iskustva drugih zemalja koje sustavno rješavaju probleme Roma, osobito u okviru Desetljeća za uključivanje Roma.

Strategija je usklađena s uočenim potrebama i izazovima povezanim sa socijalnim uključivanjem Roma na svim razinama: lokalnoj, područnoj, nacionalnoj i EU. Strategija sadrži opće i posebne ciljeve postavljene kao smjernice za kreiranje javnih politika usmjerenih na socio-ekonomsko uključivanje romskih zajednica do 2020. g. Nacionalna strategija za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine bit će periodično revidirana, s obzirom na činjenicu da je potrebno nadopuniti je nedostajućim podacima i početnim vrijednostima, sukladno uočenim potrebama i promjenama vezanim uz položaj romske nacionalne manjine općenito, ali i položaja osobito isključenih i marginaliziranih skupina unutar romske zajednice (žene, djeca, djeca s posebnim potrebama, osobe s invaliditetom, osobe starije dobi, marginalizirane romske zajednice) u Republici Hrvatskoj.

Praćenje provedbe Strategije provodit će se putem izvješća o provedbi Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanja Roma, a kvalitetno praćenje provedbe omogućit će daljnji napredak u uključivanju pripadnika romske nacionalne manjine u maticu društva u Republici Hrvatskoj. Početkom primjene Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. godine, prestali se primjenjivati Nacionalni program za Rome, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 16. listopada 2003. godine i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015., koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 31. ožujka 2005. godine.

Na sjednici održanoj 4. srpnja 2013. godine Vlada Republike Hrvatske osnovala je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma od 2013. do 2020. Članovi Povjerenstva imenovani su na paritetnoj osnovi iz reda predstavnika tijela i institucija Republike Hrvatske i predstavnika romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Sukladno odlukama Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome, kao i novoosnovanog Povjerenstva za praćenje Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. godine, kontinuirano su osiguravana sredstva za poboljšanje uvjeta života romske nacionalne manjine (jednokratna financijska pomoć za nastavak školovanja, sredstva za adaptaciju stambenog prostora, popravke krovova, sanaciju šteta od požara i poplava, za liječenje teških bolesti i sl.). U izvještajnom razdoblju od 2009. do 2013. godine, putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma, s pozicije Ureda¹ raspoređeno je ukupno 3.492.588,77 kuna, a detaljan prikaz raspoređenih sredstava prikazan je u prilogu ovog Izvješća (Prilog 2).

Znatna financijska sredstva uložena su i za stvaranje pretpostavki za kulturnu autonomiju romske nacionalne manjine te za očuvanje tradicionalne romske kulture.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na temelju stručne procjene Radne skupine za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma u izvještajnom razdoblju od 2009. do 2013. godine rasporedilo je s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina ukupno 626.000,00 kuna.

Sredstva su odobrena za: nabavu nošnji, nabavu instrumenata, popravak nošnji i instrumenata, rad koreografa te znanstvena istraživanja vezana uz jezik i kulturu Roma.

Prijedlog za raspodjelu sredstava romskim udruagama i KUD-ovima u razdoblju od 2009. do 2013. godine predlagala je stručna radna skupina sastavljena od stručnjaka iz Instituta za folkloristiku i etnologiju, Etnografskog muzeja, predstavnika romske nacionalne manjine i predstavnika Ureda.

Ured za nacionalne manjine na temelju stručne procjene Radne skupine za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma u 2009. godini rasporedio je sredstva u iznosu od 181.000 kuna za nabavu nošnji i instrumenta, te rad koreografa kako slijedi: Udruga Roma „Ludari“ rumunjskog porijekla - 7.000,00 kuna; Udruga Prijatelj Roma - Amal Roma - 10.000,00 kuna; Udruga Roma Istre Pula „Terne Romane Luluđa“ - 15.000,00 kuna; Kulturno umjetničko društvo „San Roma“ - 7.000,00 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo „Crni biseri“ - 10.000,00 kuna; Romski kulturni centar - 9.000,00 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma - 7.000,00 kuna; Udruga „Romska prava“ - 7.000,00 kuna; Udruženje Roma Bajaša Sisačko-moslavačke županije - 7.000,00 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo „Darda“ - 20.000,00 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Kutinski biseri“ - 10.000,00 kuna; „Kali Sara“ Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj - 20.000,00 kuna; Udruga romskog prijateljstva „Luna“ - 10.000,00 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo „Đelem Đelem“ - 7.000,00 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj - 15.000,00 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Romska duša“ - 10.000,00 kuna; KUD „Črne strele“, - 10.000 kuna.

Sukladno navedenom, a nakon Odluke Stručne skupine za raspodjelu sredstava, 2010. godine, Ured za nacionalne manjine rasporedio je sredstva u iznosu od 175.000,00 kuna kako slijedi: Mreža udruga Sisačko-moslavačke županije - 7.000,00 kuna; Udruženje Roma Bajaša

---

¹ Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske osnovan je u travnju 2012. godine odlukom Vlade Republike Hrvatske o spajanju do tada postojećih Ureda za ljudska prava i Ureda za nacionalne manjine.

Sisačko-moslavačke županije - 5.000,00 kuna; Teatar Roma Chaplin, Rijeka - 15.000,00 kuna; Udruga hrvatskih katoličkih Roma Lovara za kulturno-umjetničku djelatnost, Bjelovar - 5.000,00 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma, Sisak - 10.000,00 kuna; Roma art centar, Zagreb - 10.000,00 kuna; Kulturno-umjetničko društvo „Zlatna korita“, Čakovec - 3.000,00 kuna; Prijatelj Roma - Amal Roma, Zagreb - 5.000,00 kuna; KUD „Romsko srce“, Zagreb - 5.000,00 kuna; Udruga romskog prijateljstva „Luna“, Beli Manastir -15.000,00 kuna; KUD „Bajaški crni biseri“, Slavonski Brod - 10.000,00 kuna; Udruga baranjskih Roma, Beli Manastir - 5.000,00 kuna; Udruga „Romska prava“, Sisak - 5.000,00 kuna; Nacionalna udruga Roma „Evropa“, R.C. Našice – KUD – Romani put, Našice - 15.000,00 kuna; Romski kulturni centar, Sisak - 15.000,00 kuna; Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH „Kali Sara“, Zagreb - 10.000,00 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo „Crni biseri“, Sisak -5.000,00 kuna; Romsko kulturno umjetničko društvo „Darda“- 15.000,00 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u RH, Zagreb - 15.000,00 kuna.

U 2011. godini Stručna radna skupina za raspodjelu sredstava donijela je Odluku o rasporedu sredstava za financiranje programa očuvanja tradicijske kulture Roma u ukupnom iznosu od 120.000,00 kuna: Medijski informativni centar, Zagreb - 10.000,00 kuna; Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH „Kali Sara“, Zagreb - 10.000,00 kuna; Mreža udruga Sisačko-moslavačke županije - 10.000,00 kuna; Udruga za razvoj i bolji život Roma, Sisak - 5.000 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Romsko srce“, Zagreb - 10.000,00 kuna; UŽRH „Bolja budućnost“, Zagreb -10.000,00 kuna; Romski kulturni centar, Sisak - 10.000,00 kuna; Udruga „Romska prava“, Sisak - 10.000,00 kuna; Kulturno umjetničko društvo „Romska duša“, Zagreb - 15.000,00 kuna; Romsko kulturno-umjetničko društvo „Crni biseri“, Sisak - 10.000,00 kuna; Humanitarna organizacija svjetska organizacija Roma u Hrvatskoj, Zagreb - 10.000,00 kuna; Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije - 10.000,00 kuna.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina na temelju stručne procjene Radne skupine za raspodjelu sredstava za očuvanje tradicijske kulture Roma u 2013. godini rasporedio je sredstva u iznosu od 150.000 kuna za nabavu nošnji i instrumenta, rad koreografa te znanstvena istraživanja kako slijedi: Romsko kulturno – umjetničko društvo Darda - 15.000,00 kn; Romski kulturni centar, Sisak - 10.000,00 kuna; Udruga za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj „Kali Sara“ Zagreb - 15.000 kuna; Udruga „Romska prava“, Sisak - 5.000,00 kuna; Zajednica Roma Hrvatske „Romski san“ Zagreb - 7.000, 00 kuna; Mreža romskih udruge Hrvatske, Slavonski Brod - 10.000,00 kuna; Romska zajednica Lika, Gospić - 5.000,00 kuna, Kulturno – umjetničko društvo „Kutinski biseri“ Kutina - 10.000,00 kuna; Kulturno – umjetničko društvo „Crni biseri, Sisak - 10.000,00 kuna; Udruga Roma Palanjek, Kutina - 7.000,00 kuna; Udruga Romski putevi – Romane droma, Zagreb - 15.000,00 kuna; Udruga Roma Grubišnog Polja - 12.000,00 kuna; Udruga mladih romskih talenata „Teatar bolji život“, Slavonski Brod - 5.000,00 kuna; Udruga Roma Bajaša, Kutina - 5.000,00 kuna; Udruga baranjskih Roma, Beli Manastir - 4.000,00 kuna; Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“, Zagreb - 15.000,00 kuna.

U Republici Hrvatskoj u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina upisano je 16 vijeća i 10 predstavnika romske nacionalne manjine, čime je omogućeno uključivanje romske nacionalne manjine u proces odlučivanja u lokalnim jedinicama.

U područjima naseljenim Romima i dalje djeluju mobilni timovi sastavljeni od predstavnika nadležnih ministarstava, ureda državne uprave, centara za socijalnu skrb, romskih nevladinih udruga i predstavnika Roma koji utvrđuju stanje u pojedinačnim slučajevima i upućuju stanovnike tih područja o načinu rješavanja statusnih pitanja, posebice prijave boravka i stjecanja hrvatskog državljanstva.

Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015. godine

S ciljem definiranja načina provedbe Strategije izrađen je Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015. koji sadrži mjere usmjerene na postizanje ciljeva definiranih Strategijom u navedenom razdoblju. Početkom primjene nove Strategije prestali su se primjenjivati Nacionalni program za Rome, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 16. listopada 2003. godine, i Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma 2005. – 2015., koji je Vlada Republike Hrvatske donijela 31. ožujka 2005. godine. U svrhu praćenja provedbe cjelokupnog operativnog dijela Strategije Vlada Republike Hrvatske osnovala je Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma.

Akcijski plan obuhvaća sljedeća područja: obrazovanje, zapošljavanje i uključivanje u gospodarski život, zdravstvenu zaštitu, socijalnu skrb, prostorno uređenje, stanovanje i zaštitu okoliša; uključivanje romske nacionalne manjine u kulturni i društveni život. statusna rješenja, suzbijanje diskriminacije i pomoć u ostvarivanju prava, unaprjeđenje prikupljanja statističkih podataka i usklađenost programa s međunarodnim standardima te prihvaćenim ugovorima na području ljudskih i manjinskih prava. Akcijski plan definira načine provedbe općih i posebnih ciljeva definiranih u Strategiji, rokove provedbe, nositelje i sudionike u provedbi mjera, početne vrijednosti, izvore i načine prikupljanja podataka te financijska sredstva potrebna za provedbu Akcijskog plana za trogodišnje razdoblje.

Izradu dokumenta koordinirao je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a u njegovoj su izradi sudjelovala sva relevantna ministarstva (Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo uprave, Ministarstvo poduzetništva i obrta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo kulture), Ured za udruge, Ured za ravnopravnost spolova, Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Agencija za elektroničke medije, Državni zavod za statistiku, Agencija za upravljanje državnom imovinom, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Savjet za nacionalne manjine, Ured pučkog pravobranitelja, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Ured pravobraniteljice za djecu, predstavnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavnici međunarodnih organizacija u Republici Hrvatskoj, pripadnici romske nacionalne manjine te neovisni stručnjaci.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za provođenje Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma, za razdoblje od 2013. do 2015. godine na pozicijama nadležnih tijela planirana su sredstva u okviru utvrđenih limita iz Smjernica ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje u ukupnom iznosu od 45.942.870,00 kuna.

Obrazovanje

Najveći pomak u ostvarivanju prava pripadnika romske zajednice vidljiv je na području pristupa obrazovanju, što se ponajviše odnosi na činjenicu da se iz godine u godinu u sustav osnovnoškolskog obrazovanja uključuje sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

Na kraju školske godine 2009./2010. u osnovnoškolskom obrazovanju učeterostručen je broj učenika i učenica romske nacionalne manjine sa 1013 na 4172. U odnosu na školsku godinu 2010/2011. kad je u osnovnim školama bilo ukupno 4723 romske djece (2409 m, 2314 ž), na početku 2011./2012. školske godine bilo ih je 4915 (2509 m, 2406 ž), a na početku školske godine 2012/2013 taj broj je dosegao 5173 učenika (od toga 2612 m i 2561 ž).

Tijekom 2013. godine postignut je daljnji napredak na području obrazovanja uključivanjem romske djece na svim razinama obrazovnog sustava, a ponajviše u osnovnoškolskom sustavu gdje je broj romske djece na početku školske godine 2013./2014. iznosio 5.470 učenika (od toga 2.769 m i 2.701 ž).

U području predškolskog odgoja i naobrazbe na početku 2010./2011. pedagoške godine bilo je 799 djece, od kojih 399 (198 m i 201 ž) u predškolskom odgoju, a 400 djece (196 m i 204 ž) u programu predškole. U 2011. godini, odnosno na kraju 2010./2011. bilo je 623 djece u predškolskom odgoju, od kojih 276 (136 m i 140 ž) u redovnom predškolskom odgoju i 310 (156 m i 154 ž) u programu predškole. Na početku 2011./2012. pedagoške godine uključeno je ukupno 623 djece, od kojih je 289 (137 m i 152 ž) u predškolskom odgoju, a 334 (185 m i 149 ž) u programu predškole.

Tijekom 2009. i 2010. godine ukupno je 23 suradnika pomagača romske nacionalnosti u osnovnim školama (12 m, 11 ž) te 2 koja financira lokalna uprava. Edukacija nije bila organizirana u 2009. i 2010. godini. U 2009. godini za plaće romskih pomagača utrošeno je 1.401.388,53 kn iz sredstava planiranih u Državnom proračunu, a u 2010. ukupno 1.509.221,52 kn.

Prilikom upisa u srednje škole, sukladno Odluci o elementima i kriterijima za izbor kandidata za upis u srednje škole, koju donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, posebnom točkom određen je upis učenika romske populacije na osnovi Nacionalnog programa za Rome, na način da se omogućava manji broj bodova s kojim se pripadnici romske nacionalne manjine mogu upisati u željeni srednjoškolski program. Iako je veći broj učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima, vidljiv je porast i broja učenika upisanih u prve razrede četverogodišnjih škola. No, također je uočen i trend ispisa iz srednje škole, tj. napuštanja srednjoškolskog obrazovanja.

Na kraju školske godine 2009./2010. u srednjim školama bilo je 290 učenika (154 m, 136 ž), na kraju 2010./2011. bilo je 327 učenika (158 m, 169 ž), a na početku 2011./2012. u srednjim školama bilo je uključeno 425 učenika (214 m, 211 ž). U 2009./2010. 37 učenika je prekinulo obrazovanje (21 m, 16 ž) od njih 290 (154 m, 136 ž), a ponavljača je 14 (10 m, 4 ž). U 2010./2011. obrazovanje je prekinulo 57 učenika (27 m, 30 ž) od njih 327 (158 m, 169 ž), a ponavljača je 20 (9 m, 11 ž).

Kada se uzme u obzir koliko učenika Roma završava osnovnu školu, odnosno koliko ih je u 8. razredu na kraju školske godine u odnosu na broj učenika koji te iste godine upisuju srednju školu, moguće je zaključiti da bez povećanja uspješnosti završetka osnovnog obrazovanja nije moguće značajno povećati broj romskih učenika u srednjoj školi.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta stipendira sve redovne učenike srednjih škola koji su pripadnici romske nacionalne manjine u iznosu od 5.000,00 kn godišnje po učeniku, odnosno 500,00 kn mjesečno tijekom nastavne godine. Za dobivanje stipendije pretpostavka je izjašnjavanje pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini. U 2010. je iz Državnog proračuna za stipendije utrošeno 1.343.000,00 kuna, a 2011. proračunske godine utrošeno je 1.598.820,00 kuna. S obzirom na znatno manji broj učenika Roma koji upisuju četverogodišnje srednje obrazovanje, što je u pravilu preduvjet nastavka školovanja na visokoškolskim ustanovama, za 2009./2010. Grad Zagreb je organizirao besplatne pripreme za polaganje razredbenih ispita za sve kandidate koji su se prijavili.

Za 2010./2011. i 2011./2012. akademsku godinu polaže se državna matura kao preduvjet nastavka školovanja na visokim učilištima. Sve veći broj učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključuje se u sustav srednjoškolskog obrazovanja. Na početku školske godine 2012./2013., u srednjim školama je bilo ukupno 480 učenika (od toga 286 m i 194 ž), među kojima je znatno veći broj učenika koji nastavljaju obrazovanje u trogodišnjim srednjoškolskim programima (ukupno je u školsku godinu 2012./2013. upisano 157 učenika) u odnosu na broj učenika u četverogodišnjim programima (ukupno je upisano 23 učenika).

Osигuranjem stipendija i smještaja u učeničke domove, stvoreni su preduvjeti za povećanje broja romskih učenika oba spola koji uspješno završavaju srednju školu. Mjere opismenjavanja odraslih pripadnika romske nacionalne manjine provodile su se u okviru projekata „Desetljeća pismenosti u Hrvatskoj – za hrvatsku pismenost 2003.-2012.“ i „Za Hrvatsku pismenosti: put do poželjne budućnosti“.

Osim stipendiranja učenika, osiguravaju se i stipendije za studente pripadnike romske nacionalne manjine. Na 13. sjednici Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome održanoj 11. veljače 2011. godine donijet je zaključak da su stipendije socijalna potpora obiteljima za nastavak školovanja učenika/studenata romske nacionalne manjine i stoga se ne računavaju u prihod obitelji kod ostvarivanja prava iz socijalne skrbi.

U visokoškolskom obrazovanju u 2010./2011. akademskoj godini stipendije je primalo 28 studenata. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osigurava stipendije svim studentima pripadnicima romske nacionalne manjine koji je zatraže uz pretpostavku da se izjašnjavaju kao pripadnici romske nacionalne manjine. U 2010./2011. akademskoj godini stipendije je dobivalo 10 studenata (7 ž, 3 m), a u 2011./2012. akademskoj godini 27 studenata (10 m, 17 ž). Iznos stipendije je 1.000,00 kn mjesečno tijekom deset mjeseci, odnosno 10.000,00 kn godišnje.

Značajno je povećan broj učenika u produženom boravku, uključeno je 548 učenika (293 m, 255 ž). Nastavljen je trend povećanja broja učenika pripadnika romske nacionalne manjine uključenih u sustav srednjoškolskog obrazovanja. Na početku školske godine 2013./2014. u srednjim školama je bilo ukupno 588 učenika (od toga 327 m i 261 ž). U sustavu visokoškolskog obrazovanja u akademskoj godini 2012./2013. registrirana su 23 studenta (7 m i 16 ž). Za redovite studente Ministarstvo je osiguralo ukupno 350.000,00 kuna. Budući da godišnja stipendija za studente Rome iznosi 10.000,00 kuna, za stipendije je utrošeno 230.000,00 kuna.

U školskoj godini 2013./2014. ukupno 403 učenika pohađa trogodišnji srednjoškolski program (od toga 235 m i 168 ž), dok četverogodišnji program pohađa ukupno 107 učenika, (od toga 53 m i 54 ž). Nižu stručnu spremu pohađa 6 učenika (6 m), a programe za učenike s teškoćama u razvoju 67 učenika (30 m i 37 ž), program likovne umjetnosti i dizajna pohađaju 2 učenice (2 ž) i glazbenu školu 3 učenika (3 m).

U istoj školskoj godini je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta osiguralo stipendije za 542 učenika (247 m i 295 ž). Osигuranjem stipendija i smještaja u učeničke domove, stvoreni su preduvjeti za povećanje broja romskih učenika oba spola koji uspješno završavaju srednju školu.

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u okviru Odsjeka za indologiju i dalekoistočne studije osnovana su dva kolegija: Kolegij za romski jezik i Književnost i kultura Roma. Predavanja su počela u studenom 2012. godine.

Zdravstvo

Na području zdravstva uočen je pomak u cjepnom obuhvatu predškolske djece koja žive u romskim naseljima, te napredak kod provođenja zdravstvene edukacije roditelja usmjerene poboljšanju zdravstvenih navika. Vezano za ostvarivanje prava na zdravstveno

osiguranje, uočeno je da se pripadnici romske nacionalne manjine često ne mogu prijaviti na zdravstveno osiguranje prema jednoj od osnova iz Zakona o zdravstvenom osiguranju jer nisu upisani u knjigu državljana, a prema Zakonu o strancima rijetko ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Županije kao jedinice područne (regionalne) samouprave putem svojih zavoda za javno zdravstvo, uz suradnju sanitarne inspekcije i jedinica lokalne samouprave poduzimale su mnogobrojne mjere za poboljšanje kvalitete života i zdravstvene zaštite romske populacije. Županijski zavodi za javno zdravstvo su na području županija obavljale javno-zdravstvenu djelatnost, epidemiologiju karantenskih i drugih zaraznih bolesti, epidemiologiju masovnih nezaraznih bolesti, osiguranje zdravstveno ispravne vode, namirnica i zraka, imunizaciju, sanitaciju i zdravstveno prosvjeđivanje.

Tijekom 2012. godine nastavljen je sustavan rad na poboljšanju zdravlja romske dojenčadi i djece izjednačavanjem procijepljenosti romske djece s ostalom populacijom, rad na poboljšanju zdravlja romske dojenčadi i djece provođenjem zdravstvenih mjera u odnosu na najučestalije utvrđene uzroke pobola i smrti, uz provođenje zdravstvenog prosvjeđivanja roditelja i preventivnih i kurativnih mjera zdravstvene zaštite, te s provođenjem ostalih mjera kojima je cilj bio poboljšanje zdravlja i zdravstvene zaštite romske populacije. Vidljiv je napredak kod provođenja zdravstvene edukacije roditelja usmjerene poboljšanju zdravstvenih navika.

Zapošljavanje

Prema popisu stanovništva, provedenom 2011. godine, u Republici Hrvatskoj živi ukupno 16.975 osobe romske nacionalne manjine ili 0,40% ukupnog stanovništva. Iako Hrvatski zavod za zapošljavanje ne vodi evidenciju nezaposlenih osoba prema njihovoj nacionalnosti, procjenjuje se da je krajem prosinca 2011. godine evidentirano ukupno 4.499 osoba romske nacionalne manjine što čini 1,42% u ukupnom broju nezaposlenih u Hrvatskoj.

Broj nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine procjenjuje se prema prebivalištu iz kojih se osobe prijavljuju u evidenciju nezaposlenih osoba, prema uvjerenjima koje traže za ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi te poznavanju romskog jezika. Otežavajući faktor pri stvaranju baze nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine je i činjenica da se osobe romske nacionalne manjine deklariraju različito. Iz tog razloga, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kontinuirano se prikupljaju potrebni podaci za utvrđivanje točnog broja nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine i nadopunjuju baze. U ukupnom broju evidentiranih nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine od 4.499, njih 2.265 su žene što čini njihov udio od 50,3%.

Tijekom 2010. i 2011. godine ukupno je u mjere zapošljavanja i obrazovanja kroz mjere aktivne politike zapošljavanja Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010., te Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu bilo uključeno 847 nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine. U mjeru Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca ukupno je bilo uključeno 16 osoba, u mjeru javnih radova 762 osobe, u obrazovanje nezaposlenih osoba 67 osoba. Kako bi se potaknulo zapošljavanje Romkinja i Roma, Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2012. godine nastavio stvarati preduvjete za osposobljavanje i zapošljavanje Roma (osobito mladih i žena), održavane su pripremne radionice za osposobljavanje i samozapošljavanje, za uključivanje Roma u programe pripreme za zapošljavanje, za uspostavljanje pozitivne klime kod poslodavaca za zapošljavanje Roma i sustavno je pružana pomoć pri samozapošljavanju.

Stanovanje

U području stanovanja provedbi mjere *Izrada županijskih programa aktivnosti i mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru i okolišu na lokacijama naseljenim Romima* pristupilo je 14 županija koje je bilo potrebno razmatrati u okviru provedbe Nacionalnog programa, i to: Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska i Međimurska županija, te Grad Zagreb. Nakon provedbe mjere u razdoblju od 2010. do 2011. godine stanje izrađeno je i usvojeno 14 županijskih programa.

Izrada županijskih programa uz nastavak sufinanciranja izrade prostornih planova jedinica lokalne samouprave za lokacije naseljene Romima nastavljena je i tijekom 2012. godine. Posebna je pozornost bila posvećena stvaranju uvjeta za integraciju lokacija i objekata u prostorne i funkcionalne sustave naselja (komunalna i socijalna infrastruktura). Izrađeni su svi prostorni planovi i time stvoreni uvjeti za legalizaciju 14 lokacija naseljenih Romima. Uz pomoć donacije Europske unije iz Phare 2005 izgrađena je kompletna infrastruktura u najvećem romskom naselju Parag u Međimurskoj županiji.

Besplatna pravna pomoć za Rome

U sklopu provedbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, Ministarstvo pravosuđa dodjeljuje sredstva romskim organizacijama civilnog društva kojim su udruge priznate kao legitimni pružatelji primarne pravne pomoći (pravni savjet, informiranje i slično). No, s obzirom na razinu obrazovanosti u romskoj zajednici te nesređenosti statusa (prebivalište, boravište, državljanstvo) za pretpostaviti je da su potrebe u zajednici daleko veće od doznačenih sredstava, koja su u 2010. i 2011. znatno smanjena u odnosu na 2009. godinu. Na probleme ove populacije valja posebno obratiti pažnju, uvodeći i pružanje pravne pomoći putem stalnih mobilnih timova koji su se u domaćoj i europskoj praksi pokazali vrlo učinkovitim rješenjem za pravne probleme Roma.

Zbog niza razloga koji zajedno uvjetuju težak položaj romske manjine, njezini se pripadnici bilo zbog neinformiranosti, bilo zbog straha od diskriminacije i nepovjerenja u formalni sistem teško obraćaju državnim (upravnim i pravosudnim) tijelima nadležnima za provođenje prava. Potrebna je primarna pravna pomoć, koja ima preventivnu funkciju, doprinosi pravnoj sigurnosti, umanjuje broj nepotrebnih postupaka te rasterećuje sudove i upravna tijela. Također je potrebno i uspostaviti kvalitetnu suradnju pružatelja primarne besplatne pomoći s lokalnim romskim predstavnicima. Danas se one (OCD-i i Pravne klinike registrirane za pružanje primarne besplatne pravne pomoći) suočavaju s nizom problema, a najvažniji su: tromost i formaliziranost sustava te suženo područje djelovanja. Problem kod pružanja sekundarne pravne pomoći je da su liste odvjetnika koji pružaju besplatnu pravnu pomoć neažurne, većina odvjetnika ne želi pružati besplatnu pravnu pomoć kroz sustav upravo zbog velike birokracije, a male naknade za rad. Također postoji i problem neinformiranosti o mogućnostima korištenja besplatne pravne pomoći.

Primarna pravna pomoć, a osobito pravno savjetovanje i informiranje građana izvan i prije sudskih, upravnih i formalnih pravnih postupaka od osobite je važnosti za ostvarenje djelotvornog pravnog sustava u kojem se jednako štite prava svih. Romska populacija radi nedovoljnog poznavanja svojih prava, mehanizama za njihovo ostvarivanje, ali i hrvatskog jezika, treba podršku i poticaj za ostvarenje svojih prava te je stoga nužno osigurati preduvjete koji će im to omogućiti i olakšati.

Kroz sustavno informiranje građana RH o mogućnostima koje nudi sustav besplatne pravne pomoći, bez izmjene postojećeg zakonodavnog okvira, u skladu s zakonskim rješenjima poglavito u svjetlu novele Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 81/11). Primjenom zakonskih odredbi te sustavnom edukacijom svih pružatelja pravne pomoći te nadležnih tijela i romske manjine omogućiti će se dostupnost sustava pravne pomoći i pripadnicima romske nacionalne manjine, na način koji će za rezultat imati iskorištavanje punog potencijala sustava, u skladu sa Zakonom propisanim uvjetima.

Kako bi se povećala vidljivost instrumenata besplatne pravne pomoći, Strategija predviđa provođenje mjera i aktivnosti usmjerenih na povećanje vidljivosti besplatne pravne pomoći raznim oblicima informiranja javnosti; putem brošure koja na jednostavan način daje osnovnu uputu korisniku kako ostvariti pravo na pravnu pomoć (po potrebi ista se može i prevesti na romski jezik), info letaka i plakata koji će se distribuirati centrima za socijalnu skrb, HZMO-u, HZZ-u te putem mobilnih timova direktno na terenu.

Preporuke Odbora ministara Vijeća Europe

U Rezoluciji Odbora ministara CM/ResCMN(2011)12 o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, usvojenoj na 1118. sastanku zamjenika ministara održanom od 6. srpnja 2011. godine, Republika Hrvatska je pozvana na poduzimanje sljedećih mjera sa ciljem unaprjeđenja daljnje provedbe Okvirne konvencije.

Pitanja koja zahtijevaju trenutno djelovanje:

- *Žurno i bez ikakve diskriminacije zaključiti sve neriješene predmete vezane uz povrat i obnovu privatne imovine i dodjelu stambenog prostora (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 16. Okvirne konvencije).*

- *Nastaviti provedbu Programa stambenog zbrinjavanja za izbjeglice – bivše nositelje stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 16. Okvirne konvencije).*

- *Spriječiti, utvrditi, istražiti, kazneno goniti i, prema potrebi, kazniti sva rasno i etnički motivirana ili antisemitska djela; poduzeti odlučne mjere protiv rasističkih i antisemitskih djela počinjenih prije, tijekom i nakon nogometnih utakmica, a sve u duhu Preporuke Odbora ministara R(2001)6 o sprječavanju rasizma, ksenofobije i rasne netrpeljivosti u sportu (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 6. Okvirne konvencije).*

- *Preispitati postupke koji se primjenjuju na provedbu prava na razmjernu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u javnoj upravi, sudstvu, lokalnoj samoupravi i javnim poduzećima, a sve su skladu s člankom 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina; osigurati strože praćenje provedbe i odrediti možebitne kazne kako bi se osigurala cjelovita i djelotvorna provedba ove odredbe na svim razinama; (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz članak 15. Okvirne konvencije).*

- *Preispitati zakonske odredbe i upravnu praksu kojom se uređuje izbor i djelovanje vijeća nacionalnih manjina radi otklanjanja uočenih manjkavosti u pogledu reprezentativnosti tih tijela, njihovog financiranja i njihove suradnje s tijelima lokalnih vlasti (osvrt na ovo pitanje iznesen je u Izvješću uz 15. Okvirne konvencije).*

Republika Hrvatska pozvana je poduzeti odgovarajuće mjere vezano uz sljedeće preporuke Odbora ministara:

Preporuka 1: *Nastaviti dijalog s osobama koje se izjašnjavaju kao "Muslimani" po pitanju nacionalnosti a vezano uz mogućnost njihova uključivanja u opseg primjene Okvirne konvencije; (osvrt na ovo pitanje iznesen u Izvješću uz članak 3. Okvirne konvencije).*

Preporuka 2: *Preispitati odredbe o stjecanju dvojnog državljanstva kako bi se izbjeglo neravnopravno postupanje na temelju etničkog podrijetla;* (odgovor na ovu preporuku nalazi se u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).

Preporuka 3: *Poduzeti daljnje napore u cilju sprječavanja, borbe protiv i sankcioniranja nejednakosti i diskriminacije koju kontinuirano trpe Romi; temeljito istražiti svaku pritužbu navodne diskriminacije Roma u području zapošljavanja i pružanja robe i usluga;* (odgovor na ovu preporuku nalazi se u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).

Preporuka 4: *Procesuirati i adekvatno sankcionirati počinitelje diskriminacije; pojačati napore, posebice na lokalnoj razini u cilju poboljšanja životnih uvjeta Roma te promicati njihovo uključivanje u društvo;* (odgovor na ovu preporuku nalazi se u Izvješću uz članak 4. Okvirne konvencije).

Preporuka 5: *Razmotriti zahtjev za uvođenjem dvojezičnih topografskih znakova i zahtjev za korištenjem manjinskih jezika u postupcima pred upravnim tijelima u općinama gdje živi značajan broj pripadnika nacionalnih manjina, te osigurati da se pravo na uporabu manjinskog jezika i pisma u postupcima pred upravnim tijelima poštuje u svim tijelima lokalne samouprave u kojima se zakon primjenjuje;* (odgovor na ovu preporuku nalazi se uz članak 10. i 11. Okvirne konvencije).

Preporuka 6: *Bez odlaganja, prekinuti stalnu segregacije romske djece u školama i udvostručiti napore u cilju otklanjanja teškoća s kojima se romska djeca suočavaju u području obrazovanja.* (odgovor na ovu preporuku dan je u Izvješću u dijelu koji se odnosi na unaprjeđenje prava pripadnika romske nacionalne manjine te uz članke 12., 13. i 14. Okvirne konvencije).

II. DIO

PREGLED PROVOĐENJA POJEDINIH ODREDBI OKVIRNE KONVENCIJE

Uz članak 3. Okvirne konvencije

Jedno od temeljnih načela na kojima počiva cjelokupni političko-pravni sustav Republike Hrvatske je načelo jednakosti svih pred zakonom. Ustav Republike Hrvatske u članku 14. propisuje da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Na navedenu odredbu nadovezuje se članak 15. kojim se jamči ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina (stavak 1.) te sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, slobodno služenje svojim jezikom i pismom i kulturna autonomija (stavak 4.).

Pravo na izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti privatna je stvar svakog pojedinca i nitko ne može uskratiti nekome pravo da se izjasni kao pripadnik nacionalne manjine.

U članku 126. Kaznenog zakona propisano je kazneno djelo Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti. Naime, onaj tko pripadniku nacionalne manjine uskrati ili ograniči pravo na slobodu izražavanja nacionalne pripadnosti ili na kulturnu autonomiju, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. U stavku 2. navedenog članka propisano je da će se istom kaznom kazniti i onaj tko suprotno propisima o uporabi jezika i pisma, uskrati ili ograniči osobi pravo služiti se svojim jezikom i pismom.

Slobodno izjašnjavanje nacionalne pripadnosti propisano je i odredbom članka 7. Zakona o popisu stanovništva i stanova u Republici Hrvatskoj sukladno kojoj su se, pri popisu stanovništva koji se provodio 2011. godine, pripadnici nacionalnih manjina na pitanja o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti mogli slobodno izjasniti.

U pogledu primjene Okvirne konvencije, do pozitivnog pomaka je došlo kroz izmjenu preambule Ustava kojom je popis od dosadašnjih deset nacionalnih manjina proširen na još dvanaest manjina.

Stanovništvo prema državljanstvu, narodnosti, materinskom jeziku i vjerskoj pripadnosti

Iz izvješća Državnog zavoda za statistiku

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Republici Hrvatskoj je popisano 4.284.889 stanovnika od čega je 328.738 pripadnika nacionalnih manjina kako slijedi i to: Albanaca 17.513 (0,41%), Austrijanaca 297 (0,01%), Bošnjaka 31.479 (0,73%), Bugara 350 (0,01%), Crnogoraca 4.517 (0,11%), Čeha 9.641 (0,22%), Mađara 14.048 (0,33%), Makedonaca 4.138 (0,10%), Nijemaca 2.965 (0,07%), Poljaka 672 (0,02%), Roma 16.975 (0,40%), Rumunja 435 (0,01%), Rusa 1.279 (0,03%), Rusina 1936 (0,05%) Slovaka, 4.753 (0,11%), Slovenaca 10.517 (0,25%), Srba 186.633 (4,36%), Talijana 17.807 (0,42%), Turaka 367 (0,01%), Ukrajinaca 1.878 (0,04%), Vlaha 29 (0,00) i Židova 509 (0,01%).

Udio Hrvata u nacionalnoj strukturi stanovništva iznosi 90,42%, udio osoba koje su se regionalno izjasnile jest 0,64%, a osoba koje se nisu željele izjasniti jest 0,62%.

Udio pripadnika nacionalnih manjina iznosi 7,67%, dok je u Popisu 2001. iznosio 7,47%. U odnosu na prošli popis, uočen je znatniji porast regionalno izjašnjenih osoba (ponajprije Istrana) te znatniji porast broja Bošnjaka i Roma.

Udio osoba koje su se regionalno izjasnile narastao je s 0,21% na 0,64%, udio Bošnjaka s 0,47% na 0,73% te udio Roma s 0,21% na 0,40% u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske.

S druge pak strane, udio većine drugih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj neznatno je pao. Npr. udio Srba pao je s 4,54% na 4,36%, a Slovenaca s 0,30% na 0,25%. Analizirajući podatke po županijama, najveći je udio pripadnika nacionalnih manjina u Vukovarsko-srijemskoj županiji (19,82%), Istarskoj (16,18%), Sisačko-moslavačkoj (15,85%), Ličko-senjskoj (14,76%), Bjelovarsko-bilogorskoj (13,78%), Karlovačkoj (11,93%), Šibensko-kninskoj (11,69%) i Primorsko-goranskoj (10,72%).

Prema vjerskoj pripadnosti katolika je 86,28%, pravoslavaca 4,44%, muslimana 1,47%, dok je udio pripadnika ostalih vjerskih skupina pojedinačno manji od 1,00%. Nevjernika/ ateista ima 3,81%, dok se 2,17% osoba nije željelo izjasniti na pitanje o vjeri. U odnosu na prošli popis, udio katolika u ukupnom stanovništvu pao je s 87,97% na 86,28%, dok je udio ateista narastao s 2,22% na 3,81%, kao i udio agnostika i skeptika, s 0,03% na 0,76%, te muslimana, s 1,28% na 1,47%.

Prema materinskom jeziku 95,60% osoba reklo je da im je materinski jezik hrvatski, a za 1,23% osoba materinski jezik jest srpski. Udio osoba s nekim drugim materinskim jezikom pojedinačno je manji od 1,00%.

Od ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske njih 99,41% ima hrvatsko državljanstvom, dok je stranih državljana 0,53%, odnosno 22 527. Od ukupnog broja stranih državljana najveći je broj državljana Bosne i Hercegovine, Srbije, Slovenije, Njemačke, Italije, Kosova i Makedonije.

Tabelarni pregled Popisa stanovništva prema narodnosti od 1971. do 2011. godine je u prilogu ovog Izvješća (Prilog 3.), kao i tabelarni prikaz stanovništva prema materinskom jeziku (Prilozi 4. i 5.).

Uz članak 4. Okvirne konvencije

Uz izvješća Pučkog pravobranitelja o pojavama diskriminacije

U travnju 2011. godine pučki je pravobranitelj primio Delegaciju Europske unije u Republici Hrvatskoj, vezano uz ispunjavanje mjerila za zatvaranje Poglavlja 23 – pravosuđe i temeljna prava, budući da je jedno od mjerila bilo i jačanje kapaciteta institucije pučkog pravobranitelja. U središtu pozornosti bio je napredak u svezi jačanja institucije pučkog pravobranitelja, te kadrovskih i materijalnih kapaciteta Ureda. Delegacija EU imala je zadatak provjeriti što je konkretno napravljeno na planu zapošljavanja novih djelatnika u Odjelu za diskriminaciju od zadnjeg Izvješća o napretku RH do danas, jesu li osigurana dostatna financijska sredstva za rad Ureda u izvršavanju svih ovlasti (i s obzirom na novu funkciju preventivnog mehanizma protiv mučenja), jesu li osigurani mehanizmi za postupanje preporukama pučkog pravobranitelja i slično.

Tijekom 2012. godine Ured pučkog pravobranitelja je provodio i projekt financiran iz sredstava programa pretprijetne pomoći IPA pod nazivom „Uspostava cjelovitog sustava za zaštitu od diskriminacije.“ Premda je provedba dviju od ukupno tri komponente, koliko ih ovaj projekt sadrži, započela još krajem 2011. godine, tijekom 2012. implementirana je većina od ukupno 52 aktivnosti iz twinning komponente. Krajem 2011. godine sklopljen je twinning ugovor s austrijskim institutom za ljudska prava Ludwig Boltzmann na temelju kojeg su tijekom 2012. godine stručnjaci iz Instituta te državnih institucija iz Republike Austrije kao i stručnjaci iz Europske mreže tijela za suzbijanje diskriminacije (EQUINET) provodili aktivnosti s djelatnicima Ureda pučkog pravobranitelja. Partner pučkom pravobranitelju na ovom projektu bio je Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, koji je bio odgovoran za provođenje edukacija odabranih ciljanih skupina o zakonodavnom okviru (tri edukacije za suce, jedna edukacija za državne odvjetnike, tri edukacije za predstavnike županijskih koordinacija za ljudska prava, koordinatora za ravnopravnost spolovau tijelima državne uprave te povjerenike za etiku u tijelima državne uprave). Ured pučkog pravobranitelja provodio je edukacije namijenjene djelatnicima Ureda kao i Ureda posebnih pravobraniteljica, sa svrhom jačanja unutarnjih kapaciteta za rad na slučajevima diskriminacije. Provedene su ukupno dvije dvodnevne edukacije o načinu postupanja s pritužbama na diskriminaciju, dvije dvodnevne edukacije o mirenju te dvije dvodnevne edukacije o udružnoj tužbi i ulozi umještača, na kojima su sudjelovali i predstavnici nevladinih organizacija i sindikata.

Bitan dio uspostave cjelovitog i funkcionalnog sustava za zaštitu od diskriminacije također je uspostavljanje tehničkih preduvjeta za prikupljanje različitih vrsta podataka koji mogu poslužiti u praćenju i detektiranju pojava diskriminacije. Zbog toga je veliki dio rada tijekom 2012. godine bio posvećen razvoju baze podataka u Uredu pučkog pravobranitelja, u kojoj će biti prikupljeni podaci o pritužbama na diskriminaciju koje pristignu u Ured, no i podaci o sudskim presudama u vezi diskriminacije. Ova baza podataka znatno će unaprijediti postojeći način izvještavanja o slučajevima diskriminacije koje Ured zaprimi te dugoročno gledano, omogućiti bolji uvid u pojave i trendove vezane uz pojave diskriminacije.

Naposljetku, u okviru ovog projekta definirani su interni postupci vezanih uz zaprimanje i rad na pritužbama na diskriminaciju, redefiniran je izgled formulara za prijavu diskriminacije dostupan na mrežnim stranicama pučkog pravobranitelja, razvijena je strategija suradnje s nevladinim organizacijama, izrađen priručnik za prepoznavanje slučajeva diskriminacije za djelatnike javnopravnih tijela te ostali materijali promotivnog karaktera.

Provedba projekta nastavila se i u 2013. godini, a završetkom projekta sustav zaštite od diskriminacije biti će nadopunjen mehanizmima koji trebaju potaknuti građane da

prijavljaju slučajeve diskriminacije. Naime, važan rezultat postignut uz podršku ovog projekta je i uspostava telefonske info linije za građane na kojoj će moći dobiti informacije u vezi konkretnih slučajeva diskriminacije koje su doživjeli te mogućnostima zaštite, ali i ostale informacije u vezi sustava za zaštitu od diskriminacije i načina njegova funkcioniranja. U svrhu promocije ove telefonske linije kroz projekt su izrađeni informativno-edukativni letci koji istovremeno objašnjavaju što jest diskriminacija, kome se građani obratiti za pomoć i daju informaciju o broju telefona, a izrađene su i naljepnice putem kojih će se promovirati broj našeg "antidiskriminacijskog" telefona.

Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008. - 2013.

Vlada Republike Hrvatske je u rujnu 2008. godine donijela Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008. - 2013. te Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008. - 2013. za 2008./09. godinu. Poglavlje 5. Nacionalnog plana odnosi se na nacionalne manjine te sadrži niz mjera koje su provedene zaključno s 2013. godinom. U cilju razvoja pozitivne politike prema nacionalnim manjinama, kontinuirano su se provodile brojne aktivnosti i kampanje, kao i javno osvještavanje u svrhu učinkovitije provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Usprkos poteškoćama, kroz provedbu vladinog Programa za stambeno zbrinjavanje, kontinuirano su se provodile i aktivnosti vezane uz završetak procesa povratka izbjeglica.

U području rješavanja problema izbjeglih pripadnika srpske nacionalne manjine cilj je riješiti preostale slučajeve stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava na i izvan područja posebne državne skrbi, završiti proces povrata imovine, okončati sudske postupke vezano za neovlaštena ulaganja i povrat privremeno zauzete imovine te završiti upravne postupke vezano za negativna rješenja o pravu na obnovu i stambeno zbrinjavanje.

U okviru ostalih mjera propisanih Akcijskim planom, financiralo se i sufinanciralo obrazovanje osoba romske nacionalne pripadnosti.

U obrazovne aktivnosti Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja u 2011. godini s pozicije sredstava Zavoda u okviru Nacionalnog programa za Rome uključeno je bilo 35 osoba romske nacionalne manjine (od toga 11 žena). Nezaposlene osobe romske nacionalne manjine obrazovale su se za sljedeća zanimanja: pomoćnici u nastavi (4), keramičar (4), ličilac soboslikar (4), operator numerički upravljanim strojevima (1), pomoćni kuhar (6), pomoćni soboslikar (4), pomoćni tesar (2), priprematelj bureka i pizze (2), soboslikar (2), strojarstvo - zavarivač mag-mig postupkom (1), šivač (1), vozač motornih vozila (1), zidar (3).

U obrazovne aktivnosti Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja u 2012. godini s pozicije sredstava Zavoda u okviru Nacionalnog programa za Rome uključena je bila 21 osoba romske nacionalne manjine (od toga 1 žena). Nezaposlene osobe romske nacionalne manjine obrazovale su se za sljedeća zanimanja: automehaničar (1), pomoćni limar (1), pomoćni zidar (16), pomoćni tesar (2) i šivač (1).

Sufinanciranjem zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca potiče se zapošljivost osobito mladih i drugih osoba koje imaju stečeno zvanje ili prethodno radno iskustvo. Tijekom 2011. godine sufinancirano je zapošljavanje 12 osoba romske nacionalne manjine (od toga 2 žene). Tijekom 2012. godine sufinancirano je zapošljavanje 10 osoba romske nacionalne manjine (od toga 4 žene).

Iz izvješća Ministarstva pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa temeljem prikupljenih podataka od strane sudova vodi evidencije o sudskim postupcima (prekršajni, građanski i kazneni) koji se tiču Zakona o suzbijanju diskriminacije. Slijedom toga je uspostavilo odgovarajuću bazu podataka.

U odnosu na kaznene predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2010. godini, ukupno je bilo zaprimljeno 7 novih predmeta, dok je 7 predmeta ostalo neriješeno iz prethodnog razdoblja. Jedan novi zaprimljeni predmet u 2010. se odnosio na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, a dva na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti. Doneseno su bile 2 osuđujuće presude (od čega 1 vezana za diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti). Ukupno su pravomoćno bila riješena 2 predmeta.

U odnosu na građanske predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2010. godini, ukupno je bilo zaprimljeno 36 predmeta, dok je 3 predmeta ostalo neriješeno iz prethodnog razdoblja. Četiri nova zaprimljena predmet u 2010. su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla. Ukupno su bila pravomoćno riješena 3 predmeta.

U odnosu na prekršajne predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2010., ukupno je bilo zaprimljeno 15 predmeta. Nije ostalo neriješenih predmeta iz prethodnog razdoblja. Dva nova zaprimljena predmeta su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla a 9 na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti. Bile su donesene 2 osuđujuće presude (od čega 1 vezana uz diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla i 1 vezana uz diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti) i 2 oslobađajuće presude vezane uz diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti. Ukupno je bilo pravomoćno riješeno 4 predmeta (od čega 1 vezan uz diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla i 3 vezana uz diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti).

U odnosu na kaznene predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2011. godini, ukupno je bilo zaprimljeno 5 novih predmeta, dok je 12 ostalo neriješeno iz prethodnog razdoblja. Za 6 predmeta su bile donesene pravomoćne osuđujuće presude. Jedan se predmet, prenesen iz prethodnog razdoblja, odnosio na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla koji tada nije bio riješen.

U odnosu na građanske predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2011. godini bilo je zaprimljeno ukupno 29 predmeta, od čega se 7 odnosilo na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla. Nadalje, u 2011. godini ukupno je bilo doneseno 13 pravomoćnih osuđujućih presuda, od čega su se 3 presude odnosile na predmete diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla.

U prekršajnim predmetima vezanim za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2011. godini ukupno je bilo zaprimljeno 47 predmeta, od čega 10 zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla, a 8 zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti. U 2011. godini bilo je doneseno ukupno 26 pravomoćnih presuda, od čega 8 osuđujućih presuda zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti, a 4 osuđujuće presude zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla.

U odnosu na kaznene predmete vezane za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2012. godini ukupno je bilo zaprimljeno 5 novih predmeta, što je jednako kao i u 2011. Od toga, 3 predmeta su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, a 1 na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti. Za ukupno 4 predmeta bile su donesene pravomoćne presude. Od tog broja, 2 predmeta koja su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla su bila pravomoćno riješena na drugi način.

U odnosu na građanske predmete vezana za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2012. godini bilo je zaprimljeno ukupno 64 predmeta, što je znatno više

nego u 2011. kada ih je bilo zaprimljeno 29. Od toga, 7 predmeta su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je jednako kao i u 2011. Za ukupno 16 predmeta bile su donesene pravomoćne presude, što je više nego u 2011. kada ih je ukupno riješeno 13. Od toga, pravomoćno su bila riješena 4 predmeta koja su se odnosila na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, na način da je u 2 predmeta odbijen tužbeni zahtjev, a 2 predmeta su bila riješena na drugi način, što je više nego u 2011.

U prekršajnim predmetima vezanim za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2012. godini ukupno je bilo zaprimljeno 63 predmeta, što je bilo više nego u 2011. kada ih je bilo zaprimljeno ukupno 47. Od toga, 13 predmeta se odnosilo na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, a 5 na diskriminacije na temelju etničke pripadnosti. U 2012. godini bilo je doneseno ukupno 37 pravomoćnih presuda, što je više nego u 2011. kada je ukupno pravomoćno bilo riješeno 26 predmeta. Od toga je bilo doneseno 5 presuda zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (3 osuđujuće presude, 1 oslobađajuća, a 1 predmet je riješen na drugi način) i 10 presuda zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla (9 osuđujućih presuda, a 1 predmet je riješen na drugi način). U 2011. godini, bilo je doneseno ukupno 8 osuđujućih presuda zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti i 4 osuđujuće presude zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla.

U odnosu na kaznena djela vezana za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2013. godini ukupno je zaprimljeno 5 novih predmeta, što je jednako kao i u 2012. Od toga, 1 predmet se odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti, što je jednako kao i u 2012., a niti jedan na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je manje nego u 2012. kada ih je bilo 3.

Za ukupno 1 predmet donesena je pravomoćna presuda, što je manje nego u 2012. kada ih je doneseno ukupno 4. Donesena presuda se ne odnosi niti na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti niti na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla. Na kraju 2013. ostalo je neriješeno ukupno 16 predmeta, što je više nego u 2012., kada ih je ostalo neriješeno 12.

U odnosu na građanske predmete vezana za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2013. godini zaprimljeno je ukupno 52 predmeta, što je manje nego u 2012. kada ih je zaprimljeno 64. Od zaprimljenih predmeta, niti jedan predmet se ne odnosi na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti što je jednako kao i u 2012, a 6 predmeta se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, što je gotovo jednako kao i u 2012. kada ih je bilo 7. Za ukupno 29 predmeta donesene su pravomoćne presude, što je više nego u 2012. kada ih je ukupno riješeno 16. Od toga, niti jedan predmet se ne odnosi na diskriminaciju na temelju etničkog podrijetla, što je jednako kao i u 2012., a 5 pravomoćno riješenih predmeta se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, na način da je u 3 predmeta odbijen tužbeni zahtjev, a 2 predmeta su riješena na drugi način. To je neznatno više nego u 2012. kada su pravomoćno riješena ukupno 4 predmeta koja se odnose na diskriminaciju na temelju nacionalnog podrijetla, na način da su u 2 predmeta odbijeni tužbeni zahtjevi, a 2 predmeta su riješena na drugi način. Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je neriješeno ukupno 123 predmeta, što je više nego u 2012. kada ih je ostalo neriješeno 100.

U prekršajnim predmetima vezanim za povredu Zakona o suzbijanju diskriminacije, u 2013. godini ukupno je zaprimljeno 56 predmeta, što je manje nego u 2012. kada ih je zaprimljeno ukupno 63. Od toga, 5 predmeta se odnose na diskriminaciju na temelju etničke pripadnosti što je jednako kao i u 2012. Zaprimljeno je 15 predmeta koji se odnosi na diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla, što je malo više nego u 2012. kada ih je zaprimljeno 13.

U 2013. godini doneseno je ukupno 55 pravomoćnih presuda, što je više nego u 2012. kada ih je doneseno ukupno 37. Od toga, doneseno je 3 presude zbog diskriminacije na temelju etničke pripadnosti (2 osuđujuće presude i 1 oslobađajuća), što je malo manje nego u 2012. kada je doneseno ukupno 5 takvih presuda (3 osuđujuće, 1 oslobađajuća i presuda je riješena na drugi način). Doneseno je 13 presuda zbog diskriminacije na temelju nacionalnog podrijetla (12 osuđujućih i 1 oslobađajuća), što je više nego u 2012. kada ih je doneseno 10 (9 osuđujućih i 1 predmet je riješen na drugi način). Na kraju izvještajnog razdoblja, ostalo je neriješeno ukupno 59 predmeta, što je gotovo jednako kao i u 2012. kada je ostalo neriješeno ukupno 58 predmeta.

Za vođenje navedenih podataka financijska sredstva su osigurana u proračunu Ministarstva u okviru redovitog rada te posebna sredstva nisu bila potrebna.

Kao što je spomenuto u uvodnim napomenama, Republika Hrvatska donijela je Zakon o suzbijanju diskriminacije kao temeljni Zakon za suzbijanje bilo kojeg oblika diskriminacije u društvu.

Uvedena je također i definicija segregacije kao prisilno i sustavno razdvajanje osoba po nekoj od više pobrojanih osnova.

Ured pučkog pravobranitelja je Zakonom određen kao glavno tijelo za suzbijanje diskriminacije u društvu, koji je u obvezi izraditi i godišnje izvješće o provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije, uz preporuku da se pri tome konzultira sa Savjetom za nacionalne manjine kao savjetodavnim i najvišim tijelom koje je osnovano između ostalog i radi uključivanja nacionalnih manjina u javni život.

Pored toga, Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008. - 2013., koji je Vlada Republike Hrvatske donijela u rujnu 2008., sadrži mjere za uklanjanje predrasuda i stereotipa prema nacionalnim manjinama, posebice romskoj nacionalnoj manjini.

Ministarstvo pravosuđa je na temelju odredbi Zakona o suzbijanju diskriminacije, izradilo Obrazac za statističko praćenje sudskih predmeta vezanih za diskriminaciju i osnovama diskriminacije po kojima se ti postupci vode (Narodne novine, broj 10/09) sukladno kojem mu prekršajni, općinski i županijski sudovi tromjesečno dostavljaju podatke radi statističkog praćenja.

U odnosu na izobrazbu pravosudnih dužnosnika i djelatnika o snošljivosti i borbi protiv diskriminacije, Pravosudna akademija je u razdoblju od 2009. – 2013. redovito provodila programe izobrazbe. Osim kroz radionice i seminare posvećene isključivo temi diskriminacije, edukacija o suzbijanju diskriminacije organizirana je i kroz programe posvećene Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

U 2009. godini održane su 3 radionice “Primjena Zakona o suzbijanju diskriminacije“ za suce u Zagrebu, Splitu i Osijeku; obuka voditelja radionica kroz projekt “Izgradnja kapaciteta i podizanje svijesti sudaca i državnih odvjetnika o antidiskriminacijskom zakonodavstvu“ (u suradnji s Međunarodnom organizacijom za migracije); te 5 radionica i dva seminarra o Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda za suce i sudske savjetnike svih razina sudovanja te za državne odvjetnike.

U 2010. godini održane su 4 radionice o Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda za suce i sudske savjetnike svih razina sudovanja te za državne odvjetnike, a u 2011. godini 3 radionice “Kaznenopravni aspekti Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda“ za prvu generaciju polaznika Državne škole za pravosudne dužnosnike; te jedna radionica “Zajedno protiv diskriminacije LGBTIQ osoba“ za državne odvjetnike.

U 2012. godini održana je jedna dvodnevna radionica “Europski sustavi zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda“ za suce i sudske savjetnike općinskih sudova; 3 radionice “Provedba Zakona o suzbijanju diskriminacije“ od kojih su 2 organizirane za suce općinskih i

županijskih sudova u Zagrebu i Splitu, a 1 radionica u Zagrebu samo za državne odvjetnike; te 3 radionice "Građansko pravni aspekti Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda" za prvu generaciju polaznika Državne škole za pravosudne dužnosnike.

U 2013. godini održana je jedna radionica "Provedba Zakona o suzbijanju diskriminacije" u Osijeku za suce općinskih i županijskih sudova u okviru projekta IPA 2009 "Uspostava cjelovitog sustava za zaštitu od diskriminacije".

Prilikom izrade godišnjih programa izobrazbe za pravosudne dužnosnike i savjetnike u pravosudnim tijelima uzimale su se u obzir, između ostaloga, i obveze Pravosudne akademije za provedbu edukacije koje proizlaze iz međunarodnih pravnih instrumenata te nacionalnih strategija i akcijskih planova.

Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova

Vežano uz preporuke Savjetodavnog odbora (točke 83-90. i 205.), Ministarstvo unutarnjih poslova izvijestilo je da osobitu pažnju posvećuje žurnom i zakonitom okončanju postupaka za reguliranje statusa u Republici Hrvatskoj i stjecanje hrvatskog državljanstva osoba romske nacionalne manjine.

Provođenjem mjera utvrđenih Poglavljem VI. Nacionalnog programa za Rome postignut je značajan pomak u cilju uspješnijeg reguliranja statusa Roma u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo unutarnjih poslova u suradnji sa predstavnicima romskih udruga, prije svega kroz rad mobilnih timova, u smislu informativne i pravne pomoći, poduzima aktivnosti s ciljem upoznavanja Roma s pravnim okvirima reguliranja njihovog statusa u Republici Hrvatskoj.

Mnogobrojne aktivnosti odvijale su se kroz okrugle stolove, kreativne radionice, tribine i stručna predavanja na kojima su, uz predstavnike Hrvatskog sabora, Vlade Republike Hrvatske i tijela državne uprave, sudjelovali i predstavnici Vijeća romske nacionalne manjine, udruga za zaštitu ljudskih prava, te međunarodne organizacije i institucije.

U odnosu na unaprjeđenje zakonskog okvira, ističemo da je donošenjem Zakona o strancima (Narodne novine, broj 130/11 i 74/13), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2012. godine te je usklađen sa pravnom stečevinom Europske unije, dodatno olakšano reguliranje statusa stranca.

Pravilnikom o statusu i radu stranaca u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 52/12 i 81/13) koji je stupio na snagu 9. svibnja 2012. godine, socijalna pomoć uvrštena je u sredstva za uzdržavanje stranca.

Strancu koji je rođen i od rođenja živi na području Republike Hrvatske, ali zbog opravdanih razloga na koje nije mogao utjecati, nije imao reguliran boravak, može se iznimno odobriti stalni boravak (dakle, u navedenom slučaju nije potrebno ispunjavanje uvjeta boravka stranca u Republici Hrvatskoj u neprekidnom trajanju od 5 godina zakonitog boravka, što uključuje odobren privremeni boravak, azil ili supsidijarnu zaštitu).

Prema službenim evidencijama Ministarstva unutarnjih poslova, u razdoblju od 1. siječnja 2009. do 31. prosinca 2013. godine, u hrvatsko državljanstvo primljeno je 170 osoba romske nacionalnosti, dok je 141 osoba odbijeno sa svojim zahtjevima. Izdano je i 52 zajamčenja primitka u hrvatsko državljanstvo ukoliko osobe dostave otpust iz stranog državljanstva, dok je u 21 slučaju donesen zaključak o odbacivanju zahtjeva, odnosno prekidu ili obustavi postupka (formalni nedostaci, prekid postupka radi rješavanja prethodnog pitanja, odustanak od zahtjeva ili smrt stranke). U tijeku su postupci za rješavanje 20 zahtjeva za primitak osoba romske nacionalnosti u hrvatsko državljanstvo.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine u hrvatsko državljanstvo primljeno je 34 osobe romske nacionalnosti, zahtjevi 16 osoba odbijeni su kao neosnovani,

izdano je 15 zajamčenja o primitku u hrvatsko državljanstvo, a u 7 predmeta postupak je okončan zaključkom.

Republika Hrvatska je na temelju notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991. godine, stranka Konvencije o pravnom položaju osoba bez državljanstva od 28. rujna 1954. godine (Narodne novine - međ. ugovori, broj 12/93). Hrvatski sabor je u zakonodavnoj proceduri dana 27. svibnja 2011. godine potvrdio Konvenciju o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva (Zakon o potvrđivanju Konvencije o smanjenju slučajeva bez državljanstva, Narodne novine-međ. ugovori, broj 8/11). Time je Republika Hrvatska pojačala svoja nastojanja koja poduzima u svrhu smanjenja slučajeva bezdržavljanstva i proširila pravni instrumentarij u tom pravcu na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Državljanstvo

Vezano uz preporuke Savjetodavnog odbora (točke 78-83. i 205.) da vlasti prekinu s neravnopravnim tretmanom pripadnika nacionalnih manjina kada je riječ o pristupu pojednostavljenim postupcima i dvojnomo državljanstvu, koji su trenutno dostupni jedino etničkim Hrvatima, uključujući one koji žive u inozemstvu, naglašavamo da je državljanstvo poseban pravni odnos, trajan po svom karakteru, koji postoji između države i pojedinca i na temelju kojeg nastaju određena prava, ali i obveze, kako na strani države, tako i na strani pojedinca. S tim u vezi, ukazujemo na razliku između instituta državljanstva i nacionalnosti, koji označava pripadnost pojedinca određenom narodu. Svaka država propisuje svoja pravila kojima regulira pitanje državljanstva, odnosno pod kojim uvjetima pojedina osoba može steći državljanstvo te države, kao i uz koje pretpostavke državljanstvo određene države prestaje.

S tim u vezi, Europska Konvencija o državljanstvu iz 1997. godine u članku 3. propisuje da će svaka država svojim pravnim propisima odrediti tko su njezini državljani. Zakonskom regulativom stjecanja hrvatskog državljanstva, odnosno primjenom odredbi Zakona o hrvatskom državljanstvu ne dovodi se u pitanje provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina te jamstvo ravnopravnosti pred zakonom i jednake zakonske zaštite pripadnika nacionalnih manjina. Sukladno odredbama Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10), svi su pred zakonom jednaki i svim se pripadnicima nacionalnih manjina jamči ravnopravnost. Jedini kriterij za primitak u hrvatsko državljanstvo je ispunjenje zakonskih pretpostavki propisanih odredbama Zakona o hrvatskom državljanstvu, bez obzira na nacionalnu pripadnost podnositelja zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo.

Ističemo da su 1. siječnja 2012. godine na snagu stupili Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu (Narodne novine, broj 130/11) i Zakon o strancima (Narodne novine, broj 130/11). Navedenim zakonima propisani su povoljniji uvjeti prema kojima povratnici ostvaruju pravo na stalni boravak u Republici Hrvatskoj, a potom i hrvatsko državljanstvo prirođenjem po privilegiranim uvjetima. Odredbom članka 94. stavka 1. točke 2. važećeg Zakona o strancima je, uz ispunjenje propisanih zakonskih pretpostavki, predviđena mogućnost povoljnijeg reguliranja statusa stalnog boravka strancima koji su na dan 8. listopada 1991. imali prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj, a korisnici su programa povratka, obnove ili stambenog zbrinjavanja, što se dokazuje potvrdom nadležnog državnog tijela za izbjeglice i za koje je utvrđeno da su se vratili s namjerom da trajno žive u Republici Hrvatskoj. Pored olakšanih uvjeta za ostvarenje prava na status stalnog boravka u Republici Hrvatskoj, navedenoj kategoriji stranaca omogućeno je da odmah po odobrenju stalnog boravka steknu i hrvatsko državljanstvo prirođenjem po olakšanim uvjetima, s obzirom da im se u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva po svim pravnim osnovama koje se vežu uz boravak stranca u Republici Hrvatskoj, temeljem članka 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, priznaje Zakonom propisana

potrebna duljina trajanja boravka u Republici Hrvatskoj. Također, napominjemo da je navedenoj kategoriji stranaca u postupku stjecanja hrvatskog državljanstva, kada se zahtjev temelji na pravnoj osnovi koja se veže uz boravak stranca u Republici Hrvatskoj, olakšano dokazivanje poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma na način da isto dokazuju popunjavanjem obrasca zahtjeva za stjecanje hrvatskog državljanstva, bez obveze dostave drugih dokaza (svjedodžba i sl.), a sukladno odredbama Pravilnika o načinu provjere poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja u postupcima stjecanja hrvatskog državljanstva (Narodne novine, broj 118/12).

Vezano uz redoviti način stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem punoljetnih osoba, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu izmijenjen je uvjet trajanja neprekidnog boravka na način da se, umjesto dosad propisanih najmanje pet godina, zahtijeva osam godina neprekidno prijavljenog boravka na području Republike Hrvatske i odobren stalni boravak. Također, propisano je da osobe starije od 60 godina ne moraju dokazivati poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja Republike Hrvatske.

U odnosu na privilegirani način stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem osobe koja je pripadnik hrvatskog naroda, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu izričito je propisano da se pripadnost hrvatskom narodu dokazuje ranijim deklariranjem te pripadnosti u pravnom prometu, navođenjem te pripadnosti u pojedinim javnim ispravama, zaštitom prava i promicanjem interesa hrvatskog naroda i aktivnim sudjelovanjem u hrvatskim kulturnim, znanstvenim i sportskim udrugama u inozemstvu.

Nadalje, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu dana je definicija iseljenika odnosno propisano je tko se ne smatra iseljenikom te je ograničena mogućnost stjecanja hrvatskog državljanstva prirođenjem po privilegiranim uvjetima za potomke iseljenika do 3. stupnja srodstva u ravnoj liniji i njihove bračne drugove. Također, izmijenjeni su uvjeti pod kojima se steče hrvatsko državljanstvo u određenim situacijama. S tim u vezi, osoba koja je rođena na području Republike Hrvatske i živi u Republici Hrvatskoj, može steći hrvatsko državljanstvo ukoliko ima odobren stalni boravak i otpust i stranog državljanstva ili podnese dokaz da će otpust dobiti ako bude primljena u hrvatsko državljanstvo. Osoba koja je u braku s hrvatskim državljaninom može steći hrvatsko državljanstvo ako ima odobren stalni boravak i živi na području Republike Hrvatske.

Reguliranje statusa

Na temelju Zakona o strancima (Narodne novine, broj 130/11 i 74/13), stalni boravak može se odobriti stranim državljanima koji u Republici Hrvatskoj borave 5 godina temeljem odobrenog privremenog boravka te u postupku odobrenja stalnog boravka dokažu poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma te hrvatske kulture i društvenog uređenja. Međutim, ispit iz poznavanja hrvatskog jezika i latiničnog pisma ne moraju položiti djeca predškolske dobi, polaznici, odnosno osobe koje su završile osnovno, srednje ili visoko obrazovanje u Republici Hrvatskoj i osobe starije od 65 godina ako nisu u radnom odnosu.

Napominjemo da je strancima - članovima obitelji hrvatskih državljana olakšano reguliranje stalnog boravka, sukladno odredbama glave X. Zakona o strancima, budući da se zahtjevu prilaže samo preslika važeće putne isprave.

Vezano uz preporuke Savjetodavnog odbora točka 80. – 83., ističemo da je tijekom 2013. godine izrađen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (Narodne novine, broj 74/13), koji je stupio na snagu 27. lipnja 2013. godine. Također, ministar unutarnjih poslova donio je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o statusu i radu stranaca (Narodne novine, broj 81/13) te su doneseni drugi podzakonski akti vezani uz primjenu Zakona o strancima.

Izmjenama i dopunama Zakona o strancima kao novina uvodi se posebna putna isprava za stranca koja se može izdati strancu koji u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona o strancima ima odobren privremeni boravak ili stalni boravak ili ima odobrenu supsidijarnu zaštitu, temeljem odredbama Zakona o azilu, a bez svoje krivnje nije u mogućnosti pribaviti nacionalnu putnu ispravu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (Narodne novine, broj 74/13) proširene su kategorije stanaca koje mogu regulirati stalni boravak na način da su obuhvaćeni i stranci koji su rođeni i od rođenja žive na području Republike Hrvatske, ali zbog opravdanih razloga na koje nisu mogli utjecati, nisu imali reguliran boravak (članak 94. stavak 4). Navedena kategorija stranaca može regulirati stalni boravak bez prethodno odobrenog privremenog boravka u trajanju od 5 godina.

Izmjenama Zakona proširene su i mogućnosti reguliranja stalnog boravka djece koja žive u Republici Hrvatskoj, a čija oba roditelja u trenutku rođenja djeteta imaju odobren stalni boravak, čiji jedan od roditelja u trenutku rođenja djeteta ima odobren stalni boravak (uz suglasnost drugog roditelja) ili čiji jedan roditelj u trenutku rođenja djeteta, ima odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj, a drugi je roditelj nepoznat, umro, proglašen umrlim, lišen roditeljske skrbi ili potpuno odnosno djelomično lišen poslovne sposobnosti u odnosu na roditeljsku skrb.

Položaj Roma

U odnosu na preporuke Savjetodavnog odbora broj 89. i 90., kojima se poziva Republika Hrvatska na sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje svakog oblika nejednakosti i diskriminacije kojoj su Romi izvrgnuti te ulaganje napora u unaprjeđenje životnih uvjeta Roma te njihove integracije u društvo osobito na lokalnoj razini, važno je istaknuti da je u okviru provedbe Nacionalnog programa za Rome policija kontinuirano pratila događaje i pojave s elementima nasilja u vezi romske zajednice te poduzimala odgovarajuće aktivnosti u cilju sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima, nasilja unutar romskih zajednica te suzbijanja diskriminacije Roma.

Sukladno Nacionalnom programu za Rome, a u suradnji s ostalim tijelima, policija je odgovorna za djelovanje u cilju provedbe sprječavanja nasilničkog ponašanja prema Romima.

U Republici Hrvatskoj nije zabilježena sustavno nacionalno i rasno motivirana nasilje nad Romima, nego se uglavnom radilo o verbalnom nasilničkom ponašanju mlađih osoba, često pod utjecajem alkohola. Također, zapažena su nasilnička ponašanja i među samim Romima.

Romi i drugi građani se putem sredstava javnog priopćavanja i na druge načine potiču na prijavljivanje nacionalnog, rasnog i drugih oblika nasilja protiv njih, a svi se poznati slučajevi nasilja evidentiraju i analitički prate.

Sa ciljem dosljedne provedbe mjera iz Nacionalnog programa za Rome, kroz izvanškolsko stručno obrazovanje sa mjerama je upoznat cjelokupni operativni sastav po policijskim upravama. U tom se smislu od 1. siječnja 2004. godine analitički prati nasilje drugih osoba nad Romima, nasilje Roma nad drugim osobama te nasilje unutar samih pripadnika romske zajednice (prekršaji i kaznena djela). Potom se izrađuju kvartalne analize radi praćenja stanja sigurnosti i poduzimanja mjera.

Policijski službenici u ophodnji u lokalnim sredinama i u suradnji sa romskom zajednicom provode proaktivne i preventivne mjere suzbijanja svakog nasilja.

Kroz implementaciju Strategije djelovanja „Policija u zajednici“ i projekta „Reforma operativno – preventivnog rada policije u odori“, na području sedam policijskih uprava kontakt – policajci su aktivno uključeni u praćenje stanja i rješavanje situacija na području romskih naselja.

Tako su na području Policijske uprave međimurske, gdje je lociran najveći broj romskih naselja, ustrojeni i kontaktni rajoni koji obuhvaćaju navedena naselja. U ovim rajonima težište postupanja stavlja se na rješavanje odnosa stanovnika okolnih mjesta i romskih naselja. Radeći na rješavanju problema žitelja kontakt – policajci surađuju s pripadnicima romske zajednice i nailaze na njihovo odobravanje.

Provode se i ostale brojne aktivnosti, kao što su neposredni kontakti s građanima te postupanje po prigovorima i pritužbama, kontakti i predavanja u školama, kontakti s predstavnicima medija, savjetovanja o prevenciji i samozaštitnom ponašanju, edukacija djece i mladeži, komunalne akcije, sudjelovanje u radu na razini jedinica lokalne samouprave itd. Također, zajedno s Romima radi se i na otkrivanju počinitelja kaznenih djela i prekršaja iz redova romske populacije.

Uz članak 5. Okvirne konvencije

Iz izvješća Ministarstva kulture

Pripadnici nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu, radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta mogu osnivati udruge, zaklade i fondacije te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, nakladničke, muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti.

Republika Hrvatska, jedinice lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave sukladno svojim mogućnostima, financiraju djelovanje tih institucija.

Pripadnici nacionalnih manjina, putem udruga i ustanova, razvili su brojne aktivnosti na području kulture, izdavaštva i informiranja, kako bi što bolje očuvali svoj nacionalni i kulturni identitet. Brojne udruge nacionalnih manjina, osnovane radi očuvanja, razvoja i promicanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta navršavaju ovih godina dva desetljeća aktivnog rada.

Za to vrijeme, razvijene su brojne djelatnosti i aktivnosti, realizirani brojni programi koji često predstavljaju doprinos hrvatskoj kulturnoj sceni na nacionalnom nivou. Naročito su razvijene izdavačka i knjižnična djelatnost, kao izraz realne medijske situacije u kojoj stvaraju pripadnici manjina, a Republika Hrvatska je najveće materijalno ulaganje u manjinsku baštinu i ovaj put ostvarila u zaštiti nepokretnih i pokretnih spomenika kulture. Pri tome je naročita pažnja posvećena sakralnoj baštini Srba u Hrvatskoj, objektima Srpske pravoslavne crkve, kojih na teritoriju Republike Hrvatske, u različitom stanju očuvanosti, ima preko 400. U usporedbi sa podacima iz 2012. godine, u kojoj je sa ukupnim iznosom od 2.511.736,00 kuna financirano 25 programa namijenjenih očuvanju kulturne baštine pripadnika srpske nacionalne manjine, u 2013. godini u tu je svrhu utrošeno 5.467.172,00 kuna za 60 programa.

Najznačajnija mreža manjinskih institucija su svakako središnje knjižnice nacionalnih manjina i one su kontinuirano na brizi Ministarstva kulture. Ove knjižnice predstavljaju važna središta kulturnog života svojih sredina i mjesta međunarodne kulturne suradnje.

Za zaštitu sakralnih objekata, rad knjižnica nacionalnih manjina, nakladničku djelatnost i programe ustanova nacionalnih manjina, muzejsko-galerijsku i likovnu djelatnost, glazbenu i glazbeno-scensku umjetnost te dramsku umjetnost-profesionalna kazališta i kazališni amaterizam, Ministarstvo kulture je u 2009. izdvojilo 10.624.963,19 kuna. U 2010. godini, za financiranje 124 programa javnih potreba u kulturi nacionalnih manjina, Ministarstvo je osiguralo ukupno 11.573.568,66 kuna. U 2011. godini izdvojeno je ukupno 16.703.591,18 kuna, u 2012. 4.929.196,21, a u 2013. godini 9.193.528,00 kuna.

Ukupno, u razdoblju od 2009. do 2013. godine, Ministarstvo kulture je za programe javnih potreba u kulturi nacionalnih manjina osiguralo 53.024.847,34 milijuna kuna.

Iz izvješća Savjeta za nacionalne manjine

Programi ostvarivanja kulturne autonomije u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009.-2013. godine

Pravo na kulturnu autonomiju pripadnika nacionalnih manjina propisano je člancima 15. i 16. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Pripadnici nacionalnih manjina radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog identiteta mogu osnivati udruge zaklade i fondacije, te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne, izdavačke, muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti. Udruge pripadnika nacionalnih manjina slobodno održavaju veze s narodom s kojim dijele ista etnička jezična, kulturna i vjerska obilježja, te s pravnim osobama sa sjedištem na području države tog naroda koje obavljaju djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, nakladničke i humanitarne djelatnosti.

Pripadnici nacionalnih manjina putem nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina razvile su brojne aktivnosti na području kulture, izdavaštva i informiranja, čuvajući i unaprjeđujući na taj način svoj nacionalni i kulturni identitet i jezik, pridonoseći svojom djelatnosti multikulturalizmu našeg društva. Vlada Republike Hrvatske, financirajući programe iz područja kulturne autonomije, kontinuirano pomaže brojne oblike djelatnosti udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Na temelju članka 35. stavka 4. Ustavnog zakona, Kriterija za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 129/09 i 70/11) i Metodologije praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 129/09 i 70/11), Savjet za nacionalne manjine raspodjeljuje sredstva Državnog proračuna udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za programe stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina i za ostvarivanje programa kulturne autonomije, na koji način se, **u skladu s preporukom 95. Savjetodavnog odbora**, pruža potpora kulturnim djelatnostima udruga nacionalnih manjina.

Raspodjelom sredstava za održavanje ili izgradnju domova kulture, nabavu opreme i stvaranje prostornih i drugih uvjeta za djelovanje udruga i ustanova stvarale su se materijalne pretpostavke za ostvarivanje kulturne autonomije manjina.

Savjet objavljuje Javni poziv udrugama i ustanovama za predlaganje programa iz područja informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija koji će se sufinancirati iz Državnog proračuna. Odluke o rasporedu proračunskih sredstava osiguranih za potrebe nacionalnih manjina Savjetu predlaže Povjerenstvo za raspodjelu sredstava nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Povjerenstvo koje se sastoji od članova Savjeta i vanjskih članova pri predlaganju programa za sufinanciranje vodi se njihovom kvalitetom, uz iznimku programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma, Akcijskog plana o provođenju Ustavnog zakona i Nacionalne strategije za uključivanje Roma 2013.-2020.

U cilju transparentne raspodjele proračunskih sredstava, Savjet je 2009. godine donio nove Kriterije za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina i Metodologiju praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, objavljene u Narodnim novinama 129/09. Zahtjev za dodjelu financijske potpore sada mogu uputiti udruge i ustanove upisane u registar udruga i registar ustanova Republike Hrvatske, te koje aktivno djeluju najmanje 24 mjeseca prije podnošenja zahtjeva i imaju najmanje 20 članova pripadnika nacionalne manjine. U skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, broj 10/08 i 7/09), iste su se dužne upisati u Registar neprofitnih organizacija Ministarstva financija.

Savjet je 2011. godine donio Odluku o izmjenama i dopunama Metodologije praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina i Odluku o

izmjenama i dopunama Kriterija za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga ustanova nacionalnih manjina, objavljene u Narodnim novinama 70/11. Navedeni akti usklađeni su sa Zakonom o proračunu (Narodne novine, broj 87/08 i 136/12), Zakonom o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine, broj 139/10) i Kodeksom pozitivne prakse i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (Narodne novine, broj 16/07). Uređeno je ocjenjivanje predloženih programa i sankcije u slučaju neprovođenja obveza ugovorenih između Savjeta i udruga i ustanova kao korisnika proračunskih sredstva.

U proteklom izvještajnom razdoblju udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta dodijeljen je iznos od 206.514.676,00 kuna kako slijedi: u 2009. godini 43.590.000,00 kuna, u 2010. godini 41.843.800,00 kuna, u 2011. godini 41.336.318,00, u 2012. godini 41.081.318,00 kuna i u 2013. godini 38.663.240,00 kuna. Prikaz raspoređenih sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u izvještajnom razdoblju nalazi se u prilogu ovog Izvješća (Prilog 6.).

Savjet utvrđuje da je postignut vidljiv napredak u ostvarivanju programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i potvrđena važnost sufinanciranja programa kulturne autonomije iz Državnog proračuna putem Savjeta.

Analizom kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvješća udruga i ustanova uočeno je da određeni broj istih još uvijek nailazi na teškoće u prilagođavanju izmjeni Kriterija i Metodologije, posebno u dijelu podnošenja financijskih izvješća. Slijedom navedenoga, potrebno je nastaviti s edukacijama o namjenskom korištenju proračunskih sredstava i metodologiji podnošenja izvješća, kao i o apliciranju na sredstva iz fondova Europske Unije za financiranje manjinskih programa.

Savjet je 2012. godine u Okučanima sudjelovao na okruglom stolu Kulturna autonomija manjina u svijetlu punopravnog članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, u organizaciji Srpskog demokratskog foruma, financiranom od Europske unije, Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Ureda za udruge.

Iste godine, Savjet je u Lipovljanima bio suorganizator i pokrovitelj okruglog stola Položaj nacionalnih manjina ulaskom Hrvatske u Europsku uniju – Ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina. Na okruglom je stolu promovirana dvojezična knjiga Lipovljanski svjetlopis (hrvatski i slovački jezik), tiskana potporom Savjeta i Ureda slovačke Vlade za prekogranične Slovake.

Također, Savjet za nacionalne manjine bio je supokrovitelj međunarodnog znanstvenog skupa Annales Pilar 2012 — Nacionalne manjine u Hrvatskoj i Hrvati kao manjina — europski izazovi, u organizaciji Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar i Hrvatskog instituta za povijest.

Iz izvješća Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Vlada Republike Hrvatske unaprijedila je uvjete potrebne za pripadnike nacionalnih manjina radi održavanja i razvijanja njihove kulture, vjere, jezika, tradicije i kulturne baštine.

U prethodnom razdoblju nastavljeno je financiranje programa udruga i ustanova nacionalnih manjina koje djeluju na području Republike Hrvatske, ali je njihova djelatnost znatno proširena. Sukladno kriterijima za utvrđivanje financijske pomoći, raspoređena su sredstva i to za programe informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija u cilju očuvanja kulture, jezika i običaja nacionalnih manjina. Pored ovih, financirani su i programi koji proizlaze iz bilateralnih ugovora, program izgradnje građanskog povjerenja i programi stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije za Rome, čime se romskoj nacionalnoj manjini nastoji pomoći u osiguranju uvjete za vlastiti kulturni razvitak.

Za navedene programe iz Državnog proračuna Republike Hrvatske u razdoblju od 2009. do 2013. godine sukladno Odlukama Savjeta za nacionalne manjine raspoređena su sredstva u ukupnom iznosu od 206.514.676 kuna.

Albanci

Za pripadnike albanske nacionalne manjine nastavljeno je financiranje kulturnih aktivnosti djelovanjem središnje albanske udruge Unije zajednice Albanaca u Republici Hrvatskoj, Albanskog kulturnog društva "Shkendija" Zagreb, Kluba albanskih žena "Kraljica Teuta" i Foruma albanskih intelektualaca u Hrvatskoj". U proteklom razdoblju program kulturnog amaterizma provodio se putem županijskih zajednica Albanaca i to: Zagrebačke, Istarske, Primorsko-goranske, Zadarske, Šibenske, Varaždinske i novoosnovanih udruga u Splitsko-dalmatinskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama albanske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu 4.448.000,00.

Bošnjaci

Za pripadnike bošnjačke nacionalne manjine kulturne aktivnosti se odvijaju u okviru 15 udruga i to: Kulturnog društva Bošnjaka Hrvatske "Preporod" Zagreb, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske Zagreb, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za Sisačko-moslavačku županiju, Nacionalne zajednice Bošnjaka Istre Pula, Bošnjačke nacionalne zajednice Primorsko goranske županije Rijeka, Bošnjačke nacionalne zajednice Hrvatske za Vukovarsko-srijemsku županiju Vukovar, Bošnjačka nacionalna zajednica za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju Zagreb, Bošnjačka nacionalna zajednica Zadarske županije Zadar, Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske "Sabah" Zagreb, KUD-a "Sevdah" Zagreb KUD-a "Bosna" Istarske županije Pula, Bošnjačkog kulturnog društva "Nur" Sisak, Bošnjačkog KUD-a "Behar" Gunja, KUD-a "Selam" Dubrovnik i Bošnjačkog KUD-a "Ljiljan" Drenovci.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama bošnjačke nacionalne manjine u proteklom su razdoblju 10.064.000,00 kuna.

Bugari

Nacionalna zajednica Bugara u Republici Hrvatskoj, Zagreb utemeljena je s ciljem očuvanja i promicanja kulturnog, jezičnog i nacionalnog identiteta bugarske nacionalne manjine. Nacionalna zajednica Bugara ostvaruje program informiranja tiskanjem lista "Rodna reč" te program izdavaštva u okviru kojeg izdaju knjige s temama iz povijesti bugarske nacionalne manjine u Hrvatskoj.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija bugarske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 491.000,00 kuna.

Crnogorci

Za pripadnike crnogorske nacionalne manjine kulturne aktivnosti su nastavljene u Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske, kao i putem Demokratsko saveza "Montenegro-Montenegrina" Osječko-baranjske županije Osijek te Zajednice Crnogoraca Primorsko-goranske županije Rijeka. Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija ostvaruje organiziranjem likovnih izložbi, stručnih skupova i obilježavanjem obljetnica značajnim za očuvanje kulturnog, vjerskog i nacionalnog identiteta.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama crnogorske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 4.015.000,00 kuna.

Česi

Savez Čeha u Republici Hrvatskoj, Daruvar kao središnja udruga češke nacionalne manjine objedinjuje rad 30 čeških beseda koje su i u narednom razdoblju nastavile ostvarivati programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem dramskih, folklornih, pjevačkih i glazbenih grupa. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u proteklom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 18.654.660,00.

Slovaci

Savez Slovaka, Našice u proteklom je razdoblju proširio kulturne aktivnosti osnivanjem dviju novih matica. Danas u okviru Saveza Slovaka, djeluju četiri kulturno-umjetnička društva i 16 matica Slovaka. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u proteklom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 8.357.000,00 kuna.

Mađari

Za pripadnike mađarske nacionalne manjine program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija ostvaruju Demokratska zajednica Mađara Hrvatske, Osijek u okviru koje djeluju 17 kulturna udruga i društvo, i Savez mađarskih udruga, Beli Manastir okuplja 31 kulturno-umjetnička društva i udruge. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija dvjema navedenim mađarskim udrugama u proteklom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 22.930.000,00 kuna.

Makedonci

Za pripadnike makedonske nacionalne manjine u proteklom razdoblju ostvaren program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija putem Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb koja ostvaruje program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem šest makedonskih kulturnih društava: Makedonskog kulturnog društva "Ohridski biser" iz Zagreba "Ilinden" Rijeka, "Braća Miladinovci" Osijek, Makedonsko kulturno društvo "Krstel Misirkov" Zagreb, Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" Split, Makedonsko kulturno društvo "Biljana" Zadar i Makedonsko kulturno društvo "Sveti kiril i Metodij" Pula. Uz izložbe, te obilježavanje Ilindena i drugih značajnih obljetnica iz povijesti Makedonaca, u svim kulturnim društvima priređuju se i Dani makedonske kulture.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama makedonske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 4.053.500,00 kuna.

Nijemci i Austrijanci

Pripadnici njemačke i austrijske nacionalne manjine organizirani su u 5 nevladinih udruga registriranih sukladno Zakonu o udrugama: Savez Nijemaca i Austrijanaca Hrvatske, Centrala – Osijek, Zajednica Nijemaca u Hrvatskoj – Zagreb, Njemačka narodnosna zajednica – Zemaljska udruga podunavskih Švaba u Hrvatskoj, Osijek, Narodni savez Nijemaca Hrvatske, Zagreb i Udruga Nijemaca i Austrijanaca, Vukovar.

Značajno mjesto u promicanju i njegovanju njemačkog i austrijskog identiteta ima zajednički dvojezični mjesečni list "Deutsches Wort" koji izlazi u Osijeku, a izdaje ga Njemačka narodnosna zajednica Osijek.

Iz Državnog proračuna Republika Hrvatska u proteklom je razdoblju udrugama njemačke i austrijske nacionalne manjine ukupno raspoređeno 3.970.000,00 kuna za

programe kojima se ostvaruju etnička prava, informiranje, izdavaštvo, kulturni amaterizam i kulturne manifestacije.

Poljaci

Za pripadnike poljske nacionalne manjine program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija odvija se u okviru dviju udruga Poljske kulturne udruge “Mikolaj Kopernik” iz Zagreba i Poljske kulturne udruge “Fryderyk Chopin” iz Rijeke koje okupljaju pripadnike poljske nacionalne manjine s ciljem promicanja poljske nacionalne i kulturne tradicije, njegovanja poljskog jezika i kulture kao i organiziranja obljetnica, Dana neovisnosti Republike Poljske, izložbi i predavanja.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama poljske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 475.000,00 kuna.

Romi

U proteklom razdoblju za pripadnike romske nacionalne manjine ostvaren je program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija putem 19 udruga koje djeluju na području nekoliko županija. U 2012. godini osnovano je Romsko nacionalno vijeće, sa sjedištem u Zagrebu.

Za programe informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija Roma u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 5.572.000,00 kuna.

Rusi

U okviru Nacionalne zajednice Rusa Hrvatske u proteklom se razdoblju program kulturnog amaterizma ostvarivao aktivnostima pjevačkog zbora “Rjabinuška” te organizirale manifestacije izložbe u cilju upoznavanja jezika, kulture i tradicije ruske nacionalne manjine. Pored Nacionalne zajednice Rusa Hrvatske, Sukladno Zakonu o udrugama u Republici Hrvatskoj djeluju još dvije udruge ruske nacionalne manjine: Društvo za afirmaciju i promicanje ruske kulture “Ruski kulturni krug”, Zagreb te Udruga ruskog govornog područja u Međimurju “Kalinka”, Čakovec.

Za ostvarivanje programa kulturnog amaterizma Rusa u proteklom razdoblju iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske izdvojeno je 553.000,00 kuna.

Rusini i Ukrajinci

Uz Savez Rusina i Ukrajinaca u Republici Hrvatskoj, Vukovar, koji ostvaruje program kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija djelovanjem folklornih, glazbenih i pjevačkih skupina, i “Društva za ukrajinsku kulturu” Zagreb, na području Republike Hrvatske djeluje i Ukrajinska zajednica u Republici Hrvatskoj koja okuplja najveći broj pripadnika ukrajinske nacionalne manjine s ciljem promicanja, čuvanja i obogaćivanja identiteta i kulture ukrajinske nacionalne manjine. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama rusinske i ukrajinske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 8.449.000,00 kuna.

Slovenci

Za pripadnike slovenske nacionalne manjine kulturne aktivnosti se ostvaruju putem Saveza slovenskih društava u Republici Hrvatskoj, Zagreb u okviru kojeg djeluju pored ranije osnovanih Slovenskog kulturnog društva “Slovenski dom” Zagreb, Kulturno-prosvjetnog društva “Bazovica” Rijeka, Slovenskog kulturnog društva “Triglav” Split te Slovenske

kulturne udruga "France Prešern" Šibenik, Slovensko kulturno društvo "Lipa" Zadar, Slovensko kulturno društvo "Istra" Pula, Slovensko kulturno-prosvjetno društvo "Snežnik" Lovran, Slovensko kulturno društvo "Stanko Vraz" Osijek i Kulturno društvo "Slovenski dom" Karlovac.

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama slovenske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 4.113.900,00 kuna.

Srbi

Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta" Zagreb u proteklom je razdoblju intenziviralo aktivnosti kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija koji su značajni za očuvanje kulture, tradicije i jezika srpske nacionalne manjine. Društvo promiče i njeguje kulturni identitet Srba ostvarivanjem programa kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u 52 pododborna.

U okviru srpske nacionalne manjine organizirane su sljedeće udruge: Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta" iz Zagreba, Srpski demokratski forum Zagreb, Srpsko narodno vijeće, Zagreb, Narodno vijeće Srba Zagreb i Zajedničko vijeće općina Vukovar. Srpsko narodno vijeće, Zagreb, krovna je udruga pripadnika srpske nacionalne manjine, koja uz programe izgradnje građanskog povjerenja i kulture, redovito izdaje tjedne informativne novine "Novosti".

Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija kulturnim društvima i udrugama srpske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 56.713.000,00 kuna.

Talijani

Talijanska unija, Rijeka, kao središnja udruga talijanske nacionalne manjine, objedinjuje gotovo 50 zajednica Talijana koje ostvaruju kulturne programe s ciljem očuvanja i razvijanja nacionalnog i kulturnog identiteta. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija u proteklom razdoblju izdvojena su sredstva u iznosu od 42.883.000,00 kuna.

U ovom razdoblju udrugama talijanske nacionalne manjine financijski je pomagan i program koji proizlazi iz bilateralnog ugovora s Talijanskom Republikom. Za pripadnike talijanske nacionalne manjine spomenuti programi imaju poseban značaj jer doprinose poticanju suradnje i zajedništva među pripadnicima te manjine.

Židovi

Za pripadnike židovske nacionalne manjine kulturne aktivnosti se ostvaruju putem Židovske općine Zagreb, Kulturnog društva "Miroslav Šalom Freiburger" Zagreb, Istraživačko dokumentacijskog centra "Cendo" Zagreb, Židovska kulturna scena "Bejihad" Zagreb, Udruge "Holokaust preživjelih" Zagreb i Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj. Za programe kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija udrugama židovske nacionalne manjine u proteklom su razdoblju izdvojena sredstva u iznosu od 3.969.000,00 kuna.

Uz članak 6. Okvirne konvencije

Uz izvješća Ministarstva pravosuđa

U odnosu na **preporuku 109. Savjetodavnog odbora Vijeća Europe**, Ministarstvo pravosuđa ističe sljedeće.

Hrvatska je predana istraživanju, procesuiranju i kažnjavanju svih ratnih zločina počinjenih tijekom oružanih sukoba u Hrvatskoj bez obzira na nacionalnu pripadnost počinitelja i nalogodavaca. U tu svrhu je uspostavljen učinkovit strateški okvir, kao i operativna struktura i usluge potpore nužne za djelotvorno istraživanje i procesuiranje ratnih zločina. Ovaj samoodrživ sustav jamči buduće dugoročne napore svih nadležnih tijela usmjerene prema učinkovitom procesuiranju svih počinitelja ratnih zločina i njihovih nadređenih, bez obzira na njihovu etničku pripadnost.

Poduzete su mnoge konkretne mjere kako bi se osigurao integritet i učinkovitost kaznenog postupka i ojačao dokazni postupak.

U Republici Hrvatskoj se suđenja za ratne zločine vode nepristrano, neovisno o etničkoj pripadnosti počinitelja. Utvrđena je mjesna i isključiva nadležnost četiri specijalizirana suda za ratne zločine, te njihovo korištenje ima snažan i pozitivan učinak po pitanju pravne i kaznene ujednačenosti u istraživanju i procesuiranju ratnih zločina.

Kako bi se poboljšala kvaliteta suđenja i osigurala adekvatna obrana optuženih osoba, nastavljeno je s provedbom Akcijskog plana o postavljanju branitelja po službenoj dužnosti u predmetima ratnih zločina.

Državno odvjetništvo je kao tijelo progona kaznenih djela i njihovih počinitelja dužno poduzeti kazneni progon protiv bilo koje osobe za koju postoji osnovana sumnja da je počinila kazneno djelo pa tako i kazneno djelo ratnog zločina. Činjenica pripadnosti pojedinim postrojbama i nacionalnost počinitelja ili žrtava nije odlučna za pokretanje kaznenih postupaka pa su nadležna državna odvjetništva, na temelju prikupljenih dokaza, pokrenula kaznene postupke i zbog ratnih zločina počinjenih na teritoriju Republike Hrvatske od strane pripadnika hrvatske vojske ili policije.

Tako je pokrenut kazneni postupak protiv 112 pripadnika hrvatskih vojnih i policijskih snaga, protiv 94 osobe je podignuta optužnica, osuđeno je 30 osoba, a protiv 49 osobe postupak je u tijeku. Neki od tih postupaka su završeni donošenjem pravomoćnih osuđujućih presuda zbog kaznenih djela ratnih zločina na teritoriju Republike Hrvatske, najčešće na štetu civilnih osoba izvan borbenih djelovanja.

Također, RH je pokazala spremnost procesuirati i najviše hrvatske vojne i policijske dužnosnike te je tako pokrenut kazneni postupak protiv 23 osobe po zapovjednoj odgovornosti. Među višim i visokim zapovjednim vrhom su tako između ostalog, podignute optužnice protiv dvoje načelnika Policijske uprave, od čega je jedan bio savjetnik ministra unutarnjih poslova. Optužnice su podignute i protiv dva generala. Takve optužnice ukazuju na nepristranost i primjenu istih standarda za sve počinitelje.

Zatvaranjem poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna ljudska prava, i ulaskom kao 28-a članica u EU 1. srpnja 2013.g., RH je pokazala svoju kontinuiranu predanost u istraživanju i procesuiranju ratnih zločina.

U odnosu na **preporuku 116 Savjetodavnog odbora i preporuku 117 Savjetodavnog odbora**, vezano za praćenje zločina i mržnje, u studenom 2011., bio je izrađen obrazac za statističko praćenje sudskih postupaka vezanih uz zločin iz mržnje, a sukladno Protokolu za postupanje u slučaju zločina iz mržnje.

Ministarstvo pravosuđa, sukladno obvezama preuzetim iz Protokola, izradilo je jedinstveni Obrazac za statističko praćenje kaznenih djela vezanih uz zločine iz mržnje kao i jedinstveni Obrazac za statističko praćenje prekršajnih djela posebno označenih uz motiv mržnje.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2011., od ukupno 26 predmeta vezanih za kazneno djelo zločina iz mržnje, 6 predmeta, u kojima je okrivljeno 13 osoba odnosilo se na kazneno djelo zločina iz mržnje zbog nacionalnog podrijetla. Od navedenog broja 1 osoba je osuđena na kaznu zatvora.

U 2012. godini je ostalo 5 neriješenih predmeta iz prethodnog razdoblja vezanih za kazneno djelo zločina iz mržnje zbog nacionalnog podrijetla a pristigao je jedan novi takav predmet. Od navedenog broja ukupno je doneseno 3 osuđujuće presude. Riješeno je svih 6 predmeta.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013., zaprimljeno je ukupno 17 predmeta vezanih za kazneno djelo zločina iz mržnje sukladno čl. 89. toč. 36. Kaznenog zakona, što je više nego prošle godine kada ih je zaprimljeno 6. Od tog broja, 6 predmeta se odnosi na kazneno djelo zločina iz mržnje zbog etničke pripadnosti, što je znatno više nego prošle godine kada je zaprimljen 1 takav predmet, a 7 predmeta se odnosi na kazneno djelo zločina iz mržnje zbog nacionalnog podrijetla, što je također znatno više nego prošle godine kada je bio zaprimljen 1 predmet.

Ukupno je riješeno 14 predmeta (doneseno je 8,5 osuđujućih presuda i 5,5 oslobađajućih presuda) što je manje nego u 2012. kada ih je riješeno 19 (doneseno je 15 osuđujućih presuda i 4 predmeta su riješena na drugi način). U 2013. godini, 3 osuđujuće presude se odnose na kazneno djelo zločina iz mržnje zbog etničke pripadnosti, što je više nego u 2012. kada je bila 1 takva presuda, a 2 osuđujuće presude se odnose na kazneno djelo zločina iz mržnje zbog nacionalnog podrijetla što je manje nego u 2012. kada su bile 3 takve presude.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je neriješeno ukupno 11 predmeta, što je više nego u 2012. kada ih je ostalo ukupno 8.

U odnosu na prekršajna djela posebno označena uz motiv mržnje, u 2013. godini je bilo ukupno 23 takvih djela, što je manje nego u 2012. kada ih je bilo 37. Jedan optužni prijedlog je odbačen, što je više nego u 2012., kada nije bilo odbačaja optužnih prijedloga. Donesena je 1 odbijajuća ili oslobađajuća presuda, što je znatno manje nego u 2012. kada ih je doneseno 13, te je doneseno 9 pravomoćnih presuda što je manje nego u 2012. kada ih je doneseno 12.

Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova

U odnosu na preporuku broj 116. u kojoj Savjetodavni odbor potiče vlasti da spriječe, utvrde, istraže, kazneno gone i učinkovito kazne sva rasno i etnički motivirana djela, Ministarstvo unutarnjih poslova je izvijestilo da je tijekom 2013. godine počinjeno ukupno 35 kaznenih djela motiviranih mržnjom. Od navedenog broja, uspješno je razriješeno 31 kazneno djelo ili 88,6%. U odnosu na 2012. godinu, kada je zabilježeno 27 takvih kaznenih djela, došlo je do povećanja broja kaznenih djela za 29,1%.

Jedan od mogućih razloga povećanja prijavljenih kaznenih djela je i podizanje svijesti građana kroz brojne aktivnosti koje su poduzimale udruge građana u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Naime, navedenim aktivnostima, u kojima su sudjelovali i policijski službenici nastojalo se ukazati na pojavu i štetnost zločina iz mržnje, te na povjerenje građana u institucije koje su dužne suzbijati takve pojave.

U odnosu na preporuku broj 117. u kojoj Savjetodavni odbor snažno potiče vlasti da osiguraju energičniju provedbu mjera čiji je cilj sprječavanje, istraga i kazneni progon počinitelja kaznenih djela motiviranih mržnjom, vezano za jačanje administrativnih kapaciteta u cilju učinkovitijeg suzbijanja zločina iz mržnje, tijekom 2013. godine održana je obuka za 99 policijskih službenika PU zagrebačke na temu zločina iz mržnje, u cilju prepoznavanja ovih kaznenih djela i učinkovitijeg djelovanja u njihovoj prevenciji i otkrivanju.

Ravnateljstvo policije i dalje u okviru svog djelokruga rada kontinuirano provodi aktivnosti kojima se prate i analiziraju događaji s obilježjima nacionalne ili vjerske mržnje i netrpeljivosti. U tom smislu se u svakoj policijskoj upravi u Republici Hrvatskoj sustavno

prate, prikupljaju i analiziraju sva postupanja koja se odnose na problematiku zločina iz mržnje u koju spadaju mržnja po vjerskoj, nacionalnoj, etničkoj i drugoj osnovi. O svim evidentiranim događajima žurno se izvješćuju specijalizirane linije rada u policijskim upravama odnosno policijski službenici koji se izravno uključuju u obrade navedenih kaznenih djela.

Također, policijski službenici se kontinuirano educiraju u okviru nacionalnih i međunarodnih radionica i seminara na kojima se raspravlja o prevenciji i suzbijanju zločina iz mržnje.

U Preporukama Savjetodavnog odbora zaduženog za praćenje primjene Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2013. godine, u odnosu na poglavlje "Etnički motivirani izgredi" navodi se zabrinutost radi navodnog značajnog broja slučajeva napada na Rome i pripadnike srpske manjine.

Sukladno tome Ministarstvo unutarnjih poslova napominje da se u konkretnim situacijama radilo isključivo o manjem broju pojedinačnih i izoliranih napada, bez elemenata koji bi upućivali na opstojnost bilo kakvog oblika organiziranog nasilja prema pripadnicima bilo koje nacionalne manjine ili etničke zajednice u Republici Hrvatskoj. Isto tako, izvršenim analizama kaznenih djela zločina iz mržnje počinjenim prema pripadnicima bilo koje skupine u Republici Hrvatskoj, nije utvrđena povezanost između tih kaznenih djela, te osobito nisu utvrđeni elementi organiziranog činjena takvih djela od strane određenih grupa ili organizacija.

Etnički motivirani izgredi na područjima posebne državne skrbi

Zakonom o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, broj: 86./08, 57/11, 51A/13 i 148/13) utvrđuju se područja posebne državne skrbi (u daljnjem tekstu PPDS) Republike Hrvatske i poticajne mjere za njihovu obnovu i razvitak.

Kod određivanja PPDS uzimane su u obzir okolnosti nastale na temelju agresije na Republiku Hrvatsku (prve dvije skupine), te kriterij ekonomske razvijenosti, strukturnih poteškoća i demografski kriterij (treća skupina).

Ova područja utvrđena su radi otklanjanja posljedica rata i bržeg povratka stanovništva, koje je prebivalo na tim područjima prije Domovinskog rata, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, a samim time i postizanja što ravnomjernijeg razvitka svih područja Republike Hrvatske. Ujedno, ovo su i područja u kojima je u odnosu na ostale nacionalne manjine na tim područjima, prisutnija populacija srpske manjine u Republici Hrvatskoj.

Područja od posebne državne skrbi (PPDS) utvrđena su na područjima jedanaest (11) policijskih uprava i to: bjelovarsko - bilogorskoj, brodsko - posavskoj, karlovačkoj, ličko - senjskoj, osječko - baranjskoj, požeško - slavonskoj, sisačko - moslavačkoj, šibensko - kninskoj, virovitičko - podravskoj, vukovarsko - srijemskoj i zadarskoj.

U razdoblju od 2010. - 2013. godine na područjima od posebne državne skrbi zabilježeno je ukupno 22.408 kaznenih djela, te ukupno 10.606 počinjenih prekršaja iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira.

U navedenom vremenskom razdoblju na područjima od posebne državne skrbi zabilježena su ukupno 133 događaja koja imaju obilježja međuetničke netrpeljivosti.

Napominjemo da su se na područja od posebne državne skrbi, prema podacima koje su dostavile nadležne policijske uprave, do sada vratile 102.542 osobe.

Analizirajući stanje sigurnosti kroz navedeno razdoblje na PPDS-u, može se zaključiti da se kaznena i prekršajna problematika na PPDS-u bitno ne razlikuje od cjelokupnih područja PU na kojima su zakonom utvrđena PPDS.

U cilju zadržavanja razine sigurnosti i osiguranja nesmetanog povratka stanovništva na prve dvije skupine PPDS poduzimaju se različite zakonske preventivne i represivne mjere, a naročito: pojačana policijska ophodna djelatnost; mjere zaprječavanja napada na osobe i devastacije njihove imovine; mjere zaprječavanja oštećivanja i uništavanja spomenika i spomen obilježja iz II. Svjetskog rata i Domovinskog rata, grobišta te vjerskih i kulturnih objekata, osobito onih povezanih s nacionalnim manjinama; žurno organiziranje i provođenje kriminalističkih istraživanja u slučaju kaznenih djela, naročito onih s elementima mržnje; suradnja s predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i građanima; suradnja s nadležnim centrima SOA-e; kao i druge mjere, ovisno o sigurnosnom stanju i pojedinim događajima.

Sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima

Za prekršaje tijekom sportskih natjecanja koji sadrže elemente iskazivanja ili poticanja mržnje ili nasilja na temelju rasne, nacionalne, regionalne ili vjerske pripadnost, sukladno članku 4. stavku 1. Zakona o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima, u slučaju kada se utvrdi identitet počinitelja, policija obavezno podnosi optužni prijedlog nadležnom prekršajnom sudu. Međutim, kada se radi o izvikivanju povika od strane većeg broja osoba koji vrijeđaju osjećaje građana po bilo kojem osnovu (rasnom, nacionalnom, vjerskom, regionalnom i dr.) utvrđivanje identiteta počinitelja te dokazivanje da je određena osoba stvarni počinitelj ove vrste protupravnih ponašanja, otežano je samim brojem osoba koje se nalaze na dijelu prostora (sportskog objekta) na kojem se ova vrsta povika izvikuje. Pored slučajeva u kojima je do protupravnih ponašanja ove vrste dolazilo na sportskim natjecanjima u kojima su sudjelovali gledatelji i sportaši kojima se zbog njihove rasne, nacionalne, vjerske ili regionalne pripadnosti dobacuju uvrede, policija nastoji poduzimati mjere iz svoje nadležnosti i na natjecanjima na kojima se takva ponašanja ne očekuju.

Kao primjer policijskog postupanja u vezi navedenih oblika protupravnih ponašanja, navodimo međunarodnu nogometnu utakmicu 3. kola kvalifikacija za UEFA Ligu prvaka između GNK DINAMO i FC SHERIFF, odigranu dana 30. srpnja 2013. godine u Zagrebu, kojom prilikom su od strane većeg broja gledatelja na sjevernoj tribini stadiona izvikivane uvredljive poruke i pjesme. U vezi navedenog protupravnog ponašanja, s tribine je od strane zaštitara uz pomoć policije udaljeno oko 300 osoba, dok je 68 osoba privedeno od strane policijskih službenika te su protiv istih podnijeti optužni prijedlozi za počinjenje prekršaja iz članka 4. stavka 1. Zakona o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima. Do veljače 2014. godine od strane prekršajnog suda izrečeno su dvije pravomoćne presude, dok su ostali optužni prijedlozi još u prekršajnom postupku (prvostupanjski ili žalbeni).

Stanje i kretanje kriminaliteta i javnog reda i mira

U vezi počinjenja kaznenih djela i prekršaja na štetu Roma, unutar romskih zajednica te od strane Roma prema osobama drugih nacionalnosti, u razdoblju od 2010. do 2013. godine evidentirano je:

UKUPNO 2010. - 2013.	Broj kaznenih djela/prekršaja	Broj oštećenih		Broj počinitelja	
		Roma	ostali	Roma	ostali
Kaznena djela na štetu Roma	285	328			186
Kaznena djela Roma	3.527		2.794	5.812	
Kaznena djela unutar romskih zajednica	557	865		713	

<i>Ukupno kaznena djela</i>	<i>4.369</i>	<i>1.193</i>	<i>2.794</i>	<i>6.525</i>	<i>186</i>
Prekršaji na štetu Roma	260	347			271
Prekršaji Roma	4.581		1.251	5.278	
Prekršaji unutar romskih zajednica	1.554	2.358		2.576	
<i>Ukupno prekršaji</i>	<i>6.395</i>	<i>2.705</i>	<i>1.251</i>	<i>7.854</i>	<i>271</i>

Kaznena djela

- 285 kaznenih djela od strane 186 počinitelja drugih nacionalnosti na štetu ukupno 328 osoba romske nacionalnosti,
- 557 kaznenih djela unutar romskih zajednica (Romi nad Romima), pri čemu je 713 počinitelja romske nacionalnosti kaznena djela počinilo nad 865 Roma kao oštećenih,
- 3.527 kaznenih djela od strane ukupno 5.812 počinitelja romske nacionalnosti na štetu 2.794 osoba drugih nacionalnosti.

Prekršaji

- 260 prekršaja od strane 271 počinitelja druge nacionalnosti na štetu ukupno 347 osoba romske nacionalnosti,
- 1.554 prekršaja unutar romskih zajednica (Romi nad Romima), pri čemu je 2.576 počinitelja romske nacionalnosti prekršaje počinilo nad 2.358 Roma kao oštećenih,
- 4.581 prekršaja od strane ukupno 5.278 počinitelja romske nacionalnosti na štetu 1.251 osobe drugih nacionalnosti.

Na temelju svih relevantnih pokazatelja može se zaključiti da je sigurnost pripadnika romske nacionalne manjine zadovoljavajuća, jer kaznena i prekršajna problematika vezana uz ovu populaciju nije iznadprosječno zastupljena u odnosu na druge građane, pri čemu policija poduzima sve zakonske mjere iz svoje nadležnosti u cilju osiguranja prava i sloboda pripadnika romske zajednice.

Isto tako, od izrade posljednjeg Trećeg Izvješća RH o provedbi Okvirne konvencije iz 2009. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova je tijekom 2010. godine osnovalo specijalističku liniju rada za prevenciju kriminaliteta, kako na nacionalnoj razini u okviru Ravnateljstva policije tako i na regionalnoj razini u okviru Policijskih uprava, koja činjenica je od iznimnog značaja za ovo Ministarstvo obzirom na strateška opredjeljenja za razvoj proaktivnog i preventivnog pristupa u suzbijanju i sprečavanju kriminaliteta.

Tako specijalizirane službe odnosno odjeli za prevenciju bave se izradom i osmišljavanjem projekata i programa prevencije kriminaliteta namijenjenih osjetljivim društvenim skupinama te osmišljavanjem i provođenjem javnih kampanja usmjerenih na jačanje svijesti građana, a u okviru svog djelovanja surađuju s organizacijama civilnog društva, jedinicama lokalne i regionalne samouprave, međunarodnim organizacijama poput UNDP i slično.

Pored navedenog, Ministarstvo unutarnjih poslova i Program Ujedinjenih naroda za razvoj u Republici Hrvatskoj (UNDP) od 2010. godine provode zajednički projekt pod nazivom „Unaprjeđenje rada na izgradnji sustava prevencije kriminaliteta i podrška osnivanju koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta“.

Naime, 2010. godine u Ravnateljstvu policije i svim policijskim upravama ustrojene su specijalističke organizacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta koje u svojim prioritetnim područjima djelovanja, između ostalih, imaju područje sprečavanja i prevencije kaznenih djela i prekršaja, izradu i osmišljavanje projekata i programa prevencije

kriminaliteta namijenjenih osjetljivim društvenim skupinama jednako kao i osmišljavanje i provođenje javnih kampanja usmjerenih na jačanje svijesti građana.

Upravo ta preventivna djelovanje policije na spomenutim područjima prate i odgovaraju Preporukama Savjetodavnog odbora navedenim u Trećem mišljenju o Hrvatskoj.

Tako je 2012. godine nadležna Služba prevencije Ravnateljstva policije MUP-a RH i Osnovna škola „Kuršanec“ iz Kuršanca, Grad Čakovec pokrenuli zajednički preventivni projekt pod nazivom „Imam izbor“.

Spomenuta Osnovna škola, pored većeg udjela učenika romske nacionalne manjine, ima bogato iskustvo u uspješnoj provedbi različitih projekata.

Svrha projekta „Imam izbor“ je jačanje primarne prevencije vršnjačkog nasilja i vandalizma te nasilja u obitelji i nasilja nad ženama, rizičnih i društveno neprihvatljivih ponašanja djece i mladih, zlouporabe droga i ostalih sredstava ovisnosti, smanjivanje rizika od trgovanja i krijumčarenja ljudi te jačanje prometne kulture.

Projekt također ima za svrhu jačanje socijalne uključenosti Roma u društvenu zajednicu na regionalnoj razini s naglaskom na dijalog i poštivanje kulturoloških sličnosti i različitosti kroz kulturu tolerancije, nenasilja i nediskriminacije.

Ciljana skupina u projektu su djeca, učenici 4. i 5. razreda osnovnih škola, ali i roditelji i nastavnici. Projekt se odvija tijekom školske godine, i to kroz 10 komponenti u trajanju od 10 do 12 mjeseci, a sastoji se od slijedećih projektnih sastavnica odnosno komponenti: „Policajac-prijatelj i pomaga“, „U dućanu gdje se trguje ljudima ja ne kupujem“, „Za nasilje nema opravdanja“, „Reci ne drogama“, „Slični, a različiti“, „Budi muško mijenjaj pravila“, „Poštujte naše znakove“, „Likovno-glazbena radionica - Imam izbor“, „Život na Policijskoj akademiji“, i „Sajam mogućnosti“.

U provedbi projektnih komponenti sudjeluju predstavnici Ravnateljstva policije, Policijske uprave zagrebačke i Policijske uprave međimurske, Hrvatskog crvenog križa, Udruga mladih „Status M“ i UNDP-a.

Tijekom 2013. godine, a u suradnji s romskom udrugom „Ne boj se- Madara“ projekt se počeo provoditi i na području Grada Zagreba, sa svim svojim pripadajućim komponentama.

Osim prethodno navedenog, Služba prevencije Ravnateljstva policije zajedno s Programom Ujedinjenih naroda za razvoj u RH, Policijskom upravom šibensko-kninskom te Općinom Kistanje, kao i ostalim subjektima društvene zajednice, pokrenula je inicijativu za osnaživanje i stavljanje u punu funkciju lokalnog Vijeća za prevenciju kriminaliteta Općine Kistanje.

Kroz efikasan rad spomenutog Vijeća te aktivnosti cjelokupne lokalne zajednice doprinijelo bi se sustavnom provođenju preventivnih programa i projekata fokusiranih na djecu i mlade, njihove roditelje s konačnim ciljem izgradnje kulture nenasilja, nediskriminacije i tolerancije te sprječavanju i prevenciji raznih oblika nedopuštenih ponašanja djece i mladih na području te Općine.

Pored navedenog, Služba prevencije u suradnji s drugim nadležnim ustrojstvenim jedinicama Ravnateljstva policije provodi mjere i aktivnosti sukladno Nacionalnoj strategiji za uključivanje Roma kao i pripadajućem Akcijom planu.

Uz članak 7. i 8. Okvirne konvencije

Iz izvješća Savjeta za nacionalne manjine

Savjet je analizirajući rad udruga i ustanova nacionalnih manjina u više navrata isticao nužnost izmjena Zakona o udrugama, te je tijekom 2012. godine dostavio Ministarstvu uprave

primjedbe na Nacrt prijedloga Zakona o udrugama. Naime, članak 10. Zakona o udrugama propisuje da udruhu mogu osnovati najmanje tri osnivača, a osnivač može biti poslovno sposobna fizička i pravna osoba. Udruge i ustanove sa svega tri osnivača (najčešće fizičkih osoba) podnose prijedloge programa na objavljeni Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima iz Državnog proračuna. Time dolazi do usitnjavanja sredstava i smanjivanja mogućnosti da se u potpunosti provedu programi od značaja za očuvanje i unapređenje kulturnog identiteta nacionalnih manjina, a što je glavni cilj proračunskih izdvajanja.

Pojam i značajke udruga i ustanova nacionalnih manjina sukladno odredbama Ustavnog zakona bitno se razlikuju od onih utvrđenih Zakonom o udrugama. Ustavnim zakonom utvrđeno je da pripadnici manjina radi očuvanja, promicanja i iskazivanja nacionalnog i kulturnog identiteta mogu osnovati udruge, zaklade i fundacije, te ustanove za obavljanje djelatnosti javnog priopćavanja, kulturne izdavačke (nakladničke) muzejske, arhivske, knjižnične i znanstvene djelatnosti.

Vezano za upis naziva udruga u registar potrebno je utvrditi koje nazive treba odobriti jer svjedočimo da nazivima krovna, svjetska, europska i međunarodna upućuju na djelatnost na razini iz naziva što ne odgovara njihovom stvarnom statusu i dovodi u zabludu institucije koje provode natječaj za dodjelu sredstava.

Nadalje, Savjet je predložio da se u cilju kontrole djelatnosti udruga utvrdi ograničenje broja udruga kojima pojedina osoba može biti osnivač budući da se time otvara mogućnost za razne oblike malverzacije, nezakonitosti i „etno-biznisa“.

Savjet je uočio da članak 27. stavak 5. prijedloga Zakona koji propisuje da Vlada uredbom na prijedlog Ureda za udruge uređuje kriterije, mjerila i postupke financiranja programa udruga od interesa za opće dobro, nije u skladu s Ustavnim zakonom. U skladu s člankom 35. stavkom 4. Ustavnog zakona, Savjet samostalno i autonomno raspoređuje sredstva Državnog proračuna osigurana za potrebe nacionalnih manjina. Stoga je Savjet predložio Ministarstvu uprave da tu specifičnost financiranja programa kulturne autonomije putem Savjeta uvrsti u navedeni članak.

Predloženo je usklađivanje Zakona o udrugama sa Zakonom o fiskalnoj odgovornosti kako bi proračunski korisnici (davatelji donacija) mogli vršiti kontrolu nad krajnjim korisnicima (udrugama) i u slučaju sumnji na nepravilnosti obavijestili nadležna tijela, zaustaviti isplate i tražiti povrat sredstava u Državni proračun.

Iz izvješća Ministarstva uprave

Vjerska samobitnost svakog pripadnika nacionalne manjine, kao i sloboda vjerskog udruživanja i očitovanja svoje vjere, osnivanje škola, zavoda i drugih udruga zajamčena su: Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica (Narodne novine, broj 83/02 i 73/13).

Prema članku 2. navedenog Zakona, vjerske zajednice samostalno i slobodno određuju unutarnju organizaciju; tijela upravljanja, njihovu hijerarhiju i nadležnosti; tijela i osobe koje predstavljaju vjersku zajednicu i njene organizacijske oblike; sadržaj i način očitovanja vjere; održavanje veza sa svojom središnjicom i drugim vjerskim zajednicama, udruživanje s drugim vjerskim zajednicama; i druga pitanja svoga djelovanja u skladu s Ustavom Republike Hrvatske.

Vjerske zajednice i njihovi organizacijski oblici za koje to zatraži vjerska zajednica te zajednice vjerskih zajednica upisuju se u Evidenciju vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj (dalje: Evidencija) koju vodi Ministarstvo uprave, u skladu s Pravilnikom o obrascima i načinu vođenja Evidencije vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, br. 9/03, 12/03,

24/04, 144/10 i 124/12). Evidencija se vodi u elektroničkom obliku i podaci o upisanim pravnim osobama su javni te su dostupni na internetu.

Sukladno članku 15. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, pripadnici nacionalnih manjina mogu, radi očuvanja, razvoja, promicanja i iskazivanja svog nacionalnog i kulturnog identiteta, osnivati udruge, zaklade i fondacije.

Osnivanje i djelovanje udruga uređeno Zakonom o udrugama (Narodne novine, broj 88/01 i 11/02) i Pravilnikom o obrascima i načinu vođenja Registra udruga Republike Hrvatske i Registra stranih udruga u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 11/02 i 144/10), dok je osnivanje i djelovanje zaklada i fondacija uređeno Zakonom o zakladama i fundacijama (Narodne novine, br. 36/95 i 64/01) i Pravilnikom o upisu u Zakladni upisnik (Narodne novine, br. 4/96, 103/01 i 144/10).

Udruge u Republici Hrvatskoj upisuju se, prema sjedištu udruge, u registar udruga kojeg vode uredi državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba.

Sukladno članku 12. stavku 3. Zakona o udrugama, udruga koja ima za cilj zaštitu i promicanje interesa pripadnika nacionalne, može uz naziv na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu imati i naziv na jeziku i pismu nacionalne manjine.

Registar udruga vodi se u elektroničkom obliku jedinstveno za sve udruge u Republici Hrvatskoj, isti je javan, te su podaci o svim registriranim udrugama dostupni na internetu.

Također, Zakladni upisnik u koji se upisuju sve zaklade i fondacije u Republici Hrvatskoj je javan, te su podaci o tim subjektima dostupni i na internetu.

Iz izvješća Ureda Komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Kako bi Republika Hrvatska stvorila i odgovarajuće uvjete za izražavanje, očuvanje i razvijanje te samobitnosti, Vlada Republike Hrvatske sklopila je sa šest nacionalnih crkava nacionalnih manjina Ugovore o pitanjima od zajedničkog interesa, i to sa:

1. Srpskom pravoslavnom crkvom u Hrvatskoj,
2. Islamskom zajednicom u Hrvatskoj,
3. Bugarskom pravoslavnom crkvom u Hrvatskoj,
4. Makedonskom pravoslavnom crkvom u Hrvatskoj,
5. Koordinacijom židovskih općina u Republici Hrvatskoj,
6. Židovskom vjerskom zajednicom „Bet Israel“ u Hrvatskoj.

Time su, ne samo Ustavom i Zakonom osigurana prava nacionalnih manjina prema Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina, nego su ona razrađena navedenim ugovorima.

Ovim ugovorima vjerskoj zajednici nacionalne manjine, zajamčena je sloboda okupljanja, udruživanja, iznošenja misli i očitovanja vjere, osnivanje ustanova, organizacija i udruga, kao i dušobrižništvo u bolnicama, socijalnim ustanovama, zatvorima i kaznionicama, policiji i vojsci. Važno je napomenuti da je također osigurana i redovita financijska potpora iz državnog proračuna, pravo održavanja predškolskog odgoja u vrtićima i vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, te sklapanje braka u vjerskom obliku koji ima učinke građanskog braka.

Slijede podaci o iznosima redovite financijske potpore iz državnog proračuna u razdoblju od 2009. – 2013.:

		2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
1.	Srpska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	9.800.613	9.655.708	9.655.708	9.655.708	8.381.152

2.	Islamska zajednica u Hrvatskoj	2.986.839	2.942.692	2.942.692	2.942.692	2.554.256
3.	Bugarska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	160.751	158.375	158.375	158.375	158.372
4.	Makedonska pravoslavna crkva u Hrvatskoj	689.669	679.476	679.476	679.476	589.784
5.	Koordinacija židovskih općina u RH	622.260	613.061	613.061	613.061	532.136
6.	Židovska vjerska zajednica Bet Israel u Hrvatskoj	414.839	408.708	408.708	408.708	354.756

Uz članak 9. Okvirne konvencije

Uloga medija od presudnog je značaja za promicanje ravnopravnosti nacionalnih manjina, stvaranje međusobne tolerancije, promicanje suživota s većinskim narodom i očuvanje kulturnog identiteta pripadnika nacionalnih manjina, a obveza je javnih medija da u skladu s programskim načelima doprinose promicanju i poštivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda, razumijevanju, poštivanju različitosti, demokratskim dosezima i razvijanju kulture dijaloga. Hrvatska radiotelevizija Savjetu za nacionalne manjine dostavlja godišnja izvješća o proizvedenim, emitiranim emisijama i priložima o pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, a tijekom 2012. godine problematika zastupljenosti programa namijenjenih nacionalnim manjinama u javnim medijima razmatrana je i na sastancima održanim s predstavnicima ravnateljstva Hrvatske radiotelevizije.

U organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i Savjeta za nacionalne manjine u Zagrebu je 20. travnja 2012. godine održan sedmi po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina na kojem je prezentirano izvješće radne grupe Kulturna autonomija nacionalnih manjina i pristup medijima.

Savjet za nacionalne manjine bio je suorganizator edukativnog seminara „Sociokulturne i političke pretpostavke daljnjeg razvoja prava nacionalnih manjina u hrvatskom društvu“, u sklopu projekta Europske unije *Jačanje javne svijesti o multietničnosti kao pozitivnom socijalnom kapitalu u razvoju povratničkih lokalnih zajednica*, u Zadru od 8. do 10. studenoga 2012. Na seminaru je održana radionica pod nazivom Uloga medija i razvoj kulturne tolerancije na kojoj je naglašen značaj medija u percepciji nacionalnih manjina. U okviru istog projekta, Savjet je sudjelovao i na edukativnom seminaru Razvojni potencijali multietničkih i povratničkih sredina u Gospiću od 8. do 10. ožujka 2012. godine. Posebno je organizirana radionica pod nazivom Organizacija i realizacija edukativno-informativnih kontakt radio emisija — Multietničnost i razvoj i Medijski pristupi promociji i toleranciji i multietničnosti kao pozitivnih društvenih vrijednosti.

Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija

Ostvarivanje prava na pristup javnim medijima od izuzetne je važnosti za pripadnike nacionalnih manjina. Nacionalne manjine u više su navrata ukazivale na nedovoljno informiranje u javnim medijima o događajima i pitanjima iz njihovog života i rada.

Sukladno članku 64. Zakona o elektroničkim medijima (Narodne novine, broj 153/09, 84/11, 94/13 i 136/13) te Pravilniku o načinu i postupku provedbe javnog natječaja za sufinanciranje audiovizualnih i radijskih programa iz sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, kriterijima za dodjelu sredstava te načinu praćenja trošenja sredstava i ostvarivanja programa za koja su dodijeljena (Narodne novine, broj 43/10

i 141/10) Vijeće za elektroničke medije provodi postupak dodjele sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija.

Postupak dodjele sredstava provodi se temeljem javnog natječaja, a sukladno zakonskim i podzakonskim propisima te Programu za raspodjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija odobrenom od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Izvor financijskih sredstava Fonda je uplata Hrvatske radiotelevizije koja na poseban račun Fonda uplaćuje 3% mjesečno prikupljenih sredstava na ime pristojbe, sukladno odredbama Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji i Zakona o elektroničkim medijima.

Sredstvima Fonda potiče se proizvodnja i objavljivanje audiovizualnih i radijskih programa na lokalnoj i regionalnoj razini koji su od javnog interesa, te audiovizualni i radijski programi nakladnika neprofitne televizije i/ili radija, a osobito su važni za: ostvarivanje prava građana na javno informiranje, poticanje kulturne raznolikosti i njegovanje baštine, razvoj odgoja, obrazovanja, znanosti i umjetnosti, poticanje stvaralaštva na narječjima hrvatskoga jezika, poticanje posebnih programa na područjima od posebne državne skrbi, nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, poticanje razvoja svijesti o ravnopravnosti spolova te poticanje kvalitetnih programa za djecu i mlade kojima je cilj promicanje njihove dobrobiti.

Iz izvješća Vijeća za elektroničke medije

U 2009. godini putem Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija dodijeljena su sredstva u iznosu od 2.696.161,91 kuna za proizvodnju programskih sadržaja namijenjenih nacionalnim manjinama.

Vijeće za elektroničke medije u ožujku 2010. godine donijelo je odluku o raspisivanju javnog natječaja za raspodjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, a odluka o raspodjeli sredstva donijeta je 19. srpnja 2010. godine. Na javni natječaj programe je prijavilo 21 nakladnik televizije te 147 nakladnika radija. Jedna od kategorija na koju nakladnici mogu prijavljivati programe je i kategorija *Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj*. U navedenoj kategoriji nakladnicima radija dodijeljena su sredstva u ukupnom iznosu od 1.285.399,21 kuna, a nakladnicima televizije sredstva u iznosu od 1.513.029,51 kuna. Agencija za elektroničke medije ističe da iznos ukupno dodijeljenih sredstava u ovoj kategoriji ovisi isključivo o prijavama nakladnika odnosno o broju i kvaliteti prijavljenih programa na koje Vijeće za elektroničke medije ni na koji način ne može utjecati.

Na raspisani javni natječaj u 2011. godini prijave je dostavio 21 nakladnik televizije te 139 nakladnika radija. U kategoriji programa *Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj* rezervirano je 4.890.000,00 kuna. Nakladnici radija i televizije putem ponuda na javni natječaj iskazali su interes za 4.292.781,31 kunu, a nakon vrednovanja ponuđenih programa dodijeljeno je 2.497.906,63 kune.

U 2012. godini Vijeće za elektroničke medije raspisalo je dva javna natječaja za raspodjelu sredstava Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija. U kategoriji *Nacionalne Manjine u Republici Hrvatskoj*, nakladnicima radija dodijeljena su ukupna sredstva u iznosu od 1.089.629,85 kuna, a nakladnicima televizije 1.405.443,48 kuna.

Na javnom natječaju koji je Vijeće raspisalo u 2013. godini u kategoriji *Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj* nakladnici su putem ponuda iskazali interes za iznosom od 2.452.592,92 kuna, a po vrednovanju programa dodijeljeno im je 1.287.362,30 kuna što predstavlja udio od 8% u ukupno dodijeljenim sredstvima. Nakladnici televizije su u navedenoj kategoriji iskazali interes za iznosom od 2.366.609,75 kuna, a po vrednovanju programa dodijeljeno im je 1.538.422,41 kuna što predstavlja udio od 10% u ukupno dodijeljenim sredstvima.

Sukladno navedenim podacima, u prethodnom petogodišnjem razdoblju, za proizvodnju programskih sadržaja namijenjenih nacionalnim manjinama, iz Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija, izdvojeno je ukupno 13.313.355,30 kuna.

Hrvatska radio televizija

Hrvatska televizija, prema Zakonu o Hrvatskoj radioteleviziji (Narodne novine, broj 137/10 i 76/12, u daljnjem tekstu: HRT), u ostvarivanju svojih programskih načela i obveza ima obvezu proizvoditi i/ili objavljivati emisije namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

U siječnju 2013. godine sklopljen je Ugovor između HRT-a i Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2017. godine. Navedenim Ugovorom su, između ostalog, ugovorene programske obveze Hrvatske radiotelevizije koje proizlaze iz članka 9. stavak 2. podstavak 6. Zakona o HRT-u, a kojim je propisana obveza HRT-a da proizvodi, suproizvodi i objavljuje programe namijenjene informiranju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj na jezicima nacionalnih manjina, uključujući i programe za djecu na jezicima nacionalnih manjina.

Tako je Ugovorom utvrđena obveza HRT-a da u svojim radijskim programskim kanalima na državnoj razini godišnje emitira najmanje 60 emisija namijenjenih informiranju pripadnika nacionalnih manjina na hrvatskom jeziku, a u regionalnim programima u područjima veće prisutnosti nacionalnih manjina dodatno emitira niz dnevnih ili tjednih emisija na jezicima nacionalnih manjina (Pula i Rijeka na talijanskom, Osijek na mađarskom i slovačkom), uz specijalizirani glazbeni sadržaj. Regionalni centri Knin i Dubrovnik u obvezi su emitirati na hrvatskom jeziku emisije za srpsku odnosno bošnjačku nacionalnu manjinu.

HRT je, sukladno Ugovoru, također obvezna u svojim televizijskim programima na državnoj razini emitirati tjedne emisije namijenjene informiranju nacionalnih manjina, dijelom na jezicima nacionalnih manjina, uz obvezu da se u informativnim emisijama regionalnog značenja obuhvate specifičnosti i problematika regionalno prisutnih nacionalnih manjina.

Vezano uz sadržaj programa, Ugovorom je utvrđeno da će u programima biti obrađivana prava i kršenja prava manjina, politička participacija, zapošljavanje, aktivizam, te obrazovanje na manjinskim jezicima, a posebna pozornost posvetit će se očuvanju i dokumentiranju kulturnih i tradicijskih običaja nacionalnih manjina kako bi se na najbolji način predstavili autentični identiteti svake od 22 nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, kao i prezentaciji rada s djecom pripadnicima nacionalnih manjina. Sadržaji u kojima sudjeluju djeca pripadnici nacionalnih manjina, kao i oni koji su njima prvenstveno i namijenjeni, bit će prezentirani i u okviru radijskog i televizijskog programa za djecu i mlade. HRT će nastaviti posvećivati pozornost edukaciji novinara – pripadnika nacionalnih manjina, koji se služe jezicima nacionalnih manjina ili rade emisije na jezicima nacionalnih manjina.

Svoju zakonsku obvezu proizvodnje i emitiranja emisija namijenjenih informiranju nacionalnih manjina HTV ostvaruje uglavnom, u emisijama “Prizma” i “Manjinski mozaik” te u dnevnim informativnim emisijama.

Emisija “Prizma”, kroz 21 godinu emitiranja na Hrvatskoj radioteleviziji (u istom terminu), zasigurno je doprinijela stvaranju afirmativnog ozračja za nacionalne manjine te razbijanju ustaljenih predrasuda prema manjinama u hrvatskom društvu. Emisija je u svom dugotrajnom razdoblju emitiranja postigla veliku gledanost, koja činjenica upućuje na to da emisiju redovito prati i većinsko stanovništvo.

Kako bi pripadnici nacionalnih manjina dobili što više sadržaja na svojim jezicima, u svibnju 2010. godine Hrvatska televizija je počela emitirati emisiju Manjinski mozaik, koja se

u cijelosti emitira na jeziku pojedine nacionalne manjine. Emisija se proizvodi sredstvima HRT-a.

O nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj skrbile su se i ostale programske cjeline: Program za kulturu – Redakcija pučke i predajne kulture, Program religijske kulture, Program za djecu i mlade, Znanstveno obrazovni program te u manjem dijelu i Zabavni program.

Rad i stvaralaštvo nacionalnih manjina u programima HTV-a prezentira se u različitim televizijskim formama i žanrovima, glazbenim emisijama, kronikama o događanjima i smotrama, reportažama, klasičnim dokumentarcima, te izravnim ili odgođenim televizijskim prijenosom.

Izvešće o emisijama hrvatskoga radija namijenjenih nacionalnim manjinama u Republici Hrvatskoj

U skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o HRT-u, Hrvatski radio proizvodi i emitira informacije i programe za nacionalne manjine ne koristeći se sredstvima državnog proračuna Republike Hrvatske. U specifičnoj je situaciji Međunarodni program „Glas Hrvatske“ koji zajedno financiraju Hrvatski radio i Vlada Republike Hrvatske, a koji je u jednoj od svojih funkcija namijenjen i informiranju nacionalnih manjina preko emisije „Multikultura“ koja se reemitira i na Prvom programu Hrvatskoga radija. Kao javni servis Hrvatski radio posebnu pozornost posvećuje promicanju tolerancije, multietičnosti i interkulturalnosti. Smatramo da se manjinskom problematikom ne treba baviti samo u specijaliziranim emisijama, nego i u redovitim informativnim emisijama, te u dnevnicima – U mreži Prvoga i tjednicima – Građanski glas – emisija o civilnom društvu. Svakako treba istaknuti i emisije Religijskog programa koje u cijelosti provode Sporazum o zastupljenosti i nekatoličkih vjerskih zajednica na Hrvatskome radiju.

Informativni program Hrvatskog radija veliku pozornost posvećuje sustavnom izvještavanju o životu, problemima i aktivnostima predstavnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj, te nastoji senzibilizirati javnost za tu problematiku i pomoći u razvoju multietničkog, tolerantnog društva. Uz stalne specijalizirane emisije, poput Agore, emitiranje koje je nastavljeno i u prethodnom izvještajnom razdoblju, o manjinskim temama bavilo se u što raznolikijim emisijama, od kontaktnog programa do vijesti, kako bismo izbjegli getoizaciju tema i privukli što više slušatelja.

Emisija Multikultura posvećena je životu i djelovanju nacionalnih manjina u Hrvatskoj. Emitira se na međunarodnom programu Hrvatskoga radija Glas Hrvatske i na Prvom programu Hrvatskoga radija. Emisija je zamišljena kao program magazinskog karaktera što znači da se u jednoj emisiji u prosjeku emitira pet do šest tematski različitih priloga, uglavnom tema vezanih uz različite manjinske zajednice. Vodeći računa o radijskoj formi i u prvome redu privlačnim sadržajima koji se urednički i novinarski procjenjuje kao slušateljskoj publici zanimljiv; „Multikultura“ prikazuje teme i sadržaje vezane uz rad Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, rad Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, te rad saborskog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, odnosno tijela Vlade pod čijom su ingerencijom manjinska pitanja te njihove udruge i ustanove kao nositelji aktivnosti i programa.

Uz članak 10. i 11. Okvirne konvencije

Ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina

Iz izvješća Ministarstva uprave

Ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina regulira: Ustav Republike Hrvatske, i to člancima 12. i 15., Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina i Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 51/00).

U Republici Hrvatskoj, sukladno članku 12. Ustava Republike Hrvatske, u službenoj je uporabi hrvatski jezik i latinično pismo, a u pojedinim lokalnim jedinicama uz hrvatski jezik i latinično pismo u službenu se uporabu može uvesti i drugi jezik te ćirilicom ili koje drugo pismo pod uvjetima propisanim zakonom. Stavkom 4. članka 15. jamči se pripadnicima svih nacionalnih manjina sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti, slobodno služenje svojim jezikom i pismom i kulturna autonomija.

U okviru službene uporabe manjinskih jezika, pravo na uporabu vlastitog manjinskog jezika, jednako kao i pravo na izjašnjavanje pripadnikom nacionalne manjine, odnosno korištenje svojeg imena i prezimena na svom jeziku, također je jedno od prava koje Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina.

Ustavnim zakonom, u članku 12. propisano je da se ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje na području jedinice lokalne samouprave kada pripadnici pojedine nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice. Ravnopravna službena uporaba jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine ostvaruje se i kada je to predviđeno međunarodnim ugovorima koji, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske ili kada je to propisano statutom jedinice lokalne samouprave ili statutom jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s odredbama posebnog zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, te sukladno stečenim pravima.

Ostali uvjeti, slijedom odredbe stavka 3. članka 12. Ustavnog zakona, kao i način službene uporabe jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine u predstavničkim i izvršnim tijelima i u postupku pred tijelima državne uprave prvog stupnja, u postupku pred sudbenim tijelima prvog stupnja; u postupcima koje vode Državno odvjetništvo i javni bilježnici, te pravne osobe koje imaju javne ovlasti uređuju se posebnim zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina, odnosno Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Pri tome je važno napomenuti da se Zakonom o uporabi jezika i pisma ne mijenjaju niti ukidaju prava pripadnika nacionalnih manjina stečena na temelju međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, niti prava stečena prema propisima koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Zakonom o uporabi jezika i pisma (članci 12.-19) uređena su:

- a) prava pripadnika nacionalne manjine na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma u postupku pred tijelima državne uprave prvog stupnja, koja imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine, te je nadalje propisano i da:
- b) tijela državne uprave prvog stupnja, koja imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine, na zahtjev građanina, dvojezično ili višejezično:

1. izdaju javne isprave
  2. tiskaju obrasce koji se koriste u službene svrhe, i
- c) da tijela državne uprave prvog stupnja koja imaju svoje urede i ispostave u općinama, gradovima i županijama u kojima je u službenoj uporabi pored hrvatskog jezika i latiničnog pisma i jezik i pismo nacionalne manjine, dvojezično ili višejezično:

1. ispisuju tekst pečata i žigova u istoj veličini slova,
2. ispisuju natpisne ploče,
3. ispisuju zaglavlja akata istom veličinom slova.

Odredbama članaka 8., 9., 10. i 11. Zakona, uređeno je sljedeće:

- rad općinskih i gradskih vijeća, te općinskih i gradskih poglavarstava kao i rad županijskih skupština i poglavarstva na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu i jeziku i pismu nacionalne manjine koji su u ravnopravnoj službenoj uporabi;
- dvojezično ili višejezično ispisivanje teksta pečata i žigova istom veličinom slova;
- ispisivanje natpisnih ploča predstavničkih, izvršnih i upravnih tijela općina, gradova i županija, kao i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti istom veličinom slova te ispisivanje zaglavlja akata istom veličinom slova;
- dostava dvojezičnog ili višejezičnog materijala za sjednice vijećniku te članu poglavarstva; izrada zapisnika i objava zaključaka te objavljivanje službenih obavijesti i poziva predstavničkih, izvršnih i upravnih tijela jedinica;
- izdavanje građanima (dvojezično ili višejezično) javnih isprava, te tiskanje obrazaca koji se koriste u službene svrhe; – ispisivanje istom veličinom slova (dvojezično ili višejezično) prometnih znakova i drugih pisanih oznaka u prometu; zatim naziva ulica i trgova, te naziva mjesta i geografskih lokaliteta te
- pravo pripadnika nacionalnih manjina na uporabu jezika i pisma koji je u ravnopravnoj službenoj uporabi u postupku prvog i drugog stupnja pred upravnim tijelima općina, gradova i županija.

Republika Hrvatska se kao ugovorna stranka Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima (Narodne novine, MU, broj 18/97), obvezala na priznanje, poštivanje, promicanje i zaštitu regionalnih ili manjinskih jezika. Ministarstvo uprave kontinuirano prati i analizira stanje o službenoj i javnoj uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina.

U prosincu 2012. objavljeni su službeni rezultati Popisa stanovništva 2011., nakon čega je Ministarstvo uprave izvršilo analizu objavljenih rezultata, konkretno jedinica lokalne samouprave u kojima ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine zajamčena temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u stanovništvu jedinice, odnosno temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u jedinici od najmanje 1/3.

Ministar uprave je dana 1. ožujka 2012. godine donio Naputak za dosljednu provedbu Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Klasa: 016-01/10-01/63; Urbroj: 515-02-01-02/1-12-01) kojim su propisani način uređivanja prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina općim aktima, odnosno statutima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te način ostvarivanja prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u postupcima koji se vode pred državnim tijelima prvog stupnja i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti. Naputak je objavljen u Narodnim novinama, broj 33/12.

Kako odgovarajućim propisima nisu uređeni rokovi u kojima je jedinica lokalne samouprave, u kojoj se pravo na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine ostvaruje temeljem udjela pripadnika nacionalne manjine u stanovništvu jedinice (najmanje 1/3), dužna svojim statutom propisati i urediti ostvarivanje predmetnog prava na svom području, Ministarstvo uprave je dalo mišljenje da je statutarnom uređivanju

ostvarivanja predmetnog prava, odnosno usklađivanju statuta jedinice samouprave potrebno pristupiti u „primjerenom“ roku od dana službene objave rezultata Popisa stanovništva 2011. Taj „primjereni“ rok, odgovarajućom primjenom odredbe članka 28. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj kojom je propisano da su općine, gradovi i županije dužne uskladiti svoje statute sa odredbama ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu i dostaviti ih bez odlaganja središnjem tijelu državne uprave ovlaštenom za nadzor nad primjenom ovoga Zakona, ne bi trebao iznositi više od šest mjeseci od dana službene objave rezultata Popisa stanovništva 2011.

Prije provođenja nadzora, Ministarstvo uprave je organiziralo savjetovanja kako bi upoznao predstavnike jedinica lokalne samouprave koja su dužna urediti ostvarivanje prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine svojim statutima sa zakonskim odredbama i što one znače u praksi uz navođenje pozitivnih primjera.

Prvo savjetovanje odnosno radni sastanak je održan 31. listopada 2013. u Gospiću. Na sastanak su pozvani općinski načelnici općina Donjeg Lapca, Vrhovina, Biskupije, Ervenika, Kistanja, Civiljana i Gračaca te njihovi zamjenici iz redova srpske nacionalne manjine odnosno iz reda hrvatskog naroda te župani Šibensko-kninske, Zadarske i Ličko-senjske županije te njihovih zamjenici iz reda srpske nacionalne manjine te predstojnici Ureda državne uprave Šibensko-kninske, Zadarske i Ličko-senjske županije.

Na drugi sastanak, koji je održan 21. listopada 2013. u Karlovcu, bili su pozvani općinski načelnici općina Končanica, Plaški, Krnjak, Vojnić, Dvor, Gvozd, Donji Kukuruzari i gradonačelnik grada Vrbovskog te zamjenici iz redova srpske nacionalne manjine odnosno iz reda hrvatskog naroda te župani Primorsko-goranske, Karlovačke, Bjelovarsko-bilogorske i Sisačko-moslavačke županije te njihovi zamjenici iz reda srpske odnosno češke nacionalne manjine.

Treći sastanak planira se održati za jedinice lokalne samouprave sa područja istočne Hrvatske. Nakon što se održe svi planirani sastanci, Ministarstvo uprave će izvršiti nadzor i zatražiti od svih jedinica lokalne samouprave u kojima ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine zajamčena temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u stanovništvu jedinice, odnosno temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u jedinici od najmanje 1/3 da ako to još nisu napravile, usklade svoje statute sa zakonom odnosno da propišu ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine i da urede ostvarivanje pojedinačnih prava predviđenih zakonom.

Osim toga Ministarstvo uprave je zatražilo dostavu podataka o usklađenosti statuta s zakonom za 27 općina i gradova u kojima pripadnici nacionalne manjine čine najmanje 1/3 stanovnika. Utvrđeno je da 10 jedinica lokalne samouprave je u potpunosti uskladilo svoj statut sa zakonskim odredbama o ravnopravnoj službenoj uporabi jezika i pisma, 12 jedinica ima opću odredbu o ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine bez razrade ostvarivanja pojedinačnih prava kako to propisuje zakon dok 5 jedinica lokalne samouprave uopće ne propisuje ravnopravnu službenu uporaba jezika i pisma nacionalne manjine niti uređuje ostvarivanje pojedinačnih prava predviđenih zakonom (jedna od jedinica je u postupku izmjene statuta radi uređenja ravnopravne službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine na svom području).

Grad Vukovar je među jedinicama lokalne samouprave koji temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u stanovništvu jedinice, odnosno temeljem udjela pripadnika nacionalnih manjina u jedinici od najmanje 1/3 su sukladno zakonu dužni urediti ravnopravnu uporabu jezika i pisma srpske nacionalne manjine. Gradsko vijeće Grada Vukovara je suprotno zakonskim obvezama donijelo izmjene statuta kojim su izuzeli grad Vukovar od primjene ravnopravne službene uporabe srpskog jezika i ćirilice pisma. Naime, u Ministarstvu uprave zaprimljena je dana 13. studenog 2013. obavijest Vijeća srpske

nacionalne manjine u Gradu Vukovaru od 11. studenog 2013, kojom se u skladu s člankom 32. stavkom 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina obavještava Ministarstvo uprave da je Gradsko vijeće Grada Vukovara na sjednici održanoj dana 4. studenog 2013.g., donijelo Statutarnu odluku o izmjenama i dopunama Statuta Grada Vukovara.

Ministarstvo uprave utvrdilo je da je članak 22. predmetne Statutarne odluke u suprotnosti s odredbama članaka 3., 5., i 12. Ustava Republike Hrvatske, članka 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, kao i odredbama Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, temeljem čega je donijeta odluka kojom se sporna odredba obustavlja od primjene.

Slijedom navedenog, u skladu s odredbom članka 32. stavka 5. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i članka 24. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, Ministarstvo uprave je predložilo Vladi Republike Hrvatske da pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, sukladno članku 35. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 99/99, 29/02 i 49/02 – pročišćeni tekst) pokrene postupak za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom članka 22. Statutarne odluku o izmjenama i dopunama Statuta Grada Vukovara, što je Vlada Republike Hrvatske i učinilo na svojoj sjednici 12. prosinca 2013. godine.

Zaključno, Ministarstvo uprave je dopisom podsjetilo sva nadležna središnja tijela državne uprave o obvezi izrade i postavljanja natpisnih ploča na sva tijela državne uprave koja imaju svoje ispostave odnosno područne jedinice na području jedinica lokalne samouprave u kojima se ostvaruje ravnopravna službena uporaba jezika i pisma srpske nacionalne manjine obzirom da samo u jedinicama u kojima je u ravnopravnoj uporabi srpski jezik i ćirilično pismo se nalaze takve ispostave odnosno područne jedinice. Prijevod tekstova natpisnih ploča nadležna tijela su odradila u suradnji s nadležnim vijećima srpske nacionalne manjine iz jedinica lokalne samouprave u kojima je potrebno postaviti natpisne ploče na jeziku i pismu srpske nacionalne manjine.

Osim toga po donošenju navedenog Naputka, u organizaciji Ministarstva uprave i Akademije lokalne demokracije održana su četiri regionalna seminara, i to u Drnišu, 11. srpnja, za područje Šibensko-kninske i Zadarske županije; u Rovinju, 12. srpnja, za područje Istarske županije; u Vukovaru, 25. rujna 2012. godine, za područje Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije te u Karlovcu, 27. rujna 2012. godine, za područje Karlovačke, Sisačko-moslavačke i Ličko-senjske županije.

Prema podacima iz lipnja 2013. godine manjinski jezik i pismo je u službenoj ravnopravnoj uporabi u ukupno 55 lokalnih jedinica, odnosno u 27 jedinica u kojima pripadnici nacionalne manjine čine najmanje 1/3 stanovnika, te u 28 jedinica u kojima je službena ravnopravna uporaba manjinskog jezika i pisma uvedena statutom.

Pregled općina i gradova u kojima pripadnici nacionalne manjine čine najmanje 1/3 stanovnika prema Popisu stanovništva iz 2011.:

općina / grad	Županija	jezik	udjel u stanovništvu %
Općina Končanica	Bjelovarsko-bilogorska	češki	47,03
Općina Plaški	Karlovačka	srpski	45,55
Općina Krnjak	Karlovačka	srpski	68,61
Općina Vojnić	Karlovačka	srpski	44,71
Općina Donji Lapac	Ličko-senjska	srpski	80,64

Općina Vrhovine	Ličko-senjska	srpski	80,23
Općina Udbina	Ličko-senjska	srpski	51,12
Općina Kneževi Vinogradi	Osječko-baranjska	mađarski	38,66
Općina Punitovci	Osječko-baranjska	slovački	36,94
Općina Šodolovci	Osječko-baranjska	srpski	82,58
Općina Jagodnjak	Osječko-baranjska	srpski	65,89
Općina Erdut	Osječko-baranjska	srpski	54,56
Općina Bilje	Osječko-baranjska	mađarski	29,62
Grad Vrbovsko	Primorsko-goranska	srpski	35,22
Općina Dvor	Sisačko-moslavačka	srpski	71,9
Općina Gvozd	Sisačko-moslavačka	srpski	66,53
Općina Donji Kukuruzari	Sisačko-moslavačka	srpski	34,82
Općina Biskupija	Šibensko-kninska	srpski	85,46
Općina Cijljanje	Šibensko-kninska	srpski	78,66
Općina Kistanje	Šibensko-kninska	srpski	62,22
Općina Ervenik	Šibensko-kninska	srpski	97,19
Općina Markušica	Vukovarsko-srijemska	srpski	90,1
Općina Trpinja	Vukovarsko-srijemska	srpski	89,75
Grad Vukovar	Vukovarsko-srijemska	srpski	34,87
Općina Negoslavci	Vukovarsko-srijemska	srpski	96,86
Općina Borovo	Vukovarsko-srijemska	srpski	89,73
Općina Gračac	Zadarska	srpski	45,16
Općina Grožnjan	Istarska	talijanski	39,4

U odnosu na popis stanovništva iz 2001. u općini Donji Kukuruzari i gradu Vukovaru, broj pripadnika srpske nacionalne manjine porastao je iznad udjela od 1/3 u stanovništvu što je stvorilo zakonske pretpostavke za ravnopravnu uporabu srpskog jezika i pisma u navedenim jedinicama.

U općinama Bilje i Brtonigla udjel pripadnika manjina pao je ispod 1/3 u odnosu na popis stanovništva iz 2001. zbog čega navedene općine više nisu u zakonskoj obvezi da svojim statutom propišu uporabu jezika i pisma manjina.

Općina	Županija	jezik	Udjel u stanovništvu %
Općina Bilje	Osječko-baranjska	mađarski	29,62
Općina Brtonigla	Istarska	talijanski	30,14

Pregled jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima je službena ravnopravna uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina propisana statutom:

Bjelovarsko-bilogorska županija

Grad Daruvar - u nekim naseljima u Gradu u uporabi je češki jezik

Primorsko-goranska županija

Grad Rijeka – statutom je u službenu uporabu uveden talijanski jezik

Grad Cres -statutom je u službenu uporabu uveden talijanski jezik

Osječko-baranjska županija

Općina Ernestinovo - uvela je mađarski jezik i pismo na području jednog naselja

Vukovarsko-srijemska županija

Općina Bilje - mađarski jezik i pismo u uporabi je na području nekih naselja gdje su Mađari zastupljeni u većem broju

Općina Kneževi Vinogradi - statutom je uvela uporabu srpskog i mađarskog jezika

Općina Bogdanovci - statutom je uvela uporabu rusinskog jezika za neka naselja gdje su pripadnici manjina u većem broju

Općina Tordinci - statutom je uvela mađarski jezik za neka naselja gdje su pripadnici manjina u većem broju

U Istarskoj županiji statutima je u ravnopravnu službenu uporabu uveden talijanski jezik u sljedećim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave:

Istarska županija

Grad Poreč

Grad Pula

Grad Buje

Grad Rovinj

Grad Umag

Grad Vodnjan

Općina Bale

Općina Brtonigla

Općina Funtana

Općina Grožnjan

Općina Fažana

Općina Kaštelir- Labinci

Općina Ližnjan – za područje jednog naselja

Općina Motovun

Općina Oprtalj

Općina Tar Vabriga

Općina Višnjan- za područje nekih naselja

Općina Vrsar.

Ministarstvo uprave je ocijenilo da se do 2013. godine nisu dogodile značajnije promjene vezano uz usklađivanje statuta jedinica samouprave s odgovarajućim odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00 - ispravak). Nisu zabilježene značajnije promjene vezano uz neujednačen pristup statutarnom uređivanju ostvarivanja prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina, kao i uz činjenicu da neke jedinice, unatoč postojećoj obvezi, svoje statute nisu uskladile s odgovarajućim propisima, odnosno da to nisu učinile na odgovarajući način.

Primjer dobre prakse i dalje ostaje ostvarivanje prava pripadnika talijanske nacionalne na ravnopravnu službenu uporabu talijanskog jezika i pisma na području Istarske županije (u jedinicama gdje je to statutom propisano).

U odnosu na očuvanje tradicijskih naziva i oznaka, te uporaba znamenja i simbola nacionalnih manjina Ustavni zakon u članku 13. propisuje da se zakonom kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina i/ili statutima lokalnih jedinica propisuju mjere koje omogućuju na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina očuvanje tradicijskih naziva i oznaka te davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (članak 10.) propisuje da će se statutom općine ili grada u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, propisati koriste li se u manjim mjestima tradicionalni nazivi mjesta ili lokaliteta.

Pripadnici nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu, slobodno uporabljaju svoje znamenje i simbole, te i obilježavaju svoj praznik, a lokalne jedinice dužne su statutom propisati službenu uporabu i način korištenja zastave i simbola nacionalnih manjina. U većini lokalnih jedinica u kojima su pripadnici nacionalnih manjina tradicionalno naseljeni ili su naseljeni u većem broju, statutom, uz ostala prava, propisana je i službena uporaba i način korištenja znamenja i simbola nacionalnih manjina, kao i pravo pripadnika manjina na očuvanje tradicijskih naziva i oznaka, te davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Iz izvješća Ministarstva pravosuđa

Korištenje manjinskog jezika pred pravosudnim tijelima

Ministarstvo pravosuđa temeljem prikupljenih podataka od strane sudova vodi evidencije o sudskim postupcima koji se odnose na primjenu članka 12. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Slijedom toga je uspostavilo odgovarajuću bazu podataka.

Županijski sud u Puli u 2010. godini nije imao predmeta u radu koji bi bili vođeni na manjinskom jeziku odnosno stranke su odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Općinskim sudovima u Bujama, Labinu, Pazinu, Puli i Poreču u 2010. godini nisu vođeni predmeti na manjinskom jeziku niti su stranke tražile/odbile vođenje postupka na manjinskom jeziku.

Na Općinskom sudu u Rovinju ukupno je vođeno 18 postupaka na jeziku talijanske manjine i to 3 parnična, 10 ostavinskih i 5 zemljišno-knjižnih postupaka, a u 45 postupaka stranke su to pravo odbile (talijanski jezik) i to u 12 kaznenih, 15 parničnih, 10 vanparničnih i 8 ostavinskih postupaka.

Na Županijskom sudu u Bjelovaru u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku. Na Općinskom sudu u Bjelovaru u 2010. godini vođen je jedan kazneni postupak na jeziku češke manjine, a na Općinskom sudu u Daruvaru nisu vođeni postupci na manjinskom jeziku iako je u 51 postupku strankama bilo ponuđeno vođenje rasprave na manjinskom jeziku i to u četiri kaznena postupka na albanskom jeziku, dva kaznena postupka na romskom jeziku, pet kaznenih postupaka na češkom jeziku, jednom kaznenom postupku na makedonskom jeziku, jednom kaznenom postupku na poljskom jeziku i 38 kaznenih postupaka na srpskom jeziku, no stranke su to pravo odbile.

Na Županijskom sudu u Šibeniku u 2010. godini se nisu vodili postupci na manjinskom jeziku. Isto se odnosi i na Općinski sud u Kninu i Šibeniku. Ujedno, stranke nisu tražile/odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Županijskom sudu u Osijeku u 2010. godini se nisu vodili postupci na manjinskom jeziku. Isto se odnosi i na Općinskom sudu u Belom Manastiru, Đakovu, Našicama, Valpovu i Osijeku. Ujedno, stranke nisu tražile/ odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Županijskom sudu u Vukovaru u 2010. godini se nisu vodili postupci na manjinskom jeziku. Isto se odnosi i na Općinski sud u Vinkovcima, Županji i Vukovaru. Stranke nisu tražile/odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Općinskom sudu u Ivanić Gradu u 2010. godini vođen je jedan parnični postupak na češkom jeziku.

Na Prekršajnom sudu u Puli u 2010. godini vođeno je 18 postupaka na jeziku talijanske nacionalne manjine dok su u 74 prekršajna postupka stranke odbile pravo vođenja postupka na jeziku nacionalne manjine (talijanski jezik), iako im je to bilo ponuđeno.

Na Prekršajnom sudu u Rovinju u 2010. godini nisu vođeni postupci na manjinskom jeziku, iako je u 31 postupku strankama bilo ponuđeno vođenje postupka na jeziku talijanske nacionalne manjine, no svi su to pravo odbili.

Na Prekršajnom sudu u Pazinu u 2010. godini vođen je jedan postupak na jeziku talijanske nacionalne manjine, a u 2 postupka strankama je bilo ponuđeno vođenje postupka na jeziku srpske nacionalne manjine, međutim, stranke su to pravo odbile.

Na Prekršajnom sudu u Umagu u 2010. godini vođena su dva prekršajna postupka na jeziku talijanske nacionalne manjine dok je u jednom postupku stranka odbila to pravo (talijanski jezik).

Na Prekršajnom sudu u Šibeniku i Kninu u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku. Stranke nisu tražile/odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Prekršajnom sudu u Đakovu, Našicama, Valpovu i Belom Manastiru u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku. Stranke nisu tražile/odbile vođenje postupka na jeziku nacionalne manjine.

Na Prekršajnom sudu u Osijeku u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku, a u 11 postupaka strankama je bilo ponuđeno to pravo i to u jednom postupku vođenje postupka na mađarskom jeziku, u jednom na češkom jeziku te u devet postupaka vođenje postupka na srpskom jeziku, no stranke su odbile to pravo.

Na Prekršajnom sudu u Vukovaru u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku, a u jednom postupku stranci je bilo ponuđeno vođenje postupka na mađarskom jeziku, no stranka je odbila to pravo.

Na Prekršajnom sudu u Vinkovcima u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku, a u 89 postupaka stranke su odbile pravo vođenja postupka na manjinskom jeziku i to u 14 postupaka vođenje postupka na mađarskom jeziku, u jednom postupku vođenje postupka na rusinskom jeziku te u 74 postupka vođenje postupka na srpskom jeziku.

Na Prekršajnom sudu u Križevcima u 2010. godini vođen je jedan prekršajni postupak na jeziku srpske nacionalne manjine.

Na Prekršajnom sudu u Ivanić Gradu u 2010. godini nisu se vodili postupci na manjinskom jeziku, a u jednom postupku stranci je bilo ponuđeno vođenje postupka na srpskom jeziku, no stranka je to pravo odbila.

Tijekom 2011. godine bila su vođena 3 postupka na jeziku nacionalne manjine na prekršajnim sudovima, a u 338 slučajeva stranke su odbile to pravo.

Tabelarni prikaz o postupecima koji su se vodili pred općinskim i prekršajnim sudovima na jeziku nacionalnih manjina i u kojima su stranke odbile vođenje postupka na jeziku nacionalnih manjina.

MANJINSKI JEZIK	Općinski sudovi		Prekršajni sudovi		Ukupno vođenih	UKUPNO (stranke odbile pravo)
	Vođeno postupaka	Stranke odbile pravo	Vođeno postupaka	Stranke odbile pravo		

talijanski jezik	0	103	1	138	1	241
mađarski jezik	0	1	1	0	1	1
češki jezik	0	6	0	0	0	6
slovački jezik	0	0	0	1	0	0
rusinski jezik	0	0	0	0	0	0
ukrajinski jezik	0	0	1	0	1	0
srpski jezik	0	40	0	50	0	90
UKUPNO	0	150	3	189	3	338

Iz naprijed navedenih podataka može se zaključiti kako je svim građanima, pripadnicima nacionalnih manjina u postupcima pred tijelima sudbene vlasti bila omogućena uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina.

S obzirom na podatke iz 2011.g., u 2012. godini gotovo je jednak broj vođenih postupaka na jeziku nacionalne manjine, ali je veći broj slučajeva u kojima su stranke odbile to pravo. Navedeno proizlazi iz tabelarnog prikaza.

Tabelarni prikaz o postupcima koji su se vodili pred općinskim i prekršajnim sudovima na jeziku nacionalnih manjina i u kojima su stranke odbile vođenje postupka na jeziku nacionalnih manjina.

MANJINSKI JEZIK	Općinski sudovi		Prekršajni sudovi		Ukupno vođenih	UKUPNO (stranke odbile pravo)
	Vođeno postupaka	Stranke odbile pravo	Vođeno postupaka	Stranke odbile pravo		
talijanski jezik	2	210	0	77	2	287
mađarski jezik	0	1	0	11	0	12
češki jezik	0	0	0	1	0	1
slovački jezik	0	0	0	0	0	0
rusinski jezik	0	0	0	1	0	1
ukrajinski jezik	0	0	0	0	0	0
srpski jezik	0	3	0	183	0	186
UKUPNO	2	214	0	273	2	487

Tijekom 2013. godine, na Općinskom sudu u Rovinju-Rovigno ukupno je vođeno 10 postupaka na talijanskom jeziku, od čega 6 parničnih i 4 vanparnična. Na istom sudu je 14 stranaka odbilo pravo na upotrebu talijanskog jezika. Na Prekršajnom sudu u Umagu 1 stranka je odbila pravo upotrebe talijanskog jezika.

Ministarstvo pravosuđa je u 2012. godine izradilo i promotivne letke u svrhu informiranja stranaka u postupku pred pravosudnim tijelima koja su dužna provoditi Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u RH, o načinu na koji mogu ostvariti pravo na uporabu manjinskog jezika u postupcima koji se vode pred tim tijelima. Lecima se pripadnike nacionalnih manjina upoznao s njihovim pravom na korištenje manjinskog jezika kao službenog pred pravosudnim tijelima prvog stupnja, sukladno članku 12. Zakona o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00).

Leci su u lipnju 2012. godine distribuirani na pravosudna tijela koja su dužna provoditi Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u RH, za zamolbom da ih postave na

vidljivom mjestu kako bi svi zainteresirani imali priliku upoznati se s njihovim sadržajem te ostvariti svoje pravo na uporabu manjinskog jezika u postupcima koji se vode pred tim tijelima.

Ministarstvo pravosuđa uspješno je završilo uvođenje sustava za praćenje sudskih predmeta (eSpis) na preostala 33 općinska suda u Republici Hrvatskoj, čime je završilo postepeno uvođenje eSpis sustava na sve trgovačke, županijske i 65 općinskih sudova u RH. Uvođenje sustava na hrvatske sudove započelo je u studenom 2008. godine u sklopu PHARE 2006 programa, a dovršeno je ovim projektom vrijednim 519.989,00 eura kojeg je sa 85% sredstava sufinancirala Europska unija u sklopu IPA 2009 programa.

U sklopu projekta, osim uvođenja eSpisa na 33 preostala suda, izrađena je i u rad puštena web usluga e-Predmet (<http://e-predmet.pravosudje.hr>) koja omogućava besplatan i javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima svim strankama, punomoćnicima i drugim zainteresiranim osobama koje sudjeluju u sudskim postupcima. Pretragom po sudu i poslovnom broju predmeta, posjetitelju se omogućuje informiranje o tijeku i dinamici rješavanja predmeta u redovnom postupku i postupku po pravnom lijeku. Budući da sustav podatke o predmetima osvježava jednom dnevno, strankama se omogućuje gotovo trenutni uvid u status svog predmeta, a sudovi se time rasterećuju takvih upita te se njihovo vrijeme u većoj mjeri može posvetiti učinkovitijem rješavanju predmeta.

Projekt će dugoročno doprinijeti reformi hrvatskog pravosuđa kroz povećanje učinkovitosti i transparentnosti pravosudnog sustava. Sustav za upravljanje sudskim predmetima omogućit će trenutni uvid sudovima, ali i javnosti, u sudske predmete pritom uvažavajući zaštitu osobnih podataka svih sudionika. Omogućiti će se bolje upravljanje sudskim postupkom, brža razmjena podataka među sudovima i drugim tijelima javne uprave, kao i optimizacija troškova. Primjenom algoritma za automatsku dodjelu predmeta sucima, eSpis će polučiti antikorupcijski učinak te će povećati povjerenje građana u hrvatsko pravosuđe.

Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova

Vezano uz daljnje preporuke Savjetodavnog odbora koje se odnose na uporabu manjinskih jezika u odnosima s lokalnim upravnim tijelima izvještavamo da je u skladu s člankom 10. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina osigurana provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02).

Naime, odredbom članka 9. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da se obrazac osobne iskaznice tiska i popunjava i na jeziku i pismu kojim se služe.

Sukladno odredbi članka 8. stavaka 2. i 3. Zakona o osobnoj iskaznici (Narodne novine, broj 11/02, 122/02, 31/06 i 68/13), kada je to utvrđeno posebnim zakonom ili međunarodnim ugovorima, obrazac osobne iskaznice za osobu pripadnika nacionalne manjine, tiska se i na jeziku nacionalne manjine, a popunjava na hrvatskom jeziku latiničnim pismom i jeziku i pismima pripadnika nacionalnih manjina.

U nastavku iznosimo pregled izdanih osobnih iskaznica pripadnicima nacionalnih manjina tijekom 2009., 2010., 2011., 2012. i 2013. godine, tiskanih na jeziku i pismu pripadnika nacionalnih manjina:

Nacionalna manjina: 2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.	2013.g.	
- talijanska	2708	2163	2319	2608	6524
- srpska	43	71	62	81	114
- mađarska	24	32	31	23	30
- češka	1	9	18	28	69

- rusinska	-	-	4	1	3
- slovačka	-	-	-	1	2
UKUPNO:	2776	2275	2434	2742	6742

U 2013. godini zabilježen je značajan porast izdavanja dvojezičnih osobnih iskaznica u odnosu na prethodnu godinu. Kao i u 2012. godini pravom na izdavanje dvojezičnih osobnih iskaznica najviše su se koristili pripadnici talijanske, srpske i češke nacionalne manjine.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013.godine, izdano je 6524 dvojezičnih osobnih iskaznica za pripadnike talijanske nacionalne manjine, što je za 3916 dvojezičnih osobnih iskaznica više u odnosu na 2012. godinu. U navedenom razdoblju izdano je 114 dvojezičnih osobnih iskaznica za pripadnike srpske nacionalne manjine, što predstavlja povećanje za 33 dvojezične osobne iskaznice u odnosu na prethodnu godinu. Pripadnicima češke nacionalne manjine u 2013. godini izdano je 69 dvojezičnih osobnih iskaznica odnosno 41 osobna iskaznica više u odnosu na 2012. godinu.

Pripadnicima mađarske nacionalne manjine 2013. godine izdano je 30 dvojezičnih osobnih iskaznica, dakle 7 dvojezičnih osobnih iskaznica više u odnosu na prethodnu godinu. U izdavanju dvojezičnih osobnih iskaznica pripadnicima rusinske i slovačke nacionalne manjine također je zabilježen porast u odnosu na prethodnu godinu, budući da su u 2013. godini pripadnicima rusinske nacionalne manjine izdane 3 dvojezične osobne iskaznice, dok su pripadnicima slovačke nacionalne manjine izdane 2 dvojezične osobne iskaznice, a u 2012. godini pripadnicima ovih nacionalnih manjina, izdana je po jedna dvojezična osobna iskaznica.

U 2013. godini u policijskim upravama i policijskim postajama Ministarstva unutarnjih poslova nije bilo zahtjeva za pokretanje upravnih postupaka na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Međutim, pripadnicima nacionalnih manjina, na njihov zahtjev u 2013. godini izdano je 526 dvojezičnih uvjerenja (na hrvatskom i talijanskom jeziku). Policijska uprava istarska s pripadajućim policijskim postajama izdala je 513 dvojezičnih uvjerenja na hrvatskom i talijanskom jeziku, dok je Policijska uprava primorsko-goranska izdala 13 navedenih uvjerenja. Broj dvojezičnih uvjerenja izdanih u 2013. godini, o činjenicama o kojima Ministarstvo unutarnjih poslova vodi službenu evidenciju, manji je za 200 uvjerenja u odnosu na 2012. godinu.

Također, u policijskim upravama i postajama Ministarstva unutarnjih poslova građanima se na njihov zahtjev izdaju dvojezična uvjerenja o činjenicama o kojima Ministarstvo unutarnjih poslova vodi službenu evidenciju.

Očuvanje tradicijskih naziva i oznaka, te uporaba znamenja i simbola nacionalnih manjina

Ustavni zakon u članku 13. propisuje da se zakonom kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina i/ili statutima lokalnih jedinica propisuju mjere koje omogućuju na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina očuvanje tradicijskih naziva i oznaka te davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (članak 10.) propisuje da će se statutom općine ili grada u kojima je u ravnopravnoj službenoj uporabi jezik i pismo nacionalne manjine, propisati koriste li se u manjim mjestima tradicionalni nazivi mjesta ili lokaliteta.

Pripadnici nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu, slobodno uporabljaju svoje znamenje i simbole, te i obilježavaju svoj praznik, a lokalne jedinice dužne su statutom propisati službenu uporabu i način korištenja zastave i simbola nacionalnih manjina.

U većini lokalnih jedinica u kojima su pripadnici nacionalnih manjina tradicionalno naseljeni ili su naseljeni u većem broju, statutom, uz ostala prava, propisana je i službena uporaba i način korištenja znamenja i simbola nacionalnih manjina, kao i pravo pripadnika manjina na očuvanje tradicijskih naziva i oznaka, te davanje naziva naseljima, ulicama i trgovima imena osoba i događaja od značaja za povijest i kulturu nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

U tim jedinicama, sukladno statutu, pripadnici manjina redovito, prigodom obilježavanja nacionalnih blagdana ili prigodom održavanja kulturnih i drugih programa, uz uporabu simbola i znamenja Republike Hrvatske, ističu i svoja nacionalna obilježja.

Uz članke 12., 13. i 14. Okvirne konvencije

Iz izvješća Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta

Obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina sastavni je dio cjelokupnog sustava odgoja i obrazovanja te se temeljni dokumenti obrazovne politike odnose i na ovaj segment obrazovnog sustava.

Pravo pripadnika nacionalnih manjina na obrazovanje na svom jeziku i pismu zajamčeno je u prvom redu Ustavom Republike Hrvatske, Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02) i osobito Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00). Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, broj 97/08, 127/10 i 1/13.) predviđena je mogućnost polaganja ispita na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno na jeziku i pismu na kojem su se pripadnici nacionalne manjine obrazovali. U studenome 2012. godine usvojena je Nacionalna strategija za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. te Akcijski plan za provedbu navedene strategije.

U protekle četiri godine učinjen je značajni pomak u poboljšanju kvalitete odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

U cilju potpune primjene članka 11. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za sve nacionalne manjine koje za to iskažu interes te osiguravanju pretpostavki za dosljednu primjenu Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske donijela je Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2013. do 2015. godine.

Osigurano je sufinanciranje izrade autorskih udžbenika (na češkom, mađarskom, srpskom i talijanskom jeziku) koji odgovaraju nastavnom planu i programu te sufinanciranje prevođenja većeg broja potrebnih udžbenika za osnovnoškolsko obrazovanje (za češku, mađarsku, srpsku i talijansku nacionalnu manjinu).

U postupak pregledavanja usklađenosti udžbenika s udžbeničkim standardom i njihovo odobravanje uključuju se učitelji praktičari koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Pozitivno se rješavaju svi zahtjevi za odobravanje programa učenja materinskog jezika i kulture po modelu C te odobrava odgovarajuća količina radnog vremena za angažiranje učitelja i nastavnika.

Učenici gimnazija i četverogodišnjih srednjih škola koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina polažu državnu maturu na materinskom jeziku.

Službeno su objavljeni nastavni programi češkog, mađarskog, srpskog i talijanskog jezika za osnovnu i srednju školu.

Sukladno mjerama Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma 2005-2015 povećan je obuhvat romske djece u integrirani predškolski

odgoj, u program predškole, povećan je broj učenika obuhvaćenih osnovnoškolskim i srednjoškolskim obrazovanjem, broj studenata u visokoškolskom obrazovanju te broj učenika i studenata pripadnika romske nacionalne manjine u učeničke/studentske domove.

Osigurano je sufinanciranje roditeljskog udjela za djecu pripadnike romske nacionalne manjine koja su uključena u integrirani predškolski odgoj i obrazovanje.

Odgojitelji/učitelji/nastavnici koji nastavu izvode na jeziku i pismu nacionalnih manjina kontinuirano se educiraju i stručno usavršavaju u Republici Hrvatskoj, a omogućeno im je i usavršavanje u državi matičnog naroda. Ujedno je takvo usavršavanje priznato za napredovanje u zvanje savjetnika i mentora.

Broj učenika u nastavi na jeziku nacionalnih manjina promjenjiv je, opadanje broja učenika je smanjeno, a kod nekih manjina je vidljiv lagani porast broja polaznika. Vidljivo je opadanje broja učenika u modelu A i određeno povećanje broja učenika u modelu C.

Državni pedagoški standardi (Narodne novine, broj 63/08 i 90/10) omogućuju učenicima na jeziku i pismu nacionalne manjine odabir najpovoljnijeg modela nastave. Osiguravanjem navedenih standarda u školama postignuta je veća fleksibilnost u organizaciji nastave koje se može izvoditi u jednoj smjeni.

Pravilnik o polaganju državne mature (Narodne novine, broj 97/08, 127/10 i 1/13.) omogućuje pripadnicima mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine, koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine, u sklopu obveznoga dijela državne mature uz ispit iz hrvatskoga jezika obvezno polaganje ispita iz jezika nacionalne manjine na kojemu se školuju, a kao treći ispit u sklopu obveznoga dijela državne mature biraju ispit iz matematike ili iz stranoga jezika.

U provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u dijelu koji se odnosi na obrazovanje, kao i Zakona odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina nema otvorenih pitanja koja nisu u fazi rješavanja.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta kontinuirano poboljšava uvjete i kvalitetu za obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Manjinski jezici i zastupljenost u nastavi na jeziku nacionalnih manjina

Odgoj i obrazovanje pripadnika nacionalnih manjina obavlja se u predškolskim, osnovnoškolskim, srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama s nastavom na jeziku i pismu nacionalnih manjina pod uvjetima i na način propisan Zakonom o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina te drugim propisima koji se odnose na obrazovanje.

Jezici na kojima se izvodi nastava mogu se prema Europskoj povelji o regionalnim i manjinskim jezicima, odnosno Odluci o ratifikaciji Zakona o potvrđivanju Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, svrstati u dvije skupine: na teritorijalne (regionalne) ili manjinske jezike i neteritorijalne manjinske jezike.

Regionalni ili manjinski jezici na kojima se izvodi nastava su: talijanski, srpski, mađarski, češki, slovački, rusinski, ukrajinski.

Područja na kojima se jezici koriste u raznim oblicima školovanja su:

- Istarska županija: talijanski jezik
- Primorsko-goranska županija: talijanski jezik, srpski jezik
- Bjelovarsko-bilogorska županija: češki jezik, slovački jezik
- Osječko-baranjska županija: srpski jezik, mađarski jezik, ukrajinski jezik, rusinski jezik
- Vukovarsko-srijemska županija: srpski jezik, mađarski jezik, ukrajinski jezik, rusinski jezik, slovački jezik
- Ličko-senjska županija: srpski jezik.

Neregionalni manjinski jezici u jednom od redovitih ili posebnih oblika nastave su albanski, hebrejski, makedonski, njemački, romski, ruski i slovenski.

Modeli i oblici školovanja na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Obrazovanje nacionalnih manjina na njihovom jeziku i pismu ostvaruje se po posebnim programima i modelima obrazovanja, što sukladno navedenom Zakonu utvrđuje i daje suglasnost za pojedini oblik obrazovanja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u suradnji s predstavnicima nacionalnih manjina.

U hrvatskom obrazovnom sustavu postoje tri modela organiziranja i provođenja nastave na jeziku nacionalnih manjina i to:

a) **model A** - cjelokupna nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina, odnosno cjelokupna nastava izvodi se na jeziku i pismu nacionalne manjine, uz obvezno učenje hrvatskog jezika u istom broju sati u kojem se uči jezik manjine. Ovaj se model nastave provodi u posebnim školskim ustanovama u kojima je cjelokupna nastava na jeziku pripadnika nacionalne manjine ili u posebnim odjelima u ustanovama s nastavom na hrvatskom jeziku.

b) **model B** – dvojezična nastava, tako da se nastava prirodoslovne skupine predmeta izvodi na hrvatskome jeziku, a društvene skupine predmeta na jeziku pripadnika nacionalne manjine. Ovaj model ostvaruje se u posebnim odjelima u školskoj ustanovi s nastavom na hrvatskome jeziku.

c) **model C** – nastava manjinskog jezika i kulture (njegovanje), tako da se uz redovitu nastavu na hrvatskome jeziku, izvodi na manjinskom jeziku nastava jezika i kulture nacionalne manjine u trajanju od dva do pet školskih sati tjedno, a obuhvaća učenje jezika i književnosti nacionalne manjine, geografije, povijesti, glazbene i likovne umjetnosti.

Posebni oblici nastave (ljetne i zimske škole, dopisno-konzultativna nastava, nastava na daljinu i drugo) organiziraju se prvenstveno za one učenike za koje ne postoji mogućnost organiziranja redovite nastave po modelu A, B ili C. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinancira organiziranje i provođenje posebnih oblika nastave. Postoji mogućnost da se jezik nacionalne manjine uči kao jezik sredine.

Nastavni plan i program za redovitu nastavu u modelu A, B i C donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa nakon pribavljenog mišljenja manjinskih udruga sukladno članku 6. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Pripadnici nacionalnih manjina sami predlažu i odabiru model i program u skladu s postojećim zakonom, a prema interesima učenika i raspoloživim kadrovskim mogućnostima.

Primjena modela i oblika nastave na jeziku nacionalnih manjina

U modelu A obrazuju se u osnovnoj i srednjoj školi: talijanska nacionalna manjina, srpska nacionalna manjina, mađarska nacionalna manjina; češka nacionalna manjina u osnovnoj školi.

U modelu B obrazuje se češka, mađarska i srpska nacionalna manjina u osnovnoj školi i češka nacionalna manjina u srednjoj školi.

U modelu C obrazuju se u osnovnoj školi: albanska nacionalna manjina, češka nacionalna manjina, srpska nacionalna manjina, slovačka nacionalna manjina, slovenska nacionalna manjina, mađarska nacionalna manjina, makedonska nacionalna manjina, njemačka i austrijska nacionalna manjina, ukrajinska nacionalna manjina, rusinska nacionalna manjina, ruska nacionalna manjina i židovska nacionalna manjina; u srednjoj školi češka, ruska, slovačka, slovenska, srpska i talijanska nacionalna manjina.

Posebne programe za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav imaju pripadnici romske nacionalne manjine.

Oblik nastave u kojem se jezik manjine uči kao jezik sredine ima talijanska nacionalna manjina.

U posebnim oblicima nastave (ljetne/zimske škole, dopisno-konzultativna nastava i dr.) uz potporu nadležnog Ministarstva u 2012./2013. školskoj godini sudjelovali su pripadnici: češke nacionalne manjine, mađarske nacionalne manjine, makedonske nacionalne manjine, romske nacionalne manjine, rusinske nacionalne manjine, srpske nacionalne manjine i ukrajinske nacionalne manjine.

Pregled ostvarivanja odgoja i obrazovanja djece i učenika/učenica pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

U odgojno-obrazovnoj vertikali (od predškolskih do visokoškolskih ustanova) na jeziku i pismu nacionalne manjine u 2012. godini (školska godina **2012./13.**) bilo je ukupno **10.592 djece/ učenika/učenica** u 203 odgojno-obrazovne skupine, 981 razrednom odjelu/skupini i 1.356 odgajatelja/učitelja/nastavnika.

Na početku školske godine 2012./2013. osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem na jeziku i pismu nacionalnih manjina u svim modelima (A, B i C) obuhvaćeno je ukupno 7.010 učenika/učenica u 147 osnovnih škola, u 723 razrednih odjela/obrazovnih skupina sa 795 učitelja/nastavnika u svim modelima.

U modelu A bilo je u istom razdoblju u osnovnoj školi 3.921 učenika/učenica u 35 osnovnih škola, s kojima je u 315 razrednih odjela radilo 670 učitelja/nastavnika pripadnika nacionalne manjine. U srednjoj školi u modelu A bilo je 1.516 učenika/učenica u 12 srednjih škola, s kojima su u 148 razrednih odjela radila 394 učitelja/nastavnika.

U modelu B bilo je u tri osnovne škole 28 učenika/učenica (češka, mađarska i srpska nacionalna manjina), a u jednoj srednjoj školi 39 učenika (češka nacionalna manjina), s kojima je u 14 razrednih odjela radilo 10 učitelja.

U modelu C bilo je u osnovnoj školi 3.061 učenika/učenice u 109 osnovnih škola, s kojima je u 298 odgojno-obrazovnih skupina radilo 117 učitelja/nastavnika. U srednjoj školi u modelu C bilo je 174 učenika/učenica u osam srednjih škola, 20 odgojno-obrazovnih skupina s kojima je radilo 6 nastavnika. Nastava je organizirana za pripadnike češke, slovenske, ruske, srpske i talijanske nacionalne manjine.

U odgojno-obrazovnoj vertikali (u predškolskim, osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama) bilo je na početku 2012./2013. godine ukupno 5.173 učenika pripadnika romske nacionalne manjine.

Češka nacionalna manjina

- 147 djece u predškolskom odgoju, 3 dječja vrtića, 8 odgojnih skupina, 14 odgajatelja
- 304 učenika, 3 osnovne škole, 18 razrednih odjela, 49 učitelja (model A)
- 2 učenika, 1 osnovna škola, 1 razredni odjel, 1 učitelj (model B)
- 427 učenika, 16 osnovnih škola, 57 odgojno-obrazovnih skupina, 15 učitelja (model C)
- ukupno u modelu A, B i C u osnovnoj školi je 733 učenika
- 39 učenika u jednoj srednjoj školi, 4 razredna odjela, 2 nastavnika (model B)
- 62 učenika u 4 srednje škole, 6 odgojno-obrazovnih skupina, 2 nastavnika (model C)
- ukupno u modelu B i C u srednjoj školi 101 učenik
- ukupno 981 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali

Za potrebe češke nacionalne manjine djeluje nakladnička kuća „Jednota“. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu djeluje katedra za češki jezik i književnost. Učitelji se stručno usavršavaju u Češkoj Republici i Republici Hrvatskoj.

Mađarska nacionalna manjina

- 151 dijete u predškolskom odgoju, u 7 dječjih vrtića, 8 odgojnih skupina, 11 odgajatelja
- 193 učenika, 4 osnovne škole, 30 razrednih odjela, 59 učitelja (model A)
- 10 učenika u 1 osnovnoj školi, 4 odjela, s kojima radi 1 učitelj (model B)
- 884 učenika, 21 osnovna škola, 114 odgojno-obrazovnih skupina, 15 učitelja (model C)
- ukupno u modelu A, B i C u osnovnoj školi je 1.087 učenika
- 51 učenik u jednoj srednjoj školi, u 10 razrednih odjela, s kojima radi 27 učitelja (model A)
- ukupno 1.138 učenika u osnovnoj i srednjoj školi

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Josipa Juraja Strossmayera u Osijeku na preddiplomskome sveučilišnom studiju *Mađarski jezik* upisano je ukupno 59 studenata dok je na diplomskome sveučilišnom studiju *Mađarski jezik i književnost – smjerovi nastavničko usmjerenje-komunikološko usmjerenje* upisano 15 studenata.

Srpska nacionalna manjina

- 438 djece u predškolskom odgoju, u 9 dječjih vrtića, 18 skupina, 34 odgajatelja
- 1.922 učenika, 17 osnovnih škola, 168 razrednih odjela, 283 učitelja (model A)
- 16 učenika, 1 osnovna škola, 5 razrednih odjela, 6 učitelja (model B)
- 603 učenika, u 31 osnovnoj školi, 96 odgojno-obrazovnih skupina, 39 učitelja (model C)
- ukupno 2.541 učenika u osnovnoj školi po modelima A, B i C
- 896 učenika, 7 srednjih škola, 78 razrednih odjela, 210 učitelja (model A)
- 14 učenika, 1 srednja škola, 4 razredna odjela, 1 učitelj (model C)
- ukupno 910 učenika u srednjoj školi po modelima A i C
- ukupno 3.451 učenika u osnovnoj i srednjoj školi

Za potrebe srpske nacionalne manjine djeluje Srpsko prosvjetno-kulturno društvo „Prosvjeta“, a udžbenike za potrebe nastave na srpskom jeziku i ćirilicom pismu tiska izdavačko poduzeće Prosvjeta iz Zagreba.

Talijanska nacionalna manjina

- 1.117 djece u predškolskom odgoju, 13 dječjih vrtića, 52 odgojne skupine, 99 odgajatelja (model A)
- 1.502 učenika, 11 osnovnih škola, 99 razrednih odjela, 279 učitelja (model A)
- 569 učenika, 4 srednje škole, 148 odjela, 394 nastavnika (model A)
- 28 učenika, 1 srednja škola, 4 odgojno-obrazovne skupine, 1 nastavnik (model C)
- ukupno 3.216 djece/učenika u odgojno-obrazovnoj vertikali

Na Sveučilištu „Juraj Dobrila“ u Puli na stručnom studiju *Predškolski odgoj* (na hrvatskom i talijanskom jeziku) u akademskoj godini 2012./2013. studira ukupno 364 studenta, a na integriranom preddiplomskom i diplomskome sveučilišnom studiju *Učiteljski*

studij (na hrvatskom i talijanskom jeziku) studira ukupno 225 studenata. Za potrebe ove nacionalne manjine djeluje nakladnička kuća „Edit“ u kojoj se tiskaju novine, časopisi i druga izdanja na talijanskom jeziku, kao i udžbenici za potrebe nastave na talijanskom jeziku i pismu i dvojezična pedagoška dokumentacija.

Albanska nacionalna manjina

- 176 učenika, u devet (9) osnovnih škola, u 19 skupina, 9 učitelja (model C)

Makedonska nacionalna manjina

- 82 učenika, u šest (6) osnovnih škola, u 14 skupina, 4 učitelja (model C)

Njemačka i austrijska nacionalna manjina

- 63 učenika, u jednoj (1) osnovnoj školi, u 6 skupina, 6 učitelja (model C)

Rusinska nacionalna manjina

- 82 učenika, u tri (3) osnovne škole, u 12 skupina, 4 učitelja (model C)

Ruska nacionalna manjina

- 88 učenika, u četiri (4) osnovne škole, u 8 skupina, 4 učitelja (model C)
- 24 učenika, u jednoj srednjoj školi, u 2 skupine, 1 učitelj (model C)

Slovačka nacionalna manjina

- 514 učenika, u dvanaest (12) osnovnih škola, u 54 odgojno-obrazovnih skupina, s kojima radi 9 učitelja (model C)

Učitelji se usavršavaju u Slovačkoj Republici i Republici Hrvatskoj.

U 2012./2013. školskoj godini povećan je interes za učenje slovačkog jezika i kulture tako da je od 2013./2014. školske godine odobren ustroj nastave u dvije (2) srednje škole (u Srednjoj školi u Iloku i u Gimnaziji u Požegi).

Slovenska nacionalna manjina

- 41 učenik, u jednoj (1) osnovnoj školi, u 2 skupine, 1 učitelj (model C)
- 46 učenik, u jednoj srednjoj školi, u 4 skupine, 1 učitelj (model C)

-

U 2012./2013. školskoj godini povećan je interes za učenje slovenskog jezika i kulture tako da je od 2013./2014. školske godine odobren ustroj nastave u jednoj (1) srednjoj školi (Školi primijenjenih umjetnosti i dizajna u Puli).

Ukrajinska nacionalna manjina

- 52 učenika, u četiri (4) osnovne škole, u 8 skupina, 4 učitelja (model C)

Židovska nacionalna manjina

- 49 učenika, u jednoj (1) osnovnoj školi, u 8 skupina, 7 učitelja (model C).

Romska nacionalna manjina

U protekle četiri godine povećan je obuhvat djece pripadnika romske nacionalne manjine predškolskim odgojem i naobrazbom, osnovnim i srednjoškolskim obrazovanjem.

Tako je u obrazovnoj vertikali (od predškolskog do visokoškolskog obrazovanja) u 2012./2013. školskoj godini bilo uključeno ukupno 6.493 učenika/učenica pripadnika romske nacionalne manjine.

Na početku 2012./2013. godine u predškolski odgoj bilo je uključeno 811 djece pripadnika romske nacionalne manjine, od toga 455 u predškolskom odgoju, a 356 u programu predškole.

Osnovnoškolskim odgojem i obrazovanjem na početku 2012./2013. školske godine bilo je obuhvaćeno 5.173 učenika pripadnika romske nacionalne manjine. U protekle četiri godine znatno je povećan obuhvat djece pripadnika romske nacionalne manjine osnovnim obrazovanjem.

Zbog nepoznavanja hrvatskoga jezika u Međimurskoj županiji kod djece pripadnika romske nacionalne manjine/polaznika prvih razreda osnovne škole Ministarstvo je osnovnim školama u Međimurskoj županiji omogućilo zapošljavanje suradnika-pomagača koji su pripadnici romske nacionalne manjine i vladaju jezikom sredine. Od 2007. godine (školska godina 2006./07.) zaposlena su 23 suradnika-pomagača i njihov rad se financira iz Državnoga proračuna. Za plaće 23 suradnika-romskih pomagača utrošeno je u 2012. godini 1.463.191,23 kn iz sredstava Državnog proračuna.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u dogovoru s Međimurskom županijom osiguralo program predškole za svu romsku djecu u godini prije polaska u osnovnu školu, tj. za djecu koja su upisala prvi razred osnovne škole u školskoj godini 2011./2012. Djeca su bila u programu predškole od 15. rujna 2010. do 15. lipnja 2011., pet sati dnevno, uz osigurana dva obroka i prijevoz. Navedeni se program nastavlja kontinuirano od 15. rujna tekuće godine do 15. lipnja naredne godine.

Program predškole je prijeko potreban za romsku populaciju predškolske dobi, daje dobre rezultate i upućuje na obvezu organiziranja predškolskih odgojnih skupina za svu romsku djecu kao priprema za uključivanje u odgojno-obrazovni sustav, osobito u sredinama gdje nema kapaciteta za integrirani predškolski odgoj.

Osim iz sredstava iz Državnoga proračuna, sredstva su osigurana iz EU sredstava IPA programa predpristupne pomoći, a u sklopu projekta „Integracija skupina u nepovoljnom položaju u redoviti sustav obrazovanja“ i to za program produženog boravka za sve učenike pripadnike romske nacionalne manjine 1. i 2. razreda u osnovnim školama u Međimurskoj županiji.

U proteklom razdoblju došlo je do značajnog povećanja broja srednjoškolskih učenika i srednjoškolskih stipendija.

U 2008./09. školskoj godini bilo je 265 stipendiranih učenika/ica, a 2012./2013. školske godine 480 učenika/ica.

Na srednjoškolske stipendije u 2011. godini utrošeno je 1.598.820,00 kn dok je u 2012. godini utrošeno 2.125.000,00 kn. Za smještaj u dom, dodatne aktivnosti, maturlna putovanja, rad školskog nadzornika, školarine i sl., iz Državnoga proračuna u 2012. godini izdvojeno je dodatnih 124.343,33 kn što ukupno iznosi 2.249.343,33 kn.

Visokoškolskim obrazovanjem u 2011./2012. akademskoj godini bilo je obuhvaćeno 29 studenata pripadnika romske nacionalne manjine koje je iz Državnoga proračuna stipendiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u iznosu od 290.000,00 kn.

U obrazovanju odraslih, tj. u okviru projekta Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj – za hrvatsku pismenost 2003.-2012., u 2012. godini je u programe opismenjavanja i osposobljavanja bilo uključeno 311 pripadnika romske nacionalne manjine, a na te je aktivnosti utrošeno ukupno 700.000,00 kn iz Državnoga proračuna.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, u cilju uspješnog studiranja i povećanja broja upisanih redovitih studenata, pružalo je i pruža studentima/pripadnicima romske nacionalne manjine financijsku potporu (državnu stipendiju od 10.000,00 kn godišnje, kako za redovite tako i za izvanredne studente, subvencionirani smještaj u studentskim domovima, subvencioniranu prehranu u studentskim restoranima te subvencionirani javni prijevoz za studente).

Ljetne škole i drugi posebni oblici nastave na jeziku nacionalnih manjina

Uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta udruge nacionalnih manjina organiziraju svake godine ljetne škole i druge skupne aktivnosti za učenike pripadnike nacionalnih manjina.

U proteklom razdoblju posebnim oblikom nastave (ljetnim /zimskim školama) bilo je obuhvaćeno 2.820 učenika.

U 2012./2013. školskoj godini organizirani su posebni oblici nastave (ljetne škole) za učenike:

- makedonske nacionalne manjine – ljetna škola za 80 učenika;
- ukrajinske nacionalne manjine – ljetna škola za 119 učenika;
- rusinske nacionalne manjine – ljetna škola za 112 učenika;
- slovačke nacionalne manjine – 150 učenika (literarni susreti „Slovenčina moja“) i program škole u prirodi u Slovačkoj za 35 učenika
- češke nacionalne manjine – ljetna škola za 47 učenika;
- mađarske nacionalne manjine – ljetna škola za 32 učenika;
- srpske nacionalne manjine – ljetna škola na Pašmanu za 158 učenika.

Udžbenici

Sukladno članku 15. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 51/00 i 56/00), školske ustanove s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine koriste udžbenike iz matične zemlje ponajprije za učenje materinskog jezika (češkog, mađarskog, srpskog i talijanskog jezika, ali i druge predmete), uz odobrenje Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Sukladno članku 16. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina sredstva za sufinanciranje izrade udžbenika za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina osigurana su kako bi udžbenici za roditelje djece koja pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine imali istu cijenu kao i udžbenici za roditelje djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

U proteklih pet godina za potrebe udžbenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina (izrade autorskih udžbenika, prijevode udžbenika sa hrvatskoga jezika na jezike nacionalnih manjina, otkup prevedenih udžbenika kao i dotisak prevedenih udžbenika) utrošeno je ukupno 9.909.967,71 kuna.

Nacionalna manjina	Manjinski nakladnik	Sredstva u kn 2009.	Sredstva u kn 2010.	Sredstva u kn 2011.	Sredstva u kn 2012.	Sredstva u kn 2013.
Češka nacionalna manjina	Jednota Daruvar	420.501,81	417.129,65	88.410,03	137.676,90	107.868,52
Mađarska nacionalna manjina	PKC Mađara, Osijek	362.729,35	361.096,54	*	148.766,39	-
Srpska nacionalna manjina	Prosvjeta, Zagreb	1.343.790,00	1.712.907,00	1.947.267,41	497.914,00	895.797,00
Talijanska nacionalna manjina	EDIT, Rijeka	686.674,98	728.863,21	914.322,56	828.594,26	-
UKUPNO:		2.127.021,16	3.219.995,00	2.950.000,00	1.612.951,55	1.003.665,52

*Krajem 2011. Prosvjetno-kulturni centar Mađara je izvršio povrat sredstava u iznosu od 176.552,62 kuna.

U 2010. godini Ministarstvo je po prvi puta sufinanciralo prevođenje udžbenika za srednje škole na talijanski i srpski jezik zbog obveze polaganja državne mature. Prevedeni su udžbenici matematike od 1. do 4. razreda gimnazije koja je obvezni predmet pri polaganju državne mature.

U usporedbi s 2011. godinom za dotisak/izradu/uvoz udžbenika za nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina u 2012. godini utrošeno je 1.337.048,45 kn manje. Razlog manje utrošenih sredstava je to što je prioritet u 2012. godini bio završetak projekata započetih i financiranih ranijih godina. Novinsko-izdavačkoj ustanovi Edit Rijeka odobren je prijenos sredstava iz 2011. u iznosu od 257.945,74 kune.

U 2012. godini se nisu odobrivala sredstva za početak novih projekata. Također se nisu odobrili udžbenici za koje nisu doneseni planovi i programi, iako su dijelom financirani ranijih godina.

Za sudjelovanje u radu stručnih povjerenstava za prosudbu udžbenika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina članovima stručnih povjerenstava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u razdoblju od 2009. do 2013. godine isplatilo ukupno 662.237,00 kn.

U proteklom razdoblju zaprimljeno je 265 zahtjeva za odobrenje udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina prema nacionalnoj manjini i prema podrijetlu udžbenika: u 2009./2010. školskoj godini 98 zahtjeva, od toga 15 zahtjeva za udžbenike na češkom jeziku (3 autorska, 12 prevedenih), 6 zahtjeva za udžbenike na mađarskom jeziku (6 prevedenih), 20 zahtjeva za udžbenike na srpskom jeziku (4 autorska, 16 prevedenih), 57 zahtjeva za udžbenike na talijanskom jeziku (4 prevedenih, 53 uvezena), u 2010./2011. školskoj godini 31 zahtjev, od toga 9 zahtjeva za udžbenike na češkom jeziku (1 autorski, 8 uvezenih), 4 zahtjeva za udžbenike na mađarskom jeziku (4 prevedena), 12 zahtjeva za udžbenike na srpskom jeziku (12 autorskih), 6 zahtjeva za udžbenike na talijanskom jeziku (6 prevedenih), u 2011./2012. školskoj godini 54 zahtjeva, od toga 11 zahtjeva za udžbenike na češkom jeziku (2 autorska, 9 prevedenih), 18 zahtjeva za udžbenike na mađarskom jeziku (18 prevedenih), 6 zahtjeva za udžbenike na srpskom jeziku (6 autorskih), 19 zahtjeva za udžbenike na talijanskom jeziku (10 prevedenih, 9 uvezenih), u 2012./2013. školskoj godini 82 zahtjeva, od toga 12 zahtjeva za udžbenike na češkom jeziku (2 autorska, 10 prevedenih), 34 zahtjeva za udžbenike na mađarskom jeziku (34 uvezena), 26 zahtjeva za udžbenike na srpskom jeziku (16 autorskih, 10 prevedenih) i 10 zahtjeva za udžbenike na talijanskom jeziku (10 prevedenih).

Nastavni planovi i programi

Nastavni plan i program odgoja i obrazovanja na jeziku i pismu nacionalne manjine, sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 51/00) i Državnim pedagoškim standardima (Narodne novine, broj 63/08 i 90/10), uz opći dio obvezno sadrži dio čiji je sadržaj u vezi s posebnosti nacionalne manjine (materinski jezik, književnost, povijest, zemljopis i kulturno stvaralaštvo nacionalne manjine – likovnu i glazbenu kulturu).

Dio nastavnog plana i programa, čiji je sadržaj u vezi s posebnosti nacionalne manjine utvrđuje i donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa po pribavljenom mišljenju udruga nacionalne manjine.

U Narodnim novinama broj 29/10 objavljeni su nastavni programi jezika i književnosti češke, mađarske, srpske i talijanske nacionalne manjine, i to:

- Nastavni program češkog jezika za osnovnu školu;
- Nastavni program češkog jezika za srednju školu;
- Nastavni program mađarskog jezika za osnovnu školu;
- Nastavni program mađarskog jezika za srednju školu;
- Nastavni program srpskog jezika za osnovnu školu;
- Nastavni program srpskog jezika za srednju školu;

- Nastavni program talijanskog jezika za osnovnu školu;
- Nastavni program talijanskog jezika i književnosti za srednju školu.

U 2012./2013. školskoj godini nositelj izrade nastavnih planova i programa za potrebe nastave u osnovnim i srednjim školama na jeziku i pismu nacionalnih manjina po svim modelima postaje Agencija za odgoj i obrazovanje.

Stručno usavršavanje učitelja

Stručno usavršavanje odgajatelja u predškolskom odgoju, učitelja u osnovnoj i nastavnika u srednjoj školi provodi Agencija za odgoj i obrazovanje.

U 2012. godini u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje organizirano je 45 stručnih skupova za 2.247 učitelja/nastavnika, i to: 8 stručnih skupova za 385 učitelja/nastavnika na srpskom jeziku, 10 stručnih skupova za 371 učitelja na talijanskom, 9 stručnih skupova za 251 učitelja/nastavnika za nastavu na češkom, 5 stručnih skupova za 165 učitelja/nastavnika na mađarskom, 13 stručnih skupova za 1.075 učitelja/nastavnika za potrebe romske nacionalne manjine.

Ministarstvo sufinancira odlazak učitelja koji rade u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina (češkog i slovačkog jezika) na stručno usavršavanje u matične zemlje. Odgajatelji, učitelji i nastavnici koji rade u odgojno-obrazovnim ustanovama na jeziku i pismu nacionalnih manjina organizirani su u županijska/međužupanijska stručna vijeća.

Sukladno čl. 13. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina za sustavno praćenje i predlaganje mjera za unapređenje kvalitete odgoja i obrazovanja osigurani su uvjeti za rad 7 stručnih savjetnika/nadzornika iz reda pojedine nacionalne manjine. Od toga 2 savjetnika s punim radnim vremenom iz reda talijanske manjine, 2 (s 1,5 radnim vremenom) iz reda srpske manjine i po jedan savjetnik (s pola radnog vremena) iz reda češke, mađarske i slovačke nacionalne manjine.

Financije

U 2012. godini Ministarstvo je osiguralo sredstva za obrazovne programe i nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Aktivnosti 577131 – Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina, A 577137 – Posebni programi obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina i A 767003 – Provedba Nacionalnog programa za Rome i A 767015 - Poticaj predškolskog odgoja i predškole za Rome).

GODIŠNJE IZVJEŠĆE	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Sredstva iz Državnog proračuna po aktivnostima	Iznos u kn	Iznos u kn	Iznos u kn	Iznos u kn	Iznos u kn
A 577131 – Poticaji obrazovanja nacionalnih manjina	3.300.000,00	3.299.996,40	2.950.000,00	1.890.951,55	1.796.750,65
A 577137 – Posebni programi obrazovanja za provođenje	1.369.721,13	1.448.530,88	1.841.878,17	1.124.208,87	966.931,57

programa nacionalnih manjina					
A 767003 – Provedba Nacionalnog programa za Rome	1.575.950,00	2.650.000,00	2.325.502,69	1.828.560,00	3.215.025,14
A 767015 – Poticaj predškolskog odgoja i predškole za Rome	200.000,00	709.680,00	1.537.849,72	1.949.908,06	1.987.623,86
REF, Izvor 52 – A 767003 Provedba Nacionalnog programa za Rome – projekt „Kvalitetnije i pristupačnije obrazovanje za Rome u RH“	597.441,50	1.374.719,26	2.000.000,00	-	-

Za navedene aktivnosti od 2009. do 2013. godine za potrebe odgoja i obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina utrošeno je ukupno 41.941.229,45 kn.

Sredstva namijenjena nacionalnim manjinama po navedenim aktivnostima raspoređena su i utrošena na: *poticaje obrazovanja nacionalnih manjina* (pripremu i izradu autorskih udžbenika prvenstveno iz nacionalne grupe predmeta za osnovne i srednje škole, pripremu izrade prevedenih udžbenika, nabavu udžbenika iz matičnih zemalja za osnovnu i srednju školu, nabavu didaktičkih materijala za djecu i učenike), *posebne programe obrazovanja za provođenje programa nacionalnih manjina* (stručno usavršavanje odgojitelja, učitelja i nastavnika na državnoj razini u RH i matičnim zemljama, ljetne i zimske škole u RH i matičnim zemljama, učenja materinskog jezika na daljinu, *provedbu Nacionalnog programa za Rome* (srednjoškolske stipendije, ljetne i zimske škole za učenike pripadnike romske nacionalne manjine, školskih izleta, matičnih putovanja), *poticaj predškolskog odgoja i predškole za Rome* (program predškole za djecu, cjelodnevni ili produženi boravak učenika nižih razreda osnovne škole, roditeljski udjel u cijeni smještaja djeteta u predškolsku ustanovu i integrirani program predškolskog odgoja i program predškole), rad predškolskih ustanova sukladno članku 50. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, izradu ispitnih materijala za državnu maturu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, prevođenje ispitnih materijala, lekturu, korekturu, prijelom i tisak, troškove rada ocjenjivača na materinskim jezicima nacionalnih manjina i putne troškove prevoditeljima i stručnim skupinama, plaće učitelja u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina u modelu C, plaće za 23 suradnika-pomagača i projekte udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja.

Sukladno članku 10. Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina nastavu u odgojno-obrazovnim ustanovama obavljaju prvenstveno učitelji pripadnici nacionalnih manjina i drugi koji u potpunosti vladaju jezikom manjine.

Ministarstvo sukladno zahtjevima škola odobrava zapošljavanje učitelja i stručnih suradnika za potrebe nastave na jeziku i pismu nacionalnih manjina (Model A, B ili C) te osigurava plaće za njihov rad.

U 2012. godini za plaće učitelja materinskog jezika za učenje materinskog jezika i kulture (u modelu C) isplaćeno je 20.195.745,35 kuna osiguranih u Državnom proračunu, a od 2009. godine do 2012. u tu je svrhu ukupno utrošeno 76.542.803,66 kuna.

Vanjsko vrednovanje obrazovanja u nastavi na jeziku i pismu nacionalnih manjina

Vanjsko vrednovanje obrazovanja provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO). Učenici koji pohađaju nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina bili su uključeni kako u vanjsko vrednovanje tako i u polaganje nacionalnih ispita i priprema za polaganje državne mature. Napravljeni su katalozi i ispitna pitanja za češki, mađarski, srpski i talijanski jezik u srednjim školama te ispitna pitanja za srpski i talijanski jezik u osnovnim školama. Ispitna pitanja su prevedena na jezik i pismo nacionalnih manjina kao i vodič za osnovne škole (na češki, mađarski, srpski i talijanski).

Ukupan utrošak financijskih sredstava za aktivnosti (prijevodi ispita, ispitnih kataloga, uputa i vremenika, prijevodi vodiča na jezike nacionalnih manjina, korektura i prijelom prevedenih ispita, lektura ispita i dr.) koje je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja odradio za potrebe obrazovanja nacionalnih manjina tijekom 2012. godine iznosi bruto 1.427.685,56 kn.

Uz članak 15. Okvirne konvencije

Iz izvješća Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, društvenom i gospodarskom životu i javnim poslovima posvetila se izuzetna pozornost. Iz godine u godinu jačaju kulturne aktivnosti koje se financiraju iz državnog proračuna kako putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske tako i putem Ministarstva kulture za sve one projekte koji su značaja za čitavu zemlju. Na taj način se ujedno afirmirala manjinska kultura te Republika Hrvatska kao multikulturalno društvo. U provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina posebna se pozornost posvećivala osiguravanju zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne samouprave. Međutim, što se tiče zastupljenosti nacionalnih manjina u tijelima državne uprave, zbog činjenice da je još uvijek na snazi Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i Uredima Vlade Republike Hrvatske, iz prosinca 2009. godine, broj novih zapošljavanja u tijelima državne uprave u posljednjem razdoblju smanjio se, što je rezultiralo i manjim brojem novozaposlenih pripadnika nacionalnih manjina.

Organiziranje seminara o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

U okviru svih održanih seminara u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjeta za nacionalne manjine i Ministarstva uprave namijenjenih jačanju uloge i unaprjeđenju rada vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, pripadnici nacionalnih manjina su se informirali i o tijeku provedbe Ustavnog zakona u cjelini, s posebnim naglaskom na područja u kojima postoje poteškoće.

Pripadnici nacionalnih manjina naglasili su da još uvijek u medijima ima dosta senzacionalizma u tretiranju manjinskih pitanja, što ne pridonosi stvaranju pozitivne slike i rješavanju postojećih teškoća.

Pripadnici nacionalnih manjina su pohvalili dosadašnji način educiranja vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te lokalne i područne samouprave, koje su organizirali Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske i Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, te predložili da se i u narednom razdoblju nastavi provoditi

takvo osposobljavanje u cilju učinkovitijeg sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu.

Financiranje izgradnje građanskog povjerenja na području od posebne državne skrbi

Zajedničko vijeće općina, Vukovar

U cilju izgradnje građanskog povjerenja putem dijaloga kroz institucije sustava u Državnom proračunu Republike Hrvatske putem Ureda u proteklom razdoblju osigurana su sredstva u iznosu od 4.500.000 kuna za rad Zajedničkog vijeća općina iz Vukovara, udruge srpske nacionalne manjine koja usklađuje interese srpske nacionalne manjine na području Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije.

Srpsko narodno vijeće - nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne zajednice u Republici Hrvatskoj, Zagreb

Srpsko narodno vijeće, -nacionalna koordinacija vijeća srpske nacionalne zajednice u Republici Hrvatskoj, Zagreb udruge je srpske nacionalne manjine koja u cilju zaštite i unaprjeđenja nacionalnog kulturnog, jezičnog i vjerskog identiteta koordinira i usklađuje interese srpske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske. Vijeće je utemeljeno na vrijednostima demokracije, civilnog društva, tolerancije i multikulturalnosti. Pored toga jedan od ciljeva Vijeća je i stvaranje uvjeta za rad postojećih i osnivanje i razvoj novih organizacija i institucija od interesa za Srbe na području Republike Hrvatske. U proteklom izvještajnom razdoblju putem Ureda za rad Srpskog narodnog vijeća osigurana su sredstva u iznosu od 7.500.000 kuna.

Romsko nacionalno vijeće, Zagreb

Romsko nacionalno vijeće, Zagreb udruge je romske nacionalne manjine koja djeluje na području Republike Hrvatske i predstavlja interese romske nacionalne manjine. Ciljevi Udruge su afirmacija i integracija romske nacionalne manjine u hrvatsko društvo. Pored toga udruge provodi aktivnosti u cilju podrške osnivanju, djelovanju, povezivanju i razmjeni iskustava s organizacija i institucija nacionalnih manjina u RH, te zagovaranje i pružanje partnerstva svim lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim inicijativama čije se aktivnosti dotiču aktivnosti Vijeća. U proteklom izvještajnom razdoblju putem Ureda za rad Romskog nacionalnog vijeća, Zagreb osigurana su sredstva u iznosu od 1.500.000,00 kuna.

Savez mađarskih udruga, Beli Manastir

Savez mađarskih udruga, Beli Manastir udruge je mađarske nacionalne manjine koja predstavlja interese mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Putem brojnih kulturnih društava, zajednica i udruga ostvaruje programe informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija kao i program koji proizlazi iz bilateralnog sporazuma između Republike Hrvatske i Mađarske u cilju njegovanja i razvijanja kulturnog nacionalnog i vjerskog identiteta mađarske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. U proteklom izvještajnom razdoblju putem Ureda za rad Saveza mađarskih udruga, Beli Manastir osigurana su sredstva u iznosu od 1.200.000,00 kuna.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru

Iz izvješća Ministarstva uprave

Na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor, koji su održani 4. prosinca 2011. godine, ostvarena je odgovarajuća zastupljenost zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, koji su birani u posebnoj, 12. izbornoj jedinici. Naime, u posebnoj izbornoj jedinici izabrano je, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, osam zastupnika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Zastupnici u Hrvatskome saboru iz reda pripadnika nacionalnih manjina birani su sukladno propisima koji su bili na snazi prije donošenja Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine. Naime, spomenutim je izmjenama i dopunama Ustavnog zakona bio izmijenjen i dopunjen članak 19. Ustavnog zakona na način da je navedenim člankom propisano da se nacionalnim manjinama koje na dan stupanja na snagu ovog Ustavnog zakona u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s više od 1,5% stanovnika jamči najmanje tri zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru koji svoju zastupljenost ostvaruju na temelju općeg biračkog prava, a da nacionalne manjine koje u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općeg biračkog prava, na osnovu posebnog biračkog prava imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama.

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 29. srpnja 2011. godine ukinuta je izmijenjena i dopunjena odredba članka 19. Ustavnog zakona te je, do uređenja pitanja sadržanih u ukinutim odredbama, naložena primjena pravila iz članka 19. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koje su bile na snazi prije stupanja na snagu Ustavnog zakona o izmjenama i dopunama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina iz lipnja 2010. godine.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Iz izvješća Ministarstva uprave

Pripadnicima nacionalnih manjina, sukladno odredbi članka 20. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina jamči se pravo na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave i predstavničkim tijelima jedinica područne (regionalne) samouprave, dakle općina, gradova i županija.

Člankom 21. Ustavnog zakona propisano je da jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave u kojima pripadnici nacionalnih manjina ne čine većinu stanovništva mogu svojim statutima odrediti da se u predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave biraju pripadnici nacionalnih manjina ili veći broj pripadnika nacionalnih manjina nego što proizlazi iz njihovog udjela u ukupnom stanovništvu jedinice.

Krajem 2012. godine donesen je novi Zakon o lokalnim izborima (Narodne novine, broj 144/12) kojim se uređuju izbori članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.

Novim Zakonom o lokalnim izborima izvršene su i izmjene vezane uz pitanje određivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, zamjenjivanju člana predstavničkog tijela pripadnika nacionalne manjine te određivanju

zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu. Zakonom se detaljnije uređuje način utvrđivanja zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima u predstavničkom tijelu, slijedom čega dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina predstavljaju izuzetak u slučaju kada se niti na jedan od zakonom propisanih načina ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu.

Člankom 103. toga Zakona propisano je da se zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica određuje sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, a za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva.

Člankom 104. nadalje je propisano da će se broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine utvrditi tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka. Ako manjina koja sudjeluje u ukupnom stanovništvu jedinice s najmanje 5% ne ostvari pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu sukladno prethodno navedenom, ta manjina ima pravo na jednog člana predstavničkog tijela, a prije svakih lokalnih izbora središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave objavit će na svojim internetskim stranicama podatke o broju članova predstavničkog tijela jedinica koji se biraju iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine.

Člankom 105. propisano je da, osim zastupljenosti iz članka 103. Zakona, pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu propisano statutom jedinice.

Člankom 110. Zakona propisano je da će se smatrati da je zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice osigurana tijekom čitavog mandata predstavničkog tijela ako je osigurana u trenutku proglašenja konačnih rezultata izbora (redovnih i dopunskih).

Iz navedenih odredbi Zakona vidljivo je da je pravo nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkom tijelima prošireno u odnosu na dotadašnje zakonsko uređenje, kao i u odnosu na odredbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Bitnu novinu u tom Zakonu predstavlja i odredba članka 104. prema kojoj manjina koja sudjeluje u ukupnom stanovništvu jedinice s manje od 5% ima pravo na jednog člana predstavničkog tijela, a samim utvrđivanjem broja članova iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine na način propisan tim člankom osigurano je pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu šire negoli proizlazi iz odredaba Ustavnog zakona.

Tijekom prethodnog izvještajnog razdoblja, izbori za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana održani su u svibnju 2009. godine i u svibnju 2013. godine.

Nakon provedenih redovnih i dopunskih izbora održanih u 2009. godini u svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u kojima je pripadnicima nacionalnih manjina zajamčeno pravo na zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima tih jedinica, u cijelosti je ostvarena odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tim tijelima.

Ukupan broj pripadnika nacionalnih manjina koji su izabrani za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na izborima održanim u svibnju 2009. godine je 584, od čega 447 Srba, 8 Bošnjaka, 17 Čeha, 34 Mađara, 5 Slovaka, 5 Rusina, 1 Ukrajinac, 1 Albanac, 3 Roma i 63 Talijana.

Mandat izabranim članovima predstavničkih tijela (pa tako i izabranim predstavnicima nacionalnih manjina) prestao je 15. travnja 2013. godine, odnosno danom objave odluke

Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 44/13), a koji su održani 19. svibnja 2013. godine.

Temeljem novog Zakona o lokalnim izborima, Ministarstvo uprave je, prije održavanja redovnih lokalnih izbora u svibnju 2013. godine, dostavilo Državnom izbornom povjerenstvu tablični prikaz broja članova predstavničkih tijela iz reda pripadnika nacionalnih manjina i iz reda pripadnika hrvatskog naroda – za jedinice u kojima pripadnici nacionalnih manjina, odnosno pripadnici hrvatskog naroda ostvaruju prvo na zastupljenost u predstavničkom tijelu. Tablice su objavljene na stranicama Državnog izbornog povjerenstva prije održavanja redovnih lokalnih izbora u svibnju.

Pripadnicima nacionalnih manjina bilo je, temeljem Zakona i sukladno lokalnim statutima, zajamčeno pravo na izbor ukupno 309 članova predstavničkih tijela, u ukupno 154 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Razdijeljeno po manjinama, pripadnicima srpske manjine je jamčeno pravo na izbor ukupno 203 člana predstavničkih tijela jedinica samouprave; pripadnicima talijanske manjine 38 članova; pripadnicima mađarske manjine 18; pripadnicima bošnjačke i romske manjine po 13; pripadnicima češke manjine 12; pripadnicima slovačke manjine 7; pripadnicima rusinske manjine 3; te pripadnicima albanske i ukrajinske manjine po jedan član.

Na redovnim izborima od 19. svibnja 2013. godine izabrano je ukupno 305 zakonom i statutima zajamčenih članova predstavničkih tijela u ukupno 150 jedinica samouprave.

Pravo na izbor po jednog člana u predstavničkim tijelima općina Kotoriba, Podturen, Peteranec i Petrijanec nisu ostvarili jedini pripadnici romske nacionalne manjine te je Vlada Republike Hrvatske, odlukom od 1. kolovoza 2013. godine, sukladno odredbi članka 107. stavka 8., raspisala dopunski izbore za članove općinskih vijeća općina Kotoriba, Podturen, Peteranec i Petrijanec iz reda pripadnika romske nacionalne manjine. Za dan provedbe izbora određena je nedjelja, 22. rujna 2013. godine. Člana predstavničkog tijela na dopunskim izborima izabrali su samo pripadnici romske nacionalne manjine u Općini Podturen, dok dopunski izbori u općinama Kotoriba, Peteranec i Petrijanec nisu održani iz razloga što nadležna povjerenstva nisu zaprimila niti jedan prijedlog kandidacijske liste.

Mandat izabranim članovima predstavničkih tijela (pa tako i izabranim predstavnicima nacionalnih manjina) prestaje danom objave odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave, a koji će se održati u svibnju 2017. godine.

Člankom 22. stavkom 1. Ustavnog zakona propisano je da se predstavnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u izvršnom tijelu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ako su ostvarili razmjernu zastupljenost u predstavničkom tijelu iste jedinice, a stavkom 3. propisano je da se zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osigurava sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i sukladno stečenim pravima. Pripadnici nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu, u općinama i gradovima u kojima u stanovništvu participiraju sa više od 15 %, te u županijama u kojima participiraju sa više od 5 % (propisani uvjeti za pravo zastupljenosti u predstavničkim tijelima lokalnih jedinica), imaju pravo na zastupljenost u izvršnim tijelima tih jedinica. Od donošenja Ustavnog zakona, pripadnici nacionalnih manjina, sukladno propisanim uvjetima, ostvarivali su zastupljenost u poglavarstvima lokalnih jedinica, kao izvršnim tijelima. Izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 109/07), poglavarstva su prestala postojati, a izvršna tijela jedinica lokalne samouprave postala su općinski načelnik u općini i gradonačelnik u gradu, odnosno u jedinici područne (regionalne) samouprave župan.

Navedeni Zakon stupio je na snagu na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih općih i redovitih izbora članova općinskih i gradskih vijeća, županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba te općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, a dotadašnja općinska, gradska i županijska poglavarstva nastavila su s radom do stupanja na dužnost općinskih načelnika, gradonačelnika i župana izabranih na neposrednim izborima održanim 19. svibnja 2009. godine.

Člankom 41.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) jedinici (Narodne novine, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 19/13 - pročišćeni tekst), propisano je da u jedinicama u kojima se pravo na zastupljenost pripadnika nacionalne manjine u izvršnom tijelu treba osigurati sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, jedan zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana bira se iz reda pripadnika nacionalnih manjina na način određen zakonom kojim se uređuje izbor izvršnog tijela. U jedinicama u kojima pripadnici neke od nacionalnih manjina čine većinu stanovništva, pripadnici hrvatskog naroda imaju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu pod uvjetima kako je to propisano za nacionalne manjine. U jedinicama u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina ili iz reda hrvatskog naroda, broj zamjenika povećava se za jednoga.

Shodno stavcima 4. i 5. članka 41.a istoga Zakona, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima se bira zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina sukladno zakonu kojim se uređuje izbor izvršnog tijela, broj zamjenika povećava se za jednoga, s tim da u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojima više od jedne nacionalne manjine ostvaruje pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, bira se zamjenik iz reda pripadnika svake od tih nacionalnih manjina, u kojem slučaju se broj zamjenika povećava za po jednog zamjenika iz reda svake od tih nacionalnih manjina koje ostvaruju pravo na zamjenika.

Osim toga, pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u izvršnom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u izvršnom tijelu propisano statutom jedinice.

Izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina uređen je člankom 112. novog Zakona o lokalnim izborima te je u stavku 1. tog članka propisano da se zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina bira neposredno na izborima tajnim glasovanjem na mandat od četiri godine, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Tako izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine, te nema potrebe za provedbom dopunskih izbora.

Zastupljenost u izvršnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na izborima održanim 2009. godine bila je ostvarena u ukupno 84 jedinice. Iz reda pripadnika nacionalnih manjina bila su izabrana 2 gradonačelnika i 19 zamjenika gradonačelnika, 8 općinskih načelnika i 47 zamjenika općinskih načelnika te 8 zamjenika župana, od čega 51 Srba, 2 Bošnjaka, 2 Čeha, 6 Mađara, 1 Nijemac, 2 Rusina i 20 Talijana.

Pripadnici nacionalnih manjina imali su na lokalnim izborima 2013. godine, sukladno Zakonu i svojim statutima, pravo predložiti i izabrati kandidate za ukupno 61 zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, u ukupno 60 lokalne i područne (regionalne) samouprave, konkretno u 49 općina i gradova te 11 županija. Razdijeljeno po manjinama, pripadnici srpske manjine imali su pravo predložiti kandidature i birati 39 zamjenika; pripadnici talijanske manjine 7 zamjenika; pripadnici češke i mađarske manjine po 4 zamjenika; pripadnici bošnjačke, romske i rusinske manjine po 2 zamjenika; te pripadnici

slovačke manjine jednog zamjenika, odnosno predstavnika u izvršnom tijelu općine, grada ili županije.

Na izborima je izabrano ukupno 49 zamjenika općinskih načelnika i gradonačelnika te 12 zamjenika župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, čime je predmetno pravo na zastupljenost u izvršnim tijelima u cijelosti ostvareno.

Na redovnim izborima koji su provedeni u svibnju 2013. godine izabrani su zamjenici općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina te je postignuta potrebna zastupljenost pripadnika nacionalne manjine u svim jedinicama lokalne i područne samouprave u kojima su pripadnici nacionalnih manjina na to imali pravo sukladno zakonu. Dopunski izbori nisu bili potrebni.

Prema podacima o izabranim zamjenicima načelnika, gradonačelnika i župana nakon provedenih izbora 2013. godine izabran je 61 predstavnik pripadnika nacionalnih manjina i to: 39 Srba, 7 Talijana, 4 Mađara, 4 Čeha, 1 Slovak, 2 Bošnjaka, 2 Roma i 2 Rusina.

Glede osiguravanja zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu, Zakonom o lokalnim izborima utvrđeno je da se u jedinicama koje sukladno važećim propisima ostvaruju pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, isti bira neposredno na izborima, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Tako izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine, te nema potrebe za provedbom dopunskih izbora.

Slijedom rješenja iz novog Zakona koja se odnose na osiguravanje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice znatno će se smanjiti broj provođenja dopunskih izbora, a što će kao rezultat imati znatno smanjenje troškova jedinica za provedbu izbora.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave

Iz izvješća Ministarstva uprave

Pripadnicima nacionalnih manjina osigurava se zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima sukladno odredbama posebnog zakona, vodeći računa o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno tijelo državne uprave ili pravosudno tijelo i stečenim pravima (članak 22. stavak 2. Ustavnog zakona). U stavku 4. istoga članka Ustavnog zakona predviđeno je da u popunjavanju tih mjesta u navedenim tijelima prednost pod istim uvjetima, imaju predstavnici nacionalnih manjina.

Vezano uz zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave sukladno odredbi članka 22. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11), odnosno uz pozivanje na pravo prednosti pod jednakim uvjetima, Ministarstvo uprave je pratilo objave javnih natječaja tijekom 2012. godine te je uočeno da se u tekstovima javnih natječaja navodi da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo pozvati se na prednost pri zapošljavanju temeljem članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, bez obveze dostavljanja dokaza o nacionalnoj pripadnosti.

U svim tekstovima natječaja za zapošljavanje kandidatima pripadnicima nacionalnih manjina ukazuje se i informira ih se (putem odgovora na upite mailom, telefonski, uz dostupne informacije na web stranici Ministarstva uprave) da imaju pravo pozvati se na prednost pri zapošljavanju sukladno odredbi članka 22. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11), bez obveze dostavljanja dokaza o nacionalnoj pripadnosti.

Dana 9. svibnja 2011. godine donesen je Plan prijama pripadnika nacionalnih manjina u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine (dugoročni plan). Plan prijama objavljen je u Narodnim novinama, broj 65/11.

Svrha Plana je utvrđivanje realnih mogućnosti povećanja broja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave u razdoblju od 2011. do 2014. godine, radi postizanja njihove zastupljenosti od 5,5% od ukupnog broja zaposlenih u navedenim tijelima. Planovi prijama u državnu službu u tijela državne uprave za kalendarske godine u razdoblju od 2011. do 2014. godine (kratkoročni planovi) donosit će se sukladno ovom Planu. Vodeći računa o ograničenim mogućnostima zapošljavanja novih službenika u tijela državne uprave, pa tako i nacionalnih manjina te potrebi smanjenja broja zaposlenih u navedenim tijelima, kao i raspoloživim financijskim sredstvima za nova zapošljavanja, u razdoblju od 2011. do 2014. godine planira se prijam ukupno 802 pripadnika nacionalnih manjina u tijela državne uprave, od čega 727 u središnja tijela državne uprave i 75 u urede državne uprave u županijama.

Prema evidenciji Ministarstva uprave, na dan 31. prosinca 2012. godine u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske, zaposleno je ukupno 51.864 službenika i namještenika, od kojih su njih 1.752 ili 3,378% pripadnici nacionalnih manjina.

Ukupan podatak na razini 2012. godine je da je novozaposlenih temeljem javnih natječaja ukupno u svim tijelima bilo 906 od čega 29 pripadnika nacionalnih manjina, što iznosi 3.20%.

Usporedbe radi, na dan na dan 31. prosinca 2013. godine u tijelima državne uprave i stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske bilo je zaposleno 52.691 službenika i namještenika, od kojih su njih 1.853 ili 3,51 % bili pripadnici nacionalnih manjina. Iako nije postignut cilj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina od 5,5%, od ukupnog broja zaposlenih u 2013. godini temeljem javnih natječaja (624), 37 njih su pripadnici nacionalnih manjina, što iznosi 5,92% u ukupnom broju novozaposlenih.

Nadalje, sukladno Zakonu o Registru zaposlenih u javnom sektoru (Narodne novine, broj 34/11) u 2011. i 2012. godini uspostavljen je Registar zaposlenih u javnom sektoru, kojim je omogućeno kvalitetnije upravljanje podacima o zaposlenima u državnoj službi i javnim službama uključujući i pripadnike nacionalnih manjina kako bi se realiziralo praćenje ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina. Centralni obračun plaća (COP) uspostavljen je i za sada u funkciji samo za tijela državne uprave.

Podaci za 2013. su po prvi put dobiveni novim načinom obrade podataka i to uparivanjem registra birača koji sadrži podatak o nacionalnosti birača i registra zaposlenih u državnoj službi koji se vodi sukladno Zakonu o registru zaposlenih u javnom sektoru.

Nužno je napomenuti da je još uvijek na snazi Odluka o zabrani novog zapošljavanja državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 153/09) koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 17. prosinca 2009. godine, a kojom se zabranjuje novo zapošljavanje državnih službenika i namještenika u tijelima državne uprave, stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske. Iznimno, dozvoljava se zapošljavanje na radna mjesta koja ostanu upražnjena zbog prestanka službe državnog službenika ili rada namještenika ukoliko nije moguće osigurati redovito obavljanje poslova preraspodjelom između postojećih državnih službenika i namještenika. Također, prethodno navedena zabrana zapošljavanja postrožena je primjenom klauzule 2 za 1 (za dva otišla jedan novi zaposleni). Prijam u državnu službu na neodređeno vrijeme moguć je samo ukoliko je predviđen planom prijama u državnu službu, osim u slučaju popunjavanja radnog mjesta, upražnjenog u tekućoj kalendarskoj godini, uz obveznu primjenu klauzule 2 za 1.

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima

Iz izvješća Ministarstva pravosuđa

S ciljem utvrđivanja zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima, Ministarstvo pravosuđa je u prosincu 2010. izradilo Analizu zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima (po županijama) u odnosu na ukupnu zastupljenost nacionalnih manjina u stanovništvu, što je poslužilo kao podloga za ciljano usmjeravanje daljnjih aktivnosti na područja u kojima je identificirano najveće odstupanje.

Slijedom navedenog, Ministarstvo pravosuđa je u listopadu 2010. godine u Osijeku organiziralo okrugli stol na temu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima. Tijekom 2011. godine Ministarstvo pravosuđa organiziralo je dva okrugla stola na temu primjene članka 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, u postupku prijema dužnosnika i službenika u pravosudna tijela. Dana 15. travnja 2011. održan je okrugli stol u Vukovaru, a 30. lipnja 2011. u Gospiću radi informiranja pripadnika nacionalnih manjina na području Vukovarsko-srijemske i Ličko-senjske županije o mogućnosti korištenja njihovog prava prednosti pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima. Na okruglom stolu sudjelovali su predstavnici Ministarstva pravosuđa, Ureda za nacionalne manjine, Državnoodvjetničkog vijeća, Ministarstva uprave, Županijskog suda u Vukovaru i Karlovcu (Stalna služba u Gospiću), predstavnici županijskih i općinskih državnih odvjetništava, predstavnici općinskih i prekršajnih sudova, predstavnici vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina s područja Vukovarsko-srijemske odnosno Ličko-senjske županije.

Ciljevi održanih okruglih stolova bili su: potaknuti pripadnike nacionalnih manjina da se pozivaju na svoje pravo prednosti pri zapošljavanju prilikom prijave na natječaj odnosno podnošenja oglasa za radno mjesto; upoznati osobe koje sudjeluju u izboru kandidata da prilikom izbora vode računa o postojanju prava prednosti pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina pod jednakim uvjetima; potaknuti razvoj opće svijesti građana RH o potrebi i nužnosti zaštite prava manjina.

Nadalje, Ministarstvo pravosuđa je tijekom 2010. krenulo i u projekt izrade plakata čija je svrha bila distribuiranje i informiranje pripadnika nacionalnih manjina o pozivanju na njihovo pravo prvenstva prilikom podnošenja prijave za posao pod jednakim uvjetima sukladno članku 22. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. U studenom 2012. Ministarstvo pravosuđa je distribuiralo plakate vezane uz informiranje pripadnika nacionalnih manjina o njihovom pravu prednosti pri zapošljavanju na sva pravosudna tijela u RH.

Ministarstvo pravosuđa ujedno vodi i statističke podatke o zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u pravosudnim tijelima (sudovima i državnim odvjetništvima). Također, Ministarstvo pravosuđa vodi i statističke podatke o zastupljenosti službenika i namještenika u pravosudnim tijelima, koji su pripadnici nacionalnih manjina.

Statistički podaci o broju zaposlenih pripadnika nacionalnih manjina na sudovima i državnim odvjetništvima za 2010. bilježe da je u veljači 2010. na sudovima i državnim odvjetništvima bilo ukupno zaposleno 10.518 osoba od čega 387 pripadnika nacionalnih manjina (od toga 76 sudaca pripadnika nacionalnih manjina, 34 državna odvjetnika pripadnika nacionalnih manjina i 277 državnih službenika i namještenika pripadnika nacionalnih manjina). Na dan 30. srpnja 2010. je na sudovima i državnim odvjetništvima bilo ukupno zaposleno 10.532 osobe od čega 369 pripadnika nacionalnih manjina (od toga 75 sudaca pripadnika nacionalnih manjina, 20 državnih odvjetnika pripadnika nacionalnih manjina te 274 državna službenika i namještenika pripadnika nacionalnih manjina). Na dan 31. prosinca 2010. je na sudovima i državnim odvjetništvima bilo zaposleno ukupno 10.482

osobe od čega 366 pripadnika nacionalnih manjina (od toga 75 sudaca pripadnika nacionalnih manjina, 21 državni odvjetnik pripadnik nacionalnih manjina te 270 državna službenika i namještenika pripadnika nacionalnih manjina).

Na dan 31. siječnja 2012. godine na općinskim sudovima u Republici Hrvatskoj ukupno je bilo zaposleno 867 sudaca, a od toga 833 Hrvata (96.1%), 18 Srba (2.1%), 2 Talijana (0.2%), 2 Crnogoraca (0.2%), 4 Jugoslavena (0.5%), 2 Bošnjaka (0.2%), 1 Židov (0.1%) i 5 neopredijeljenih (0.6%). Na županijskim sudovima od ukupno 404 suca, bilo je 383 Hrvata (94.8%), 10 Srba (2.5%), 1 Crnogorac (0.2%), 6 Jugoslavena (1.5%), 2 Bošnjaka (0.5%), te 2 neopredijeljena (0.5%). Na trgovačkim sudovima od ukupno 124 suca niti jedan se nije izjasnio kao pripadnik neke nacionalne manjine, a isti je slučaj i na upravnim sudovima gdje je bio zaposlen ukupno 21 sudac. Na prekršajnim sudovima, od ukupno 380 sudaca, bilo je 366 Hrvata, 8 Srba, 1 Mađar, 1 Bošnjak, 1 Makedonac, 1 Slovenac, 1 Čeh i 1 neopredijeljen. Na Visokom prekršajnom sudu ukupno je bilo 45 zaposlenih sudaca, od toga 43 Hrvata, 1 Bošnjak i 1 Židov. Na Vrhovnom sudu ukupno je bilo 43 zaposlena suca, 39 Hrvata, 1 Srbin, 1 Jugoslaven, 1 Rusin, 1 neopredijeljen. Na Visokom upravnom sudu od ukupno 33 suca 100% su Hrvati, kao i na Visokom trgovačkom sudu koji je brojao ukupno 31 suca.

Od ukupnog broja sudaca na svim sudovima u Republici Hrvatskoj (1948 sudaca), bilo je 1873 Hrvata (96.1 %) i 75 pripadnika nacionalnih manjina (3.9%).

U državnim odvjetništvima na dan 31. siječnja 2012. godine ukupno je bilo 621 zaposlenih, od toga 601 Hrvat (96.8 %), a 20 pripadnika nacionalnih manjina (3.2%). Na općinskim državnim odvjetništvima od 433 zaposlena, bilo je 413 Hrvata (97.6%), 6 Srba (1.4%), 1 Talijan (0.2%), 1 Crnogorac (0.2%), 1 Rusin (0.2%), 1 Čeh (0.2%). U županijskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 172 zaposlenih, od toga 162 Hrvata (94.2%), 8 Srba (4.9%), 1 Crnogorac (0.6%) i 1 Slovak (0.6%), dok je u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske ukupno bilo 26 zaposlenih Hrvata (100%).

Sveukupno sudaca i državnih odvjetnika: Ukupno je bilo 2569 zaposlenih, od toga Hrvata 2474 (96.3%), a pripadnika nacionalnih manjina 95 (3.7%).

Službenici i namještenici u sudovima i državnim odvjetništvima na dan 31.01.2012.

Na općinskim sudovima na dan 31. siječnja 2012. godine, od ukupno 4367 sistematiziranih radnih mjesta, popunjeno je 4248 (od toga 3767 službenika i namještenika, 379 sudskih savjetnika i 102 vježbenika); 4067 Hrvata, 108 Srba, 2 Crnogorca, 11 Bošnjaka, 10 Čeha, 3 Slovenca, 8 Makedonaca, 11 neopredijeljenih, 4 Mađara, 18 Talijana, 5 Jugoslavena, 1 Albanac i 2 Rusina.

Na županijskim sudovima na dan 31. siječnja 2012. Godine, od ukupno sistematiziranih 1117 mjesta, bilo je popunjeno 901 radno mjesto (od toga 765 službenika i namještenika, 111 sudskih savjetnika i 25 vježbenika); 859 Hrvata, 34 Srba, 1 Crnogorac, 2 Bošnjaka, 1 Čeh, 2 Slovenca, 1 Makedonac i 1 Rusin.

Na trgovačkim sudovima na dan 31. siječnja 2012. godine, od ukupno sistematiziranih 612 mjesta, bilo je popunjeno 595 radno mjesto (od toga 527 službenika i namještenika, 63 sudskih savjetnika i 5 vježbenika); 583 Hrvata, 7 Srba, 1 Crnogorac, 1 Bošnjak, 1 neopredijeljeni i 2 Mađara.

Na Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na dan 31. siječnja 2012. godine, ukupno je 80 sistematiziranih radnih mjesta, a popunjenih je 67 (od toga 52 službenika i namještenika, 15 sudskih savjetnika); 66 Hrvata i 1 Srbin.

Na Visokom upravnom sudu bilo je sistematizirano 96 radnih mjesta, a popunjeno 71 (od toga 53 službenika i namještenika, 18 sudskih savjetnika); 71 Hrvat.

Na Visokom trgovačkom sudu, sistematizirano je 56 mjesta, a popunjeno 49 (od toga 29 službenika i namještenika, 20 sudskih savjetnika); 48 Hrvata i 1 Bošnjak.

Na prekršajnim sudovima Sistematizirano je 1465 mjesta, a popunjeno 1112 (od toga 1032 službenika i namještenika, 57 sudskih savjetnika i 23 vježbenika); Hrvata 1112.

Na Visokom prekršajnom sudu Sistematizirano je 65 mjesta, a popunjeno 53 (od toga 37 službenika i namještenika, 17 sudskih savjetnika); Hrvata 53.

Ukupan broj službenika i namještenika u sudovima i državnim odvjetništvima na dan 31.01.2012.; Sistematizirano je 7988 mjesta, a popunjeno 7096 (od toga 6262 službenika i namještenika, 679 sudskih savjetnika i 155 vježbenika); Hrvata 6859, Srba 150, Crnogoraca 4, Bošnjaka 15, Čeha 11, Slovenaca 5, Makedonaca 9, neopredijeljenih 12, Mađara 6, Talijana 18, Jugoslavena 5, Albanaca 1 i Rusina 3.

Statistički podaci vezani za broj pravosudnih dužnosnika na sudovima na dan 31.12.2012.

Na općinskim sudovima ukupno je bilo 854 zaposlenih, od toga 829 Hrvata (97.1%), 18 Srba (2.1%), 2 Talijana (0.2%), 2 Bošnjaka (0.2%), 1 Mađar (0,1%) te 2 ostala (0,2%).

Na županijskim sudovima ukupno je bilo 408 zaposlenih, od toga 389 Hrvata (95,3%), 14 Srba (3,4%), 2 Bošnjaka (0.5%) i 3 ostalih (0,74%).

Na trgovačkim sudovima ukupno je bilo 131 zaposlena Hrvata (100%), a na upravnim sudovima 34 zaposlena Hrvata (100%)

Na prekršajnim sudovima od ukupno 377 zaposlenih bilo je 361 zaposlenih Hrvata (95,7%), 10 Srba (2,65%), 2 Bošnjaka (0,5%), 1 Mađar (0,3%), 1 Čeh (0,3%) i 2 ostala (0,5%).

Na Visokom upravnom sud, Vrhovnom sudu RH, Visokom trgovačkom sudu i Visokom prekršajnom sudu ukupno je bilo 143 zaposlena, od toga 140 Hrvata (97,9%), 1 Srbin (0,7%) i 2 ostala (1,4%).

Ukupno je na sudovima bilo 1947 zaposlenih pravosudnih dužnosnika, od toga 1884 Hrvata (96.8 %), a 63 pripadnika nacionalnih manjina (3.2%).

Statistički podaci vezani za broj pravosudnih dužnosnika u državnim odvjetništvima na dan 31.12.2012.

Na općinskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 413 zaposlenika, od toga Hrvata 399 (96.6%), Srba 7 (1.7%), Talijana 1 (0.2%), Mađara 1 (0,2%), Čeha 1 (0,2%) i ostalih 4 (1,2%).

Na županijskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 153 zaposlenika, od toga 141 Hrvat (92.2%), 9 Srba (5.9%), 1 Talijan (0,6%), 1 Slovenac (0,6%) i 1 ostali (0,6%).

U Državnom odvjetništvu RH ukupno je bilo 21 zaposlenih, od toga 20 Hrvata (95,3%) i 1 Bošnjak (4,7%)

U USKOK-u je ukupno bilo 27 zaposlenih, od toga 26 Hrvata (96,3%) i 1 Srbin (3,7%).

Ukupno je u državnim odvjetništvima bilo 614 zaposlenih pravosudnih dužnosnika, od toga 586 Hrvata (95,4 %), a 28 pripadnika nacionalnih manjina (4,6%).

Sveukupno sudaca i državnih odvjetnika na dan 31.12.2012: Ukupno je bilo 2561 zaposlenih, od toga 2470 Hrvata (96.4%), a 91 pripadnika nacionalnih manjina (3.6%).

Statistički podaci vezani za službenike, namještenike i vježbenike u sudovima na dan 31.12.2012.

Na općinskim sudovima bilo je zaposleno 4225 osoba, od čega 4073 Hrvata, 86 Srba, 16 Bošnjaka, 12 Talijana, 10 Čeha, 1 Slovenac, 6 Mađara, 2 Albanca i 19 ostalih.

Na županijskim sudovima bila je zaposlena ukupno 841 osoba, od čega 814 Hrvata, 22 Srba, 1 Čeh i 4 ostalih.

Na trgovačkim sudovima zaposlene su ukupno 542 osobe, od čega 532 Hrvata, 6 Srba, 1 Bošnjak, 2 Mađara i 1 ostali.

Na prekršajnim sudovima zaposleno je ukupno 1120 osoba, od čega 1086 Hrvata, 16 Srba, 2 Bošnjaka, 2 Talijana, 3 Mađara, 7 Čeha i 4 ostalih.

Na upravnim sudovima bilo je zaposleno 47 Hrvata i 1 Čeh.

Na Visokom upravnom sudu, Vrhovnom sudu RH, Visokom trgovačkom sudu i Visokom prekršajnom sudu zaposleno je ukupno 250 osoba, od čega 249 Hrvata i 1 Srbin.

Statistički podaci vezani za službenike, namještenike i vježbenike u državnim odvjetništvima na dan 31.12.2012.

Na općinskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 761 zaposlenih, od toga 737 Hrvata (96,8%), 15 Srba (1,9%), 2 Bošnjaka (0,3%), 3 Talijana (0,4%), 1 Albanaca (0,1%) i 3 ostalih (0,4%).

Na županijskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 268 zaposlenih, od toga 251 Hrvat (93,6%), 11 Srba (4,1%), 1 Bošnjak (0,4%), 1 Talijan (0,4%), 1 Slovenac (0,4%), 1 Čeh (0,4%) i 2 ostalih (0,7%).

U Državnom odvjetništvu RH ukupno je bilo 44 zaposlenih, od toga 42 Hrvata (95,5%) i 2 Srbina (4,5%).

U USKOK-u je bilo ukupno 25 zaposlenih, od toga 24 Hrvata (96%) i 1 ostali (4%).

Ukupno je u državnim odvjetništvima bilo zaposleno 1098 službenika, namještenika i vježbenika, od toga 1054 Hrvata (96%), a 44 pripadnika nacionalnih manjina (4%).

Ukupan broj službenika, namještenika i vježbenika u sudovima i državnim odvjetništvima na dan 31.12.2012. godine: Ukupno je bilo 8.123 službenika, namještenika i vježbenika, od čega 7854 Hrvata (96,7%), a 269 pripadnika nacionalnih manjina (3,3%).

Statistički podaci vezani za dužnosnike na sudovima na dan 31.12.2013.

Na općinskim sudovima ukupno je bilo 842 zaposlenih, od toga Hrvata 817 (97,0%), Srba 18 (2,1%), Talijana 2 (0,2%), Bošnjaka 2 (0,2%), Mađara 1 (0,1%) te 2 ostala (0,2%).

Na županijskim sudovima ukupno je bilo 405 zaposlenih, od toga Hrvata 386 (95,3%), Srba 14 (3,4%), Bošnjaka 2 (0,5%), i ostalih 3 (0,74%).

Na trgovačkim sudovima ukupno je bilo 127 zaposlena Hrvata (100%)

Na upravnim sudovima ukupno je bilo 34 zaposlena Hrvata (100%)

Na prekršajnim sudovima ukupno je bilo 374 zaposlenih, od toga Hrvata 357 (95,5%), Srba 10 (2,65%), Bošnjaka 2 (0,5%), Mađara 1 (0,3%), Čeha 1 (0,3%) i ostala 2 (0,5%).

Na Visokom upravnom sudu, Vrhovnom sudu, Visokom trgovačkom sudu i Visokom prekršajnom sudu ukupno je bilo 143 zaposlena, od toga Hrvata 140 (97,9%), 1 Srbin (0,7%) i 2 ostala (1,4%).

Ukupno je na sudovima bilo 1925 zaposlenih dužnosnika, od toga Hrvata 1861 (96,7%), a pripadnika nacionalnih manjina 63 (3,3%).

Statistički podaci vezani uz dužnosnike u državnim odvjetništvima na dan 31.12.2013.

U općinskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 422 zaposlenika, od toga Hrvata 407 (96,5%), Srba 7 (1,7%), Talijana 1 (0,2%), Mađara 1 (0,2%), Čeha 1 (0,2%) i ostalih 5 (1,2%).

U županijskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 147 zaposlenika, od toga Hrvata 136 (92,5%), Srba 9 (6,1%), Talijana 1 (0,6%) i Slovenaca 1 (0,6%).

U Državnom odvjetništvu RH ukupno je bilo 22 zaposlenih, od toga Hrvata 21 (95,5%) i Bošnjaka 1 (4,5%)

U USKOK-u ukupno je bilo 26 zaposlenih, od toga 25 Hrvata (96,2%) i 1 Srbin (3,8%).

Ukupno je u državnim odvjetništvima bilo 617 zaposlenih dužnosnika, od toga Hrvata 589 (95,5 %), a pripadnika nacionalnih manjina 28 (4,5%).

Ukupno je u 2013. godini bilo 2542 zaposlena pravosudna dužnosnika, od toga 2450(96,4%) Hrvata te 92 (3,6%) pripadnika nacionalnih manjina.

Statistički podaci vezani za službenike, namještenike i vježbenike u sudovima na dan 31.12.2013.

Na općinskim sudovima zaposleno je 4165 osoba, od čega Hrvata 4008 (96,2%), Srba 95 (2,28%), Bošnjaka 14 (0,34%), Talijana 11 (0,26%), Čeha 8 (0,19%), Mađara 6 (0,14%), Albanaca 3 (0,07%), Slovenaca 1 (0,02%) i ostalih 19 (0,46%).

Na županijskim sudovima zaposleno je ukupno 828 osoba od čega 799 Hrvata (96,5%), Srba 22 (2,66%), Čeh 1 (0,12%) i ostalih 6 (0,72%).

Na trgovačkim sudovima zaposleno je ukupno 553 osoba, od čega Hrvata 541 (97,8%), Srba 8 (1,45%), Bošnjaka 1 (0,18%), Mađara 2 (0,36%) i ostalih 1 (0,18%).

Na prekršajnim sudovima zaposleno je ukupno 1101 osoba, od čega 1062 Hrvata (96,5%), Srba 21 (1,91%), Bošnjaka 2 (0,18%), Talijana 2 (0,18%), Mađara 3 (0,27%), Čeha 7 (0,64%) i ostalih 4 (0,36%).

Na Upravnom sudu, Vrhovnom sudu, Visokom trgovačkom sudu i Visokom prekršajnom sudu zaposleno je ukupno 242 (99,2%) osoba, od čega 240 Hrvata, Srbin 1 (0,41%) i ostali 1 (0,41%).

Statistički podaci vezani za službenike, namještenike i vježbenike u državnim odvjetništvima na dan 31.12.2013.

U općinskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 746 zaposlenika, od toga Hrvata 723 (96,9%), Srba 13 (1,7%), Bošnjaka 2 (0,3 %), Talijana 3 (0,4%), Albanaca 1 (0,1%) i ostalih 4 (0,5%).

U županijskim državnim odvjetništvima ukupno je bilo 266 zaposlenika, od toga Hrvata 249 (93,6%), Srba 12 (4,5%), Bošnjaka 1 (0,4%) Talijana 1 (0,4%), Slovenaca 1 (0,4%), Čeha 1 (0,4%) i ostalih 1 (0,4%).

U Državnom odvjetništvu RH ukupno je bilo 44 zaposlenih, od toga Hrvata 42 (95,5%) i Srbina 2 (4,5%)

U USKOK-u ukupno je bilo 25 zaposlenih, od toga 24 Hrvata (96%) i 1 ostali (4%).

Ukupno je u državnim odvjetništvima bilo zaposleno 1081 službenika, namještenika i vježbenika, od toga Hrvata 1038 (96%), a pripadnika nacionalnih manjina 43 (4%).

Ukupno je u sudovima i državnim odvjetništvima na dan 31. prosinca 2013. bilo 8.038 službenika, namještenika i vježbenika, od čega Hrvata 7.755 (96,5%), a pripadnika nacionalnih manjina 283 (3,5%).

Zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Iz izvješća Ministarstva uprave

Odredbom članka 22. stavka 3. Ustavnog zakona propisano je da se predstavnicima nacionalnih manjina osigurava zastupljenost u tijelima uprave jedinice samouprave, sukladno odredbama posebnog zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava i drugih akata o politici zapošljavanja i sukladno stečenim pravima. U popunjavanju mjesta u tijelima uprave lokalnih jedinica prednost pod istim uvjetima imaju predstavnici nacionalnih manjina.

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje da pripadnici nacionalnih manjina koji sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina imaju pravo na razmjernu zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, imaju pravo na zastupljenost u upravnim tijelima tih jedinica.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su politiku zapošljavanja novih službenika, odnosno službenika koji se primaju na upražnjena radna mjesta provoditi na način koji će osigurati poštivanje prava pripadnicima nacionalnih manjina.

Prema Zakonu o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, plan prijma u službu donosi načelnik, gradonačelnik odnosno župan. Planom prijma između ostalog se utvrđuje i popunjenost radnih mjesta u upravnim tijelima pripadnicima nacionalnih manjina i planira zapošljavanje potrebnog broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja zastupljenosti, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina i zakonu kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Pri raspisivanju natječaja lokalne jedinice, u čijim upravnim tijelima nije osigurana zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina sukladno Ustavnom zakonu, dužne su to navesti u tekstu natječaja, kao i navesti da su se kandidati u prijavi na natječaj dužni pozvati na to pravo, zatim da kandidat, pripadnik nacionalne manjine ima prednost u odnosu na ostale kandidate samo pod jednakim uvjetima.

Potrebno je naglasiti da obvezu donošenja planova prijama u službu, odnosno obvezu zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima uprave lokalnih jedinica, sukladno Ustavnom zakonu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, imaju samo one općine i gradovi u kojima pripadnici manjina u stanovništvu participiraju sa više od 15 %, te županije u kojima manjine participiraju sa više od 5 %, odnosno jedinice koje imaju obvezu osigurati srazmjerna zastupljenost pripadnika manjina u predstavničkom tijelu.

Jedinice u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju znatniji udio u stanovništvu, ali manji od 15 % (općine i gradovi), odnosno manji od 5 % (županije), nemaju navedenu zakonsku obvezu, ali mogu (a i poželjno je, u duhu promicanja i zaštite položaja pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj), općim aktom propisati obvezu zapošljavanja pripadnika manjina u upravnim tijelima. Prema raspoloživim podacima u upravnim tijelima znatnog broja jedinica zaposleni su pripadnici manjina, iako jedinice nemaju tu obvezu.

Učinkovitost zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina, uz donošenje plana prijama od strane jedinice, ovisi i o prijavama pripadnika manjina na natječaje, pozivanju na pravo prednosti pri zapošljavanju te ispunjavanju uvjeta za radno mjesto koje se popunjava.

Analize stanja za razdoblje od 2009.-2013. godine ukazuju na blagi trend povećanja broja zaposlenih pripadnika manjina u upravnim tijelima. Na dan 31. prosinca 2012. godine, sukladno reviziji izvršenoj 31. prosinca 2013. godine, u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ukupno je zaposleno 13.182 službenika i namještenika, od čega 563 ili 4,27% pripadnika jedne od 22 nacionalne manjine, 70 ili 0,53 % nepoznate narodnosne pripadnosti i 3 ili 0,023% službenika i namještenika koji su se izjasnili kao muslimani. Radi usporedbe, u odnosu na stanje na dan 2008. godine u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ukupan broj službenika i namještenika pripadnika nacionalnih manjina je bio 522, što u navedenom razdoblju predstavlja mali pomak.

Registar zaposlenih u javnom sektoru

Programom gospodarskog oporavka Vlade Republike Hrvatske i Planom provedbenih aktivnosti Programa gospodarskog oporavka utvrđena je mjera izrade registra zaposlenih u javnom sektoru s rokom provedbe do 31. ožujka 2011. godine. Radi provedbe navedene mjere, Vlada Republike Hrvatske donijela je 10. lipnja 2010. godine Odluku o vođenju Registra zaposlenih u državnim i javnim službama (Narodne novine, broj 83/10), koji će obuhvaćati državne službenike i namještenike te službenike i namještenike u javnim službama.

Dana 31. ožujka 2011. godine na snagu je stupio Zakon o Registru zaposlenih u javnom sektoru (Narodne novine, broj 34/11), sukladno kojem je u 2011. godini uspostavljen Registar zaposlenih u javnom sektoru sa svrhom kvalitetnijeg i ažurnijeg praćenja stanja zaposlenosti i zapošljavanja u javnom sektoru, uključujući i statističko praćenje ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na odgovarajuću zastupljenost.

Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, broj 103/03, 118/06 i 41/08), osobni podaci mogu se prikupljati u svrhu s kojom je ispitanik upoznat, koja je izričito navedena i u skladu sa zakonom i mogu se dalje obrađivati samo u svrhu u koju su prikupljeni, odnosno u svrhu koja je podudarna sa svrhom prikupljanja. Pravna osnova za prikupljanje i daljnju obradu podataka o državnim službenicima bila je sadržana u članku 141. tada važećeg Zakona o državnim službenicima (Narodne novine, broj 92/05, 107/07 i 27/08).

U svibnju 2011. godine stupila je na snagu Uredba o sadržaju, načinu prikupljanja i obrade, te mjerama zaštite podataka u Registru zaposlenih u javnom sektoru (Narodne novine, broj 55/11). Stupanjem na snagu navedene Uredbe, prestala je važiti Uredba o sadržaju i načinu vođenja osobnih očevidnika i središnjeg popisa državnih službenika i namještenika (Narodne novine, broj 113/06).

Edukacija državnih i lokalnih službenika

Tijekom 2011. godine Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika Ministarstva uprave nije, sukladno planu i u cijelosti, provodio sve odgovarajuće programe izobrazbe državnih službenika. Naime, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 3. prosinca 2010. godine donijela Uredbu o osnivanju Državne škole za javnu upravu, čija je djelatnost stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika, službenika u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave i u pravnim osobama s javnim ovlastima. Stupanjem na snagu Uredbe o izmjeni Uredbe o osnivanju Državne škole za javnu upravu

(Narodne novine, broj 112/12), Državna škola za javnu upravu preuzela je poslove Akademije lokalne demokracije. Dana 12. svibnja 2011. godine Vlada je donijela odluku o prijenosu sredstava osiguranih u Državnom proračunu za potrebe stručnog osposobljavanja državnih službenika u 2011. godinu Državnoj školi za javnu upravu.

Iako se program "Ustavna zaštita ljudskih prava i građanskih sloboda" nije provodio u 2011. godini, teme zaštite i promicanja ljudskih i manjinskih prava te suzbijanja diskriminacije bile su obuhvaćene kroz druge programe izobrazbe državnih službenika. Tijekom 2011. godine u program „Zapošljavanje državnih službenika”, koji je namijenjen službenicima koji provode postupke zapošljavanja državnih službenika, bilo je uključeno 8 državnih službenika, a u program „Pripreme za polaganje državnog stručnog ispita” 100 državnih službenika.

Sredinom prosinca 2011. godine, Ministarstvo uprave je u suradnji s Akademijom lokalne demokracije organiziralo dva regionalna savjetovanja za pripadnike nacionalnih manjina i predstavnike tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih manjina na odgovarajuću zastupljenost u tijelima državne uprave i u upravnim tijelima jedinica samouprave, s ciljem unaprjeđenja ostvarivanja prava, motiviranja i poticanja pripadnika nacionalnih manjina na korištenje tih prava, koja su zajamčena odredbama članka 22. stavaka 2. i 3. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Navedeni seminari su održani u Karlovcu 12. prosinca 2011. godine, za područja Karlovačke i Sisačko-moslavačke županije, te u Daruvaru 13. prosinca 2011. godine, za područja Bjelovarsko-bilogorske, Požeško-slavonske, Virovitičko-podravske i Brodsko-posavske županije.

U 2012. godini, Ministarstvo uprave je, u suradnji s Akademijom lokalne demokracije, organiziralo dva regionalna savjetovanja za pripadnike nacionalnih manjina i predstavnike tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o ostvarivanju prava pripadnika nacionalnih manjina na odgovarajuću zastupljenost u tijelima državne uprave i u upravnim tijelima jedinica samouprave. Navedeni seminari su održani u srpnju 2012. godine, u Rijeci, za područje Primorsko-goranske i Istarske županije, te u rujnu 2012. godine, u Belom Manastiru, za područje Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije.

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina

Odredbom članka 23. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina propisano je da s ciljem unaprjeđivanja, očuvanja i zaštite položaja nacionalnih manjina u društvu pripadnici nacionalnih manjina biraju, na način i pod uvjetima propisanim Ustavnim zakonom, svoje predstavnike radi sudjelovanja u javnom životu i upravljanju lokalnim poslovima putem vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ustavnim zakonom utvrđen je kriterij prema kojem pripadnici nacionalnih manjina mogu izabrati vijeća u jedinicama samouprave na čijem području pripadnici pojedine nacionalne manjine sudjeluju s najmanje 1,5% u ukupnom stanovništvu jedinice samouprave, u jedinicama lokalne samouprave na čijem području živi više od 200 pripadnika pojedine nacionalne manjine, te u jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem području živi više od 500 pripadnika nacionalne manjine.

U slučajevima kada nije ispunjen barem jedan od navedenih uvjeta za izbor vijeća nacionalnih manjina, a na području jedinice samouprave gdje živi najmanje 100 pripadnika nacionalne manjine, bira se predstavnik nacionalnih manjina.

Vlada Republike Hrvatske je 19. svibnja 2011. godine donijela odluke o raspisivanju izbora za članove vijeća i za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i

područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 56/11 i 58/11 – izmjene odluka), kojima je za dan provedbe izbora određen 10. srpnja 2011. godine. To su bili treći izbori od donošenja Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina kojim je uveden institut vijeća nacionalnih manjina.

Navedenim odlukama, sukladno odredbi članka 22. stavak 6. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, kojom je uređeno da je za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjerodavan popis stanovništva korigiran (uvećan ili umanjen) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača koji se sastavlja radi izbora članova predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave, raspisani su izbori za ukupno 311 vijeća nacionalnih manjina u 187 jedinica samouprave i za ukupno 227 predstavnika nacionalnih manjina u 129 jedinica samouprave. Izbori su raspisani za 113 vijeća nacionalnih manjina u 98 općina, 127 vijeća u 69 gradova te 71 vijeće u 19 županija i Gradu Zagrebu. Nadalje, izbori su raspisani za 58 predstavnika nacionalnih manjina u 53 općine, 81 predstavnika u 55 gradova te 88 predstavnika u 20 županija i Gradu Zagrebu.

Mogućnost predložiti kandidate za članove vijeća nacionalnih manjina iskoristilo je ukupno 18 nacionalnih manjina. To su (abecednim redom) sljedeće nacionalne manjine: albanska, bošnjačka, bugarska, crnogorska, češka, mađarska, makedonska, njemačka, poljska, romska, rusinska, slovačka, slovenska, srpska, talijanska, ukrajinska i židovska. Mogućnost predložiti kandidate za predstavnika nacionalne manjine iskoristilo je ukupno 18 nacionalnih manjina. To su (abecednim redom) sljedeće manjine: albanska, bošnjačka, bugarska, crnogorska, češka, mađarska, makedonska, njemačka, poljska, romska, rusinska, ruska, slovačka, slovenska, srpska, talijanska, ukrajinska i židovska, dok ovu mogućnost nije iskoristila samo rumunjska nacionalna manjina.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske, Odlukom o određivanju visine naknade troškova izborne promidžbe za izbor članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 56/11), propisala je pravo na naknadu troškova izborne promidžbe vijećima i predstavnicima nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koji su izabrani na izborima, te utvrdila njezinu visinu.

Konkretno, navedena Odluka Vlade propisuje u točki III. i IV. da vijeće nacionalne manjine županije i vijeće nacionalne manjine Grada Zagreba ima pravo na naknadu troškova u iznosu od 750,00 kuna za svakog člana, a vijeće nacionalne manjine grada i vijeće nacionalne manjine općine u iznosu od 500,00 kuna za svakog člana. Sukladno odredbi točke V. predstavnik nacionalne manjine u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave ima pravo na naknadu troškova u iznosu od 500,00 kuna.

Prema Informaciji Državnog izbornog povjerenstva o rezultatima izbora za članove vijeća nacionalnih manjina i za predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te prema rezultatima glasovanja koje su utvrdila nadležna izborna povjerenstva, izbori su provedeni za članove ukupno 276 vijeća nacionalnih manjina.

Iz razloga što nisu bile podnesene kandidature izbori nisu održani za članove 35 vijeća nacionalnih manjina. Nadalje, 236 vijeća (83 vijeća u 71 općini, 92 vijeća u 52 grada te 61 vijeća u 19 županija i u Gradu Zagrebu) izabrana su u punom broju (10 članova na razini općine, 15 na razini grada i 25 na razini županije, odnosno Grada Zagreba). Za 40 vijeća (15 vijeća u 10 općina, 18 vijeća u 16 gradova te 7 vijeća u 7 županija i u Gradu Zagrebu) izabran je manji broj članova vijeća od potrebnog.

Od vijeća nacionalnih manjina za koja je izabran manji broj članova vijeća od potrebnog u njih 37 je izabrana natpolovična većina članova iz razloga što je u 22 vijeća zbog manjeg broja kandidata, te u 15 vijeća zbog istog broja glasova koje su dobili 2 ili više kandidata.

U 3, od ukupno 40 vijeća za koja je izabran manji broj članova od potrebnog, kandidiran je i izabran polovičan broj članova vijeća, odnosno ispodpolovičan broj članova vijeća nacionalnih manjina.

Nadalje, izbori su provedeni za ukupno 173 predstavnika nacionalnih manjina. Iz razloga što nisu bile podnesene kandidature izbori nisu održani za 54 predstavnika nacionalnih manjina.

Ukupno je izabrano 169 predstavnika (40 predstavnika u 37 općina, 64 predstavnika u 46 gradova, 65 predstavnika u 19 županija i u Gradu Zagrebu). U slučaju 4 birana, ali neizabrana predstavnika na izborima, za 2 predstavnika nije bilo odziva birača (u dvije županije), na izborima za 1 predstavnika 2 su kandidata dobila isti broj glasova (na razini općine), dok je na izborima za 1 predstavnika evidentiran jedan nevažeći glasački listić (na razini županije).

Nakon održanih izbora, Odlukom o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 93/11) Vlada Republike Hrvatske ovlastila je župane, gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnike i općinske načelnike da, u roku od 30 dana od dana objave te Odluke u Narodnim novinama, sazovu konstituirajuće sjednice za 236 vijeća nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koja su na izborima izabrana u punom broju te za 37 vijeća nacionalnih manjina u kojima je izabrana natpolovična većina članova. Krajnji rok za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća i predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave je bio 9. rujna 2011. godine.

Sukladno Zakonu o Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina (Narodne novine, broj 80/11 i 34/12), u studenom 2011. uspostavljen je Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te je započeo postupak upisa subjekata upisa u isti i izdavanje rješenja temeljem zahtjeva za upis.

Do kraja 2013. godine u navedeni Registar je upisano ukupno 243 vijeća nacionalnih manjina, 145 predstavnika nacionalnih manjina te 8 koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, kojima su izdana rješenja o upisu.

Tijekom listopada i studenoga 2011. godine, Ministarstvo uprave i Akademija lokalne demokracije su održali pet regionalnih seminara za novoizabrane članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, i to u Splitu (25. listopada) za područja Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije, u Kninu (26. listopada) za područja Šibensko-kninske i Zadarske županije, u Gospiću (27. listopada) za područja Ličko-senjske i Karlovačke županije, u Poreču (15. studenoga) za područje Istarske županije te u Rijeci (16. studenoga) za područje Primorsko-goranske županije.

Nadalje, u 2012. godini, Ministarstvo uprave je, u suradnji s Akademijom lokalne demokracije održalo pet regionalnih seminara za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina o njihovim funkcijama, pravima i obvezama i to u Osijeku (21. svibnja) za područja Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije; u Lipiku (22. svibnja) za područja Brodsko-posavske i Požeško-slavonske županije; u Bjelovaru (23. svibnja) za područja Bjelovarsko-bilogorske i Virovitičko-podravske županije; u Čakovcu (24. svibnja) za područja Međimurske, Varaždinske i Koprivničko-križevačke županije, te u Sisku (25. svibnja) za područja Sisačko-moslavačke, Karlovačke i Zagrebačke županije.

Tijekom 2013. godine, u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjeta za nacionalne manjine, održana su tri seminara o dosadašnjoj ulozi i radu vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, 27. ožujka u Karlovcu, 11. lipnja u Splitu i 15. studenog u Čakovcu.

Na seminarima su analizirani problemi s kojima se susreću pojedina vijeća, primjerima dobre prakse u radu vijeća te je analizirana dosadašnja uloga i rad vijeća i predstavnika

nacionalnih manjina. Posebno je analizirano jačanje uloge vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te njihovoj povezanosti s predstavnicima lokalne i (područne) samouprave.

Uz članak 16. Okvirne konvencije

Iz izvješća Ministarstva unutarnjih poslova

Vezano uz preporuke Savjetodavnog odbora točka 193. i 205. da se poboljšaju uvjeti povratka i održivosti povratka pripadnika nacionalnih manjina, napominjemo da Zakon o strancima (Narodne novine, broj 130/11 i 74/13) povratnicima omogućava pod povoljnijim uvjetima, reguliranje stalnog boravka u Republici Hrvatskoj. Povratnici zahtjevu prilažu presliku putne isprave i potvrdu da su korisnici programa obnove, povratka ili stambenog zbrinjavanja. Osim toga, povratnicima se može odobriti stalni boravak bez prethodno reguliranog privremenog boravka, uz uvjet da su imali prebivalište u Republici Hrvatskoj na dan 8. listopada 1991. godine, da su korisnici programa povratka ili obnove ili stambenog zbrinjavanja i da je utvrđeno da su se vratili s namjerom da trajno žive u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2013. godine podnesen je 161 zahtjev za odobrenje stalnog boravka temeljem programa povratka ili obnove ili stambenog zbrinjavanja, od čega je povodom 62 zahtjeva odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj, 71 zahtjev odbijen je kao neosnovan, dok je 28 zahtjeva bilo u postupku.

Povratak, obnova i stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava

Vezano uz preporuku broj 67. i 71. Savjetodavnog odbora, u Republici Hrvatskoj se niz godina provodi program stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava koji se žele vratiti u Hrvatsku.

Pozitivan pomak u ovom području postignut je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, broj 39/13) kojim je ustrojen Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, a koji je od Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije od 1. svibnja 2013. godine, preuzeo poslove koji se odnose na planiranje, pripremu, organizaciju i nadzor stambenog zbrinjavanja za izbjeglice, prognanike i povratnike bivše nositelje stanarskih prava (BNSP) te druge korisnike stambenog zbrinjavanja.

Zakonom o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, 86/08, 57/11 i 51A/13) i Uredbom o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja (Narodne novine, 133/13), Republika Hrvatska regulirala je sve pravne mehanizme kako bi se zaštitili interesi povratnika srpske nacionalne manjine. Tim zakonskim okvirima definirano je utvrđivanje prava na stambeno zbrinjavanje u prvom stupnju putem ureda državne uprave u županijama i upravnog tijela Grada Zagreba, nadležnima prema mjestu stambenog zbrinjavanja, dok je Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje drugostupanjsko tijelo.

Navedenom Uredbom izjednačavaju se bivši nositelji stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi s onima koji su na području posebne državne skrbi. To donosi veću transparentnost i veću sigurnost za tražitelje stanarskog prava. Od početka procesa povratka pa do danas u Republici Hrvatskoj je evidentirano ukupno 354.594 povratnika, i to 221.321 povratnika bivših prognanika, većinom obitelji hrvatske nacionalnosti, 133.273 manjinskih povratnika, većinom obitelji srpske nacionalnosti (93.964 iz Republike Srbije, 14.362 iz Bosne i Hercegovine i 24.947 raseljenih osoba u Hrvatskom Podunavlju).

Međutim, činjenica je kako je stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi još uvijek uređeno podzakonskim aktima. Istovremeno se tako primjenjuju Zaključak o načinu stambenog zbrinjavanja povratnika koji nisu vlasnici kuće ili stana, a živjeli su u stanovima u društvenom vlasništvu (bivši nositelji stanarskog prava) na područjima RH, koja su izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 100/03, 179/04 i 79/05), temeljem kojeg se rješavaju još neriješeni zahtjevi podneseni u skladu s njegovim odredbama, Odluka o stambenom zbrinjavanju povratnika – bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 29/11 i 139/11), temeljem koje se rješavaju još neriješeni zahtjevi podneseni u skladu s njenim odredbama, te Odluka o stambenom zbrinjavanju povratnika – bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 42/13), koja je stupila na snagu 17. travnja 2013. godine

Osim toga, Odlukom o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 144/13) i Odlukom o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske na području hrvatskog Podunavlja (Narodne novine, broj 1/14), bivšim nositeljima stanarskih prava omogućen je otkup stanova po povoljnijim uvjetima u odnosu na tržišnu vrijednost stanova.

Nadalje, rješavanje preostalih 1.189 pozitivnih zahtjeva kao i ostalih otprilike 4500 neriješenih zahtjeva (s obzirom na rok koji je bio otvoren do 31. kolovoza 2013. godine), Republika Hrvatska će nastojati riješiti kroz Regionalni program stambenog zbrinjavanja. Regionalni program o trajnim stambenim rješenjima za izbjeglice i interno raseljene osobe zajednička je inicijativa Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Crne Gore i Republike Srbije tj. zemalja partnera, utemeljen na Zajedničkoj deklaraciji koju su potpisali ministri vanjskih poslova partnera u Beogradu 2011. godine, a provodi se uz pomoć međunarodne zajednice (EK, USA, UNHCR, OSCE) Regionalni program stambenog zbrinjavanja sastoji se od četiri nacionalna programa stambenog zbrinjavanja.

Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje odgovorno je tijelo za provedbu Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj je predviđeno stambeno zbrinuti 3.541 obitelji, odnosno 8.529 osoba te su u tu svrhu planirana i potrebna sredstva u vrijednosti od 119.7 milijuna eura.

U okviru Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, tijekom 2013. godine, Skupština donatora odobrila je ukupno tri projektna vala: „*Izgradnja višestambene zgrade za 29 obitelji u općini Korenica*“ u travnju, „*Izgradnja dviju zgrada u Kninu za 40 obitelji*“ i „*Rekonstrukcija Doma za starije i nemoćne osobe u Glini za 75 osoba*“ u listopadu te „*Kupnja stanova za 101 potencijalnog korisnika*“ u prosincu. Dana 3. prosinca 2013. godine, u Parizu je potpisan Okvirni sporazum između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe, temeljni pravni dokument kojim se utvrđuje pravni okvir za korištenje financijskih sredstava iz Fonda Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja kojim upravlja Razvojna banka Vijeća Europe, a koja će Republika Hrvatska koristiti tijekom provedbe odobrenih projektnih valova.

U proteklom petogodišnjem razdoblju izmijenjen je Zakon o područjima posebne državne skrbi (Narodne novine, br. 86/08, 57/11, 51/A/13 i 148/13), Zakon o obnovi (Narodne novine, br. 24/96, 54/96, 87/96, 57/00, 38/09, 45/11, 51A/13), donesena Uredba o uvjetima za utvrđivanje i gubitak statusa izbjeglice, prognanika odnosno povratnika (Narodne novine, 133/13) te Uredba o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja (Narodne novine, br. 133/13).

Nadalje, izmjenama i dopunama ZPPDS određeno je kako podnositelji zahtjeva koji nisu riješeni, a koji se nalaze na listama reda prvenstva za 2013. godinu imaju mogućnost

nadopuniti podnesene zahtjeve do 31. ožujka 2014. godine, dok će ga u protivnom ured državne uprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba kao nepravodoban, odnosno nepotpun, odbaciti rješenjem.

Tijekom 2013. godine nastavljena je provedba programa obnove i popravka u ratu oštećenih ili uništenih stambenih jedinica, kao i ulaganja u obnovu /izgradnju objekata osnovne komunalne i socijalne infrastrukture, s ciljem dovršetka programa obnove i povratka, kao i stvaranja uvjeta za održivi ostanak i življenje u bivšim ratom stradalim područjima.

Kroz program obnove i program stambenog zbrinjavanja darovanjem građevinskog materijala za popravak, obnovu ili izgradnju obiteljskih kuća tijekom 2013. godine obnovljeno je ili izgrađeno ukupno 1.178 stambenih jedinica (obnova 329 i 849 darovanjem građevinskog materijala). Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje ne raspolaže podacima u kojem omjeru su zastupljeni pripadnici nacionalnih manjina u ovim programima.

U navedenoj godini nastavljena je provedba programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava koji se žele vratiti u Republiku Hrvatsku na i izvan područja posebne državne skrbi te su tijekom 2013. godine dodijeljene 92 stambene jedinice. Od ukupno dodijeljene 92 stambene jedinice, do kraja 2013. godine njih 55 preuzelo je ključeve te uvedeno u posjed istih.

Napominjemo kako u bazama podataka koje su naslijeđene od Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije nacionalna pripadnost korisnika nije sadržana kao obilježje te se ne vodi posebna evidencija za pripadnike nacionalnih manjina, što će se nastojati izmijeniti u novim programima kako bi bilo moguće izvještavati o napretku u području poštivanja prava ove kategorije. Međutim, ti se podaci u velikom dijelu odnose na pripadnike nacionalnih manjina u povratničkim sredinama.

Sredstva u 2013. godini, bila su osigurana na pozicijama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije do svibnja 2013. godine, a nakon svibnja 2013. godine na preuzetim pozicijama Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje te kroz jednu poziciju Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja/Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama.

Sa pozicija Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, u 2013. godini utrošeno je 224.138.744,23 kuna iz kojih je među ostalim financirano i rješavanje problema izbjeglih pripadnika nacionalnih manjina. Prema podacima Državnog ureda sa pozicije Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja/Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, a za potrebe stambenog zbrinjavanja izbjeglih pripadnika nacionalnih manjina i bivših nositelja stanarskih prava, u 2013. godini utrošeno je 8.484.489,94 kn.

U svom Izvješću o radu za 2011. godinu, pučki pravobranitelj je izvijestio da je tijekom 2011. godine pristiglo 37 pritužbi koje se tiču stambenog zbrinjavanja, a najviše ih je bilo iz Sisačko-moslavačke, Ličko-senjske županije, Šibensko-kninske i Vukovarsko-srijemske županije. Građani su se uglavnom prituživali na dugotrajnost postupka stambenog zbrinjavanja na području posebne državne skrbi (uzrokovanog uglavnom, nedostatkom raspoloživih stambenih jedinica i to poglavito na području Vukovarsko-srijemske županije), zatim na (ne)uvjetnost objekata, te na nerješavanje zahtjeva za ostvarivanjem prava na novčanu naknadu sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske od 17. srpnja 2008. godine. Prema ovom Zaključku, svaki član obitelji koji je ostvario pravo na zbrinjavanje ima pravo na 25,00 kuna dnevno u svrhu osiguranja stambenog smještaja u vlastitom aranžmanu, sve do uvođenja u posjed stana ili kuće u državnom vlasništvu. Odlukom o stambenom zbrinjavanju nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi (Narodne novine, broj 29/11), produžen je rok za podnošenje zahtjeva u trajanju od 9. ožujka do 9. prosinca 2011. godine, a izmjenom Odluke (Narodne novine, broj 139/11), rok je ponovno produžen do 30.

travnja 2012. godine. Pod određenim uvjetima, dana je mogućnost rješavanja stambenog pitanja izvan područja posebne državne skrbi povratnicima, bivšim nositeljima stanarskog prava i članovima njihovih obitelji.

Sukladno podacima iz Izvješća pučkog pravobranitelja o pojavama diskriminacije za 2012. godinu, 40 pritužbi odnosi se na probleme srpske nacionalne manjine kod ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskih prava. U 2013. godini Uredu pučkog pravobranitelja podneseno je 117 pritužbi vezanih za stambeno zbrinjavanje. Loše stanje gospodarstva u regiji, visoka razina nezaposlenosti i duljina postupaka glavne su prepreke povratka.

Uz članke 17. i 18. Okvirne konvencije

Iz izvješća Ministarstva kulture

Ministarstvo kulture podupire sve aktivnosti koje doprinose unapređivanju kulturne suradnje sa zemljama matične nacije, čime se neizravno, ali kontinuirano poboljšava i kulturna autonomija pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Odredba o zaštiti kulturne autonomije uvrštena je u sljedeće bilateralne programe suradnje, bilateralne ugovore i sporazume o suradnji koje je Republika Hrvatska sklopila u proteklom petogodišnjem razdoblju:

- Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva nacionalnih resursa Republike Mađarske za 2012.-2015. godinu, potpisan u Dubrovniku, 10. srpnja 2011. godine,
- Program suradnje u području kulture i obrazovanja za razdoblje 2013. – 2015. godine sukladno članku 13. odjeljku 1. Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Austrije o suradnji u području kulture i obrazovanja, potpisan u Zagrebu, 21. studenoga 2012. godine,
- Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture Slovačke Republike za 2013. – 2017. godinu, potpisan u Bratislavi, 28. siječnja 2013. godine,
- Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture Republike Makedonije za 2012.-2017., potpisan u Bratislavi 28. siječnja 2013. godine
- Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture Češke Republike za 2013. – 2015. godinu, potpisan u Pragu, 4. srpnja 2013. godine,
- Program kulturne suradnje između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ministarstva kulture i religijskih pitanja Rumunjske za 2013. – 2017. godinu (u pripremi)

Bilateralna suradnja

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Temeljem Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske Vlada Republike Hrvatske osnovala je 2012. godine Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske. U okviru svog djelokruga Državni ured potiče izradu i nadzire provedbu međunarodnih ugovora o zaštiti manjina kroz postojeće međuvladine mješovite odbore. Republika Hrvatska je do sada sklopila pet sporazuma i ugovora o zaštiti manjina i to s Mađarskom, Talijanskom Republikom, Makedonijom, te sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, a pravnim je sljedništvom preuzela Državni ugovor iz

1955. godine s Republikom Austrijom, koji u članku 7. jamči određena manjinska prava Hrvatima.

Tijekom izvještajnog razdoblja, 27. siječnja 2009. godine u Skopju održano je prvo zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora između Republike Hrvatske i Republike Makedonije, a sljedeće zasjedanje održano je 25. studenoga 2010. godine u Zagrebu. Međuvladin mješoviti odbor između Republike Hrvatske i Republike Srbije je održao zasjedanje u Beogradu i Šidu, 19. i 20. rujna 2011. godine.

Republika Hrvatska i Mađarska su 28. studenoga 2012. godine u Budimpešti održale XII. zasjedanje Međuvladinog mješovitog odbora za provedbu Sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Mađarske o zaštiti mađarske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Mađarskoj – MOM. Navedeni Sporazum i nadalje na visokoj razini osigurava očuvanje običaja, kulturnih vrijednosti i povijesne baštine mađarske, odnosno hrvatske nacionalne zajednice te time pridonosi izražavanju njihove svijesti o nacionalnoj pripadnosti.

Sa stajališta bilateralne suradnje za zaštitu manjina izrazito značajnim i neizostavnim ocijenjeno je sudjelovanje i aktivno djelovanje predstavnika hrvatskih nacionalnih zajednica u Mađarskoj i mađarskih nacionalnih zajednica u Hrvatskoj.

Na zasjedanju je između ostalog bilo govora i o novom Ustavu Mađarske, od 18. travnja 2011. godine, a koji definira nacionalnosti, među njima i Hrvate, kao dio mađarske političke zajednice i kao sastavni dio države, a njihova prava regulirana su i novim nacionalnim zakonom. Raspravljalo se o dosadašnjim rezultatima postignutim u izvršavanju preporuka prihvaćenih na prijašnjim zasjedanjima, te su se strane dogovorile o zadržavanju 28 preporuka od ranijih 36, i to 8 na području općih pitanja, 13 na području obrazovanja te 7 na području kulture i informiranja. Također, obje strane su se usuglasile o usvajanju 21 nove preporuke (od čega za jedan prijedlog nije u potpunosti postignuta konačna sadržajna suglasnost) i to 5 na području općih pitanja, 4 na području obrazovanja i 12 na području kulture i informiranja.

Kao pozitivno tijekom 2012. godine ocjenjuju se naponi Međuvladinog mješovitog odbora između Republike Hrvatske i Republike Mađarske usmjereni poboljšanju obostrane zaštite manjina odnosno položaja hrvatske i mađarske manjine koje žive u dvjema državama.

DIO III.

PRAĆENJE PROVOĐENJA OKVIRNE KONVENCIJE

U proteklom razdoblju postignut je daljnji napredak u provođenju Okvirne konvencije, a tome su doprinijeli i redoviti godišnji seminari koje organizira Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu.

U Zagrebu je 9. prosinca 2010. godine, u zajedničkoj organizaciji tadašnjeg Ureda za nacionalne manjine i Savjeta za nacionalne manjine, održan jednodnevni seminar s ciljem upoznavanja šire javnosti s provedbom Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, te je tom prilikom predstavljeno i Treće mišljenje Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj te Očitovanje Republike Hrvatske na navedeni dokument.

Na seminaru je sudjelovao niz istaknutih stručnjaka s područja zaštite prava nacionalnih manjina, kako domaćih tako i stranih, pripadnici državnih institucija, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici udruga nacionalnih manjina, predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti, članovi vijeća nacionalnih manjina kao i predstavnici resornih ministarstava i ostalih državnih tijela uključenih u provedbu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. U okviru seminara organizirane su i četiri radionice u sklopu kojih su sudionici analizirali probleme s kojima se pripadnici nacionalnih manjina susreću na području obrazovanja i medija, sudjelovanja u procesu odlučivanja, ostvarivanja kulturne autonomije te povratka i stambenog zbrinjavanja. Pripadnici svih nacionalnih manjina bili su pozvani dostaviti svoje primjedbe i komentare u vezi s provedbom Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Naredni seminar je održan 20. travnja 2012. godine u Zagrebu u organizaciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjeta za nacionalne manjine. Seminar je i ovaj put organiziran kako bi se potaknula javna rasprava o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. U okviru seminara organizirane su i tri radionice u sklopu kojih su sudionici analizirali probleme s kojima se susreću pripadnici nacionalnih manjina na području sudjelovanja u procesu odlučivanja, obrazovanja te kulturne autonomije i pristupa medijima.

Posljednji seminar o provedbi Okvirne konvencije u prethodnom izvještajnom razdoblju organiziran je u suradnji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Savjeta za nacionalne manjine, a održan je 18. prosinca 2013. godine u Zagrebu, u maloj vijećnici Hrvatskog sabora. Na seminaru je provedena i rasprava o nacrtu četvrtog izvješća Republike Hrvatske o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

Sudionicima seminara su podijeljeni tematski komentari Savjetodavnog odbora VE za provedbu okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina o obrazovanju i uporabi jezika i pisma.

S obzirom na aktualni trenutak, poseban naglasak u izlaganjima stavljen je na pravo nacionalnih manjina na ravnopravnu službenu uporabu svog jezika i pisma, zajamčeno Okvirnom konvencijom, ali i Europskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima, koja je također za Republiku Hrvatsku, kao stranku Povelje, obvezujući međunarodni dokument.

Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina nalazi se u prilogu ovog Izvješća (Prilog 7.).

ZAKLJUČAK

Republika Hrvatska je opredijeljena na zaštitu i osiguravanje prava nacionalnih manjina. U proteklom izvještajnom razdoblju došlo je do unaprjeđenja zakonodavne regulative u području zaštite prava nacionalnih manjina.

Provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina predstavlja i provedbu obveza iz međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka, u prvom redu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

U cilju unaprjeđenja i poboljšanja provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina Vlada Republike Hrvatske donijela je Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za razdoblje od 2011.-2013. godine.

U području razvijanja tolerancije prema različitosti i suzbijanju diskriminacije važnim se ocjenjuje donošenje Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2013.-2016. godine, kao strateškog dokumenta Vlade Republike Hrvatske u kojem su utvrđene mjere za poboljšanje zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj, a jedno od prioritarnih područja je područje prava nacionalnih manjina.

U cilju poboljšanja socio-ekonomskog položaja romske nacionalne te njihove potpune integracije u društvo donesena je Nacionalna strategija za uključivanje Roma za razdoblje 2013.-2020. godine, usuglašena s EU okvirom za nacionalne strategije za uključivanje Roma, te Akcijski plan za provedbu navedene Strategije.

Vlada Republike Hrvatske oštro je osudila incidente koji su se tijekom 2013. godine događali oko postavljanja dvojezičnih natpisa u Gradu Vukovaru. Kao pravna država, Republika Hrvatska je dužna osigurati puno ostvarenje prava pripadnika nacionalnih manjina, odnosno dosljednu primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina na cijelom svom području. Republika Hrvatska i kao stranka Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, proaktivnim pristupom poduzimat će mjere s ciljem osiguranja punog ostvarenja te promicanja i zaštite jezičnih prava pripadnika nacionalnih manjina na svim razinama.

U proteklom razdoblju postignut je daljnji napredak u provođenju Okvirne konvencije, a tome su doprinijeli i redoviti godišnji seminari koje organizira Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina uz sudjelovanje predstavnika Savjetodavnog odbora Vijeća Europe za praćenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na navedenim skupovima u raspravi su sudjelovali predstavnici udruga i vijeća nacionalnih manjina, zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru te predstavnici Savjeta za nacionalne manjine kako bi izrazili svoje mišljenje o tom dokumentu.

Prema mišljenju Savjeta za nacionalne manjine u proteklom razdoblju došlo je do unaprjeđenja prava nacionalnih manjina na gotovo svim područjima. I dalje treba nastaviti pružati podršku brojnim kulturnim programima u cilju očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta nacionalnih manjina te poboljšati pristup medijima, ali istovremeno provodeći aktivnosti na suzbijanju diskriminacije, predrasuda i stereotipa.

Ulaskom u Europsku uniju Republika Hrvatska se obvezala na zaštitu i poštivanje prava nacionalnih manjina. Provođenje Okvirne konvencije pridonijelo je unapređenju prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, stoga će Vlada Republike Hrvatske i dalje nastaviti podupirati provođenje tog međunarodno obvezujućeg dokumenta.

PRILOZI

Prilog 1. Iz izvješća udruga nacionalnih manjina o provođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Osim često ponavljanih ocjena da je na zakonodavnoj razini zaštita nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj izuzetno dobro riješena, a da se pojavljuju poteškoće u implementaciji zakonskih odredbi, prema mišljenju Bošnjačke nacionalne zajednice, manjine se i dalje suočavaju s poteškoćama na području zapošljavanja u državnoj upravi, pravosuđu, policiji i javnom sektoru. Nedostaje detaljna analiza i akcijski plan provedbe ovog važnog manjinskog prava.

Zastupljenost manjina u medijskom prostoru je nezadovoljavajuća, često s isticanjem negativnih pojava. Osim nedovoljne medijske prisutnosti, između pojedinih manjinskih zajednica i unutar njih, u javnim medijima kao što su TV emisija „Prizma“ i „Manjinski mozaik“, prisutan je nesrazmjer u medijskoj zastupljenosti. Osim toga, medijski prostor predviđen za nacionalne manjine često se popunjava vjerskim programom, premda za vjerski program postoje specijalizirane emisije, kao npr. TV emisija „Mir i dobro“.

Bošnjačka nacionalna zajednica u svom izvješću ukazuje na potrebu poboljšanja i objektiviziranja kriterija Savjeta za raspodjelu sredstava te kriterija za ocjenu izvršavanja programa udruga i ustanova nacionalnih manjina.

ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj kao krovna udruga makedonske nacionalne manjine tijekom ovog razdoblja konstantno je pratila stanje makedonske nacionalne manjine u RH. Zajednica koja je sastavljena od makedonskih kulturnih društava koja se nalaze u većim gradovima (Zagreb, Split, Osijek, Pula, Rijeka, Zadar), ima uvid u stanje i primjenu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina od strane Republike Hrvatske u odnosu na makedonsku nacionalnu manjinu.

U svom izvješću Zajednica makedonaca pohvaljuje uvrštavanje svih nacionalnih manjina u RH u preambuli Ustava RH, kao još jedan iskorak u unapređivanju formalno-pravnog statusa pripadnika nacionalnih manjina u RH.

Nadalje, smatra da je potrebno javnost što više informirati i senzibilizirati za Zakon o suzbijanju diskriminacije, bilo putem pisanih medija ili javnih tribina na kojima bi bili pozvani pripadnici nacionalnih manjina.

Naglašavaju da je postupak ishoda i stjecanja hrvatskog državljanstva složen. Stalne izmjene i dopune Zakona o hrvatskom državljanstvu stvaraju nesigurnost kod pripadnika nacionalnih manjina i shodno time, isti bivaju uskraćeni u ostvarivanju zaštite predviđene odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Ovo se posebno odnosi na pripadnike nacionalnih manjina s odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj.

Zajednica Makedonaca pozdravlja primjere uključivanja pripadnika nacionalnih manjina u postupak provedbe popisa stanovništva 2011. godine, kao i senzibiliziranost vlasti u prihvaćanju prijedloga koji su pripadnici nacionalnih manjina dali na određena pitanja.

U odnosu na Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor predlažu da se omogući princip rotacije na svake dvije godine za predstavnike nacionalnih manjina, tzv. „novih i malih“ manjina, kao što su Makedonci, Crnogorci, Slovenci, Albanci, i Bošnjaci, po proporcionalnom principu.

Vezano za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina predlažu da se zakonskom regulativom preciziraju obveze lokalne samouprave u pogledu financiranja rada vijeća, te načina određivanja visine sredstava potrebnih za njihov rad i ostala poboljšanja suradnje vijeća nacionalnih manjina i lokalne samouprave.

SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO "PROSVJETA"

Kada je srpska nacionalna manjina u pitanju, SKD „Prosvjeta“ ističe da je u navedenom razdoblju došlo do općeg poboljšanja društvene atmosfere. Savjet za nacionalne manjine je u okviru sve skromnijih materijalnih mogućnosti pratio programe srpskih nacionalnih institucija. Problem je bio znatno smanjenje sredstava koja su dobivali od nadležnih ministarstava; kulture i znanosti, obrazovanja i sporta, nakon izbora 2011. godine. To je značajno umanjilo njihove potencijale socijalnog uključivanja u hrvatsko društvo.

U svom izvješću, ističu pozitivan primjer rada središnjih manjinskih knjižnica, kojih trenutno ima deset. Riječ je o ustanovama koje autonomno djeluju i koje imaju podršku države. To je naročito slučaj kod srpske manjine, čija središnja knjižnica djeluje u sklopu SKD „Prosvjeta“.

Kada je riječ o obrazovanju pripadnika nacionalnih manjina, SKD-a „Prosvjeta“ drži da je ono bolje osmišljeno kao pravo, nego što je provedeno u praksi. Smatraju da nije dovoljno učinjeno ni od nadležnog ministarstva, ni od lokalnih vlasti, da se to pravo manjina popularizira, a naročito, nije došlo do pomaka u usvajanju nekih manjinskih sadržaja u većinski program. Općenito gledajući, unatoč poboljšanju atmosfere, prema mišljenju SKD-a „Prosvjeta“ nije došlo do značajnijeg prožimanja većinskih i manjinskih kulturnih programa u navedenom razdoblju.

UNIJA ALBANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Unija Albanaca u Republici Hrvatskoj u svom izvješću naglašava da Republika Hrvatska po pitanju zaštite nacionalnih manjina ima dobro uređeno zakonodavstvo, da je Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina jedan od najboljih zakona koji regulira pitanje nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, ali da su i drugi zakoni koji reguliraju manjinska prava u raznim područjima vrlo kvalitetni.

Albanska nacionalna manjina je zadovoljna sa provođenjem Zakona o obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Ističu da je od strane navedene manjine prihvaćen model C kao način organiziranja obrazovanja pripadnika te manjine, te da u tom modelu imaju više od 10 razreda. U ostvarivanju ovog prava veliku pomoć pružilo im je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Mišljenja su da model zastupljenosti manjina u Hrvatskom Saboru treba mijenjati, jer sadašnji ne pruža mogućnost zastupljenosti i drugih manjina.

Konstatiraju da su zadovoljni raspodjelom sredstava iz Državnog proračuna putem Savjeta za nacionalne manjine, a da drugih donacija nemaju.

Međutim, u zadnjih pet godina albanskoj manjini, a posebno Uniji zajednica Albanaca u Republici Hrvatskoj, dodijeljena sredstva se umanjuju. Stoga predlažu da se razmotri mogućnost da se od strane Savjeta za nacionalne manjine raspravlja o modelu za dodjelu financijske potpore, jer svaka nacionalna manjina ima svoje specifičnosti na koje se mora računati prilikom dodjele financijskih sredstava.

Po pitanju izmjena i dopuna Zakona o udrugama, smatraju da je trebalo više čuti mišljenje udruga nacionalnih manjina, jer su te udruge bitno različite od ostalih udruga, posebno kada su u pitanju krovne udruge nacionalnih manjina i njihov položaj.

Zaključno, albanska nacionalna manjina ističe da u Republici Hrvatskoj ima mogućnost za svoju punu nacionalnu afirmaciju.

ŽIDOVSKA OPĆINA ZAGREB

Republika Hrvatska zasigurno ima jednu od najboljih europskih legislativa koja bi trebala biti uporištem i jamstvom za kvalitetno ostvarivanje prava nacionalnih manjina i njihovu zaštitu. Nažalost, u različitim područjima rada i djelovanja nacionalnih manjina, a i drugih manjina, to nije slučaj jer država nije osigurala provedbu pojedinih zakonskih odredbi ili su neke od odredbi nedorečene te se postupa prema neobvezujućim mišljenjima državnih tijela.

Židovska općina Zagreb smatra da u narednom razdoblju treba ustrajati na ostvarivanju prava temeljem Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, provedbi Zakona o medijima te provedbi odredbi Zakona o kaznenom postupku u smislu poduzimanja odgovarajućih mjera s ciljem pronalazjenja i procesuiranja počinitelja kaznenih djela koja se tiču veličanja totalitarnih režima, uvreda na nacionalnoj osnovi, devastacije spomenika vezanih uz stradanja nacionalnih manjina i sl. Također, ističe da treba preispitati kriterije temeljem kojih se definiraju organizacije nacionalnih manjina te kriterije kojima se određuju iznosi potpora iz sredstava Državnog proračuna za vjerske i nacionalne manjine.

SAVEZ SLOVENSКИH DRUŠTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Savez slovenskih društava u Republici Hrvatskoj udružuje sva slovenska društva u Republici Hrvatskoj, njih 16 i to diljem Hrvatske: u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Puli, Lovranu, Zadru, Šibeniku, Dubrovniku, Varaždinu, Tršću, Umagu, Karlovcu, Osijeku, Labinu, Buzetu i Poreču. Sva slovenska društva od osnivanja Saveza imaju temeljne ciljeve da očuvaju svoje kulturno nasljeđe, slovenski jezik, svoj identitet i tradicionalno dobre odnose s hrvatskim narodom. Premda sva društva u svome nazivu imaju atribut kulturna, radi lakšeg ostvarivanja svojih zacrtanih ciljeva postoji želja da se predstavnici slovenske zajednice aktivno uključe u donošenju zakonske regulative u Hrvatskoj. Smatraju da je to moguće i izvedivo jedino putem izbora svog saborskog zastupnika.

Savez slovenskih društava ističe da važeći izborni zakon ne pruža mogućnost brojčano manjim nacionalnim zajednicama u Republici Hrvatskoj izbor svog zastupnika u Hrvatski sabor. Dosadašnji izbor jednog zastupnika koji zastupa više nacionalnih manjina pokazao se nesvrshodnim. Stoga smatraju da je potrebno pristupiti izmjeni tog zakona i omogućiti ravnopravnost među nacionalnim zajednicama kada se radi o njihovoj zastupljenosti u Hrvatskom saboru.

Slovenska zajednica također smatra da postoje nedostaci u provedbi Ustavnog zakona koji omogućava slobodno i nesmetano izjašnjavanje pripadnosti pojedinoj nacionalnoj manjini u pogledu promjene nacionalnosti u biračkim popisima. Naglašavaju da je takvu promjenu u Zagrebu moguće ostvariti jednostavno samo izjavom dok je u manjim gradovima i upravnim jedinicama lokalne samouprave to vrlo složen postupak i u pojedinim slučajevima gotovo nemoguće.

Mišljenje je Saveza slovenskih društava u Republici Hrvatskoj da je Izvješće o provedbi Okvirne konvencije o zaštiti nacionalnih manjina napisano vrlo temeljito i da sadržajno opisuje i razmatra sva ona područja koja su bitna za položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Prilog 2. Sredstva Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina doznačena putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome/Nacionalne strategije za uključivanje Roma

U izvještajnom razdoblju od 2009. do 2013. godine, putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome/Nacionalne strategije za uključivanje Roma, s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina rasporedilo je ukupno 3.492.588,77 kuna.

U 2009. godini putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome s pozicije Ureda za nacionalne manjine raspoređeno je ukupno 501.116,84 kuna kako slijedi:

PRIMATELJ	SREDSTVA
Centar za socijalnu skrb Dugo Selo za sufinanciranje priključka vode i struje obitelji Gordane Horvat i Juraja Oršoš	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod za nužnu pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Ratka Lukića	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Čakovec za podmirenje troškova vode obitelji Dušana Horvata	2.700,00 kuna
AUTO-STOP d. o. o., Čakovec za otkup knjižice Djeca u prometu kao pješaci i putnici	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Čakovec za poboljšanje uvjeta stanovanja obitelji Katarine i Radoslava Ignaca	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Sisak za nabavku građevinskog materijala obitelji Žarka Todorovića	5.000,00 kuna
Grad Našice za dovršetak radova na nogostupu u ulici Braće Radića u naselju Vukojevci	70.000,00 kuna
Medimurska županija za podmirenje dijela utrošenih sredstava za izradu glavnih projekata za prometnice i kanalizaciju za romska naselja u općini Orehovica i Gradu Mursko Središće	100.000,00 kuna
Medimurska županija za odvoz komunalnog otpada u naselju Parag, Općina Nedelišće	70.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb nužna pomoć za plaćanje podstanarine za obitelji Šabana Ramadana	15.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Karlovac nužna pomoć za plaćanje podstanarine za obitelj Ivanke Vezić	20.000,00 kuna
Općina Sveti Đurđ, Varaždinska županija nužna pomoć za sanaciju krovišta u dva romska naselja	30.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Čakovec za plaćanje troškova prijevoza Tamari Šebestijan	5.000,00 kuna

iz Kotoribe do Čakovca gdje se nalazi na stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad) u Županijskoj bolnici Čakovec	
Grad Mursko Središće, Međimurska županija	30.000,00 kuna
za sufinanciranje prijevoza romske djece u predškolu	
Općina Podturen, Međimurska županija	13.416,84 kuna
nužna pomoć za sanaciju Dječjeg vrtića Lončarevo	
Centar za socijalnu skrb Knin	4.000,00 kuna
nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Šerzade Seferović Dodić	
Općina Pribislavec, Međimurska županija	20.000,00 kuna
financijska pomoć za izgradnju Multikulturalnog centra u romskom naselju Pribislavec	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
nužna pomoć za plaćanje troškova pogreba preminule Emire Mašić	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	13.000,00 kuna
nužna pomoć za nabavku lijekova i podmirenje dijela troškova bolničkog liječenja za djevojčicu Lauru Cakići	
Općina Kotoriba, Međimurska županija	50.000,00 kuna
nužna pomoć za stambeno zbrinjavanje (plaćanje najamnine) za 3 romske obitelji	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Indire Muharemi	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
nužna pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Šemse Bajramovića	
Općina Petrijanec, Varaždinska županija	5.000,00 kuna
financijska pomoć za postavljanje ulične rasvjete u romskom naselju Strmec	

U 2010. godini putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome s pozicije Ureda za nacionalne manjine raspoređeno je ukupno 765.874,49 kuna, kako slijedi:

Centra za socijalnu skrb Dugo Selo	15.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za obitelj Rame Beganovića iz Dugog Sela za poboljšanje teških uvjeta stanovanja (sanacija krovišta)	
Centra za socijalnu skrb Varaždin	10.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za sedmero maloljetne djece tragično preminule Stojanke Oršoš iz romskog naselja Strmec, Varaždinska županija	
Međimurska županija	100.000,00 kuna
za predškolski odgoj i obrazovanje romske djece i prijevoz djece u školu	
Međimurska županija	30.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za najam auto cisterne za opskrbu pitkom vodom u romskom naselju Gornji Kuršanec, Općina Nedelišće	

Centar za socijalnu skrb Zaprešić jednokratna financijska pomoć za stambeno zbrinjavanje Roma iz Pušće	30.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za sanaciju štete nastaloj požarom na obiteljskoj kući Vladimira Mihajlovića	8.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Hrustić za uređenje kupaonice	8.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Đemile Šečić pri rješavanju stambenog pitanja	20.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Šabani za popravak krovišta, vrata i prozora	15.000,00 kuna
Grad Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela troškova štete nastale poplavom u romskom naselju	100.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Nenada Nikolića za nabavku lijekova i podmirenje troškova liječenja za dvogodišnju djevojčicu	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Hanke Muratović za uređenje nužnog stambenog prostora	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć za obitelj Zvezdana Oršuša za uređenje nužnog stambenog prostora	7.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Senke Avdić za sanaciju stambenog prostora	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Vesne Hamidović za podmirenje dijela dugova po režijama	7.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za obitelj Nadire Šainovske za podmirenje troškova stanovanja i nabavku lijekova	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć obitelji Nebojše Udorovića za sanaciju krovišta	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Kutina jednokratna financijska pomoć obitelji Željka Bogdana za poboljšanje uvjeta života	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Ismete Mehmedović za poboljšanje uvjeta života	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Karlovac jednokratna financijska pomoć obitelji Cvete Velića za nabavku nužnog namještaja	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Mifailj Beriše za sufinanciranje priključka vode	10.000,00 kuna
United World Colleges Hrvatska jednokratna financijska pomoć za Benjamina Ignaca za podmirenje troškova koji nisu uključeni u stipendiju za školovanje na koledžu u Norveškoj	12.000,00 kuna
Medimurska županija financijska pomoć za sufinanciranje predškolskog	150.000,00 kuna

odgoja za djecu romske nacionalne manjine	
Općina Pribislavec	20.000,00 kuna
financijska pomoć za sufinanciranje organizacije i realizacije programa cjelodnevnog boravka djece školskog i predškolskog uzrasta u Općini Pribislavec	
Grad Mursko Središće	10.000,00 kuna
financijska pomoć za sufinanciranje prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine predškolske dobi u pedagoškoj godini 2010./2011. (za Dječji vrtić Maslačak)	
Grad Mursko Središće	15.000,00 kuna
financijska pomoć za sufinanciranje prijevoza djece pripadnika romske nacionalne manjine predškolske dobi u pedagoškoj godini 2009./2010.	
Međimurska županija	15.000,00 kuna
financijska pomoć za sufinanciranje projekta „Pathway to social inclusion“ Udruge za boljitak Roma Međimurja	
Međimurska županija	8.000,00 kuna
financijska pomoć za nastavak školovanja Blaženke Ignac iz Piškorovca	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	8.000,00 kuna
financijska pomoć za obitelj Nade i Zorana Radosavljevića pri stambenom zbrinjavanju nakon štete nastale poplavom	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	5.526,26 kuna
financijska pomoć obitelji Mejre Abaz za troškove kupovine građevnog materijala	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	5.000,00 kuna
financijska pomoć Murki Osmanović za poboljšanje uvjeta stanovanja	
Centar za socijalnu skrb Đurđevac	7.638,30 kuna
financijska pomoć obitelji Milana Oršuša za uvođenje električne energije	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	8.309,93 kuna
financijska pomoć obitelji Marijana Kalanjoša iz Podturna za podmirenje troškova građevinskih radova (3.309,93 kuna za izradu betonske deke i 5.000 kuna za izradu krovišta)	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	2.000,00 kuna
financijska pomoć obitelji Franca Horvata iz Sitnica za sanaciju krovišta	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
financijska pomoć obitelji Ramadana Šabana za podmirenje troškova stanovanja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
financijska pomoć za podmirenje troškova daljnjeg školovanja Admira i Denisa Ahmetovića	
Centar za socijalnu skrb Knin	5.000,00 kuna
financijska pomoć za podmirenje troškova liječenja za Šerzadu Seferović	
Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“, Zagreb	10.000,00 kuna
financijska pomoć za sufinanciranje ljetne škole	
Udruga Roma Zagreba i Zagrebačke županije, Zagreb	4.400,00 kuna
financijska pomoć za podmirenje dijela troškova prijevoza u Crikvenicu, u sklopu održavanja ljetne škole	
Centar za socijalnu skrb Koprivnica	8.000,00 kuna
financijska pomoć obitelji Martina Oršoša, Peteranec za rješavanje stambenog pitanja	
Centar za socijalnu skrb Zaprešić	20.000,00 kuna

financijska pomoć za obitelj Emrije Sadiku, Bistra, za podmirenje troškova stanovanja Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
financijska pomoć za obitelj Ivana Ibrševića za podmirenje troškova stanovanja	

U 2011. godini putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome s pozicije Ureda za nacionalne manjine raspoređeno je ukupno 842.692,62 kuna, kako slijedi:

Medimurska županija	63.300,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za nastavak školovanja učenicima/cama romske nacionalne manjine: Dubravku Kalanjošu, Mirjani Balog, Tamari Oršoš, Oliveru Kalanjošu i Blaženki Ignac	
Centar za socijalnu skrb Karlovac	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za opremanje stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	8.092,60 kuna
jednokratna financijska pomoć za kupovinu plinskog bojlera za obitelj Selmić	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	20.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za adaptaciju kuće Borisa Baloga oštećene elementarnom nepogodom – poplavom	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Behije i Sakoba Boškovića za popravak krova i adaptaciju stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Duga Resa	8.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za obnovu kuće ili osiguranje zamjenskog smještaja za obitelj Ane Martišković	
Centar za socijalnu skrb Koprivnica	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za stambeno zbrinjavanje Valentine Oršoš	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	2.561,30 kuna
jednokratna financijska pomoć za sanaciju štete na stambenom objektu obitelji Gorana Radosavljevića nastale poplavom	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	20.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za obitelj Hane i Đule Šarić za obnovu krova, prozora, vrata i laminata	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	15.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za obitelji Rasima Mašića za obnovu krova, prozora, vrata i laminata	
Centar za socijalnu skrb Kutina	10.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za izgradnju krova i sanaciju unutrašnjeg prostora na obiteljskoj kući Suzane Koko	
Centar za socijalnu skrb Karlovac	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za nabavu osnovnog namještaja i neophodnih kućanskih aparata za obitelj Đurđe Odorović	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	10.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za potrebe liječenja i daljnjeg oporavka dječaka Darka Stankovića	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	6.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za poboljšanje teških uvjeta života obitelji Branka Nikolića	
Centar za socijalnu skrb Karlovac	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za opremanje stambenog prostora obitelji Slavice Brajković	
Udruga Romi za Rome Hrvatske	10.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za nastavak provođenja edukacijskih programa za mlade Rome	

Centar za socijalnu skrb Čakovec financijska pomoć (prenamjena sredstava) za nabavu montažnog objekta za obitelj Gorana Baloga čija je kćer tragično preminula u požaru	21.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Đorđa Mitrovića za sanaciju krovišta na kući i podnih obloga	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za poboljšanje uvjeta života obitelji Senade Mujkanović	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć za Hati Eminović za osiguranje nužnog smještaja (plaćanje najamnine) zbog deložacije	20.000,00 kuna
Medimurska županija jednokratna financijska pomoć za opskrbu pitkom vodom stanovništva u romskom naselju Gornji Kuršanec, Općina Nedelišće – izgradnja bunara	25.000,00 kuna
Medimurska županija jednokratna financijska pomoć za nastavak školovanja za Maria Oršuša	13.700,00 kuna
Formula film d.o.o. jednokratna financijska pomoć za dovršetak dječjeg igranog filma „Duh Babe Ilonke“	20.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za obitelj Rešata Alije za izgradnju kupaonice	6.300,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć za troškove liječenja Milene Jovanović	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć Kemal Ahmetoviću za podmirivanje dugova po režijama	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć obitelji Senada Muratović za opremanje životnog prostora	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Nade Radić za sanaciju štete nastale uslijed poplave	10.000, 00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć Srećku Mitroviću za dovršetak izgradnje obiteljske kuće	15.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb jednokratna financijska pomoć Enveru Muratoviću za podmirivanje dugova za isporuku plina	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Šukrije Bejta za popravak plafona na stambenom objektu	5.000,00 kuna
Centra za socijalnu skrb Slavonski Brod jednokratna financijska pomoć obitelji Ratka Lukića za sanaciju stambenog objekta – izolaciju od vlage.	13.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Sisak jednokratna financijska pomoć obitelji Željka Todorovića za izgradnju stambenog objekta (kupnja građevinskog materijala)	20.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Čakovec jednokratna financijska pomoć Marijanu Kalanjošu za dovršetak izgradnje novog stambenog objekta	5.000,00 kuna
Nogometni klub "Romska vatra" Piškorovec	15.000,00 kuna

jednokratna financijska pomoć za nabavu sportske opreme za klub	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	8.700,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za pokrivanje 6-mjesečnih troškova stanarine za obitelj Čamila Hašimija	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	4.600,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za obitelj Ibrahima Hašimija za pokrivanje troškova stanarine	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	2.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Ramizi Sulejmani za sanaciju stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Mustafe Osmanovića za popravak krova	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	7.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Sabihe Beganović za adaptaciju stambenog prostora (dogradnja sobe za maloljetno dijete)	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Kadriji Beganaju za podmirenje dugova za vodu	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Isljamu Ethemiju za podmirenje dugova za vodu	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Ume Ferizi za podmirenje troškova struje	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	8.266,51 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Seljima-Nevruza Galjuše za troškove zdravstvenog osiguranja	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Nusret Feziri za podmirenje troškova režija i najamnine, te dijela troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Djemilji Memedi za podmirenje dugovanja nastalih po režijama	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Sulejmana Dibranića za adaptaciju stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Hakije Iljazi za poboljšanje uvjeta stanovanja i lijekove	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	2.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć Djulji Neziri za poboljšanje uvjeta života (njega starije osobe)	
Centar za socijalnu skrb Sisak	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Dragana Nikolića za nastavak izgradnje stambenog objekta (troškovi građevinskog materijala)	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć obitelji Zorice Balog za izgradnju kupaonice	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Rasima Jusufija za saniranje stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Arijane Huskić za adaptaciju stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Nene Lukić za sanaciju krova i stambenog prostora	

Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Nenada Mitrovića za izgradnju kuće	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Zlatice Ignac za dovršetak adaptacije kuće	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.040,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Adema Bajrića za dovršetak izgradnje kuće	
Centar za socijalnu skrb Karlovac	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Tomice Ivaniševića za poboljšanje stambenih uvjeta	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Idrize Osmanovića za obnovu kuće	
Centar za socijalnu skrb Slavonski brod	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Nenada Nikolića za obnovu kuće	
Centar za socijalnu skrb Sisak	15.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Stanoja Todorovića za dovršetak izgradnje kuće	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	9.873,85 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Sanele Dedić za podmirivanje duga za režijske troškove	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za Ajdina Đemailovskog za podmirenje duga za režijske troškove	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	6.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Vesne Fehratović za podmirenje duga za režijske troškove	
Centar za socijalnu skrb Velika Gorica	7.008,28 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Alduze Hamidi za priključak na kanalizaciju	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	7.200,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Vida Oršuša za uvođenje vode	
Općina Pribislavec	15.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Slobodana Lalića za izgradnju i opremanje sobe i kupaonice	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Sanele Omerović za obnovu kuće	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	15.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Muharema Dedića za poboljšanje uvjeta stanovanja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Irfana Huskića za poboljšanje uvjeta stanovanja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	6.628,08 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Jasne Mujić za podmirenje duga za režijske troškove	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	9.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za plaćanje školarine na pučkom otvorenom učilištu Zagreb za Dinu Berišu	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	9.750,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za plaćanje školarine na Pučkom otvorenom učilištu Zagreb Emila Berišu	
Pučko otvoreno učilište Zagreb	19.250,00 kuna
Podmirenje dijela dugovanja za 2009. godinu	

(ukupan dug 77.000 kuna)

Centar za ljudska prava, Zagreb	25.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za provdbu Projekta „S Romima za Rome“	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Saše Šainovski za plaćanje podstanarine i kupovinu posebne hrane za bolesno dijete	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Đemilje Amedovski za poboljšanje uvjeta života	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Elizabete Mustafovski za troškove liječenja	
Centar za socijalnu skrb Sisak	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Mire Nikolić za izgradnju kuće	
Hrvatski centar za dramski odgoj, Zagreb	14.460,00 kuna
Financijska potpora sudjelovanju romskih učenika na 8. kazališnom kampu u Pazinu te Projektu „Odgojna drama i kazalište kao sredstvo poticanja inkluzije Roma“	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	7.262,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Sabihe Beganović za adaptaciju stambenog prostora	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	5.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za obitelj Zorice Balog za izgradnju kupaonice	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	4.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za sanaciju krovišta za obitelj Dražena Ignaca	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za kupovinu crijepa za krovište za obitelj Mira Ignaca	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za sanaciju krovišta za obitelj Darinke Horvat	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	7.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za kupovinu građevinskog materijala za obitelj Anife Mešić	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za sanaciju obiteljske kuće za obitelj Nenada Nikolića	
Centar za socijalnu skrb Varaždin	10.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za troškove putovanja na liječenje teško bolesnog djeteta, te za njegu djeteta za obitelj Ljubice Ignac i Dražena Kalanjoša	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za njegu bolesnog djeteta za obitelj Emine Bajrić	
Udruga Romski putevi-Romana droma	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć (sufinanciranje) troškova programa "Otvaranje Police romske književnosti u Bjelovaru"	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	4.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za plaćanje dijela dugovanja za vodu za obitelj Zulfije Selejman	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	1.500,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za plaćanje računa za električnu energiju za obitelj Nexhmedina Hajrullaha	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za plaćanje podstanarstva	

za obitelj Esme Ahmetović	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	2.500,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja prema HEP-u za obitelj Sadike Osmanović	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za plaćanje podstanarstva za obitelj Vesne Petrović	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	2.700,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja prema HEP-u za obitelj Kristine Muratović	
Centar za socijalnu skrb Pula	3.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za podmirenje dijela dugovanja za struju za Hadžu Redžepa	
Centar za socijalnu skrb Čakovec – Podruž. Mursko Središće	5.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć za izgradnju kuće za obitelj Drage Oršuš	

U 2012. godini putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome s pozicije Ureda za nacionalne manjine raspoređeno je ukupno **742.904,82** kuna, kako slijedi:

Varaždinska županija - Općina Sveti Đurd	33.700,00 kuna
Financijska pomoć za sufinanciranje izgradnje pet stambenih objekata pripadnika romske nacionalne manjine	
Međimurska županija - Grad Mursko Središće	6.000,00 kuna
Financijska pomoć u svrhu izgradnje ograde između zapadne strane k.č.br. 6014/97 i koridora ceste u romskom naselju Sitnice (obitelj Branka Oršoš)	
Međimurska županija - Općina Orehovica	253.204,82 kune
Financijska pomoć u svrhu podmirenja posebnih zahtjeva vlasnika zemljišta predviđenih za izvlaštenje (45.474,19 kuna), odšteta vlasnicima kuća za rušenje po DPU (116.855,63 kune), elaborati i projektna dokumentacija (66.875,00 kuna), podloga za šator (7.125,00 kuna), arhitektonske snimke (16.875,00 kuna)	
Varaždinska županija	95.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć u svrhu sufinanciranja izgradnja vodovodne mreže u romskom naselju Donje Vratno	
Sisačko – moslavačka županija, Grad Sisak	95.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć u svrhu sufinanciranja procesa parcelizacije i rješavanja imovinsko – pravnih odnosa za naselje Capraške Poljane i Palanjak	
Osječko – baranjska županija, Grad Belišće	95.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć u svrhu sufinanciranja legalizacije objekata romske nacionalne manjine u naselju Bistrinci	
Međimurska županija, Općina Orehovica	38.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć za dobavu i postavu šahtova za vodu u okviru IPA 2008	
Primorsko – goranska županija, Grad Novi Vinodolski	7.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć u svrhu saniranja štete na stambenom objektu nastalom nakon orkansnog nevremena u kojem žive pet romskih obitelji	
Koprivničko – križevačka županija, Općina Novigrad Podravski	7.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć u svrhu obnove kuće koja je izgorjela uslijed elementarne nepogode (požara)	
Centar za socijalnu skrb Pula	20.000,00 kuna
jednokratna financijska pomoć u svrhu plaćanje podstanarstva i režija za obitelj Skendera Ademija	

Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć za sanaciju obiteljske kuće (krova) obitelji Nenada Nikolića	5.000,00 kuna
Centra za socijalnu skrb Đurđevac Jednokratna financijska pomoć u svrhu kupovine knjiga i prehrane za studenta Sveučilišta u Mostaru, Fakulteta prirodoslovno – matematičkih i odgojnih znanosti, Bojana Baloga	6.000,00 kuna
Međimurska županija jednokratna financijska pomoć u svrhu plaćanja školarine na Pučkom otvorenom učilištu „Novak“ za zanimanje tehničar cestovnog prometa za Violetu Kalanjoš	8.200,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć u svrhu podmirenja troškova liječenja i posebne prehrane za Elvisu Ahmetović	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja i posebne prehrane za malodobnu Lerenu Fehratović, obitelji Merime Gaši	5.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Sisak Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja bolesnog djeteta (Darije Nikolić), obitelji Zlatka Nikolića	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja bolesnog djeteta (Jovane Đurđević), obitelji (Dalije Đurđević)	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Valpovo Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja bolesnog djeteta (Dubravka Petrovića), obitelji (Dubravka i Suzane Petrović)	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja za Rajku Mitrović	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Pula Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja za Naseru Đemalja	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja malodobnog djeteta (Darka Stankovića), obitelji (Stanka Stankovića)	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja za Milenu Jovanović	10.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć u svrhu kupovine invalidskih kolica za Fatimu Demirović (zakonski skrbnik Biserka Demirović)	4.300,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć u svrhu troškova liječenja za Nenu Nikolić	3.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć u svrhu plaćanja troškova pogreba obitelji Suvada Aleksića za preminulog Sretu Aleksića	3.000,00 kuna
Dječji vrtić „Maslačak“ Mursko Središće Jednokratna financijska pomoć u svrhu sufinanciranja prijevoza romske djece u pedagoškoj godini 2012/2013	5.000,00 kuna

U 2013. godini putem Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma s pozicije Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina raspoređeno je ukupno 640.000,00 kuna, kako slijedi:

Međimurska županija, Općina Orehovica	175.750,00 kuna
--	------------------------

Sufinanciranje sanacije deponija u romskom naselju Orehovica (140.000,00 kn) i sufinanciranje nabave i postave šahtova za vodu u romskom naselju u Orehovici (35.750,00 kn)	33.669,00 kuna
Medimurska županija	
Sufinanciranje projekta izgradnje komunalne infrastrukture u romskima naseljima Orehovica i Sitnice u sklopu programa IPA 2008	20.000,00 kuna
Osječko – baranjska županija,	
Općina Kneževi Vinogradi	
Sufinanciranje uređenja pristupnog puta u romskom naselju u Kneževim Vinogradima	5.000,00 kuna
Medimurska županija,	
Grad Mursko Središće	
Financiranje prijevoza djece romske nacionalne manjine predškolske dobi u 2013/2014 pedagoškoj godini	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Gospić	
Jednokratna financijska pomoć obitelji Milke Udorović, u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć u svrhu sanacije kuće oštećene u požaru, obitelji Bukrije Beriše	4.204,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Sisak	
Jednokratna financijska pomoć Nadi Nikolić u svrhu popravka kuće	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć Avdi Nadareviću u svrhu opremanja stambenog prostora zbog štete nastale požarom	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	
Jednokratna financijska pomoć Draganu Jovanoviću u svrhu obnove kuće	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Koprivnica	
Jednokratna financijska pomoć Željku Oršošu u svrhu kupnje kućanskih aparata oštećenih poplavom	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć Hanki King u svrhu obnove stambenog objekta zbog štete nastale požarom	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	
Jednokratna financijska pomoć Stanki Mihajlović u svrhu obnove stambenog objekta zbog štete nastale požarom	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć obitelji Mustafe Osmanovića u svrhu popravka krova oštećenog uslijed nevrijemena	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Sisak	
Jednokratna financijska pomoć Radovanu Nikoliću u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog poplavom	8.500,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć obitelji Ankice Župan u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom u naselju Struge	8.500,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb	
Jednokratna financijska pomoć obitelji Katarine Mašić i Ratka Oršuša u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom u naselju Struge	8.500,00 kuna

Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć obitelji Elvisa Šečića u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom u naselju Struge	8.500,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć Mensuri Mašić u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom u naselju Struge	8.500,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Zagreb Jednokratna financijska pomoć obitelji Kemala Seferovića u svrhu sanacije stambenog objekta oštećenog požarom u naselju Struge	8.500,00 kuna
Udruga za promicanje obrazovanja Roma u RH „Kali Sara“ Jednokratna financijska pomoć za pokrivanje štete nastale poplavom na poslovnom objektu i inventaru Udruge	15.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Pula Jednokratna financijska pomoć deložirane obitelji Redžepa Hadže u svrhu pokrivanja troškova najma stana u razdoblju od 6 mjeseci	20.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Pula Jednokratna financijska pomoć deložirane obitelji Nešata Ademija u svrhu pokrivanja troškova najma stana u razdoblju od 6 mjeseci	20.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Dijani Destanović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Miroslavu Todoroviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Ostoji Mitroviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Stanku Mitroviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir Jednokratna financijska pomoć Bošku Miškoviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Fekriji Gushani u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Đemajlu Toplici u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Valentini Vasiljević u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir Jednokratna financijska pomoć Siniši Nikoliću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Nenadu Nikoliću u svrhu pokrivanja troškova liječenja mladb. kćeri Antonele Nikolić	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Rajki Mitrović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	4.000,00 kuna
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod Jednokratna financijska pomoć Stanki Radosavljević u svrhu pokrivanja troškova liječenja	2.500,00 kuna

Centar za socijalnu skrb Sisak	2.900,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Nevenki Nikolić u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Elizabeti Mustafovskoj u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Ratku Lukiću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Slavku Stankoviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Dragici Stanković u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Hasimi Ibrahim u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Ruži Đurđević u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Anki Mihajlović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Martini Posavec u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Ani Teofilović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Šefkiji Šečić u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Miri Kovač u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Rajfi Dafić u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Husniji Dafić u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	1.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Neni Lukić u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Đulici Bogdan u svrhu pokrivanja troškova liječenja supruga Stevana Bogdana	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	1.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Branku Nikoliću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Mifailju Beriši u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Novska	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Faruku Rajmi u svrhu pokrivanja troškova liječenja	

Centar za socijalnu skrb Sisak	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Ani Bogdan u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Ludbreg	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Jeleni Horvat u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Rijeka	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Hašimu Ibrahimiju u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Pula	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Raifu Džemailiju u svrhu pokrivanja troškova liječenja Nasera Džemailija	
Centar za socijalnu skrb Sisak	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Barici Bogdan u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Željki Bošković u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Sisak	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Zlatku Nikoliću u svrhu pokrivanja troškova liječenja mldb. Darije Nikolić	
Centar za socijalnu skrb Koprivnica	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Zlatici Oršuš u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Sisak	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Luki Jeleniću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Milanu Golubovacu u svrhu pokrivanja troškova liječenja mldb. sina Antonija Golubovca	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Stanki Mitrović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Stani Jovanović u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Milanu Jovanoviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	2.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Srećku Mitroviću u svrhu pokrivanja troškova liječenja	
Centar za socijalnu skrb Zagreb	15.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Senadi Skenderovski u svrhu pokrivanja troškova liječenja mldb. sina Marvina Šabana	
Centar za socijalnu skrb Beli Manastir	3.465,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć obitelji Ružice Đurđević u svrhu pokrivanja troškova pogreba Radivoja Đurđevića	
Centar za socijalnu skrb Slavonski Brod	3.543,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć obitelji Đorđa Mitrovića u svrhu pokrivanja troškova pogreba Desanke Mitrović	
Centar za socijalnu skrb Sisak	3.500,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć obitelji Marijana Crnković u svrhu pokrivanja troškova pogreba Marije Crnković	
Pučko otvoreno učilište Zagreb	61.469,00 kuna
Podmirivanje troškova školovanja pripadnika romske nacionalne manjine na POU Zagreb	

Centar za socijalnu skrb Čakovec	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Zdenki Đurđević u svrhu pokrivanja troškova školovanja	
Centar za socijalnu skrb Čakovec	4.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Miljenku Horvat u svrhu pokrivanja troškova školovanja	
Centar za socijalnu skrb Gospić	10.000,00 kuna
Jednokratna financijska pomoć Željku Ivaniševiću u svrhu pokrivanja troškova studija	

Prilog 3. Popisi stanovništva prema narodnosti od 1971. – do 2011. godine
(Državni zavod za statistiku)

3. STANOVNIŠTVO PREMA NARODNOSTI, POPISI 1971. – 2011.

	Popis 1971.		Popis 1981.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 2011.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Republika Hrvatska	4.426.221	100,00	4.601.469	100,00	4.784.265	100,00	4.437.460	100,00	4.284.889	100,00
Hrvati	3.513.647	79,38	3.454.661	75,08	3.736.356	78,10	3.977.171	89,63	3.874.321	90,42
Albanci	4.175	0,09	6.006	0,13	12.032	0,25	15.082	0,34	17.513	0,41
Austrijanci	352	0,01	267	0,01	214	0,00	247	0,01	297	0,01
Bošnjaci ¹⁾	...	...	...	...	...	...	20.755	0,47	31.479	0,73
Bugari	676	0,02	441	0,01	458	0,01	331	0,01	350	0,01
Crnogorci	9.706	0,22	9.818	0,21	9.724	0,20	4.926	0,11	4.517	0,11
Česi	19.001	0,43	15.061	0,33	13.086	0,27	10.510	0,24	9.641	0,22
Mađari	35.488	0,80	25.439	0,55	22.355	0,47	16.595	0,37	14.048	0,33
Makedonci	5.625	0,13	5.362	0,12	6.280	0,13	4.270	0,10	4.138	0,10
Nijemci	2.791	0,06	2.175	0,05	2.635	0,06	2.902	0,07	2.965	0,07
Poljaci	819	0,02	758	0,02	679	0,01	567	0,01	672	0,02
Romi	1.257	0,03	3.858	0,08	6.695	0,14	9.463	0,21	16.975	0,40
Rumunji	792	0,02	609	0,01	810	0,02	475	0,01	435	0,01
Rusi	1.240	0,03	758	0,02	706	0,01	906	0,02	1.279	0,03
Rusini	3.728	0,08	3.321	0,07	3.253	0,07	2.337	0,05	1.936	0,05
Slovaci	6.482	0,15	6.533	0,14	5.606	0,12	4.712	0,11	4.753	0,11
Slovenci	32.497	0,73	25.136	0,55	22.376	0,47	13.173	0,30	10.517	0,25
Srbi	626.789	14,16	531.502	11,55	581.663	12,16	201.631	4,54	186.633	4,36
Talijani	17.433	0,39	11.661	0,25	21.303	0,45	19.636	0,44	17.807	0,42
Turci	221	0,00	279	0,01	320	0,01	300	0,01	367	0,01
Ukrajinci	2.793	0,06	2.515	0,05	2.494	0,05	1.977	0,04	1.878	0,04
Vlasi	13	0,00	16	0,00	22	0,00	12	0,00	29	0,00
Židovi	2.845	0,06	316	0,01	600	0,01	576	0,01	509	0,01
Ostali ²⁾	103.427	2,34	404.450	8,79	152.803	3,19	21.801	0,49	18.965	0,44
Regionalna pripadnost	... ³⁾	... ³⁾	8.657	0,19	45.493	0,95	9.302	0,21	27.225	0,64
Ne izjašnjavaju se	15.798	0,36	17.133	0,37	73.376	1,53	79.828	1,80	26.763	0,62
Nepoznato	18.626	0,42	64.737	1,41	62.926	1,32	17.975	0,41	8.877	0,21

1) Do Popisa 2001. Bošnjaci nisu iskazivani kao nacionalna manjina.

2) Odnosi se na sva ostala izjašnjenja koja nisu navedena u postojećim modalitetima.

3) Regionalna pripadnost nije iskazivana u Popisu 1971.

Prilog 4. Stanovništvo prema materinskom jeziku, popisi 1991., 2001. i 2011.
(Državni zavod za statistiku)

	Popis 1991. 1991 Census		Popis 2001. 2001 Census		Popis 2011. 2011 Census		
	Broj Number	%	Broj Number	%	Broj Number	%	
Republika Hrvatska	4.784.265	100,00	4.437.460	100,00	4.284.889	100,00	Republic of Croatia
Hrvatski	3.922.725	81,99	4.265.081	96,12	4.096.305	95,60	Croatian
Hrvatsko-srpski	166.837	3,49	2.054	0,05	3.059	0,07	Croato-Serbian
Albanski	12.735	0,27	14.621	0,33	17.069	0,40	Albanian
Bosanski	6.933	0,14	9.197	0,21	16.856	0,39	Bosnian
Bugarski	355	0,01	265	0,01	293	0,01	Bulgarian
Crnogorski	528	0,01	460	0,01	876	0,02	Montenegrin
Češki	10.378	0,22	7.178	0,16	6.292	0,15	Czech
Mađarski	19.684	0,41	12.650	0,29	10.231	0,24	Hungarian
Makedonski	5.462	0,11	3.534	0,08	3.519	0,08	Macedonian
Njemački	3.586	0,07	3.013	0,07	2.986	0,07	German
Poljski	627	0,01	536	0,01	639	0,01	Polish
Romski	7.657	0,16	7.860	0,18	14.369	0,34	Romani
Rumunjski	2.118	0,04	1.205	0,03	955	0,02	Romanian
Ruski	746	0,02	1.080	0,02	1.592	0,04	Russian
Rusinski	2.845	0,06	1.828	0,04	1.472	0,03	Ruthenian
Slovački	5.265	0,11	3.993	0,09	3.792	0,09	Slovak
Slovenski	19.341	0,40	11.872	0,27	9.220	0,22	Slovenian
Srpski	207.300	4,33	44.629	1,01	52.879	1,23	Serbian
Srpsko-hrvatski	288.578	6,03	4.961	0,11	7.822	0,18	Serbo-Croatian
Talijanski	26.580	0,56	20.521	0,46	18.573	0,43	Italian
Turski	492	0,01	347	0,01	342	0,01	Turkish
Ukrajinski	1.430	0,03	1.027	0,02	1.008	0,02	Ukrainian
Vlaški	129	0,00	7	0,00	14	0,00	Vlach
Hebrejski	23	0,00	8	0,00	30	0,00	Hebrew
Ostali jezici	7.496	0,16	2.824	0,06	5.367	0,13	Other languages
Nepoznato	64.415	1,35	16.709	0,38	9.329	0,22	Unknown

Prilog 5. Stanovništvo prema materinskom jeziku – detaljna klasifikacija – popis 2011
(Državni zavod za statistiku)

Materinski jezik	Mother tongue	Ukupno Total
Republika Hrvatska	Republic of Croatia	4.284.889
Hrvatski	Croatian	4.096.305
Hrvatsko-srpski	Croato-Serbian	3.059
Albanski	Albanian	17.069
Bosanski	Bosnian	16.856
Bugarski	Bulgarian	293
Crnogorski	Montenegrin	876
Češki	Czech	6.292
Mađarski	Hungarian	10.231
Makedonski	Macedonian	3.519
Njemački	German	2.986
Poljski	Polish	639
Romski	Romani	14.369
Rumunjski	Romanian	955
Ruski	Russian	1.592
Rusinski	Ruthenian	1.472
Slovački	Slovak	3.792
Slovenski	Slovenian	9.220
Srpski	Serbian	52.879
Srpsko-hrvatski	Serbo-Croatian	7.822
Talijanski	Italian	18.573
Turski	Turkish	342
Ukrajinski	Ukrainian	1.008
Vlaški	Vlach	14
Hebrejski	Hebrew	30
Flamanski	Flemish	41
Bjeloruski	Belarusian	26
Danski	Danish	21
Engleski	English	1.644
Finski	Finnish	31
Francuski	French	522
Irski	Irish	2
Nizozemski	Dutch	206
Norveški	Norwegian	23
Portugalski	Portuguese	130
Španjolski	Spanish	477
Švedski	Swedish	65
Grčki	Greek	85

Materinski jezik	Mother tongue	Ukupno Total
Litavski	Lithuanian	18
Letonski	Latvian	15
Estonski	Estonian	13
Moldavski	Moldavian	54
Goranski	Goranski	405
Arapski	Arabic	501
Armenski	Armenian	23
Hindi	Hindi	27
Kineski	Chinese	495
Japanski	Japanese	50
Korejski	Korean	23
Perzijski	Persian	25
Gruzijski	Georgian	19
Filipinski/tagalog	Filipino/tagalog	53
Ostali jezici	Other languages	373
Nepoznato	Unknown	9.329

Prilog 6. Pregled sredstava doznačenih udrugama i ustanovama nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine za razdoblje od 2009. do 2013. godine

	<i>2009.</i>	<i>2010.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2013.</i>	<i>UKUPNO 2009 - 2013.</i>
I. ALBANCI						
<i>1. UNIJA ZAJEDNICA ALBANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	745.000,00	600.000,00	567.000,00	455.000,00	745.000,00	3.112.000,00
<i>2. KLUB ALBANSKIH ŽENA «KRALJICA TEUTA», Zagreb</i>	79.000,00	95.000,00	92.000,00	112.000,00	90.000,00	468.000,00
<i>3. FORUM ALBANSKIH INTELEKTUALACA U HRVATSKOJ</i>	152.000,00	162.000,00	183.000,00	172.000,00	108.000,00	777.000,00
<i>4. SHKENDIJA ZAGREB</i>		88.000,00	90.000,00	103.000,00	85.000,00	366.000,00
UKUPNO ALBANCI:	976.000,00	945.000,00	932.000,00	842.000,00	753.000,00	4.448.000,00
II. BOŠNJACI						
<i>1. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA HRVATSKE "PREPOROD", ZAGREB</i>	750.000,00	710.000,00	693.000,00	715.000,00	745.000,00	3.613.000,00
<i>2. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE</i>	56.000,00	95.000,00	94.000,00	115.000,00	50.000,00	410.000,00
<i>3. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA HRVATSKE,</i>						

<i>ZA SISAČKO-MOSLAVAČKU ŽUPANIJU</i>	85.000,00	67.000,00	64.000,00	101.000,00	95.000,00	412.000,00
<i>4. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA</i>						
<i>PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE</i>	57.000,00	65.000,00	64.000,00	35.000,00	30.000,00	251.000,00
<i>5. KUD «BOSNA», ISTARSKÉ ŽUPANIJE</i>	35.000,00	45.000,00	45.000,00			125.000,00
<i>6. BOŠNJAČKO KULTURNO DRUŠTVO «NUR», SISAK</i>	80.000,00	100.000,00	102.000,00	70.000,00	60.000,00	412.000,00
<i>7. BOŠNJAČKO KUD "BEHAR", GUNJA</i>	65.000,00	70.000,00	70.000,00	75.000,00	60.000,00	340.000,00
<i>8. KUD "SELAM", DUBROVNIK</i>	74.000,00	80.000,00	74.000,00	80.000,00	47.000,00	355.000,00
<i>9. KUD „SEVDAH“, ZAGREB</i>	116.000,00	65.000,00	70.000,00	75.000,00	72.000,00	398.000,00
<i>10. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZA GRAD ZAGREB I ZAGREBAČKU ŽUPANIJU</i>	403.000,00	382.000,00	376.000,00	396.000,00	360.000,00	1.917.000,00
<i>11. NACIONALNA ZAJEDNICA BOŠNJAKA ISTRE, PULA</i>	25.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	35.000,00	150.000,00
<i>12. SABOR BOŠNJAČKIH ASOCIJACIJA</i>	331.000,00	250.000,00	210.000,00	220.000,00	180.000,00	1.191.000,00
<i>14. BOŠNJAČKA NACIONALNA ZAJEDNICA ZADARSKE ŽUP.</i>	30.000,00	47.000,00	38.000,00	30.000,00	50.000,00	195.000,00
<i>15. BOŠNJAČKI KUD "LJILJAN"DRENOVCI</i>		35.000,00	40.000,00	45.000,00	85.000,00	205.000,00
<i>16. KULTURNO DRUŠTVO BOŠNJAKA "PREPOROD" DUBROVNIK</i>			30.000,00	13.000,00	27.000,00	70.000,00
<i>17. KUD "BOSNA" ISTARSKÉ ŽUPANIJE</i>					20.000,00	20.000,00
UKUPNO BOŠNJACI:	2.107.000,00	2.041.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	1.916.000,00	10.064.000,00

III. BUGARI						
<i>1. NACIONALNA ZAJEDNICA BUGARA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	88.000,00	98.000,00	100.000,00	105.000,00	100.000,00	491.000,00
UKUPNO BUGARI	88.000,00	98.000,00	100.000,00	105.000,00	100.000,00	491.000,00
IV. CRNOGORCI						
<i>1. NACIONALNA ZAJEDNICA CRNOGORACA HRVATSKE ZAGREB</i>	841.000,00	775.000,00	765.000,00	773.000,00	689.000,00	3.843.000,00
<i>2. SAVEZ CRNOGORSKIH UDRUGA HRVATSKE</i>						
<i>3. DEM.SAVEZ "MONTENEGRO-MONTENEGRINA" OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE, OSIJEK</i>		25.000,00	25.000,00	30.000,00		80.000,00
<i>4. ZAJEDNICA CRNOG.PRIM.GOR.ŽUPANIJE</i>		20.000,00	20.000,00			40.000,00
<i>5. KUD "MONTENEGRO-MONTENEGRINA" I PRIJATELJA CRNE GORE U RH, BELI MANASTIR</i>				7.000,00	10.000,00	17.000,00
<i>CRNOGORSKO KULTURNO DRUŠTVO "MONTENEGRO- MONTENEGRINA", OSIJEK</i>					35.000,00	35.000,00
UKUPNO CRNOGORCI:	841.000,00	820.000,00	810.000,00	810.000,00	734.000,00	4.015.000,00

V. ČESI						
<i>1. NIU "JEDNOTA" DARUVAR</i>	2.112.000,00	1.984.680,00	1.960.000,00	1.954.000,00	1.837.000,00	9.847.680,00
<i>2. SAVEZ ČEHA U REPUBLICI HRVATSKOJ, DARUVAR</i>	1.782.000,00	1.790.980,00	1.766.000,00	1.772.000,00	1.696.000,00	8.806.980,00
UKUPNO ČESI:	3.894.000,00	3.775.660,00	3.726.000,00	3.726.000,00	3.533.000,00	18.654.660,00
VI. MAĐARI						
<i>1. DEMOKRATSKA ZAJEDNICA MAĐARA HRVATSKE, OSIJEK</i>	2.146.000,00	2.005.000,00	2.130.000,00	1.705.000,00	1.652.000,00	9.638.000,00
<i>2. SAVEZ MAĐARSKIH UDRUGA, ZAGREB</i>	2.626.000,00	2.615.000,00	2.438.000,00	2.863.000,00	2.750.000,00	13.292.000,00
UKUPNO MAĐARI:	4.772.000,00	4.620.000,00	4.568.000,00	4.568.000,00	4.402.000,00	22.930.000,00
VII. MAKEDONCI						
<i>1. ZAJEDNICA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	833.500,00	785.000,00	773.000,00	773.000,00	721.000,00	3.885.500,00
<i>2. MKD "KRSTE MISIRKOV" ZAGREB</i>	30.000,00	35.000,00	35.000,00	35.000,00	33.000,00	168.000,00
UKUPNO MAKEDONCI:	863.500,00	820.000,00	808.000,00	808.000,00	754.000,00	4.053.500,00

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	
VIII. NIJEMCI I AUSTRIJANCI						
<i>1. ZAJEDNICA NIJEMACA U HRVATSKOJ ZAGREB</i>	162.000,00	160.000,00	162.000,00	162.000,00	145.000,00	791.000,00
<i>2. SAVEZ NIJEMACA I AUSTRIJANACA HRVATSKE, OSIJEK</i>	30.500,00	30.000,00				60.500,00
<i>3. NARODNI SAVEZ NIJEMACA HRVATSKE, ZAGREB</i>	30.500,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	20.000,00	140.500,00
<i>4. UDRUGA NIJEMACA I AUSTRIJANACA, VUKOVAR</i>	21.000,00	27.000,00	32.000,00	32.000,00	32.000,00	144.000,00
<i>5. NJEMAČKA NARODNOSNA ZAJEDNICA –ZEMALJSKA UDRUGA</i>						
<i>PODUNAVSKIH ŠVABA U HRVATSKOJ, OSIJEK</i>	578.000,00	562.000,00	573.000,00	573.000,00	535.000,00	2.821.000,00
<i>5 UDRUGA AUSTRIJANACA U REPUBLICI HRVATSKOJ</i>	13.000,00					13.000,00
UKUPNO NIJEMCI I AUSTRIJANCI:	835.000,00	809.000,00	797.000,00	797.000,00	732.000,00	3.970.000,00
IX. POLJACI						
<i>1. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "MIKOLAJ KOPERNIK" ZAGREB</i>	73.000,00	73.000,00	77.000,00	85.000,00	83.000,00	391.000,00
<i>2. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "FRYDERYK CHOPIN", RIJEKA</i>	15.000,00	25.000,00				40.000,00

3. POLJSKA KULTURNA UDRUGA "POLONEZ", KAŠTEL STARI			15.000,00	16.000,00	13.000,00	44.000,00
UKUPNO POLJACI:	88.000,00	98.000,00	92.000,00	101.000,00	96.000,00	475.000,00
X. ROMI						
1. UDRUGA ROMA ZAGREBA I ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	190.000,00	190.000,00	185.000,00	120.000,00	85.000,00	770.000,00
2. ROMSKO KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO «DARDA» DARDA	75.000,00	70.000,00	83.000,00	85.000,00	73.000,00	386.000,00
3. UDRUGA MLADEŽI ROMA HRVATSKE	15.000,00	10.000,00	8.000,00	10.000,00	8.000,00	51.000,00
4. KLUB MLADEŽI ROMA HRVATSKE	15.000,00	10.000,00	8.000,00	10.000,00	8.000,00	51.000,00
5. UDRUGA ROMA HRVATSKE "ROMSKI PUTEVI" ZAGREB		36.000,00	40.000,00	60.000,00	35.000,00	171.000,00
6. HUMANITARNA ORGANIZACIJA SVJETSKA ORGANIZACIJA ROMA U HRVATSKOJ, ZAGREB	50.000,00	50.000,00	43.000,00	90.000,00	110.000,00	343.000,00
7. CENTAR KULTURE ROMA "ROMANO CENTRO" ZAGREB	120.000,00					120.000,00
8. UDRUGA ROMA BAJAŠA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE, ČAKOVEC	15.000,00	10.000,00				25.000,00
9. UDRUGA ROMSKOG PRIJATELJSTVA « LUNA», BELI MANASTIR	40.000,00	35.000,00	28.000,00			103.000,00
10. KUD "SAN ROMA", SLAVONSKI BROD	25.000,00					25.000,00

<i>11. NACIONALNA UDRUGA ROMA «EVROPA»-NAŠICE</i>	50.000,00	10.000,00				60.000,00
<i>12. KROVNA ZAJEDNICA BAJAŠA – PREBISLAVAC - ČAKOVEC</i>	15.000,00					15.000,00
<i>13. KUD „ROMSKO SRCE“, ZAGREB</i>	65.000,00	75.000,00	72.000,00	45.000,00	28.000,00	285.000,00
<i>14. UDRUGA ZA RAZVOJ I BOLJI ŽIVOT ROMA, SISAK</i>	25.000,00	10.000,00	8.000,00	10.000,00	8.000,00	61.000,00
<i>15. UDRUGA ROMA MEĐIMURJA, PODTUREN</i>	34.000,00					34.000,00
<i>17. RKUD "ĐELEM ĐELEM", BELI MANASTIR</i>	40.000,00	15.000,00	8.000,00			63.000,00
<i>18. UDRUGA ROMA "LUDARI", RUMUNJSKOG PORIJEKLA, SLAVONSKI BROD</i>	30.000,00	7.000,00	12.000,00			49.000,00
<i>19. KUD „CRNI BISERI“, SISAK</i>	25.000,00					25.000,00
<i>21. UDRUGA PRIJATELJA ROMA "AMAL ROMA", ZAGREB</i>	15.000,00	10.000,00	8.000,00	10.000,00		43.000,00
<i>22. MREŽA ROMSKIH UDRUGA, ZAGREB</i>	330.000,00					330.000,00
<i>23. KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO "ROMSKA DUŠA", Zagreb</i>	20.000,00	36.000,00	40.000,00			96.000,00
<i>24. UDRUGA ZA STARIJE I NEMOĆNE ROME REPUBLIKE HRVATSKE</i>	0,00	10.000,00	8.000,00		8.000,00	26.000,00
<i>25. UDRUGA ROMA BAJAŠA SLAVONSKOG BRODA</i>	15.000,00					15.000,00
<i>26. CENTAR SAVJETOVANJA, EDUKACIJE I KULTURE ROMA BJELOVAR</i>	40.000,00					40.000,00

27. "KALI SARA", UDRUGA ZA PRMICANJE OBRAZOVANJA ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ	35.000,00	75.000,00	80.000,00	150.000,00	180.000,00	520.000,00
28. UDRUŽENJE ROMA BAJAŠA SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE	15.000,00	24.000,00	22.000,00	15.000,00	8.000,00	84.000,00
29. UDRUGA ROMA GRADA BELOG MANASTIRA - BARANJE	30.000,00	35.000,00	8.000,00			73.000,00
30. ROMSKI KULTURNI CENTAR SISAČ	25.000,00	28.000,00	8.000,00	30.000,00	30.000,00	121.000,00
33. UDRUGA ROMI ZA ROME, ZAGREB		156.000,00				156.000,00
38. TEATAR ČAPLIN-TEATAR ROMSKE NAC.MANJINE, RIJEKA	25.000,00	25.000,00				50.000,00
40.UDRUGA ROMA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE	15.000,00					15.000,00
50. UDRUGA ZA BOLJE SUTRA KOTORIBA	15.000,00					15.000,00
51.UDRUGA ZA MLADEŽ "MARINA"	15.000,00					15.000,00
52.UDRUGA ZA BOLJITAK ROMA GORIČAN	15.000,00	22.000,00	21.000,00			58.000,00
53.CENTAR KULTURE ROMA ISTRE I IST.ŽUPANIJE	30.000,00	34.000,00	34.000,00	10.000,00		108.000,00
54.KUD ROMANI EVLIJKA-ROMSKI ANĐELI,VINKOVCI	25.000,00					25.000,00
55.UDRUGA ZLATNO ROMSKO SRCE	10.000,00					10.000,00
56. KOALICIJA ROMA HRVATSKE - KRUH ZAGREB	15.000,00					15.000,00
57. ROMSKA PRAVA SISAČ	15.000,00	10.000,00	28.000,00	15.000,00	28.000,00	96.000,00
58. UDRUGA ROMA "ROMSKA NOĆ", ZAGREB	15.000,00					15.000,00

59. ROMA ART CENTAR, ZAGREB		80.000,00				80.000,00
60. UDRUGA ŽENA ROMK "BOLJA BUDUĆNOST", ZG		156.000,00	170.000,00	100.000,00	88.000,00	514.000,00
61. UDR. ŽENA "ROMSKO SRCE", JAGODNJAK		34.000,00	43.000,00		16.000,00	93.000,00
62. ZAJED. ROMA "ROMSKO JEDINSTVO", PG ŽUPANIJE RIJEKA		35.000,00	28.000,00	25.000,00	8.000,00	96.000,00
63. UDRUGA ROMA ISTRE "TERNE ROMANE LULUĐ"		35.000,00				35.000,00
64. KUD "KUTINSKI BISERI" KUTINA			23.000,00	20.000,00	8.000,00	51.000,00
65. UDRUGA BARANJSKIH ROMA, BELI MANASTIR			8.000,00	20.000,00	18.000,00	46.000,00
66. KROVNA ZAJEDNICA BAJAŠA HRVATSKE, PRIBISLAVEC			8.000,00			8.000,00
67. UDRUGA HRVATSKIH ROMA KATOLIKA - BAJAŠA, ĐURĐEVAC			8.000,00			8.000,00
68. UNIJA ROMA HRVATSKE, ZAGREB			30.000,00			30.000,00
69. KUD ROMA "VESELI ROMI", SESVETE					10.000,00	10.000,00
70. UDRUGA ROMA BAJAŠA, KUTINA					8.000,00	8.000,00
71. ZAJEDNICA BOSANSKIH ROMA U HRVATSKOJ, ZAGREB					30.000,00	30.000,00
UKUPNO ROMI:	1.549.000,00	1.333.000,00	1.070.000,00	825.000,00	795.000,00	5.572.000,00
XI. RUSI						

<i>1.NACIONALNA ZAJEDNICA RUSA HRVATSKE, ZAGREB</i>	70.000,00	61.000,00	91.000,00	91.000,00	83.000,00	396.000,00
<i>2.DRUŠTVO ZA AFIR."RUSKI KULTURNI KRUG"</i>	12.000,00	25.000,00				37.000,00
<i>3. KALINKA, ČAKOVEC</i>		14.000,00	30.000,00	34.000,00	42.000,00	120.000,00
UKUPNO RUSI:	82.000,00	100.000,00	121.000,00	125.000,00	125.000,00	553.000,00
XII. RUSINI I UKRAJINCI						
<i>1. SAVEZ RUSINA I UKRAJINACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, VUKOVAR</i>	1.110.000,00	927.000,00	906.000,00	886.000,00	822.000,00	4.651.000,00
<i>2.UKRAJINSKA ZAJEDNICA RH</i>	572.000,00	755.000,00	736.000,00	732.000,00	726.000,00	3.521.000,00
<i>3. DRUŠTVO ZA UKRAJINSKU KULTURU, ZAGREB</i>	90.000,00	32.000,00	32.000,00	21.000,00	21.000,00	196.000,00
<i>4. DRUŠTVO RUSINA U RH</i>	20.000,00	20.000,00				40.000,00
<i>5."RUSNAK", DRUŠTVO RUSINA U RH, PETROVCI</i>				15.000,00	11.000,00	26.000,00
UKUPNO RUSINI I UKRAJINCI	1.792.000,00	1.734.000,00	1.689.000,00	1.654.000,00	1.580.000,00	8.449.000,00
XIII.SLOVACI						
<i>1. SAVEZ SLOVAKA, NAŠICE</i>	1.749.000,00	1.695.000,00	1.675.000,00	1.675.000,00	1.563.000,00	8.357.000,00
UKUPNO SLOVACI:	1.749.000,00	1.695.000,00	1.675.000,00	1.675.000,00	1.563.000,00	8.357.000,00

XIV. SLOVENC						
<i>1. SAVEZ SLOVENSkih DRUŠTAVA U</i>						
<i>REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB</i>	864.000,00	835.900,00	822.000,00	822.000,00	770.000,00	4.113.900,00
UKUPNO SLOVENC:	864.000,00	835.900,00	822.000,00	822.000,00	770.000,00	4.113.900,00
XV. SRBI						
<i>1. SRPSKO KULTURNO DRUŠTVO "Prosvjeta", Zagreb</i>	5.630.000,00	5.360.000,00	5.295.000,00	5.177.000,00	4.914.000,00	26.376.000,00
<i>2. SRPSKI DEMOKRATSKI FORUM, ZAGREB</i>	840.000,00	740.000,00	730.000,00	715.000,00	695.000,00	3.720.000,00
<i>3. SRPSKO NARODNO VIJEĆE, ZAGREB /NACIONALNA KOORDINACIJA/</i>	4.465.000,00	4.385.000,00	4.333.000,00	4.320.000,00	4.240.000,00	21.743.000,00
<i>4. ZAJEDNIČKO VIJEĆE OPĆINA, VUKOVAR</i>	520.000,00	715.000,00	700.000,00	834.000,00	781.000,00	3.550.000,00
<i>5. SRPSKO KULTURNO UMJETNIČKO I DUHOVNO</i>						
<i>DRUŠTVO «ĐURĐEVDAN» U DREŽNICI</i>	94.000,00	90.000,00	85.000,00	82.000,00	73.000,00	424.000,00
<i>6. SRPSKO PRIVREDNO DRUŠTVO " Privrednik ", ZAGREB</i>	210.000,00	150.000,00	150.000,00	205.000,00	185.000,00	900.000,00
<i>7.NARODNO VIJEĆE SRBA ZAGREB</i>						
<i>8. CENTAR ZA INFORMATIVNU PODRŠKU,ZAGREB</i>						
UKUPNO SRBI:	11.759.000,00	11.440.000,00	11.293.000,00	11.333.000,00	10.888.000,00	56.713.000,00

XVI. TALIJANI						
1. NIU "EDIT" Rijeka	6.296.000,00	6.100.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	5.910.000,00	30.306.000,00
2. CENTAR ZA POVIJESNA ISTRAŽIVANJA, ROVINJ	911.000,00	885.000,00	895.000,00	895.000,00	860.000,00	4.446.000,00
3. TALIJANSKA DRAMA, RIJEKA HNK "IVANA PL. ZAJCA"	701.000,00	680.000,00	672.000,00	672.000,00	640.000,00	3.365.000,00
4. TALIJANSKA UNIJA, RIJEKA	993.000,00	962.000,00	953.000,00	953.000,00	905.000,00	4.766.000,00
UKUPNO TALIJANI:	8.901.000,00	8.627.000,00	8.520.000,00	8.520.000,00	8.315.000,00	42.883.000,00
XVII. ŽIDOVI						
1. ŽIDOVSKA OPĆINA, ZAGREB	370.000,00	367.000,00	367.000,00	375.000,00	385.000,00	1.864.000,00
2. K. D. „MIROSLAV ŠALOM FRAIBERGER“, ZAGREB	84.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00	75.000,00	399.000,00
3. UDRUGA „HOLOKAUST PREŽIVJELIH“, ZAGREB	22.000,00	20.000,00	20.000,00	25.000,00	30.000,00	117.000,00
4. MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR «LIRA», ZAGREB	92.000,00	75.000,00	70.000,00	45.000,00		282.000,00
5. ŽIDOVSKA VJERSKA ZAJEDNICA BET ISRAEL U HRVATSKOJ	178.000,00	172.000,00	178.000,00	178.000,00	171.000,00	877.000,00
6. BEJAHAD ŽIDOVSKA KULTURNA SCENA	63.000,00	60.000,00	60.000,00	65.000,00	60.000,00	308.000,00
7. ISTRAŽIVAČKI I DOKUMENTACIJSKI CENTAR "CENDO", ZAGREB	26.000,00	8.000,00	15.000,00	22.000,00	26.000,00	97.000,00
8. ŽIDOVSKA OPĆINA OSIJEK						

9.ŽIDOVSKA ORG.MENORA, ZAGREB		25.000,00				25.000,00
UKUPNO ŽIDOVI:	835.000,00	807.000,00	790.000,00	790.000,00	747.000,00	3.969.000,00
UKUPNO:	41.995.500,00	40.598.560,00	39.813.000,00	39.501.000,00	37.803.000,00	199.711.060,00
STVARANJE PRETPOSTAVKI ZA OSTVARIVANJE						
KULTURNE AUTONOMIJE						
ČESI	120.000,00	70.000,00	80.000,00	70.000,00		340.000,00
ROMI	300.000,00	220.000,00	300.000,00	470.000,00	550.000,00	1.840.000,00
SLOVACI	100.000,00	60.000,00	30.000,00	68.000,00		258.000,00
SRBI	250.000,00	90.000,00	30.000,00	95.000,00		465.000,00
ŽIDOVI	50.000,00		20.000,00	25.000,00		95.000,00
BOŠNJACI				40.000,00		40.000,00
CRNOGORCI						
UKRAJINCI I RUSINI		50.000,00	70.000,00	70.000,00		190.000,00
MAKEDONCI		50.000,00	30.000,00	50.000,00		130.000,00
MAĐARI		150.000,00	150.000,00	155.000,00		455.000,00
NIJEMCI			15.000,00	70.000,00		85.000,00
SLOVENCII				17.000,00		17.000,00
RUSI				20.000,00		20.000,00
POLJACI				20.000,00		20.000,00
UKUPNO RASPOREĐENO:	820.000,00	740.000,00	725.000,00	1.170.000,00	550.000,00	4.005.000,00

INFORMIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE ČLANOVA						
VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA	220.000,00	70.000,00	80.000,00	100.000,00	90.000,00	560.000,00
ZAJEDNIČKI PROGRAMI	220.000,00	142.740,00	150.564,00	150.318,00	129.240,00	792.862,00
MANJINSKI FORUM "INFORMATIVNI DVOMJESEČNIK						
<i>za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina</i>	265.000,00	267.500,00	252.500,00	70.000,00	41.000,00	896.000,00
WEB STRANICE SAVJETA	50.000,00	25.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	135.000,00
PREKOGRANIČNA SURADNJA s tijelima međunarodnih organizacija i institucija koje se bave pitanjima nacionalnih manjina i nadležnim tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj						
			40.254,00	70.000,00	30.000,00	140.254,00
PROVOĐENJE INFORMATIVNE KAMPANJE ZA IZBORE ZA VIJEĆA I PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA						
			255.000,00			255.000,00

<i>SVEUKUPNO:</i>	43.590.000,00	41.843.800,00	41.336.318,00	41.081.318,00	38.663.240,00	206.514.676,00
<i>EUR:</i>	5.735.526,32	5.505.763,16	5.438.989,21	5.405.436,58	5.087.268,42	27.172.983,68

Prilog 7. Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

0 PROGLAŠENJU ZAKONA 0 POTVRĐIVANJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Proglašavam Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina, koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 19. rujna 1997.

Broj: 081-97-1512/I
Zagreb, 29. rujna 1997.

Predsjednik Republike Hrvatske
dr. **Franjo Tuđman**, v. r.

ZAKON 0 POTVRĐIVANJU OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Članak 1.

Potvrđuje se Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, sačinjena u Strasbourgu 10. studenoga 1994. godine u izvorniku na engleskom i francuskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina u izvorniku na engleskom jeziku te u prijevodu na hrvatski jezik glasi:

FRAMEWORK CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES

The member States of the Council of Europe and the other States, signatories to the present framework Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Wishing to follow-up the Declaration of the Heads of State and Government of the member States of the Council of Europe adopted in Vienna on 9 October 1993;

Being resolved to protect within their respective territories the existence of national minorities;

Considering that the upheavals of European history have shown that the protection of national minorities is essential to stability, democratic security and peace in this continent;

Considering that a pluralist and genuinely democratic society should not only respect the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of each person belonging to a national minority, but also create appropriate conditions enabling them to express, preserve and develop this identity;

Considering that the creation of a climate of tolerance and dialogue is necessary to enable cultural diversity to be a source and a factor, not of division, but of enrichment for each society; Considering that the realisation of a tolerant and prosperous Europe does not depend solely on co-operation between States but also requires transfrontier co-operation between local and regional authorities without prejudice to the constitution and territorial integrity of each State;

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocols thereto;

Having regard to the commitments concerning the protection of national minorities in United Nations conventions and declarations and in the documents of the Conference on Security and Cooperation in Europe, particularly the Copenhagen Document of 29 June 1990;

Being resolved to define the principles to be respected and the obligations which flow from them, in order to ensure, in the member States and such other States as may become Parties to the present instrument, the effective protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities, within the rule of law, respecting the territorial integrity and national sovereignty of states;

Being determined to implement the principles set out in the framework Convention through national legislation and appropriate governmental policies,

Have agreed as follows:

SECTION I

Article 1

The protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities forms an integral part of the international protection of human rights, and as such falls within the scope of international co-operation.

Article 2

The provisions of this framework Convention shall be applied in good faith, in a spirit of understanding and tolerance and in conformity with the principles of good neighbourliness, friendly relations and co-operation between States.

Article 3

1 Every person belonging to a national minority shall have the right freely to choose to be treated or not to be treated as such and no disadvantage shall result from this choice or from the exercise of the rights which are connected to that choice.

2 Persons belonging to national minorities may exercise the rights and enjoy the freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention individually as well as in community with others.

SECTION II

Article 4

1 The Parties undertake to guarantee to persons belonging to national minorities the right of equality before the law and of equal protection of the law. In this respect, any discrimination based on belonging to a national minority shall be prohibited.

2 The Parties undertake to adopt, where necessary, adequate measures in order to promote, in all areas of economic, social, political and cultural life, full and effective equality between persons belonging to a national minority and those belonging to the majority. In this respect, they shall take due account of the specific conditions of the persons belonging to national minorities.

3 The measures adopted in accordance with paragraph 2 shall not be considered to be an act of discrimination.

Article 5

1 The Parties undertake to promote the conditions necessary for persons belonging to national minorities to maintain and develop their culture, and to preserve the essential elements of their identity, namely their religion, language, traditions and cultural heritage.

2 Without prejudice to measures taken in pursuance of their general integration policy, the Parties shall refrain from policies or practices aimed at assimilation of persons belonging to national minorities against their will and shall protect these persons from any action aimed at such assimilation.

Article 6

1 The Parties shall encourage a spirit of tolerance and intercultural dialogue and take effective measures to promote mutual respect and understanding and co-operation among all persons living on their territory, irrespective of those persons' ethnic, cultural, linguistic or religious identity, in particular in the fields of education, culture and the media.

2 The Parties undertake to take appropriate measures to protect persons who may be subject to threats or acts of discrimination, hostility or violence as a result of their ethnic, cultural, linguistic or religious identity.

Article 7

The Parties shall ensure respect for the right of every person belonging to a national minority to freedom of peaceful assembly, freedom of association, freedom of expression, and freedom of thought, conscience and religion.

Article 8

The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to manifest his or her religion or belief and to establish religious institutions, organisations and associations.

Article 9

1 The Parties undertake to recognise that the right to freedom of expression of every person belonging to a national minority includes freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas in the minority language, without interference by public authorities and regardless of frontiers. The Parties shall ensure, within the framework of their legal systems, that persons belonging to a national minority are not discriminated against in their access to the media.

2 Paragraph 1 shall not prevent Parties from requiring the licensing, without discrimination and based on objective criteria, of sound radio and television broadcasting, or cinema enterprises.

3 The Parties shall not hinder the creation and the use of printed media by persons belonging to national minorities. In the legal framework of sound radio and television broadcasting, they shall ensure, as far as possible, and taking into account the provisions of paragraph 1, that persons belonging to national minorities are granted the possibility of creating and using their own media.

4 In the framework of their legal systems, the Parties shall adopt adequate measures in order to facilitate access to the media for persons belonging to national minorities and in order to promote tolerance and permit cultural pluralism.

Article 10

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use freely and without interference his or her minority language, in private and in public, orally and in writing.

2 In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if those persons so request and where such a request corresponds to a real need, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible, the conditions which would make it possible to use the minority language in relations between those persons and the administrative authorities.

3 The Parties undertake to guarantee the right of every person belonging to a national minority to be informed promptly, in a language which he or she understands, of the reasons

for his or her arrest, and of the nature and cause of any accusation against him or her, and to defend himself or herself in this language, if necessary with the free assistance of an interpreter.

Article 11

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use his or her surname (patronym) and first names in the minority language and the right to official recognition of them, according to modalities provided for in their legal system.

2 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to display in his or her minority language signs, inscriptions and other information of a private nature visible to the public.

3 In areas traditionally inhabited by substantial numbers of persons belonging to a national minority, the Parties shall endeavour, in the framework of their legal system, including, where appropriate, agreements with other States, and taking into account their specific conditions, to display traditional local names, street names and other topographical indications intended for the public also in the minority language when there is a sufficient demand for such indications.

Article 12

1 The Parties shall, where appropriate, take measures in the fields of education and research to foster knowledge of the culture, history, language and religion of their national minorities and of the majority.

2 In this context the Parties shall inter alia provide adequate opportunities for teacher training and access to textbooks, and facilitate contacts among students and teachers of different communities.

3 The Parties undertake to promote equal opportunities for access to education at all levels for persons belonging to national minorities.

Article 13

1 Within the framework of their education systems, the Parties shall recognise that persons belonging to a national minority have the right to set up and to manage their own private educational and training establishments.

2 The exercise of this right shall not entail any financial obligation for the Parties.

Article 14

1 The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to learn his or her minority language.

2 In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if there is sufficient demand, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible and within the framework of their education systems, that persons belonging to those minorities have adequate opportunities for being taught the minority language or for receiving instruction in this language.

3 Paragraph 2 of this article shall be implemented without prejudice to the learning of the official language or the teaching in this language.

Article 15

The Parties shall create the conditions necessary for the effective participation of persons belonging to national minorities in cultural, social and economic life and in public affairs, in particular those affecting them.

Article 16

The Parties shall refrain from measures which alter the proportions of the population in areas inhabited by persons belonging to national minorities and are aimed at restricting the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention.

Article 17

1 The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to establish and maintain free and peaceful contacts across frontiers with persons lawfully staying in other States, in particular those with whom they share an ethnic, cultural, linguistic or religious identity, or a common cultural heritage.

2 The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to participate in the activities of non-governmental organisations, both at the national and international levels.

Article 18

1 The Parties shall endeavour to conclude, where necessary, bilateral and multilateral agreements with other States, in particular neighbouring States, in order to ensure the protection of persons belonging to the national minorities concerned.

2 Where relevant, the Parties shall take measures to encourage transfrontier co-operation.

Article 19

The Parties undertake to respect and implement the principles enshrined in the present framework Convention making, where necessary, only those limitations, restrictions or derogations which are provided for in international legal instruments, in particular the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in so far as they are relevant to the rights and freedoms flowing from the said principles.

SECTION III

Article 20

In the exercise of the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, any person belonging to a national minority shall respect the national legislation and the rights of others, in particular those of persons belonging to the majority or to other national minorities.

Article 21

Nothing in the present framework Convention shall be interpreted as implying any right to engage in any activity or perform any act contrary to the fundamental principles of international law and in particular of the sovereign equality, territorial integrity and political independence of States.

Article 22

Nothing in the present framework Convention shall be construed as limiting or derogating from any of human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

Article 23

The rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, in so far as they are the subject of a corresponding provision in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms or in the Protocols thereto, shall be understood so as to conform to the latter provisions.

SECTION IV

Article 24

1 The Committee of Ministers of the Council of Europe shall monitor the implementation of this framework Convention by the Contracting Parties.

2 The Parties which are not members of the Council of Europe shall participate in the implementation mechanism, according to modalities to be determined.

Article 25

1 Within a period of one year following the entry into force of this framework Convention in respect of a Contracting Party, the latter shall transmit to the Secretary General of the Council of Europe full information on the legislative and other measures taken to give effect to the principles set out in this framework Convention.

2 Thereafter, each Party shall transmit to the Secretary, General on a periodical basis and whenever the Committee of Ministers so requests any further information of relevance to the implementation of this framework Convention.

3 The Secretary General shall forward to the Committee of Ministers the information transmitted under the terms of this Article.

Article 26

1 In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.

2 The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

SECTION V

Article 26

1 In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.

2 The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

SECTION V

Article 27

This framework Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. Up until the date when the Convention enters into force, it shall also be open for signature by any other State so invited by the Committee of Ministers. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 28

1 This framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which twelve member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of Article 27.

2 In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 29

1 After the entry into force of this framework Convention and after consulting the Contracting States, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite to accede to the Convention, by a decision taken by the majority provided for in Article 20. d of the Statute of the Council of Europe, any nonmember State of the Council of Europe which, invited to sign in accordance with the provisions of Article 27, has not yet done so, and any other nonmember State.

2 In respect of any acceding State, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 30

1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories for whose international relations it is responsible to which this framework Convention shall apply.

2 Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this framework Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 31

1 Any Party may at any time denounce this framework Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 32

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council, other signatory States and any State which has acceded to this framework Convention, of:

a) any signature;

b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

c) any date of entry into force of this framework Convention in accordance with Articles 28, 29 and 30;

d) any other act, notification or communication relating to this framework Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this framework Convention.

Done at ..., this... day of ..., in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to sign or accede to this framework Convention.

OKVIRNA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Države članice Vijeća Europe i druge države potpisnice ove Okvirne konvencije,

Smatrajući da je cilj Vijeća Europe postići veće jedinstvo njegovih članova u svrhu osiguranja i ostvarivanja ideala i načela njihove zajedničke baštine,

Smatrajući da je jedna od metoda ostvarivanja tog cilja održavanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda,

U želji da slijede Deklaraciju šefova država i vlada država članica Vijeća Europe usvojenu u Beču 9. listopada 1993,

Odlučne u nakani da na svojim područjima zaštite postojanje nacionalnih manjina.

Smatrajući da je burna povijest Europe pokazala kako je zaštita nacionalnih manjina bitna za stabilnost, demokratsku sigurnost i mir na ovom kontinentu,

Smatrajući da pluralističko i istinski demokratsko društvo treba ne samo poštivati etničku, kulturnu, jezičnu i vjersku samobitnost svakog pripadnika nacionalne manjine, već im također stvoriti odgovarajuće uvjete za izražavanje, očuvanje i razvijanje te samobitnosti,

Smatrajući da je stvaranje ozračja snošljivosti i dijaloga nužno kako bi kulturna raznolikost bila izvorom i čimbenikom ne podjela, već obogaćivanja svakog društva,

Smatrajući da stvaranje tolerantne i bogate Europe ne ovisi samo o suradnji među državama već iziskuje i međugraničnu suradnju lokalnih i regionalnih vlasti, a da se time ne dovodi u pitanje ustav i teritorijalna cjelovitost svake države,

S obzirom na Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i na pripadajuće Protokole,

S obzirom na obveze glede zaštite nacionalnih manjina po konvencijama i deklaracijama Ujedinjenih naroda i po dokumentima Konferencije o sigurnosti i suradnji u Europi, posebice Kopenhaškom dokumentu od 29. lipnja 1990.

Odlučne u nakani da odrede načela koja valja poštivati i obveze što proizlaze iz njih s ciljem osiguranja, kako u državama članicama tako i u drugim državama koje usvoje ovaj instrument, učinkovite zaštite nacionalnih manjina, te prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru zakona i uz poštivanje teritorijalne cjelovitosti i nacionalnog suvereniteta država,

Odlučne u nakani da primijene načela utvrđena u ovoj Okvirnoj konvenciji putem nacionalnog zakonodavstva i odgovarajuće vladine politike,

Sporazumjele su se kako slijedi:

ODJELJAK I.

Članak 1.

Zaštita nacionalnih manjina, te prava i sloboda pripadnika manjina čini sastavni dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u područje međunarodne suradnje.

Članak 2.

Odredbe ove Okvime konvencije primjenjuju se u dobroj vjeri, u duhu razumijevanja i snošljivosti, te u skladu s načelima dobrosusjedstva, prijateljskih odnosa i suradnje među državama.

Članak 3.

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo slobodno izabrati da li da bude ili ne bude tretiran kao takav, te nikakve štete ne smiju proisteći iz takva izbora ili iz korištenja prava vezanih za takav izbor.

2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu koristiti prava i uživati u slobodama što proizlaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, i to kako pojedinačno tako i u zajednici s drugima.

ODJELJAK II.

Članak 4.

1. Stranke se obvezuju jamčiti pripadnicima nacionalnih manjina pravo jednakosti pred zakonom i jednake pravne zaštite. U svezi s tim zabranjuje se bilo kakva diskriminacija temeljena na pripadnosti nacionalnoj manjini.

2. Stranke se obvezuju da će po potrebi usvojiti odgovarajuće mjere s ciljem promicanja pune i učinkovite jednakosti između pripadnika nacionalne manjine i pripadnika većinskog pučanstva u svim područjima gospodarskog, društvenog, političkog i kulturnog života. U svezi s tim stranke će na odgovarajući način uzeti u obzir specifične uvjete pripadnika nacionalnih manjina.

3. Mjere usvojene u skladu sa stavkom 2. ne smatraju se činom diskriminacije.

Članak 5.

1. Stranke se obvezuju unaprijediti uvjete potrebne za pripadnike nacionalnih manjina radi održavanja i razvijanja njihove kulture, te očuvanja bitnih sastavnica njihove samobitnosti odnosno njihove vjere, jezika, tradicije i kulture baštine.

2. Ne dirajući u mjere poduzete u vodenju opće integracijske politike, stranke će se suzdržati od politike ili prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protiv njihove volje, te će takve osobe zaštititi od svake akcije kojoj je cilj takva asimilacija.

Članak 6.

1. Stranke će poticati duh snošljivosti i međukulturnog dijaloga i poduzeti učinkovite mjere na promicanju uzajamnog poštovanja razumijevanja i suradnje među svim ljudima koji žive na njihovu području, bez obzira na etničku, kulturu, jezičnu ili vjersku pripadnost tih ljudi, posebice na području obrazovanja, kulture i medija.

2. Stranke se obvezuju poduzeti odgovarajuće mjere zaštite osoba koje bi mogle biti izložene prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvu ili nasilju radi njihove etničke, kulturne, jezične ili vjerske pripadnosti.

Članak 7.

Stranke su dužne osigurati poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja, te slobodu misli, savjesti i vjere.

Članak 8.

Stranke se obvezuju priznati svakom pripadniku nacionalne manjine prava na očitovanje svoje vjere ili uvjerenja, te na osnivanje vjerskih ustanova, organizacija i udruga.

Članak 9.

1. Stranke se obvezuju priznati da pravo na slobodu izražavanja svakog pripadnika nacionalne manjine uključuje slobodu na vlastita mišljenja, te na primanje i širenje informacija i ideja na manjinskom jeziku bez miješanja javnih vlasti i neovisno o granicama. Stranke su dužne osigurati, u okviru svojih pravnih sustava, da pripadnici nacionalne manjine ne budu diskriminirani glede pristupa medijima.

2. Stavak 1 ne sprječava stranke da traže dozvolu, bez diskriminacije i na temelju objektivnih kriterija, za radijske postaje i televizijske postaje ili za kinematografska poduzeća.

3. Stranke neće ometati pripadnike nacionalnih manjina u osnivanju i uporabi tiskovnih medija. U zakonskim će okvirima radio-televizijskog emitiranja što više osigurati, uzimajući u obzir odredbe stavka 1., da pripadnicima nacionalnih manjina bude pružena mogućnost osnivanja i korištenja vlastitih medija.

4. U okviru svojih pravnih sustava stranke će usvojiti odgovarajuće mjere s ciljem olakšanja pristupa medijima pripadnika nacionalnih manjina, te s ciljem promicanja snošljivosti i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Članak 10.

1. Stranke se obvezuju priznati pravo da svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo slobodno i bez miješanja koristiti svoj manjinski jezik, privatno i javno, u govoru i u pismu.

2. Na područjima nastanjenima osobama koje tradicionalno ili u znatnijem broju pripadaju nacionalnim manjinama, ukoliko te osobe to zatraže te ondje gdje takav zahtjev odgovara stvarnoj potrebi, stranke će uzastojati, koliko je to moguće, osigurati uvjete koji će omogućiti korištenje manjinskog jezika u ophodanju tih osoba s tijelima vlasti.

3. Stranke se obvezuju svakoj osobi koja pripada nacionalnoj manjini jamčiti pravo na to da smjesta bude informirana, na jeziku kojeg razumije, o razlozima svojeg uhićenja te o naravi i povodu optužbe protiv nje, kao i to da se brani na tom jeziku, u slučaju potrebe i uz slobodnu pomoć prevoditelja.

Članak 11.

1. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo koristiti svoje prezime i ime na manjinskom jeziku te da joj ono bude službeno priznato, u skladu s modalitetima koje predviđa njihov pravni sustav.

2. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo na svojem manjinskom jeziku isticati oznake, natpise i druge informacije privatne naravi a javno uočljive.

3. Na područjima tradicionalno nastanjenima znatnijim brojem osoba koje pripadaju nacionalnoj manjini, stranke će u okviru svojih pravnih sustava, uključujući - gdje je to prikladno - sporazume s drugim državama te uzimajući u obzir njihove specifične uvjete, uzastojati istaknuti tradicionalne lokalne nazive, nazive ulica i druge topografske oznake namijenjene javnosti također i na manjinskom jeziku kad za takve oznake postoji dostatno zanimanje.

Članak 12.

1. Gdje je to prikladno, stranke poduzimaju mjere na području obrazovanja i istraživanja radi promicanja spoznaje o kulturi, povijesti, jezika i vjere njihovih nacionalnih manjina i većine.

2. U tom kontekstu stranke će, između ostalog, pružiti odgovarajuće mogućnosti za obuku nastavnika i pristup udžbenicima, te će olakšati kontakte između učenika i nastavnika različitih zajednica.

3. Stranke se obvezuju promovirati jednaku dostupnost obrazovanja osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama na svim razinama.

Članak 13.

1. Unutar svojih obrazovnih sustava stranke priznaju da osobe koje pripadaju nacionalnoj manjini imaju pravo ustanovljavati i upravljati vlastitim privatnim ustanovama za obrazovanje i obuku.

2. Korištenje ovoga prava ne uključuje nikakvu financijsku obvezu za stranke.

Članak 14.

1. Stranke se obvezuju priznati da svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini ima pravo učiti na svom manjinskom jeziku.

2. Na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenom osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, ako za to postoji dostatno zanimanje, stranke će uzastojati osigurati, koliko je to moguće te u okvirima svojih obrazovnih sustava, da osobe koje pripadaju tim manjinama imaju odgovarajuće mogućnosti da uče manjinski jezik ili da ih se podučava na manjinskom jeziku.

3. Stavak 2. ovoga članka primjenjuje se tako ne dirajući u učenje službenog jezika ili nastave na tom jeziku.

Članak 15.

Stranke će stvoriti uvjete nužne za učinkovito sudjelovanje osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama u kultumom, društvenom i gospodarskom životu i javnim poslovima, posebice u onima koji se tiču njih samih.

Članak 16.

Stranke se uzdržavaju od mjera koje mijenjaju omjere među pučanstvom na područjima nastanjenima osobama koje pripadaju nacionalnim manjinama, a koje su usmjerene na ograničenja prava i sloboda koje proizlaze iz načela sadržanih u aktualnoj Okvirnoj konvenciji.

Članak 17.

1. Stranke se obvezuju da se neće miješati u prava osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da uspostavljaju i održavaju slobodne i miroljubive kontakte preko granica s osobama koje legalno borave u drugim državama, osobito s onima s kojima dijele etnički, kultumi, jezični ili vjerski identitet ili pak zajedničko kultumo nasljeđe.

2. Stranke se obvezuju da se neće miješati u pravo osoba koje pripadaju nacionalnim manjinama da sudjeluju u djelatnostima nevladinih organizacija, kako na državnoj tako i na međunarodnoj razini.

Članak 18.

1. Stranke će nastojati, gdje je to potrebno, zaključiti bilateralne i multilateralne sporazume s drugim državama, osobito sa susjednim državama, radi osiguranja zaštite osoba koje pripadaju dotičnim nacionalnim manjinama.

2. Tamo gdje je to relevantno, stranke poduzimaju mjere za poticanje prekogranične suradnje.

Članak 19.

Stranke se obvezuju da će poštovati i primjenjivati načela sadržana u aktualnoj Okvirnoj konvenciji, uz samo ona ograničenja, restrikcije i derogacije - tamo gdje je to nužno - koja su predviđena međunarodnopravnim instrumentima, osobito Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u onoj mjeri u kojoj se oni odnose na prava i slobode koji proizlaze iz spomenutih načela.

ODJELJAK III.

Članak 20.

U korištenju prava i sloboda koja proizlaze iz načela sadržanih u aktualnoj Okvirnoj konvenciji svaka osoba koja pripada nacionalnoj manjini poštovat će zakonodavstvo dotične države i prava drugih, posebice prava osoba koje pripadaju većini ili drugim nacionalnim manjinama.

Članak 21.

Ništa u ovoj Okvirnoj konvenciji neće se tumačiti kao da implicira bilo kakvo pravo na obavljanje bilo kakve djelatnosti ili izvršavanje čina suprotnih temeljnim načelima međunarodnog prava te posebice suverene jednakosti, teritorijalne cjelovitosti i političke nezavisnosti država.

Članak 22.

Ništa se u ovoj Okvirnoj konvenciji ne smije tumačiti kao ograničenje ijednog od ljudskih prava i temeljnih sloboda koja mogu biti osigurana po zakonima koje od ugovornih stranaka ili po bilo kojemu drugom sporazumu čija je stranka dotična ugovorna stranka.

Članak 23.

Za prava i slobode koji proizlaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, u onoj mjeri u kojoj su oni predmet odgovarajuće odredbe Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ili pak Protokola uz nju, smatra se da su u skladu s potonjim odredbama.

ODJELJAK IV.

Članak 24.

1. Odbor ministara Vijeća Europe pratit će provedbu ove Okvime konvencije od strane ugovornih stranaka.

2. Stranke, koje nisu članice Vijeća Europe, sudjelovat će u mehanizmima provedbe, prema modalitetima koje treba ustvrditi.

Članak 25.

1. U roku od godine dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije za pojedinu ugovornu stranku, dotična će Glavnom tajniku Vijeća Europe proslijediti potpune informacije o zakonodavnim i drugim mjerama, koje su poduzete za ostvarenje načela izloženih u ovoj Okvirmoj konvenciji.

2. Nakon toga, svaka će stranka Glavnom tajniku, u pravilnim razmacima i kad god to zatraži Odbor ministara, prosljeđivati sve daljnje informacije koje su značajne, za provedbu ove Okvirne konvencije.

3. Glavni tajnik proslijedit će Odboru ministara informacije koje su proslijeđene pod uvjetima iz ovog članka.

Članak 26.

1. U ocjenjivanju mjera koje su stranke poduzele za ostvarenje načela izloženih u ovoj Okvirnoj konvenciji, Odboru ministara pomagat će savjetodavni odbor, čiji članovi moraju imati priznato stručno znanje na području zaštite nacionalnih manjina.

2. Sastav tog savjetodavnog odbora i njegove postupke odredit će Odbor ministara u roku od godine dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije.

ODJELJAK V.

Članak 27.

Ova će Okvirna konvencija biti otvorena za potpisivanje od strane država članica Vijeća Europe. Do datuma stupanja na snagu Konvencije, bit će otvorena i za potpisivanje od strane bilo koje države koju pozove Odbor ministara. Podložna je ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju. Isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju bit će položene kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

Članak 28.

1. Ova Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka perioda od tri mjeseca nakon datuma kojeg dvanaest članica Vijeća Europe izraze pristanak da se obvežu na Konvenciju u skladu s odredbama članka 27.

2. U pogledu bilo koje zemlje članice koja naknadno izrazi pristanak da se na nju obveže, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca nakon polaganja isprave o ratifikaciji, prihvatu ili odobrenju.

Članak 29.

1. Nakon stupanja na snagu ove Okvirne konvencije i nakon konzultacija s državama ugovornicima, Odbor ministara Vijeća Europe, može, odlukom većine koju predviđa članak 20.d. Statuta Vijeća Europe, pozvati da pristupi Konvenciji svaku državu nečlanicu Vijeća Europe, koja je pozvana da je potpiše u skladu s odredbama članka 27. ali to još nije učinila, kao i bilo koju drugu državu nečlanicu.

2. Za svaku državu koja pristupa Konvenciji, Okvirna konvencija stupit će na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od polaganja isprave o pristupu kod Glavnog tajnika Vijeća Europe.

Članak 30.

1. Svaka država može, u vrijeme potpisivanja ili polaganja svoje isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu, navesti područje ili područja za čije je međunarodne odnose odgovorna, na koje će se primjenjivati ova Okvirna konvencija.

2. Svaka država može kasnije, izjavom Glavnom tajniku Vijeća Europe, proširiti primjenu ove Okvirne konvencije na bilo koje drugo područje navedeno u izjavi. U pogledu tog područja, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana kada je Glavni tajnik primio takvu izjavu.

3. Svaka izjava dana prema dvama prethodnim stavcima može se, u pogledu bilo kojeg područja navedenog u takvoj izjavi, povući notifikacijom upućenom Glavnom tajniku. Povlačenje izjave proizvodi učinke od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana kada je Glavni tajnik primio takvu notifikaciju.

Članak 31.

1. Svaka stranka može u bilo koje vrijeme otkazati ovu Okvirnu konvenciju, i to putem notifikacije upućene Glavnom tajniku Vijeća Europe.

2. Takav otkaz proizvodi učinke od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon isteka razdoblja od šest mjeseci od dana kada je Glavni tajnik primio takvu notifikaciju.

Članak 32.

Glavni tajnik Vijeća Europe obavijestit će države članice Vijeća, druge države potpisnice i bilo koju državu koja je pristupila ovoj Okvirnoj konvenciji, o:

- a) svakom potpisu,
- b) polaganju svake isprave o ratifikaciji, prihvatu, odobrenju ili pristupu,
- c) svakom danu stupanja na snagu ove Okvirne konvencije u skladu s člancima 28., 29. i 30,
- d) svakom drugom činu, notifikaciji ili priopćenju u vezi s Okvirnom konvencijom.

U potvrdu gore navedenog, dolje potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali su ovu Okvirnu konvenciju.

Done at ..., this... day of ..., in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to sign or accede to this framework Convention.

Sastavljeno u Strasbourgu, dana 1. veljače 1995. na engleskom i francuskom, pri čemu su obje verzije jednako vjerodostojne, u samo jednom primjerku koji će se položiti u arhiv Vijeća Europe. Glavni tajnik Vijeća Europe proslijedit će ovjerene kopije svakoj državi članici Vijeća Europe i svakoj državi koja je pozvana da potpiše ovu Okvirnu konvenciju ili da joj pristupi.

Članak 3.

Za izvršenje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina nadležna su ministarstva i druga tijela državne uprave Republike Hrvatske u čiji djelokrug ulazi ostvarivanje pojedinih prava predviđenih ovom Konvencijom.

Članak 4.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 016-O1/97-02/02
Zagreb, 19. rujna 1997.

ZASTUPNIČKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Zastupničkog doma Sabora
akademik **Vlatko Pavletić**, v. r.